

ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΜΑΝΙΩΤΗ

© & Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Θεσσαλονίκη 2021

ISBN: 978-618-0000-00-0

Επιμέλεια παραγωγής: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
Εγνατία 156, 546 36 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 891 743

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγή του συνόλου ή μέρους του παρόντος, με οποιοδήποτε μέσο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό ή άλλο, χωρίς την γραπτή άδεια του συγγραφέα, συμφώνως με τον Νόμο 2121/1993 και τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΜΑΝΙΩΤΗ

Επιτροπή Εκδόσεως:
Παναγιώτης Η. Κολοτούρος
Σπυρίδων Κ. Τσαντίνης
Ιωάννης Π. Μαντζουράνης

Θεσσαλονίκη 2021

**Η ανατροπή της αναγκαστικής κατάσχεσης:
Μια κριτική επαναξιολόγηση (μετά το ν. 4335/2015
και τους μεταγενέστερους του νόμους)***

*Βασίλειος Α. Χατζηϊωάννου
Επ. Καθηγητής Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ.*

Περιεχόμενα

A. Εισαγωγή

- I. Δικαιοπολιτικό υπόβαθρο και ιστορία του θεσμού μέχρι το ν. 4335/2015
- II. Το πλαίσιο επαναξιολόγησης

B. Επίδραση της ακυρότητας στην ανατροπή ελαττωματικής κατάσχεσης

- I. Το ζήτημα
- II. Χρονική σύμπτωση / παράλληλη διεξαγωγή δικών ανακοπής και ανατροπής

Γ. Υπολογισμός της προθεσμίας μέχρι τον πλειστηριασμό: Η αδράνεια του επισπεύδοντος ως υποκείμενη αιτία της ανατροπής

- I. Νομοθετική ρύθμιση και επέκταση εφαρμογής της με αναλογία
- II. Η κρίσιμη μεταβολή: Διεξαγωγή πλειστηριασμού σε συγκεκριμένο χρόνο και αυτοδίκαιη αδρανοποίηση της διαδικασίας.
- III. Συνυπολογισμός ή εξαίρεση των «νεκρών» διαστημάτων από την προθεσμία ανατροπής;
 - 1. Η άποψη περί εξαίρεσης (μη συνυπολογισμού) και ο σχολιασμός της
 - 2. Η αντίθετη άποψη περί συνυπολογισμού και ο σχολιασμός της
 - 3. Ιδία θέση

Δ. Επίδραση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων στην ανατροπή της κατάσχεσης

- I. Συμβατότητα και σκοπιμότητα της ανατροπής σε περιβάλλον πολλαπλών κατασχέσεων
- II. Μεταβολή του σκοπού της ανατροπής;

Ε. Όρια της δικαστικής προστασίας

- I. Εισαγωγή
- II. Ένδικα μέσα κατά της απόφασης ανατροπής;
- III. Περιθώρια προσωρινής δικαστικής προστασίας

ΣΤ. Συμπεράσματα της μελέτης σε θέσεις

A. Εισαγωγή

I. Δικαιοπολιτικό υπόβαθρο και ιστορία του θεσμού μέχρι το ν. 4335/2015

Η αναγκαστική κατάσχεση¹ περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη από επισπεύδοντα δανειστή αποτελεί βασικό θεσμικό πυλώνα της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Η κατάσχεση συνεπάγεται νομική και υλική δέσμευση του κατασχεμένου (958², 997, 1025 §2) και δεν αποτελεί αυτοσκοπό αλλά αποσκοπεί στην κατά το δυνατό ταχύτερη και επωφελέστερη³ ρευστοποίησή του μέσω πλειστηριασμού και στην ικανοποίηση του επισπεύδοντος και των τυχόν αναγγεληθέντων δανειστών στο συγκεκριμένο πλειστηριασμό από το πλειστηρίασμα που θα επιτευχθεί. Η νομική δέσμευση του κατασχεθέντος συνεπάγεται την απαγόρευση διάθεσής του (956, 996), θέτοντάς το εκτός συναλλαγής.

Στην αρχική μορφή της η κατάσχεση και η προώθηση της διαδικασίας πλειστηριασμού είχε αφεθεί στην αποκλειστική πρωτοβουλία του επισπεύδοντος

* Θεωρία και νομολογία, ελήφθησαν υπόψη μέχρι την δημοσίευσή του ν. 4842/2021 (ΦΕΚ Α 190/13.10.2021)

- 1 Στη συνέχεια με τον όρο «κατάσχεση» εννοείται χάριν συντομίας η «αναγκαστική κατάσχεση» (953 επ., 992 επ.) που κατά την απολύτως κρατούσα γνώμη αποτελεί το αντικείμενο ανατροπής του άρθ. 1019 ΚΠολΔ: *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², § 44, αρ. 3, σ. 287· *Ευστρατιάδης*, Η ανατροπή της κατασχέσεως (άρθρο 1019 ΚΠολΔ), Αρμ 2005, σ. 1881 επ., 1886 επ. (: εφεξής *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ.).· *Γιαννόπουλος*, σημείωμα στην ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009. 536 επ., 537. Από την συστηματική ερμηνεία του άρθ. 1019 ΚΠολΔ που είναι ενταγμένο στο έκτο κεφάλαιο του όγδοου βιβλίου της αναγκαστικής εκτέλεσης («διατάξεις κοινές για τον πλειστηριασμό κινητών και ακινήτων») συνάγεται ότι ανατροπή της κατάσχεσης δεν νοείται για κατάσχεση στα χέρια τρίτου ή για κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων. Εφόσον παραβλεπόταν το ως άνω συστηματικό επιχείρημα, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ανατροπή μπορεί θεωρητικώς να λάβει χώρα και στην κατάσχεση κινητού πράγματος στα χέρια τρίτου για το οποίο χωρεί πλειστηριασμός (988 §2), αφού η διατύπωση του άρθ. 1019 §1 δεν διακρίνει. Γίνεται όμως ήδη δεκτό ότι το άρθ. 1019 δεν εφαρμόζεται στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου λόγω της δομής του: *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, §56, αρ. 9, σ. 348· *Κεραμής/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη*) ΚΠολΔ², 1019, αρ. 1· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1886· *Νίκας*, ό.π.· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ³, άρθ. 1019, αρ. 1· *Χατζηδημητρίου*, Ο θεσμός της ανατροπής κατάσχεσης (άρθρο 1019 ΚΠολΔ) μετά τους ν.4335/2015 και ν. 4512/2018 ΕπΑκ 2021, σ. 19 επ., 21 (: εφεξής *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021 σ.).· ΕιρΠύρρας 38/2009 ΝΟΜΟΣ. Παρά τη μη εφαρμογή της ανατροπής στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, το άρθ. 51 ν. 4745/2020 με το οποίο προστέθηκε παρ. 7α στο άρθρο μόνο ν. 1178/1981, προβλέπει αυτοδίκαιη άρση και της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου που είχε επιβληθεί για τις εκεί προβλεπόμενες αιτίες, μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών, εφόσον η απαίτηση δεν είχε εισπραχθεί: *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 372
- 2 Αναφορά σε αριθμό διάταξης χωρίς παραπομπή σε νομοθέτημα εννοείται ως αναφορά σε διάταξη του ΚΠολΔ.
- 3 *Νικολόπουλος*, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ1986, σ. 520 επ., 520

δανειστή⁴. Υπό το καθεστώς της ΠολΔ 1835, όπως είχε αρχικώς νομοθετηθεί, δεν προβλεπόταν χρονική οριοθέτηση διεξαγωγής του πλειστηριασμού. Εφόσον επιβαλλόταν κατάσχεση στο πράγμα, αυτό μπορούσε να ελευθερωθεί μόνο με την ακύρωση της κατάσχεσης. Αν όμως η κατάσχεση είχε νομίμως επιβληθεί, το κατασχεμένο ήταν δυνατό να παραμείνει δεσμευμένο για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα⁵. Όσο δεν προβλέπονταν θεσμικά αντίβαρα ελέγχου της συμπεριφοράς του επισπεύδοντος, η κατάσχεση μπορούσε να μετατραπεί σε μέσο κακόπιστης παρέλκυσης της διαδικασίας είτε μονομερώς από τον επισπεύδοντα είτε σε συμπαιγνία εκείνου και του οφειλέτη οδηγώντας σε απονέκρωση της οικονομικής λειτουργίας του κατασχεθέντος για όσο χρόνο η εκτελεστική διαδικασία παρέμενε αδρανοποιημένη, δηλαδή σε αποτελέσματα αντίθετα προς την ηθική των συναλλαγών και τον σκοπό της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Η αναγκαστική εκτέλεση λειτούργησε υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες για λίγο περισσότερο από έναν αιώνα, ώσπου το 1938 εισήχθη ο θεσμός της ανατροπής της κατάσχεσης, τα βασικά στοιχεία του οποίου επιβίωσαν μέχρι τις ημέρες μας⁶.

Θέτοντας προθεσμία «αξιοποίησης» της κατάσχεσης δια της διεξαγωγής του πλειστηριασμού και του αναπλειστηριασμού, τέθηκε ο πρώτος νομοθετικός φραγμός στην παρελκυστική συμπεριφορά του επισπεύδοντος και περιορίστηκε το ενδεχόμενο υπέρμετρης δέσμευσης του κατασχεθέντος. Η αναγκαιότητα του θεσμού επιβεβαιώθηκε με την συμπερίληψή του στον ΚΠολΔ1968 (α.ν. 44/1967) στο άρθ. 1082⁷, το οποίο στη συνέχεια τροποποι-

4 Άρθ. 870, 887, 957 ΚΠολΔ1835, 986, 1018, 1057 ΚΠολΔ1968· *Γέσιου - Φαλτσή*, Η επίδραση του ν. 2298/1995 στις θεμελιώδεις αρχές της αναγκαστικής εκτελέσεως, ΕλλΔνη 1996, σ. 241 επ., 245 (: εφεξής *Γέσιου - Φαλτσή*, ΕλλΔνη1996, σ.)

5 *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 1, σ. 344· *η ίδια*, ΕλλΔνη 1996.253.

6 Προστέθηκε ως εδ. 3 στο άρθ. 997 ΠολΔ1835 με το άρθ. 3 α.ν. 1139/1938 και η διάταξη είχε ως εξής: «η κατάσχεσις κινητών ή ακινήτων, εφ' ης δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός ενός έτους από της επιβολής αυτής ή δεν επηκολούθησεν αναπλειστηριασμός εντός εξ μηνών από του πλειστηριασμού, εν περιπτώσει καθ' ην ο υπερθεματιστής δεν εξεπλήρωσε τας εκ του πλειστηριασμού υποχρεώσεις αυτού, ανατρέπεται δι' αποφάσεως του Προέδρου των Πρωτοδικών του τόπου τής εκτελέσεως, εκδιδομένης κατ' αναφοράν παντός έχοντος έννομον συμφέρον». Βλ. κριτική στις απόψεις θεωρίας και νομολογίας κατά την εφαρμογή της ως άνω διάταξης από τον Μπέη, Η κατ' αρθρ. 997 ΠολΔικ (1835) άπρακτος πάροδος του χρόνου προόδου της εκτελέσεως και αι συνέπειαι αυτής, ΝοΒ 1966, σ. 1044 -1048. Βλ. επίσης Μπρίνια, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 659, σ. 2179· *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 1, σ. 344.

7 Η διάταξη είχε ως εξής: «Η κατάσχεσις εφ' όσον δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός δέκα οκτώ μηνών ή αναπλειστηριασμός εντός είκοσι τεσσάρων μηνών, επί μεν κινητού από της ημέρας τής επιβολής αυτής, επί δε ακινήτου από της ημέρας της εγγραφής αυτής εις το βιβλίον κατασχέσεων, ανατρέπεται τη αιτήσει παντός έχοντος έννομον συμφέρον δι' αποφάσεως του ειρηνοδικείου της περιφερείας όπου επεβλήθη αύτη, δικάζοντας κατά την διαδικασίαν

ήθηκε με το άρθρ. 67 § 2 ν.δ. 958/1971 και κατά την κωδικοποίηση με το β.δ. 657/1971 έλαβε τον έκτοτε ισχύοντα αριθμό και την ρύθμιση της ανατροπής σε δύο παραγράφους⁸.

Στη συνέχεια, την πρωτοβουλία του επισπεύδοντος (927), ως ειδικότερη έκφραση της αρχής πρωτοβουλίας των διαδικών στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης (108)⁹ και του συστήματος της μοναδικής κατάσχεσης¹⁰ ο δικονομικός νομοθέτης περιόρισε σημαντικά για να εξισορροπήσει τα μειονεκτήματα της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος¹¹, επειδή ακριβώς γνώριζε ότι, αν και το αντικείμενο της εκτέλεσης συγκεκριμενοποιείται και δεσμεύεται από τον επισπεύδοντα (958 §1, 997 §1), εντούτοις η αναγκαστική εκτέλεση καταλήγει σε συλλογικό αποτέλεσμα (971, 974)¹².

Ο περιορισμός αυτός έλαβε χώρα με την αυτοτέλεια της στηριζόμενης σε εκτελεστό τίτλο αναγγελίας έναντι της κατάσχεσης (972 §2 εδ. δεύτερο, 1006 §4 εδ. πρώτο) η οποία (i) παρείχε στους δανειστές το δικαίωμα υποκατάστασής τους στη θέση του επισπεύδοντος, όταν ο πλειστηριασμός ματαιωνόταν χωρίς αποχρώντα λόγο για δύο συνεχείς φορές (973 § 4), (ii) αναστολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού δεν τους δέσμευε, αν προηγουμένως δεν είχαν συναινέσει σε αυτές (969 § 3 και 1002 § 3, 972 § 2 εδ. πρώτο) και (iii) η ανατροπή της κατάσχεσης δεν ανέπτυσσε αποτελέσματα απέναντί τους υπό συγκεκριμένες

των άρθρων 786 επ. αποκλεισμένων των ενδίκων μέσων. Το αποτέλεσμα τούτο επέρχεται και δια τους κατά τα άρθρα 1036 παρ. 2 και 1070 παρ. 3 αναγγεληθέντας δανειστές. Η κατάσχεσις ακινήτου λογίζεται ανατραπέισια αφ' ης σημειωθή τούτο εις το βιβλίο των κατασχέσεων».

8 Η διάταξη του άρθρ. 67 § 2 ν.δ. 958/1971 είχε ως εξής: «1. Η κατάσχεσις, εφ' όσον δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός έτους από της επιβολής αυτής, ή αναπλειστηριασμός εντός εξ μηνών από του πλειστηριασμού, ανατρέπεται τη αιτήσει παντός έχοντος έννομον συμφέρον δι' αποφάσεως του ειρηνοδικείου εις την περιφέρειαν του οποίου επεβλήθη αυτή, δικάζοντος κατά την διαδικασίαν των άρθρων 686 επ. Η απόφασις γνωστοποιείται αμελλητί υπό του δικαστηρίου εις τον επι του πλειστηριασμού υπάλληλον, υποχρεούμενον να απόσχη πάσης περαιτέρω ενεργείας και να αιτησθή την εγγραφήν σχετικής σημειώσεως εις το βιβλίον κατασχέσεων. Η ανατροπή λογίζεται επελθούσα έναντι πάντων από τής δημοσιεύσεως της αποφάσεως. 2. Εις τας κατά την προηγουμένην παράγραφον προθεσμίαις δεν υπολογίζεται ο χρόνος αναστολής εκτελέσεως χορηγηθείσης δια δικαστικής αποφάσεως ή επελθούσης κοινή συναινέσει επισπεύδοντος καί οφειλέτου, πιστοποιουμένης δια συμβολαιογραφικής πράξεως.»

9 Βλ. αντί άλλων Γέσιου - Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 244-245 · Πίψου, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 1 μ.π.π.

10 Άρθ. 958 §2, 997 §5 όπως ίσχυαν πριν από το ν. 4335/2015.

11 Δόλιες συνεννοήσεις επισπεύδοντος και οφειλέτη, ώστε, παραμένοντας δεσμευμένο το κατασχεθέν, να μην κινδυνεύσει με έτερη κατάσχεση και πλειστηριασμό: Ράμμος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 395, σ. 1463, σημ. 6.

12 Για τη θεμελίωση περί του συλλογικού αποτελέσματος της ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης βλ. εγγύτερα Τσόγια, Υποκατάσταση σε θέση επισπεύδοντος και συνέχιση του πλειστηριασμού σύμφωνα με το άρθρ. 973 ΚΠολΔ, 2008, σ. 1 και 4.

προϋποθέσεις (1019 §3)¹³. Παράλληλα, με το ν. 2298/1995 ετέθησαν για πρώτη φορά απώτατοι χρονικοί περιορισμοί στον ορισμό από τον επισπεύδοντα του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού με «ποινή» την υποκατάσταση του κατασχόντος που όριζε χρόνο πλειστηριασμού εκτός των περιορισμών αυτών από έτερο δανειστή με τα νόμιμα προσόντα¹⁴.

Μετά τη μεταρρύθμιση της αναγκαστικής εκτέλεσης με το ν. 2298/1995 είχε επισημανθεί ότι τα περιθώρια εφαρμογής του θεσμού της ανατροπής επρόκειτο να συρρικνωθούν¹⁵. Ήδη από τότε ήταν ορατή μια γενικότερη διαπίστωση, ότι δηλαδή νομοθετικές παρεμβάσεις περιορισμού της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος μετά την επιβολή της κατάσχεσης έχουν αντανakλαστική επίπτωση επί του θεσμού της ανατροπής, συρρικνώνοντας το πεδίο εφαρμογής του. Στο μέτρο λοιπόν που η ανατροπή της κατάσχεσης θεσμοθετήθηκε ως θεσμικό αντίβαρο και τροχοπέδη στην πρωτοβουλία του επισπεύδοντος, ο περιορισμός της τελευταίας δι' άλλων ρυθμίσεων εκτός της ανατροπής της κατάσχεσης, οδηγεί σε μείωση της σκοπιμότητάς της.

Η προαναφερθείσα διαπίστωση κατέστη επίκαιρη μετά το ν. 4335/2015 και τους μεταγενέστερους τροποποιητικούς νόμους (ιδίως τους 4472/2017, 4512/2018 και 4842/2021), καθώς ο δικονομικός νομοθέτης περιέσειε έτι περαιτέρω την πρωτοβουλία του κατασχόντος - επισπεύδοντος δια του υποχρε-

13 η οποία είχε προστεθεί με το άρθ. 10 §15 ν. 2145/1993 αντικαταστάθηκε και οριστικοποιήθηκε με το άρθ. 4 §33 ν. 2298/1995.

14 Κατά την ΠολΔ1835 ο πλειστηριασμός των κινητών δεν μπορούσε να γίνει πριν την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την κατάσχεση (άρθ. 891 εδ. δεύτερο, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθ. 1 εδ. 2 β.δ. 19/23.3.1910) και των ακινήτων πριν την παρέλευση σαράντα (40) ημερών από την κατάσχεση (άρθ. 965 εδ. τελευταίο όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθ. 3 α.ν. 1139/1938). Οι ίδιες προθεσμίες διατηρήθηκαν από τον ΚΠολΔ1968 (άρθ. 1023 §4 και 1062 §4 αντίστοιχα) και τον ΚΠολΔ1971 (άρθ. 959 §4 και 998 §4 αντίστοιχα). Οι εν λόγω διατάξεις του ΚΠολΔ1971 τροποποιήθηκαν με το άρθ. 4 § 23 ν. 2298/1995 οπότε τέθηκε απώτατο χρονικό όριο διενέργειας του πλειστηριασμού (*Ματθίας*, Τροποποιήσεις στην αναγκαστική εκτέλεση με το ν. 2298/1995, ΕλλΔνη 1995, σ.1451 επ., 1458 -1459) ώστε ο μεν πλειστηριασμός κινητών να μην μπορεί να οριστεί σε κάθε περίπτωση πέραν του τριμήνου από την κατάσχεση, ο δε πλειστηριασμός των ακινήτων να μην μπορεί να γίνει σε κάθε περίπτωση πέραν του τετραμήνου. Πριν την ανωτέρω μεταρρύθμιση ο πλειστηριασμός μπορούσε να διενεργηθεί οποτεδήποτε, αρκεί να μην είχε ανατραπεί η κατάσχεση ή να μην είχε διορθωθεί το πρόγραμμα ως προς το χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού, κατά το ήδη καταργηθέν άρθ. 961: *Διαμαντόπουλος*, Ζητήματα τόπου και χρόνου διεξαγωγής αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου, Ερανισμοί και ανταποδόσεις Θέμιδος, τομ. 2, 2014, σ. 345 επ., σ. 358, σμμ. 51.

15 Οι αιτήσεις ανατροπής επρόκειτο να αντικατασταθούν σε κάποιο τουλάχιστον βαθμό, από τις αιτήσεις για υποκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 973 § 4, αφού αυτή είναι η κύρωση που απειλούσαν οι διατάξεις των άρθ. 959 § 4 και 998 § 4 για την παραβίαση των χρονικών ορίων ως προς τη διενέργεια των πλειστηριασμών: *Γέσιου - Φαλτσή*, ΕλλΔνη 1996, σ. 253· *η ίδια*, ΔικΑνΕκτ, Πα³, §56, αρ. 3, σ. 345. Βλ. και *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371

ωτικού ορισμού χρόνου διεξαγωγής πλειστηριασμού επί ποινή ακυρότητας¹⁶ και δια της εισαγωγής του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁷, ενώ ταυτόχρονα προέβη σε μια σειρά από επιμέρους τροποποιήσεις των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης που φαίνεται πως έχουν σημαντικές αντανάκλαστικές συνέπειες στη συνολική λειτουργία του θεσμού της ανατροπής¹⁸.

Τις συνέπειες αυτές φιλοδοξεί να αναδείξει η παρούσα μελέτη, προκειμένου ο θεσμός της ανατροπής της κατάσχεσης, ο οποίος είχε θεσπιστεί υπό διαφορετικές συνθήκες και επιβίωσε δεκάδων τροποποιήσεων του ΚΠολΔ, να επαναξιολογηθεί υπό το φως του ισχύοντος νομοθετικού συστήματος και να ενταχθεί αρμονικά σε αυτό. Καθώς στο ν. 4842/2021 (ΦΕΚ Α' 190/13.10.2021) «ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις» δεν περιλαμβάνεται ρύθμιση που να τροποποιεί το άρθ. 1019, η επαναξιολόγηση αυτή, διατηρεί την επικαιρότητά της.

II. Το πλαίσιο επαναξιολόγησης

Οι ρυθμίσεις του ν. 4335/2015 που φαίνεται να έχουν επίδραση στη λειτουργία και στο πεδίο εφαρμογής του άρθ. 1019 και θα εξεταστούν στη συνέχεια είναι οι ακόλουθες:

1. Με το ν. 4335/2015 επιδιώχθηκε η εκκαθάριση των αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης σε δύο στάδια, πριν και μετά τον πλειστηριασμό. Με την κατά το πρώτο στάδιο εκκαθάριση των αντιρρήσεων σχετικά με την κατάσχεση, που αποτελεί το νομικό βάθρο του πλειστηριασμού, νομοθετική στόχευση ήταν η διεξαγωγή του πλειστηριασμού χωρίς αμφισβήτησή του σε χρόνο που θα έχουν τερματισθεί οι δίκες των ενδεχόμενων ανακοπών ή θα έχουν καταστεί εκπρόθεσμοι οι λόγοι τους (934 §1 α')¹⁹. Καθώς ήδη κατά το δίκαιο πριν το ν.

16 Βλ. π.κ. Γ.ΙΙ και σημ. 74.

17 Βλ. π.κ. Δ.Ι

18 Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, §54, αρ. 129, σ. 271: Η προσαρμογή του όλου συστήματος του ΚΠολΔ στο σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων προϋποθέτει ρυθμίσεις και για άλλα ζητήματα που ο ν. 4335/2015 έχει ωστόσο, συνειδητά ή ασυνειδητά αφήσει αρρυθμιστά. Δεν μπορούν να προβλεφθούν εκ των προτέρων όλα τα ερωτήματα που σταδιακά θα αναδείξει η πρακτική εφαρμογή μια θεμελιώδους μεταβολής.

19 ΑιτΕ ν. 4335/2015 ΚΝοΒ 2015, σ. 760 επ., 768 (Α. VII. 1,2, και 3.1): «Το πρώτο (στάδιο) θα βρίσκεται πριν τον πλειστηριασμό και θα περιλαμβάνει όλα ανεξαιρέτως τους λόγους, για τους οποίους τα μέρη της διαδικασίας ισχυρίζονται ότι η τελευταία πάσχει σε κάποιο σημείο της και το δεύτερο μετά τον πλειστηριασμό. ... όλες οι πράξεις θα ενεργούνται αμέσως μετά την κατάσχεση (και) ο ενδιαφερόμενος διάδικος θα μπορεί αλλά και θα πρέπει να συγκεντρώσει όλα τα παράπονά του κατά της μέχρι τώρα εκτελεστικής διαδικασίας σε μια ανακοπή, που θα εκδικάζεται πριν από τη διενέργεια του πλειστηριασμού. ... Με τον τρόπο αυτό πριν

4335/2015 γινόταν δεκτό ότι πρώτη βασική προϋπόθεση ανατροπής, είναι η ύπαρξη έγκυρης ή ακόμα και «ελαττωματικής», για την ακρίβεια, άκυρης κατάσχεσης που δεν είχε ακυρωθεί με δικαστική απόφαση μέχρι τη συζήτηση της αίτησης ανατροπής, τίθεται το ερώτημα αν ενόψει της προαναφερθείσας νομοθετικής στόχευσης του ν. 4335/2015 συντρέχει πλέον η δεύτερη ως άνω διαζευκτική προϋπόθεση ανατροπής και αν υπάρχουν περιθώρια ανατροπής μιας τέτοιας «ελαττωματικής» κατάσχεσης²⁰.

2. Με το ν. 4335/2015 ο πλειστηριασμός ορίζεται να διεξαχθεί σε συγκεκριμένο χρόνο επί ποινή ακυρότητας και όσο αυτός εκκρεμεί, η πρόοδος της εκτελεστικής διαδικασίας αναστέλλεται. Δεδομένου αφενός ότι δεύτερη βασική προϋπόθεση ανατροπής είναι η άπρακτη πάροδος συγκεκριμένης προθεσμίας διεξαγωγής πλειστηριασμού (ή αναπλειστηριασμού) κι αφετέρου ότι η προθεσμία αυτή αναστέλλεται, εφόσον δεν οφείλεται σε αδράνεια του επισπεύδοντος, τίθεται το ερώτημα αν το «νεκρό» διάστημα μετά τον ορισμό του και μέχρι την διεξαγωγή του πλειστηριασμού συνυπολογίζεται ή όχι στην προθεσμία της ανατροπής²¹.
3. Μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων με το ν. 4335/2015 και την δι' αυτής περαιτέρω περιστολή της ήδη περιορισμένης²² πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος, ερωτάται αν η ανατροπή της κατάσχεσης είναι συμβατή με το ως άνω σύστημα και σε καταφατική περίπτωση, αν έχει εν τοις πράγμασι εξ αντανάκλασεως μεταβληθεί ο σκοπός της²³.
4. Με το ν. 4335/2015 επιδιώχθηκε ο περιορισμός των δικών περί την εκτέλεση²⁴ και ο μερικός περιορισμός των ενδίκων μέσων, ως μέτρων επιτάχυνσης της διαδικασίας. Παράλληλα, δεν μεταβλήθηκε ο χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της δικαστικής απόφασης που απαγγέλει την ανατροπή

από τον πλειστηριασμό θα έχουν λυθεί όλα τα ζητήματα που ενδεχομένως θα έχουν ανακύψει σε αυτό το πρώτο στάδιο και δεν θα υπάρχει ο κίνδυνος καθυστερήσεων μέσω της άσκησης πολλών ένδικων βοηθημάτων, τα οποία μέχρι τώρα συνοδεύουν την άσκηση των ανακοπών κατά της εκτέλεσης».

20 βλ. π.κ. § Β

21 βλ. π.κ. § Γ

22 με τους ν. 1653/1986, 2145/1993, 2298/1995- βλ. σχετ. Γέσιου- Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 247-248.

23 βλ. π.κ. § Δ

24 Βλ. ΑιτΕ ν. 4335/2015 ΚΝοΒ 2015, σ. 760 επ., 768 (Α. VII. 1,2): «μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις παρατηρούνται ... στην εξέλιξη και περάτωση της διαδικασίας (ενν. αν. εκτέλεσης) με αποτέλεσμα η πραγμάτωση της εξοπλισμένης με εκτελεστό τίτλο αξίωσης του δανειστή να απομακρύνεται σημαντικά. Οι καθυστερήσεις αυτές ... [α]ποδίδονται και σε άλλους δευτερεύοντες λόγους, όπως ο μεγάλος αριθμός ένδικων βοηθημάτων και ρυθμιστικών μέτρων που παρέχονται κατά περίπτωση ... σε οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον...»

και αποτελεί την τρίτη βασική προϋπόθεση της ανατροπής²⁵. Ερωτάται αν η πρόσφατη αναθέρμανση της συζήτησης για το επιτρεπτό ή μη των ενδίκων μέσων κατά της απόφασης του ειρηνοδικείου μέσα σε ένα περιβάλλον περιορισμού των δικών περί την εκτέλεση και διαφαινόμενης συρρίκνωσης της σκοπιμότητας της ανατροπής, δημιουργεί συνθήκες μεταβολής της μέχρι σήμερα κρατούσας γνώμης περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων και επιτρέπει την με προσωρινή διαταγή αναστολή της προόδου της διαδικασίας²⁶.

B. Επίδραση της ακυρότητας στην ανατροπή ελαττωματικής²⁷ κατάσχεσης

I. Το ζήτημα

Ως γνωστόν, προϋπόθεση ανατροπής της αναγκαστικής κατάσχεσης είναι η εγκυρότητά της²⁸, αφού κατάσχεση που έχει κηρυχθεί άκυρη με δικαστική

25 ΟΛΑΠ 51/1990 Δ 1991.1093· ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997. 1548· ΑΠ 1488/1987 ΕΕΝ 1988. 807· ΑΠ 1149/1985 ΕΕΝ 1986. 414· ΑΠ 206/1980 ΝοΒ 1980. 1482 = ΕΕΝ 1980. 429· ΑΠ 254/1979 ΝοΒ 1979. 1276 = ΕΕΝ 1979.275 (παγ. νμλγ)· *Ράμμος*, Η ύπαρξις και το κύρος της κατασχέσεως ως προϋποθέσεις κανονικής διεξαγωγής του αναγκαστικού πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού, Αναμν. Τόμος, Μιχελάκη, σ. 487 επ., σ. 495-498 (: εφεξής *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος Μιχελάκη, σ.)· ο *ίδιος*, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 462, σ. 1619· *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56, αρ. 20, σ. 353· η *ίδια*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 163·, *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 661, σ. 2187· *Κεραμεύς*, Ανατροπή κατασχέσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματα τύχη του πλειστηριασθέντος, (γνμδ.), Αρμ 1987, σ. 289 επ., 290 (: εφεξής *Κεραμεύς*, Αρμ 1987, σ.)· *Νικολόπουλος*, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ 1986, σ. 520 επ, 520· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², §44, αρ.9, σ. 291· *Διαμαντόπουλος*, Προσβολή παραδοχών απόφασης, η οποία απορρίπτει αίτηση ανατροπής κατάσχεσης, γνμδ, ΕπΑκ 2020, σ. 490 επ., σ. 492· (: εφεξής *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020 σ.)· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1883· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 31. Ρήγμα στον κανόνα αυτό επέφερε το άρθ. 51 ν. 4745/2020 με το οποίο προστέθηκε παρ. 7α στο άρθρο μόνο ν. 1178/1981 που προβλέπει αυτοδίκαιη άρση της κατάσχεσης καθώς και της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου που είχε επιβληθεί για τις εκεί προβλεπόμενες αιτίες μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών, εφόσον η απαίτηση δεν είχε εισπραχθεί.

26 βλ. π.κ. Ε.ΙΙΙ

27 Ο συγκεκριμένος όρος χρησιμοποιείται χάριν ευκολίας, ώστε να εξεταστεί το περιθώριο ανατροπής των κατασχέσεων εκείνων που φέρονται να είναι ελαττωματικές κι ενώ έχουν εμπροθέσμως προσβληθεί με ανακοπή, εκκρεμεί η έκδοση απόφασης επ' αυτής. Στις εν λόγω περιπτώσεις συμπεριλαμβάνονται τυπικώς και κατασχέσεις που έχουν εκπροθέσμως προσβληθεί με ανακοπή, οι οποίες, αν και έχουν από νομική άποψη, ισχυροποιηθεί και καταστεί απρόσβλητες (934, 935), εντούτοις αναμένεται η έκδοση απόφασης που θα το επιβεβαιώσει. Αντιθέτως, οι μη προσβληθείσες με ανακοπή, ακόμα και αν φέρουν ελάττωμα, ισχυροποιούνται όπως και οι εκπροθέσμως προσβληθείσες και δεν συμπεριλαμβάνονται στις εν λόγω περιπτώσεις.

28 *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 8, σ. 348· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², §44, αρ. 3, σ. 287· *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος, Μιχελάκη, σ. 487 επ., 496· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκα* (-*Κιουπτσίδου*

απόφαση, εξομοιώνεται με εξ αρχής ανύπαρκτη και αίτηση που επιδιώκει την ανατροπή της είναι άνευ αντικειμένου²⁹. Στο μεταίχμιο μεταξύ της έγκυρης και της άκυρης κατάσχεσης βρίσκεται η ελαττωματική κατάσχεση, η οποία, μέχρι τη δυνητική δικαστική απαγγελία της ακυρότητάς της, παράγει κανονικά τα αποτελέσματα της³⁰. Συνέπεια της τελευταίας διαπίστωσης είναι ότι, εφόσον μια τέτοια κατάσχεση στήριξε πλειστηριασμό που διεξήχθη σε χρόνο κατά τον οποίο δεν έχει απαγγελθεί η ανατροπή της (ακόμα και μετά την παρέλευση έτους από την κατάσχεση), δεν θίγεται³¹ το κύρος του³². Έτσι, κατά το δίκαιο πριν το ν. 4335/2015, η χρονική σύμπτωση των δικών της ανακοπής του άρθ. 933 και της ανατροπής, δεν εμπόδιζε κατ' αρχήν την παράλληλη διεξαγωγή κι εξέλιξή τους. Και τούτο, διότι ακόμα και αν η άσκηση ανακοπής προς ακύρωση της κατάσχεσης (933) είχε προηγηθεί και εκκρεμούσε κατά την συζήτηση της αίτησης ανατροπής της ίδιας κατάσχεσης, η τελευταία αίτηση, εφόσον πληρούνταν οι προϋποθέσεις αποδοχής της, είχε περιθώριο να επιφέρει τη σκοπούμενη διάπλαση, για όσο χρόνο η δίκη της ανακοπής εκκρεμούσε, διατηρώντας την κατάσχεση ενεργή και στηρίζοντας έτσι την διεξαγωγή έγκυρου πλειστηριασμού³³.

- *Στρατουδάκη* ΚΠολΔ², 1019 αρ. 2· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, §660α, σ. 2182· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)* ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 1, σ. 3349· ΑΠ 206/1980 ΝοΒ1980. 1482· ΕιρΛαμ 26/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαμ 311/2017, ΝΟΜΟΣ· 553/2017 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΑθ 3087/2012 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΠυργ 172/1999 ΕλλΔνη2001. 837· ΕιρΑθ 2695/1986 Δ 1988. 115 με παρατ. *Λεοντίδη - Καρύδη*.

29 ΕιρΑθ 2695/1986 Δ 1988.115.

30 *Μπέης*, ΑνΕκτ, 2004, σ. 97· *Λεοντίδη-Καρύδη*, Παρατηρήσεις υπό την ΕιρΑθ 2695/1986 Δ 1988. 116 επ.· ενημερωτικό σημείωμα σύνταξης, Δ 1972, σ. 169 και παραπομπές ο.π. (σημ. 28)· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 23 (σημ. 38)· αντίθ. ΕιρΑθ 707/1971 Δ 1972. 167· ΕιρΑθ 2695/1986, Δ 1988.115.

31 *Ράμμος*, Αναμν. Τομ. Μιχαλάκη, σ. 499· *Γέσιου - Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχεσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, (γνμδ.) ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· *η ίδια*, ΔικΑνΕκ Πα³ §56, αρ. 21, σ. 354· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 664, σ. 2205 επ.· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 7· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987.290· *Απ. Γεωργιάδης*, Αναγκαστική εκτέλεση με βάση το ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» ανατροπή κατασχεσεως κατά ΚΠολΔ 1019· συνέπειες ανατροπής, (γνμδ.) Δ 1987, σ. 761 επ., 765· *Νικολόπουλος*, Ο αναπλειστηριασμός, 1979, σ. 123· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 39· ΑΠ 254/1979 ΝοΒ1979. 1276· ΕφΠειρ 457/2018 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΑθ 5618/1991 ΑρχΝ 1993.489· ΕφΑθ 10219/1989 ΕλλΔνη 1992. 596· ΜΠρΘηβ 56/1994 Δ 1994. 639· ΜΠρΠατρ 2711/1978 ΝοΒ 1980. 568.

32 ματαιώνει όμως οριστικά τη δυνατότητα ολοκλήρωσής του με καταβολή του πλειστηριασματος, χορήγηση περιληψης κατακυρωτικής έκθεσης και μεταγραφής αυτής· βλ. *Απ. Γεωργιάδη*, Ανατροπή της κατασχεσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματη τύχη του πλειστηριασθέντος (γνμδ), Αρμ 1987, σ. 661 επ., 664· ΕφΑθ 8268/1986 Αρμ 1987.312.

33 Μάλιστα, πριν από το ν. 4335/2015 στη θεωρία είχε τεθεί το παρεμφερές ερώτημα αν ήταν

II. Χρονική σύμπτωση / παράλληλη διεξαγωγή δικών ανακοπής και ανατροπής

Μετά το ν. 4335/2015 το ενδεχόμενο χρονικής σύμπτωσης των δύο δικών δεν είναι δεδομένο. Και τούτο, διότι ο νομοθέτης προέβλεψε ένα χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της δίκης της ανακοπής του άρθ. 933 πριν από την υποχρεωτικώς ορισθείσα κατ' άρθ. 954 §2 περ. ε' και 993 §2 εδ. πρώτο ΚΠολΔ ημερομηνία του πλειστηριασμού³⁴. Εφόσον το επιληφθέν δικαστήριο τηρήσει το προβλεπόμενο στο νόμο χρονοδιάγραμμα³⁵, η ανακοπή για την ακύρωση της κατάσχεσης θα έχει κριθεί την 185η ημέρα (μέσα σε έξι μήνες περίπου) από την επιβολή της, δηλαδή σε χρόνο πριν από τον πλειστηριασμό και πάντως πολύ πριν την προθεσμία της ανατροπής. Εφόσον πρόθεση του νομοθέτη ήταν να «εξωθήσει» το δικαστήριο της ανακοπής σε ακύρωση των ελαττωματικών κατασχέσεων που άγονταν προς δικαστική κρίση πολύ πριν την εκπνοή της προθεσμίας ανατροπής της, η προσδοκώμενη αυτή εξέλιξη επρόκειτο να έχει ως αντανακλαστική συνέπεια τον περιορισμό της ανατροπής στις υποθέσεις εκείνες, στις οποίες είτε η κατάσχεση δεν είχε προσβληθεί εμπροθέσμως με ανακοπή είτε η ασκηθείσα ανακοπή είχε προηγουμένως απορριφθεί.

Όμως, οι ανωτέρω καλές προθέσεις του νομοθέτη προσκρούουν αφενός στη μη τήρηση από τα δικαστήρια του προβλεπόμενου στο νόμο χρονοδιαγράμματος, αφετέρου στον χρόνο επέλευσης της διαπλαστικής ενέργειας της απόφασης της ανακοπής, ο οποίος μετά το ν. 4335/2015 και την διάταξη του άρθ. 937 § 1 περ. β' η οποία μετά το άρθ. 60 ν. 4842/2021 διατηρήθηκε στο άρθ. 938 §2 εδ. πρώτο μόνο για την κατάσχεση ακινήτου³⁶, δεν αντιμετωπί-

προτιμότερη για τον νομιμοποιούμενο να ασκήσει τα σχετικά ένδικα βοηθήματα διάδικο η ανακοπή του άρθ. 933 από την αίτηση ανατροπής. Υποστηρίχθηκαν αμφότερες οι εκδοχές, αφενός δηλαδή ότι πλέον συμφέρουσα ήταν η ανακοπής του άρθ. 933 λόγω των δραστηκότερων αποτελεσμάτων της ακύρωσης της κατάσχεσης *ex tunc*· βλ. *Ράμμο*, Αναμ. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 496· αφετέρου ότι η αίτηση ανατροπής ενδεχομένως ήταν πιο συμφέρουσα επειδή οδηγούσε σε ταχύτερο αποτέλεσμα· βλ. *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 8, σ. 348, σημ. 15.

34 Αν και δεν υπάρχει καμία τέτοια αναφορά στην ΑιτΕ του ν. 4335/2015 η διαφαινόμενη επιδίωξη του νομοθέτη ήταν να επιτρέψει τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού σε χρόνο που θα έχουν τερματισθεί οι δίκες των ενδεχόμενων ανακοπών ή θα έχουν καταστεί εκπρόθεσμοι οι λόγοι του (934 §1 α')· βλ. *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §59, αρ. 78, σ. 505.

35 Κατ' άρθ. 934 §1 περ. α' εδ. πρώτο όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4335/2015 η ανακοπή χωρεί παραδεκτά μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από τη επιβολή της κατάσχεσης. Παράλληλα, αν η ανακοπή κατατεθεί και επιδοθεί την ύστατη (45η) ημέρα της ως άνω προθεσμίας από την κατάσχεση, πρέπει να συζητηθεί μέχρι την 60η ημέρα από την κατάθεση και η απόφαση επί της ανακοπής να εκδοθεί μέχρι την 60η ημέρα από την συζήτησή της (άρθ. 933 §2 και 6).

36 «... η άσκηση ένδικου μέσου δεν αναστέλλει την πρόοδο της εκτέλεσης...». Η ρύθμιση του άρθ. 937 § 1 αρ. 3 όπως ίσχυε πριν το ν. 4335/2015 και επανήλθε σε ισχύ με το άρθ. 59 του ν.

ζεται ομόφωνα, αφού κατά μία άποψη³⁷ η ακυρότητα επέρχεται ήδη με την δημοσίευση της πρωτόδικης απόφασης, ενώ κατ' άλλη άποψη³⁸ η ακυρότητα επέρχεται με την τελεσιδικία και ανατρέχει στον χρόνο της προσβαλλόμενης πράξης. Επομένως, οι ανωτέρω αστάθμητοι παράγοντες οδηγούν στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

Πρώτον, αν το δικαστήριο της ανακοπής τηρήσει το χρονοδιάγραμμα της δίκης του άρθ. 933 και η απαγγελθείσα ακυρότητα γίνει δεκτό ότι ενεργεί ήδη με την έκδοση της πρωτοβάθμιας απόφασης, τότε η ακυρότητα αναμένεται να παραγάγει τα έννομα αποτελέσματά της σε χρόνο πολύ πριν την λήξη της προθεσμίας της ανατροπής, καθιστώντας έτσι άνευ αντικειμένου αίτηση ανατροπής μιας ήδη ακυρωθείσας κατάσχεσης.

Δεύτερον, η κατάσχεση παραμένει ενεργή και η αίτηση ανατροπής διατηρεί την σκοπιμότητά της, ενόσω εκκρεμεί η δίκη της ανακοπής:

- (i) αν το δικαστήριο της ανακοπής δεν έχει εκδώσει την απόφασή του ούτε μέσα στο προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, ούτε πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού,
- (ii) αν το δικαστήριο της ανακοπής έχει εκδώσει την απόφαση ακύρωσης της κατάσχεσης πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού, αλλά το δικαστήριο της ανατροπής αναγνωρίζει ότι η ακύρωση της κατάσχεσης δεν έχει επέλθει, επειδή δεν έχει επέλθει ακόμα τελεσιδικία της ως άνω απόφασης,
- (iii) αν ασκείται έφεση για την εξαφάνιση πρωτόδικης απόφασης απορριπτικής της ανακοπής και η προθεσμία ανατροπής συμπληρώθηκε ενόσω δεν έχει διεξαχθεί πλειστηριασμός³⁹.

4842/2021 προβλέπει ότι «Στις δίκες τις σχετικές με την εκτέλεση η προθεσμία και η άσκηση ένδικων μέσων δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης».

37 Απαλαγάκη (-Απαλαγάκη/Ρεντούλης), ΕρμΚΠολΔ ΙΙ⁶, άρθ. 933, αρ. 37, σ. 2898· Τσαντίνης, Η αναστολή εκτέλεσης μετά τον ν. 4335/2016, ΝοΒ 2017, σ. 265 επ., 268.

38 Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ², Γενικό Μέρος, §42, αρ. 98, σ. 788-789· Νίκας, ΔικΑνΕκτ Ι², §29, αρ.47, σ. 664-667· Κολοτούρος, Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016, σ. 127 επ., 151· Πανταζόπουλος, ΑνΕκτ, 2021, σ. 195· Μιχαηλίδου, Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, 2017, σ. 398, σημ. 1993.

39 Η εκκρεμής δευτεροβάθμια δίκη της ανακοπής δεν επιδρά επί της δίκης της ανατροπής στις ακόλουθες περιπτώσεις: (i) Αν στο πλαίσιο έφεσης η οποία δεν έχει αυτοδίκαιο ανασταλτικό αποτέλεσμα, ασκήθηκε αίτηση αναστολής της εκτέλεσης επί ακινήτου (938 §2) και αυτή ευδοκίμησε. Τότε, ο πλειστηριασμός θα έχει ανασταλεί, οπότε, όσο διαρκεί η αναστολή, αναστέλλεται και δεν συμπληρώνεται η ενιαύσια προθεσμία της ανατροπής (1019 § 2). Μόνο όταν εκδοθεί δευτεροβάθμια απορριπτική της έφεσης απόφαση, οπότε και λήγει η ισχύς της απόφασης αναστολής της εκτέλεσης, θα μπορεί να τρέξει εκ νέου η προθεσμία της ανατροπής και να επιδιωχθεί η ανατροπή της κατάσχεσης, η οποία, εξάλλου, θα έχει εν τω μεταξύ κριθεί τελεσιδικώς έγκυρη. (ii) Αν ενόσω εκκρεμεί έφεση διενεργηθεί πλειστηρι-

Στις ανωτέρω περιπτώσεις ερωτάται αν το ζήτημα του κύρους της κατάσχεσης είναι προδικαστικό στην δίκη της ανατροπής, υπό την έννοια ότι η ανατροπή χωρεί επί έγκυρης κατάσχεσης, η οποία όμως ακόμα δεν έχει κριθεί ως τέτοια, αλλά εκκρεμεί. Αν υπάρχει σχέση προδικαστικότητας ή εν γένει εξάρτησης⁴⁰ της απαγγελίας της ανατροπής από την προηγούμενη κρίση του κύρους της κατάσχεσης⁴¹, ερωτάται, περαιτέρω, αν θα μπορούσε να ανασταλεί η δίκη της ανατροπής κατ' άρθ. 249 μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί της ανακοπής.

Μια εγγύτερη μελέτη του ζητήματος αποδεικνύει ότι το κύρος της κατάσχεσης δεν επιδρά στην δίκη της ανατροπής, επειδή (i) ανατροπή χωρεί ακόμα και σε ελαττωματική κατάσχεση, που είτε δεν έχει ακόμα ακυρωθεί⁴² είτε έχει θεραπευτεί λόγω παρόδου άπρακτης της προθεσμίας προσβολής της (934 §1 περ. α' σε συνδ. 151)⁴³, (ii) αν η ανατροπή απαγγελθεί και εμποδίσει την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, επιτελεί αμέσως τον σκοπό της ανεξαρτήτως του κύρους της κατάσχεσης, αφού αποτελεί λόγο κατάργησης της διαδικασίας συνιστάμενο στην αποδέσμευση του κατασχεμένου⁴⁴ και στην αδρανοποίηση

ασμός ακινήτου πριν τη συζήτηση της ή πριν την έκδοση απόφασης επ' αυτής, διότι ο πλειστηριασμός νομίμως διενεργείται και η αίτηση ανατροπής καθίσταται άνευ αντικειμένου.

40 Για την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθ. 249 σε κάθε περίπτωση πραγματικής εξάρτησης της προς διάγνωση διαφοράς εκτός της προδικαστικότητας των δύο δικών βλ. *Μακρίδου*, Τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, 2019, άρθ. 249, αρ. 6 και 7, σ. 153-154· *Απαλαγάκη* (- *Τριανταφυλλίδης*), ΕρμΚΠολΔ Ι^ο, άρθ. 249, αρ. 2, σ. 808· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Ι², άρθ. 249, αρ. 2, σ. 437.

41 Πρβλ. ο.π. Β και σημ. 31.

42 Βλ. ο.π. Β

43 Αίτηση ανατροπής ελαττωματικής κατάσχεσης που θεραπεύτηκε μετά από άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας ανακοπής: ΜΠρΠειρ 35586/2020, αδημ. Αίτηση ανατροπής επί πλειστηριασμού που θεραπεύτηκε από τις τυχόν ακυρότητες που αναφέρονται σε επί μέρους προγενέστερες του πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας: ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 219.287· *Γέσιου- Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 664, σ. 2205· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτσίδου* - *Στρατουδάκη*) ΚΠολΔ², 1019 αρ. 5· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 11·

44 Βλ. ΑΠ 1092/2013 areiospagos.gr· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 10 και 11: Μετά την ανατροπή της κατασχέσεως αυτή πλέον δεν παράγει έννομες συνέπειες, το κατασχεμένο πράγμα αποδεσμεύεται και εφεξής επέρχεται απόσβεση όλων των εννόμων συνεπειών κάθε πράξης που είχε ενεργηθεί στο πλαίσιο της απρόσφορα περατούμενης αναγκαστικής εκτέλεσης. Ειδικότερα μεταξύ των συνεπειών που δεν παράγονται πλέον συγκαταλέγεται και η νομική δέσμευση του κατασχεθέντος κατά το άρθρο 997 § 1 ΚΠολΔ (απαγόρευση διαθέσεως). Επομένως, η πράξη διαθέσεως, δια και από της ανατροπής της κατασχέσεως αναπτύσσει εφεξής και αυτομάτως τις οικείες συνέπειες, γιατί ελλείπει η αιτία που τις καθιστά ελαττωματικές, χωρίς μάλιστα να παρίσταται ανάγκη επαναλήψεως τους.

του πλειστηριασμού⁴⁵, ο οποίος, όμως, εφόσον διεξαχθεί παρά την απαγγελθείσα ανατροπή δεν είναι αυτοδικαίως άκυρος, αλλά υπόκειται σε ανακοπή του άρθ. 933⁴⁶. Η μεταγενέστερη απαγγελία ακυρότητας της ήδη ανατραπείσας κατάσχεσης δεν επιδρά στην τετελεσμένη δυνάμει της ανατροπής κατάργηση της εκτελεστικής διαδικασίας για το μέλλον και το διατακτικό της απόφασης επί της ανατροπής θα έχει αναλωθεί ήδη λόγω της δραστικότερης ενέργειας της ακυρότητας. Επίσης, η ανατροπή που απαγγέλλεται ακόμα και πριν από την δικαστική ακύρωση της κατάσχεσης, δεν επιδρά στο κύρος πράξεων που επιχειρήθηκαν πριν από την ανατροπή⁴⁷.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και συνέτρεχε περίπτωση του άρθ. 249, η λύση αναστολής προόδου της δίκης της ανατροπής θα ήταν αντίθετη στο σκοπό της διάταξης του άρθ. 1019. Και τούτο, διότι η εν λόγω αναστολή θα μπορούσε να καταστήσει άνευ αντικειμένου την αίτηση ανατροπής, επειδή δεν θα εμπόδιζε την διεξαγωγή του πλειστηριασμού⁴⁸, ο οποίος χωρίς προηγούμενη απόφαση ακύρωσης ή ανατροπής της κατάσχεσης, θα διεξαγόταν νομίμως.

45 Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκα (*Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη*) ΚΠολΔ², 1019 αρ. 5· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- *Νικολόπουλος*) ΚΠολΔ¹ άρθ. 1019, αρ. 9· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² § 44, αρ. 13, σ. 294· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)* ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 5, σ. 3353· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 11· ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 2019. 287· ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997. 1549 = ΕΕΝ1997.311· ΑΠ 925/1989 ΕΕΝ 1990. 278· Εφαθ 1433/2007 ΕφαΔΠολΔ 2008. 235 με παρατ. *Απαλαγάκη*- ΠΠρΠειρ 1750/2008 ΝΟΜΟΣ· και μάλιστα ακόμη και αν δεν γνωστοποιήθηκε στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και δεν σημειώθηκε στο βιβλίο των κατασχέσεων: Εφαθ 886/1986 ΕλλΔνη 1986.820· ΠΠρΣπарт 58/1989 Αρμ 1989.899· ΜΠρΘεσ 12452/2001 Αρμ 2001.1544· Ωστόσο, αν δεν γνωστοποιηθεί η απόφαση περί ανατροπής στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, έχει υποχρέωση να συνεχίσει την εκτελεστική διαδικασία: ΑΠ 1154/2004 Δ 2005. 1676· ΑΠ 408/2000 ΕλλΔνη 2000.1335· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 11.

46 *Γέσιου - Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)*, ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 5, σ. 3353 *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 11· *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 376· ΑΠ 1508/2018 ΝΟΜΟΣ· Προσβολή εντός της προθεσμίας του άρθρ. 934 §1 περ. β, διότι πάσχει δικονομικά, αφού έγινε σε χρόνο κατά τον οποίο δεν υπήρχε πλέον η κατάσχεση: ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997.1549· ΠΠρΠειρ 1750/2008 ΝΟΜΟΣ· άκυρη η δήλωση συνέχισης αν έχει προηγηθεί ανατροπή: ΜΠρΑθ 3192/2021 sakkoulas – online· Εάν όμως παρέλθει άπρακτη η προθεσμία ανακοπής, ο πλειστηριασμός καθίσταται απρόσβλητος: ΑΠ 1508/2018 ΝΟΜΟΣ· *Γέσιου - Φαλτσή*, ο.π.

47 Συνεπώς, πράξεις που προϋποθέτουν υπαρκτή κατάσχεση, αν επιχειρήθηκαν πριν από την ανατροπή, δεν μπορούν να θιγούν: *Ράμμος*, Αναμν, Τομ, Μιχελακη, σ. 498-500· *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· η ίδια, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 6, σ. 347 μ.π.π· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² § 44, αρ. 17, σ. 299· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1883· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 24.

48 Κατά την μάλλον κρατούσα άποψη η αναστολή του άρθ. 249 δεν συνιστά κώλυμα ανωτέ-

Γ. Υπολογισμός της προθεσμίας μέχρι τον πλειστηριασμό: Η αδράνεια του επισπεύδοντος ως υποκείμενη αιτία της ανατροπής

Ι. Νομοθετική ρύθμιση και επέκταση εφαρμογής της με αναλογία

Σύμφωνα με το άρθ. 1019 §1 η κατάσχεση, εφόσον δεν ακολούθησε πλειστηριασμός μέσα σε ένα έτος, αφότου επιβλήθηκε - για την ακρίβεια, και εφόσον δεν ακολούθησε αναπλειστηριασμός μέσα σε έξι μήνες από τον πλειστηριασμό⁴⁹, ανατρέπεται. Οι προθεσμίες αυτές είναι καταχρηστικές και η έναρξη και η λήξη τους προσδιορίζονται κατ' άρθ. 144 § 1 και 145 ΚΠολΔ⁵⁰, επειδή ετέθησαν για την εξυπηρέτηση του γενικότερου οικονομικού συμφέροντος δια της άρσης της απαγόρευσης διάθεσης του κατασχεμένου και της θέσης του εντός συναλλαγών⁵¹. Η εν λόγω προθεσμία τρέχει από την επόμενη ημέρα (144 § 1) της επιβολής της κατάσχεσης σύμφωνα με τα άρθρα 954 §§ 1,2,3 για τα κινητά και 993 §§1,2 για τα ακίνητα.

Σύμφωνα με το άρθ. 1019 §2 στις πιο πάνω προθεσμίες «δεν υπολογίζεται το διάστημα από την έκδοση απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 966 §§ 3 και 4 μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού που ορίστηκε σύμφωνα με αυτήν, το διάστημα αναστολής της εκτέλεσης, η οποία χορηγήθηκε με δικαστική απόφαση κατά τις διατάξεις των άρθρων 546 § 2, 565 § 2 632 § 3, 912, 913 § 1, 937 § 1 στοιχ. β' και γ' (ήδη μετά το ν. 4842/2021, 938 §§1,2), 1000⁵², 1011Α §2⁵³ αλλά και όταν εμποδίζεται η εκτελεστότητα κατά το άρθ.

ρας βίας· πρβλ. *Μακρίδου*, Τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, 2019, άρθ. 249, αρ. 14, σ. 156-157.

49 Είναι χαρακτηριστική η διαπίστωση του *Κεραμέως* (Αρμ 1987, σ. 290-291) ότι ο νόμος δεν αντιλαμβάνεται την εμπρόθεσμη, δηλαδή εντός έτους από την επιβολή της κατάσχεσης, διενέργεια του πλειστηριασμού ως οριστική ματαίωση της δυνατότητας ανατροπής, διότι η ρητή παροχή δυνατότητας ανατροπής ακόμη και μετά την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, εφόσον δεν επακολούθησε μέσα σε έξι μήνες αναπλειστηριασμός, δείχνει ότι η ανατροπή οριοθετείται χρονικά όχι απλώς από τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού, αλλά μόνο από την πλήρωση της προϋπόθεσης που είναι σε θέση να ματαιώσει τη διενέργεια αναπλειστηριασμού.

50 ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020.613· ΕιρΛαρ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΛαμ 26/2019, 311/2017, 553/2017 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΠολυκ 17/1987 Αρμ 1988. 894.

51 *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 662, σ. 2188· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 4, σ. 287· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 493· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 25· *Κεραμέως*, Αρμ 1987, σ. 289.

52 ακόμη και αν είναι μεγαλύτερος του εξαμήνου: *Κεραμέως/Κονδύλης/Νίκας* (-*Νικολόπουλος*) ΚΠολΔ¹, άρθ. 1019 αρ. 6.

53 *Κεραμέως/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτσίδου* - *Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3 ακόμη και αν δόθηκε με σημείωμα προσωρινής διαταγής: *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ², άρθ. 1019, αρ. 5· ΕιρΡοδ 58/03 ΔωδΝομ 2004.145.

915⁵⁴ ή όταν η αναστολή χορηγήθηκε με κοινή συναίνεση εκείνου που επισπεύδει και του οφειλέτη, η οποία βεβαιώνεται με συμβολαιογραφική πράξη, καθώς και ο χρόνος από τις 1 έως 31 Αυγούστου». Επομένως, παρά την πρόβλεψη καταχρηστικών προθεσμιών⁵⁵, ο νόμος αναγνωρίζει ρητώς ότι κατά τη διάρκεια της εκτελεστικής διαδικασίας ενδέχεται να προκύψουν «νεκρά» χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια των οποίων εμποδίζεται η πρόοδος της, χωρίς αυτό να οφείλεται σε αδράνεια του επισπεύδοντος αλλά σε λόγους νομικούς ή πραγματικούς, εκτός της σφαιράς επιρροής του.

Κατ' αρχήν, η απαρίθμηση των περιπτώσεων της ρύθμισης είναι περιοριστική, διότι η §2 εισάγει εξαίρεση από τον κανόνα της §1. Από μεθοδολογική άποψη, το γεγονός αυτό οδηγεί στη σκέψη ότι το πεδίο εφαρμογής της §2 δεν επεκτείνεται σε λοιπές αρρυθμιστες περιπτώσεις δικαστικής ή νομοθετικής αναστολής του πλειστηριασμού⁵⁶. Ωστόσο, σε αυτή τη σκέψη προβλήθηκε το αντεπιχείρημα ότι, επειδή στη διατύπωση της §2 δεν γίνεται χρήση του στερητικού μορίου «μόνο», δεν προκύπτει ο περιοριστικός χαρακτήρας των εκεί απαριθμούμενων περιπτώσεων⁵⁷. Επειδή η προαναφερθείσα ερμηνευτική επιχειρηματολογία «εκ του γράμματος» της διάταξης δεν οδηγεί σε ασφαλή λύση, η θεωρία⁵⁸ και νομολογία⁵⁹ δέχθηκαν την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της §2 με αναλογία σε λοιπές, διαπιστωθείσες στην πράξη, αρρυθμιστες περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης,

54 ΕιρΜεγ 20/2001 ΑρχΝ 2002. 531· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη) ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3.

55 *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ.4.

56 Πρβλ. *Μάζη*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση (γνμδ) ΕΠολΔ 2017, σ. 262 επ., 263-264: δεν είναι επιτρεπτό να υπαχθεί οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, έστω κι αν εξαιτίας της προκλήθηκε παροδικά κάποιο εμπόδιο στην απρόσκοπτη συνέχιση της διαδικασίας.

57 ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο *Ρεβολίδη*. ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050· ΕιρΖακύνθου 12/2015 ΕφΑΔ 2015.366· ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658· Βαθρακοκόιλης, ΕρμΚΠολΔ, άρθ.1019 αρ. 14· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1890· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 493· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 28, σημ. 75 όπου και παραπομπή σε αντίθετες αποφάσεις.

58 *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6, σ. 289-290· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 662α, σ. 2193 επ.· *Αρβανιτάκης*, σημείωμα στην ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.659· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ⁶, άρθ. 1019, σ. 3352· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3· *Βαθρακοκόιλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθ.1019, αρ. 14· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 493-494· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 28-30.

59 ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020. 105· ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020. 613· *ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050*· ΕιρΖακ 12/2015 ΕφΑΔ 2015.366· ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658 με σημ. *Αρβανιτάκη*· ΕιρΚρωπ 538/2007 Δ 2008. 428 με σημ. *Μπέη*· ΕιρΜεγάρων 20/2001 ΑρχΝ 2002.531· ΕιρΑθ 471/1990 Δ 1990. 433· ΕιρΑθ 756/1986 ΝοΒ 1986. 903· ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ.

όμοιες κατά τα ουσιώδη στοιχεία τους με τις ως άνω ρυθμισμένες στην §2. Η ομοιότητα συνίστατο στην αντικειμενική νομική ή πραγματική αδυναμία του δανειστή να συνεχίσει την εκτελεστική διαδικασία. Έτσι, στις εν λόγω αρρυθμιστές αυτές περιπτώσεις συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που για λόγους ισότητας επιβάλλει ρύθμιση επί της αρρυθμιστής περίπτωσης όμοια με τις ρυθμισμένες στην §2. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε δεκτό ότι δεν συνυπολογίζονται (δηλαδή αφαιρούνται) από τον χρόνο διαδρομής της προθεσμίας, περιπτώσεις αδράνειας:

(α) λόγω αναστολής ατομικών διώξεων μετά από κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση⁶⁰ και μέχρι την περάτωση της⁶¹ ή μετά από υπαγωγή του σε ειδική εκκαθάριση (άρθ. 46 § 4 ν. 1892/1990)⁶² ή σε ειδική διαχείριση (ν. 4307/2014)⁶³.

60 *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 14, σ. 350 · *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6 και σημ. 20, σ. 289· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος)* ΚΠολΔ ΙΙ¹, άρθ. 1019, αριθ. 6· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)* ΕρμΚΠολΔ⁶ άρθ. 1019, αρ. 3, σ. 3351-3352· *Μπρίνιας*, (γνμδ), ΝοΒ 1982. 176 επ., 179· *Ευστρατιάδης*, Αρμ2005, σ. 1891· ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.611· ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020.2056· ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050· ΕιρΛαμ 32/2009 ΑρχΝ 2009.352 σημ. *Νικολαΐδη*· ΕιρΚορ 300/1977 ΑρχΝ 1977.721. Ορθή η επισήμανση ότι ο μη συνυπολογισμός ισχύει για τους ανέγγυους πιστωτές επειδή μόνοι εκείνοι καταλαμβάνονται από την αρχή της αναστολής των ατομικών διώξεων κατά του οφειλέτη: *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ² άρθ. 1019, αρ. 6· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 29-30, σημ. 85. Επομένως, δεν αναστέλλεται η προθεσμία της έναντι του ενέγγυου πιστωτή, ο οποίος μπορεί να προβεί σε ανατροπή, συνυπολογίζοντας στην προθεσμία του άρθ. 1019 §1 και το διάστημα κατά το οποίο ο οφειλέτης τελούσε σε πτώχευση· βλ. *Τσαντίνη*, Υπολογίζεται ο χρόνος της πτώχευσης του οφειλέτη στις προθεσμίες για την ανατροπή της κατάσχεσης; Δ 1999, σ. 933 επ., 936 - 937.

61 Κατά το άρθ. 189 §1, 191 §1 και 3 ν. 4738/2020 περάτωση της πτώχευσης επέρχεται με την εκποίηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού της και τη διανομή του προϊόντος των εκποιήσεων στους πιστωτές, με την παύση των εργασιών της λόγω της έλλειψης ενεργητικού ή λόγω της εξόφλησης όλων των πτωχευτικών πιστωτών κατά το κεφάλαιο και τόκους μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης ή αυτοδικαίως με την πάροδο πέντε ετών από την κήρυξη της πτώχευσης (άρθ. 191 § 3). Οι πιστωτές αναλαμβάνουν τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα, εκτός αν ο οφειλέτης έχει απαλλαγεί σύμφωνα με το άρθ. 192 (άρθ. 191 §2 εδ. β').

62 *Μάζης*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση, (γνμδ), ΕΠολΔ 2017, σ. 262 επ., 263· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6 και σημ. 20, σ. 289· *Αρβανιτάκης*, σημ. στην ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ.6· *Χατζηδημητρίου*, σ. 30, σημ. 85· ΕιρΚρωπ 538/2007 Δ 2008.428 με σημ. *Κ.Ε.Μ[πέη]*.

63 χωρεί αναλογική εφαρμογή του άρθ. 1019 § 2 λόγω αναστολής των ατομικών διώξεων κατ' άρθ. 72 §1 ν. 4307/2014: *Μάζης*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση, (γνμδ), ΕΠολΔ 2017, 262 επ., σ. 263· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 29-30, σημ. 85.

- (β) λόγω αδυναμίας (κατά το προϊσχύσαν δίκαιο⁶⁴) συνέχισης της εκτέλεσης κατά το διάστημα από τη δημοσίευση της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου που ακύρωσε την κατάσχεση, έως τη δημοσίευση της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου που δέχθηκε την έφεση και εξαφάνισε των πρωτοβάθμια απόφαση⁶⁵.
- (γ) λόγω ελλείψεως πλειοδοτών πλειστηριασμού που ματαιώθηκε μέχρι και τη νέα ημερομηνία διενέργειάς του, ακόμα και χωρίς να έχει υπάρξει απόφαση των άρθ. 966 §53 και 4⁶⁶, επειδή στη διαγωγή του επισπεύδοντος δεν ενυπάρχει πρόθεση εγκατάλειψης της εκτέλεσης,
- (δ) λόγω νομοθετικής αναστολής πλειστηριασμών για διάφορες αιτίες όπως εξαιτίας της διενέργειας εκλογών⁶⁷, χάριν προστασίας συγκεκριμένων κατηγοριών οφειλετών⁶⁸ και εξαιτίας της προσωρινής αναστολής λειτουργίας των δικαστηρίων στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19⁶⁹.

64 Βλ. ο.π. (σημ. 36).

65 Μπρίνιας, ΑνΕκτ² § 662α, σ. 2195-2196· Κεραμεύς/Κονδύλης/ Νίκας (-Νικολόπουλος), άρθρ. 1019 αριθ. 6· Νίκας, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6 και σημ. 21, σ. 289· Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 494· Βαθρακοκόιλης, ΕρμΚΠολΔ, άρθ. 1019 αρ. 14· Ευστρατιάδης, Αρμ 2005, σ. 1891· ΕιρΑθ 471/1990 Δ 1990.432 με παρατ. Πανοπούλου. Αντιθ. Τσικρικάς, Συνυπολογισμός του χρόνου καθυστέρησης της αναγκαστικής εκτέλεσης στις προθεσμίες ανατροπής της κατασχέσεως κατά τη διάταξη του άρθρου 1019 ΚΠολΔ λόγω διορθώσεως του προγράμματος πλειστηριασμού, Δ 1995.98 επ., σ. 101: Η καθυστέρηση εξαιτίας ακύρωσης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης αποδίδεται σε σφάλμα (δηλαδή ανάγεται σε υπαιτιότητα) του επισπεύδοντος και πρέπει να συνυπολογίζεται στην προθεσμία.

66 Νίκας, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6, σ. 289· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3· Απαλαγάκη (- Πλεύρη), ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, 3352· Ευστρατιάδης, σ. 1891-1892· Ποταμίτης, παρατ. στην ΕιρΖακύνθ 12/2015 ΕφΑΔ 2015. 370 επ., 371-372· ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056· ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020.2050· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚρωπ 1/2012 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΚρωπ 603/2012 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΑθ 756/1986 ΝοΒ 1986.903· αντίθ. ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020.105· ΕιρΛαρ 42/2017 ΤΝΠ ΔΣΑ.

67 ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020. 611· ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020.105· ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020. 613· ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056· ΕιρΘεσ 249/2019 αδημ.· ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαυρίου 23/2019 αδημ.· ΕιρΧρυσουπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ.

68 ΕιρΛαρ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΛαμ 26/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαμ 553/2017 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΖακ 12/2015 ΕφΑΔ 2015.366· ΕιρΛαρ 95/2011 ΕφΑΔ 2011.658 με αναφορά στις ρυθμίσεις περί νομοθετικής αναστολής πλειστηριασμών κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης: ΠΝΠ 181/16.09.2009, Ν 3814/2010, Ν 3858/2010, ΠΝΠ 04.01.2011/ΦΕΚ Α/04.01.2011, Ν 3986/2011, ΠΝΠ 16.12.2011/ΦΕΚ Α' 262 16.12.2011, ΠΝΠ 18.12.2012/ΦΕΚ Α' 246/18.12.2012, Ν. 4128/2013, ΥΑ 49214/21.07.2015.

69 βάσει της 864/15.3.2020 ΚΥΑ, που προβλέπει στο 3ο άρθρο παρ. 1 γ', αναστολή των διαδικασιών εκτέλεσης και της διενέργειας πλειστηριασμών προς αντιμετώπιση των συνεπειών

(ε) λόγω αποχής από τα καθήκοντά τους των δικηγόρων⁷⁰ ή των συμβολαιογράφων ως υπαλλήλων πλειστηριασμών⁷¹ και γενικά λόγω οποιασδήποτε άλλης αιτίας νομικής ή πραγματικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα⁷².

Στις πιο πάνω περιπτώσεις τα χρονικά διαστήματα προβλεπόμενης από το νόμο αναγκαστικής αδράνειας της διαδικασίας γινόταν και γίνεται δεκτό ότι δεν συνυπολογίζονταν στην προθεσμία της §1, ακόμα και αν δεν προβλέπονταν ρητώς στην § 2. Και τούτο, διότι ο δανειστής εμποδιζόταν από το νόμο ή από δικαστική απόφαση⁷³, δηλαδή για λόγους μη οφειλόμενους σε δική του αδράνεια, να συνεχίσει την διαδικασία εκτέλεσης.

II. Η κρίσιμη μεταβολή: Διεξαγωγή πλειστηριασμού σε συγκεκριμένο χρόνο και αυτοδίκαιη αδρανοποίηση της διαδικασίας.

Με το ν. 4335/2015 περιορίστηκε περαιτέρω η ήδη περιορισθείσα με το ν. 2298/1995 πρωτοβουλία του επισπεύδοντος να ορίσει τον χρόνο διεξαγωγής του πλειστηριασμού. Τούτο συνέβη αφενός με τη ρύθμιση περί υποχρεωτικού ορισμού της ημερομηνίας του πλειστηριασμού επτά μήνες από την περάτωση της κατάσχεσης και πάντως όχι μετά την παρέλευση οκτώ μηνών από την ημέρα αυτή για τα ακίνητα και πέντε με έξι μήνες αντίστοιχα για τα κινητά (954 §2 περ. ε' και 993 § 2 εδ. πρώτο) και αφετέρου σε περίπτωση δήλωσης συνέχισης του πλειστηριασμού, περί υποχρεωτικού ορισμού της ημερομηνίας του εντός

του κορωνοϊού (COVID-19) και του άρθρ. 74 §11,12,13 ν. 4690/2020 που προβλέπει τον μη συνυπολογισμό του διαστήματος της προσωρινής αναστολής και του διαστήματος, που απαιτήθηκε για επαναπροσδιορισμό του πλειστηριασμού, στην αμέσως ανωτ. περίπτωση. βλ. και Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3. Ειδικές διατάξεις περί αναστολής των διαδικασιών εκτέλεσης και ορισμού της ημέρας των πλειστηριασμών για τον ίδιο ως άνω λόγο προβλέπει η διάταξη του άρθρ. 83 §§1,11,12,13 ν. 4790/2021 όπως ερμηνεύτηκε από το άρθρ. 25 του ν. 4792/2021.

70 ΕιρΑθ 2171/1991 ΑρχΝ 1992.145· βλ. όμως και *Ευστρατιάδη*, Αρμ 2005, σ. 1892 υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι ο ενδιαφερόμενος ζήτησε σχετική άδεια από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, προκειμένου να επιτραπεί η παράσταση του δικηγόρου, πλην αλυσιτελώς· αντίθ. *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθρ. 1019, αρ.6· ΕιρΚαβ 217/2017 ΕΠολΔ 2017.288: δεν αφαιρείται και ο χρόνος της αποχής των δικηγόρων, αφού η εντολή στο συμβολαιογράφο κατ' άρθρο 59 §1 ν.δ. 17.7/13.8.1923 μπορούσε να παρασχεθεί και από μη δικηγόρο.

71 ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020. 105.

72 *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6, σ. 290· βλ. π.χ. ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ: η ρύθμιση της οφειλής της αιτούσας οφειλέτριας που ακινητοποίησε την διαδικασία μετά την κατάσχεση και έγινε προς το συμφέρον της και μετά από πρόταση και παράκλησή της, δεν ανάγεται σε αδράνεια ή αμέλεια του καθ' ου επισπεύδοντος με αποτέλεσμα την αποδυνάμωση του δικαιώματος αυτής προς υπολογισμό του χρονικού αυτού διαστήματος στην προθεσμία της §1 (αναστολή κατ' άρθρ. 1019 §2 του χρονικού διαστήματος της ρύθμισης).

73 Βλ. και π.κ. Γ.ΙΙΙ.1

δυο (2) και πάντως όχι μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την ημέρα της δήλωσης αυτής (973 §1 εδ. δεύτερο). Αντίστοιχη ρητή διάταξη απουσιάζει στις περιπτώσεις που ο πλειστηριασμός επισπεύδεται από άλλο δανειστή (973 §3) ή μετά από δικαστική υποκατάσταση (973 §§ 4,5) και γίνεται δεκτό με ερμηνεία, ενόψει των προθεσμιών υποβολής αντιρρήσεων κατά της δήλωσης συνέχισης του άρθ. 973 §6, ότι ο υποχρεωτικός καθορισμός του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού κατ' άρθ. 973 §1 εδ. β' εφαρμόζεται αναλόγως στις ανωτέρω περιπτώσεις⁷⁴.

Μάλιστα, η επιτακτική διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων για τον υποχρεωτικό καθορισμό του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού εντός των προβλεπόμενων ορίων θεωρείται ότι ισοδυναμεί με ρητή απειλή ακυρότητας, ώστε η παραβίασή τους δια του ορισμού χρόνου εκτός των ορίων αυτών (νωρίτερα ή αργότερα) να προκαλεί ακυρότητα ανεξαρτήτως δικονομικής βλάβης (159 αρ. 1)⁷⁵.

Παρά τις ανωτέρω νέες ρυθμίσεις, ο ν. 4335/2015 και οι μεταγενέστεροι τροποποιητικοί του ΚΠολΔ νόμοι δεν επέφεραν τροποποιήσεις στη διάταξη του άρθ. 1019 ΚΠολΔ ενώ καμία αλλαγή δεν επήλθε σε αυτό ούτε με τους ν. 4512/2018 και 4842/2021 με τους οποίους τροποποιήθηκαν εκ νέου σειρά διατάξεων του βιβλίου της αναγκαστικής εκτέλεσης⁷⁶. Ιδίως δεν περιέλαβαν προσθήκη στην §2 που να εξαιρεί τα ως άνω νομοθετημένα «νεκρά» διαστήματα (954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο και 973 §§3-6) μέχρι την διεξαγωγή του πλειστηριασμού από την προθεσμία ανατροπής της §1. Εξαιτίας της νομοθετικής αυτής παράλειψης προκλήθηκε διχογνωμία σχετικά με το ζήτημα αν τα ανωτέρω «νεκρά» χρονικά διαστήματα της διαδικασίας συνυπολογίζονται ή όχι στις προθεσμίες της §1.

74 Γέσιου - Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, §59, αρ. 79, σ. 505.

75 Γέσιου - Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, §59, αρ. 80, σ. 505.

76 Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021 σ. 20.

III. Συνυπολογισμός ή εξαίρεση των «νεκρών» διαστημάτων από την προθεσμία ανατροπής;

1. Η άποψη περί εξαίρεσης (μη συνυπολογισμού) και ο σχολιασμός της

Κατά μία άποψη η οποία είναι ήδη διαδεδομένη στη νομολογία⁷⁷ οι ανωτέρω ρυθμίσεις του ν. 4335/2015 συνιστούν νέες τυπικές περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα δανειστή, αρρυθμιστες από την § 2 του άρθ. 1019. Μάλιστα, επειδή πρόκειται για μεταγενέστερες του άρθ. 1019 περιπτώσεις ανακύπτει εδώ δευτερογενές ή επιγενόμενο κενό δικαίου⁷⁸.

Στις περιπτώσεις των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο μετά τον ορισμό υποχρεωτικής προθεσμίας πλειστηριασμού πέντε και επτά και πάντως όχι πέρα από τους έξι και οκτώ μήνες αντίστοιχα από την κατάσχεση όσο και του άρθ. 973 §1 εδ. δεύτερο ΚΠολΔ μετά την δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού και υποχρεωτικού ορισμού της εντός δυο και πάντως όχι μετά την παρέλευση τριών μηνών από την ημέρα της δήλωσης αυτής, είναι πλέον προφανές ότι, κατά το ως άνω εκ του νόμου προβλεπόμενο χρονικό διάστημα κατά το οποίο έχει οριστεί η ημερομηνία του πλειστηριασμού και αυτός εκκρεμεί, ο κατασχών επισπεύδων (στην πρώτη περίπτωση) και ο επισπεύδων με δήλωση συνέχισης (στην δεύτερη περίπτωση και στις λοιπές περιπτώσεις που η ρύθμιση επεκτείνεται αναλόγως⁷⁹) δεν αδρανεύει, αφού είναι υποχρεωμένος εκ του νόμου να περιμένει την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας για την διεξαγωγή του πλειστηριασμού. Έτσι, το ανωτέρω χρονικό διάστημα ο επισπεύδων ευρίσκεται σε νομική αδυναμία και σε αυτοδίκαιη (εκ του νόμου, επομένως δε και ανυπαίτια) αδράνεια.

⁷⁷ Ως προς την περίπτωση του άρθ. 954 §2 περ. ε' και 993 §2 εδ. πρώτο: ΕιρΧαλανδρίου 28/2018 ΝοΒ 2018.1059 με σύμφ. σημ. Χατζηγιάννου· ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 επ. με σύμφ. σχόλιο Ρεβολίδη· ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050· ΕιρΘεσ 249/2019 αδημ· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαυρίου 23/2019 αδημ. Ως προς την περίπτωση του άρθ. 973 §1 εδ. β' βλ. ΕιρΝαυπλίου 291/2020 ο.π.· ΕιρΧαλκίδας 641/2019 ο.π.· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ. Πρβλ. και Έξισου – Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 4, σ. 346: «ενόψει των υποχρεωτικών χρονικών ορίων που προβλέφθηκαν για τη διενέργεια του πλειστηριασμού από το ν. 4335/2015, μπορούμε να οδηγηθούμε στην πρόγνωση ότι ο θεσμός θα γνωρίσει και περαιτέρω πρακτική συρρίκνωση».

⁷⁸ Για την έννοια του δευτερογενούς ή επιγενόμενου κενού δικαίου βλ. ενδεικτικά Παπανικολάου, Μεθοδολογία του Ιδιωτικού Δικαίου και Ερμηνεία των Δικαιοπραξιών, 2000, σ. 239-240, αρ. 341-342· Engisch, Εισαγωγή στη νομική σκέψη³, σ. 175· Larenz/Canaris, Methodenlehre der Rechtswissenschaft³, σ. 200· Canaris, Die Feststellung von Lücken im Gesetz², σ. 135 επ.

⁷⁹ Βλ. ο.π. (σημ. 74).

Πράγματι, η θεώρηση της ανατροπής ως οιονεί ποινής⁸⁰ για τον αδρανούντα επισπεύδοντα δανειστή, οδηγεί ευλόγως σε αναζήτηση και του στοιχείου της υπαιτιότητάς του ως προϋπόθεσης για την απαγγελία της ανατροπής. Εάν επομένως η προϋπόθεση αυτή ελλείπει, επειδή ο επισπεύδων εμποδίζεται από νομικό λόγο να προχωρήσει σε πλειστηριασμό όσο η προθεσμία ανατροπής τρέχει, η «ποινή» δεν μπορεί να επιβληθεί⁸¹. Δηλαδή στη διάταξη της §2 ανιχνεύεται η νομοθετική εξειδίκευση της γενικής αρχής να μην υποχρεούνται κανείς στα αδύνατα, ώστε να μην συνυπολογίζονται στις ανωτέρω προθεσμίες εκείνα τα χρονικά διαστήματα απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας, κατά τα οποία εκ του νόμου παρεμποδίζεται και αδρανεύει η εκκρεμής διαδικασία του πλειστηριασμού⁸². Στις περιπτώσεις των άρθρ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο ο επισπεύδων βρίσκεται σε νομική, πρωτίστως, αλλά και πραγματική, συνάκλουθα, αδυναμία να προβεί στον πλειστηριασμό πριν την παρέλευση του οριζόμενου από τις ανωτέρω διατάξεις χρονικού διαστήματος. Υπ' αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί να του αποδοθεί η μομφή της αδράνειας, μομφή απαραίτητη όμως για την διαδρομή της προθεσμίας της §1 που οδηγεί στην ανατροπή της κατάσχεσης⁸³. Το αντικειμενικό αυτό εμπόδιο προόδου της διαδικασίας με πρωτοβουλία του επισπεύδοντος δεν μπορεί να έχει παραβλέψει ο νομοθέτης. Και τούτο, διότι, αν υποθεθεί το αντίθετο, ότι δηλαδή ο νομοθέτης ηθέλησε πράγματι να συνυπολογίζεται στην ενιαύσια προθεσμία της §1 το χρονικό διάστημα αναμονής του επισπεύδοντος μέχρι την οριζόμενη κατά το νόμο ημερομηνία πλειστηριασμού (που μπορεί να φτάσει τους οκτώ μήνες από την κατάσχεση) καθώς και το χρονικό διάστημα του εκ νέου ορισμού του με δήλωση συνέχισης (που μπορεί να φτάσει τους τρεις μήνες από την σχετική δήλωση), τότε ευθέως αποδίδεται στο νομοθέτη η πρόθεση να διαμορφώσει ασφυκτικό χρονοδιάγραμμα για τη διενέργεια του πλειστηριασμού, εφαρμοζόμενο αδιακρίτως τόσο επί του επιμελούς όσο και επί του αμε-

80 Μπρίνιας, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, § 659, σ. 2180 και § 662α, σ. 2193· Μαργαρίτης, ΕρμΚΠολΔ², 1019, σημ. 1· Νικολόπουλος, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ 1986, σ. 520 επ., 520· Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ2020, σ. 491· Ευστρατιάδης, Αρμ 2005, σ. 1882· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ2021, σ. 25, σημ. 56 και σ. 29, σημ. 78· ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο Ρεβολίδη· ΕιρΛαυρίου 23/2019 αδημ.· ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658 με σημ. Αρβανιτάκη· ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ· βλ. και Τσικρικά, Συνυπολογισμός του χρόνου καθυστέρησης της αναγκαστικής εκτέλεσης στις προθεσμίες ανατροπής της κατάσχεσης κατά τη διάταξη του άρθρου 1019 ΚΠολΔ λόγω διόρθωσης του προγράμματος πλειστηριασμού, Δ 1995, σ. 98 επ., 100: απόδοση της καθυστέρησης σε υπαιτιότητα του επισπεύδοντος· Τσαντίνη, Υπολογίζεται ο χρόνος της πτώχευσης του οφειλέτη στις προθεσμίες για την ανατροπή της κατάσχεσης; Δ1999, σ. 933 επ.

81 Πρβλ. ΕιρΑθ 756/1986 ΝοΒ 1986, 903 επ.

82 Ευστρατιάδης, Αρμ 2005, σ. 1890.

83 Ρεβολίδης, σχόλιο στην ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 επ., 2062.

λούς ή κακόπιστου επισπεύδοντος, χωρίς την τήρηση του οποίου επαπειλείται η ανατροπή της κατάσχεσης. Μια τέτοια ρύθμιση, που ισοδυναμεί με οιονεί ποινή επί του αδρανούς αλλά και του επιμελούς επισπεύδοντος αδιακρίτως, είναι αντίθετη με την λειτουργία και το σκοπό της ανατροπής ως οιονεί ποινής της αδράνειας του αμελούς ή κακόπιστου επισπεύδοντος.

Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των περιπτώσεων αυτών είναι όμοια με τα χαρακτηριστικά των περιπτώσεων που προβλέπονται στην §2 του άρθ. 1019, ώστε επ' αυτών να συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που επιβάλλει, για λόγους ισότητας, την όμοια ρύθμιση με τις ρυθμισμένες στην § 2 του άρθ. 1019 αλλά και τις λοιπές προαναφερθείσες αρρυθμιστες περιπτώσεις που νομολογία και θεωρία έχουν δεχθεί ότι ρυθμίζονται από την § 2. Αντίθετη ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα ο επισπεύδων να υποχρεούται να επιτύχει νέο ευδόκιμο πλειστηριασμό εντός στενών χρονικών περιθωρίων (εναπομεινάντων τεσσάρων ή πέντε μηνών κι ακόμα πιο στενών εφόσον συνυπολογιστεί και το «νεκρό διάστημα» της δήλωσης συνέχισης), άλλως να εκπίπτει της κατάσχεσης και να πρέπει να επιβάλλει νέα και μάλιστα χωρίς η εξέλιξη αυτή να οφείλεται σε δική του αδράνεια, κάτι που δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης του ν. 4335/2015 επεδίωκε⁸⁴.

Αξίζει να σημειωθεί επιπλέον, ότι στο μέτρο που η προστασία από παρελκυστικές τακτικές του επισπεύδοντος μέσω της αποτροπής διαιώνισής της εκτελεστικής διαδικασίας, αποτελεί ρυθμιστικό σκοπό του άρθ. 1019, η νομοθετική επιλογή περιστολής της πρωτοβουλίας του να ορίζει την ημερομηνία του πλειστηριασμού όχι μόνο δεν απομακρύνει τον θεσμό από τον σκοπό αυτό, αλλά, αντιθέτως τον υπηρετεί. Και τούτο, διότι όσο περισσότερο περιορίζεται η πρωτοβουλία του επισπεύδοντος (υποκαθιστάμενη μάλιστα από την πρωτοβουλία του νομοθέτη), τόσο περιορίζονται τα περιθώρια παρελκυστικών τακτικών του. Εν ολίγοις, ο νομοθέτης, απομακρύνοντας χρονικά την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, περιόρισε σημαντικά την αιτία που είχε προκαλέσει τη θεσμοθέτηση της ανατροπής⁸⁵.

2. Η αντίθετη άποψη περί συνυπολογισμού και ο σχολιασμός της

Η αντίθετη άποψη⁸⁶ δέχεται ότι η προθεσμία της §1 αναστέλλεται μόνον για τις προβλεπόμενες περιπτώσεις και για τα χρονικά διαστήματα της § 2, αναγνωρίζοντας, ωστόσο, ότι η εξαιρετική φύση και η περιοριστική απαρίθμηση

84 ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο Ρεβολίδη· ΕιρΧαλανδρίου 28/2018 ΝοΒ 2018.1059 με σύμφ. σημ. Χατζηγιάννου.

85 γεγονός που οδηγεί αναπόδραστα σε σκέψεις επαναξιολόγησής του σκοπού της βλ. π. κ. Δ.Π.

86 Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 494-496· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 27 επ.· Μάλλον προς αυτή την κατεύθυνση και η Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΚΠολΔ², 1019 αρ. 3.

των περιπτώσεων αυτών δεν εμποδίζουν την με αναλογία επέκταση της ρυθμιστικής εμβέλειας της διάταξης και σε άλλες περιπτώσεις μη προβλεπόμενες στο άρθρ. 1019 § 2, στις οποίες συντρέχει ταυτότητα του νομικού λόγου⁸⁷. Η ανάλογη εφαρμογή της διάταξης επί αρρύθμιστων περιπτώσεων θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο όταν τίθενται σε κίνδυνο τα δικαιώματα του επισπεύδοντος μετά από αυστηρό έλεγχο⁸⁸. Και υποστηρίζει την θέση ότι τα υπό συζήτηση «νεκρά» διαστήματα των άρθρ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο και 973 §1 εδ. δεύτερο συνυπολογίζονται στην προθεσμία της §1. Την άποψη αυτή ακολούθησε μερίδα της νομολογίας⁸⁹.

Οι επιμέρους σκέψεις που στηρίζουν την άποψη αυτή παρατίθενται στη συνέχεια και ακολουθεί, κάτω από κάθε μία ξεχωριστά, ο κριτικός σχολιασμός τους, χάριν ενότητας και διευκόλυνσης της συζήτησης.

(i) Ο νομοθέτης, μη προβλέποντας αυτές τις διατάξεις ρητώς στην § 2, δεν ηθέλησε την επιμήκυνση της προθεσμίας ούτε την μετατόπιση της αφετηρίας της από την επιβολή της κατάσχεσης στην αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία του πλειστηριασμού, διότι αν το είχε θελήσει θα το είχε ορίσει ρητά όπως π.χ. έπραξε υπό την αρχική μορφή του ΚΠολΔ/1968 (από 12μηνη σε 18μηνη)⁹⁰. Ορίζοντας, επομένως, ο νομοθέτης συγκεκριμένο χρόνο ορισμού και διενέργειας του πλειστηριασμού, τελούσε εν γνώσει του χρονικού πλαισίου της § 1, ώστε να μην μπορεί να γίνεται λόγος για ακούσιο (και συνεπώς διορθωτέο μέσω της ερμηνείας) κενό.

Όμως, δεν είναι η πρώτη φορά που δια του ν. 4335/2015 απέχει ο νομοθέτης από τη ρύθμιση μιας περίπτωσης στην §2 του άρθρ. 1019, αφού η πλούσια προαναφερθείσα περιπτωσιολογία αντικειμενικής αδυναμίας επίσπευσης πλειστηριασμού εξαιτίας νομικών κωλυμάτων που ο ίδιος ο νομοθέτης κατά καιρούς εισήγαγε, χωρίς να φροντίζει ταυτόχρονα να ρυθμίσει τις παράπλευ-

87 Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 493, 496· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 28-29.

88 Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 496.

89 ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020. 613· ΕιρΑθ 443/2019 εις <http://nomorama-nt.gr/data/documents/443-2019Anatrope-prothesmias-arthro-1019KPolD.pdf> · ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.611, η οποία δεν περιέλαβε ρητή κρίση αλλά αντικατέστησε σχετικές αιτιολογίες της ΕιρΑθ 818/2020 που είχε δεχθεί την άποψη περί μη συνυπολογισμού. Σημειώνεται - για την πληρότητα της ανάλυσης - ότι η ανωτέρω απόφαση δέχθηκε ασκηθείσα έφεση, αν και κατά την απολύτως κρατούσα γνώμη, στις δίκες της ανατροπής δεν συγχωρούνται ένδικα μέσα (βλ. π.κ. Ε.Ι.).

90 Με το ν.δ. 958/1971 μειώθηκε σε ετήσια η προθεσμία της §1 επαναφέροντας ο νομοθέτης την προθεσμία που ίσχυε υπό την ΠολΔ1835. Και τούτο, διότι κρίθηκε πως το χρονικό διάστημα του έτους επαρκεί, ώστε ο επισπεύδων δανειστής να αποπερατώσει την εκτελεστική διαδικασία από την κατάσχεση έως και τον πλειστηριασμό: Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 495· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 25 σημ. 53.

ρες επιπτώσεις επί του θεσμού της ανατροπής⁹¹, δεν αποδεικνύει μια σταθερή βούληση εκούσιας αποχής από συγκεκριμένη ρύθμιση, αλλά, αντιθέτως, την χρόνια αβλεψία και τα συνακόλουθα ακούσια κενά, τα οποία, άλλωστε κατά καιρούς επισημαίνονταν από τη θεωρία και ρυθμίζονταν με αναλογία από τη νομολογία. Αν η στην, υπό κανονικές συνθήκες νομοθέτησης, παράλειψη του νομοθέτη να συμπεριλάβει στην §2 τις προαναφερθείσες κατά καιρούς αρρυθμιστες περιπτώσεις νεκρών διαστημάτων ήταν ακούσια, κατά μείζονα λόγο η παράλειψη περίληψης στην §2 των «νεκρών» διαστημάτων των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο και 973 §1 εδ. δεύτερο, ανάγεται σε αβλεψία δεδομένων των πρωτόγνωρων έκτακτων (μη κανονικών) συνθηκών υπό τις οποίες ο ν. 4335/2015 εσπευσμένως νομοθετήθηκε⁹². Επομένως, η διαπίστωση ακούσιου κενού, που επιτρέπει κατ' αρχήν την ανάλογη εφαρμογή της §2 στις ως άνω αρρυθμιστες περιπτώσεις, συνάγεται ευχερώς από τις περιστάσεις νομοθέτησης του ν. 4335/2015.

(ii) Η προθεσμία της §1 ήταν 18μηνιαία στον ΚΠολΔ1968 και μειώθηκε σε ετήσια από το ν.δ. 958/1971, επειδή είχε κριθεί ότι το χρονικό διάστημα του έτους επαρκεί, ώστε ο επισπεύδων δανειστής να αποπερατώσει την εκτελεστική διαδικασία από την κατάσχεση έως και τον πλειστηριασμό. Αν, λοιπόν, ο νομοθέτης του ν. 4335/2015 ήθελε είτε την επιμήκυνση της ενιαίας προθεσμίας κατά τα νεκρά διαστήματα των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ.

91 Βλ. ο.π. Γ.Ι.

92 Βλ. ΤρΕφΑθ 3087/2017 ΝοΒ 2017. 2087 (2088): «Ο νόμος αυτός ψηφίστηκε υπό δραματικές συνθήκες μετά την επιβολή καθεστώτος Κεφαλαιακού Ελέγχου (Capital control) στις τράπεζες και σε εφαρμογή της από 12.7.2015 απόφασης της Συνόδου των Αρχηγών Κρατών της Ευρωζώνης που κυρώθηκε με τον νόμο 4334/16.7.2015 και αφού η Ελλάδα στο πλαίσιο της συμφωνίας αυτής ανέλαβε την υποχρέωση να υιοθετήσει μέχρι τις 22.7.2015 (δηλαδή σε 10 ημέρες) Σχέδιο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, το οποίο συμφωνήθηκε λόγω των ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων να είναι το σχέδιο που είχε καταθέσει στη Βουλή των Ελλήνων η σχετική νομοπαρασκευαστική επιτροπή τον Νοέμβριο του 2014». Την εσπευσμένη και χωρίς την πλήρη και τελική νομοτεχνική επεξεργασία των διατάξεων του νομοσχεδίου, ψήφιση αυτού, εμμέσως πλην σαφώς συννομολογεί ο νομοθέτης στο προοίμιο (Α. Επί της αρχής) της ΑιτΕ ν. 4335/2015 (ΚΝοΒ 2015, σ. 760) ως εξής: «Με την από 12.7.2015 Απόφαση της Συνόδου των Αρχηγών των κρατών - μελών της Ευρωζώνης που κυρώθηκε με τον υπ' αριθμ. 4334/16.7.2015 νόμο (Α' 80) «Επείγουσες ρυθμίσεις και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (Ε.Μ.Σ.), η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύτηκε, με τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών, να υιοθετήσει μέχρι την 22 Ιουλίου 2015 Σχέδιο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η Ελληνική Δημοκρατία συνεργαζόταν με τους Θεσμούς προς εξεύρεση κοινής και αποδεκτής λύσεως και προς τούτο έχει συστήσει Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Όμως λόγω των ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων το μοναδικό κείμενο το οποίο έχει λάβει τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών είναι το σχέδιο νόμου «Τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας» που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Ελλήνων το Νοέμβριο του 2014».

πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο (όπως για παράδειγμα έπραξε υπό την αρχική μορφή του ΚΠολΔ1968, από 12μηνη σε 18μηνη), είτε την μετατόπιση της αφετηρίας της από την επιβολή της κατάσχεσης στην αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία του πλειστηριασμού, θα το όριζε ρητά⁹³. Η αδυναμία ολοκλήρωσης της εκτελεστικής διαδικασίας λόγω μη επίτευξης κατακύρωσης καλύπτει πλήρως το δανειστή μέσω των εξαιρέσεων της § 2⁹⁴.

Όμως, η νομοθετική πρωτοβουλία και μεταβολή (από τους 12 μήνες της ΠολΔ1835 στους 18 μήνες του ΚΠολΔ1968 και πάλι στους 12 μήνες του ισχύοντος ΚΠολΔ) είχε λάβει χώρα⁹⁵ σε ένα ουσιωδώς διαφορετικό νομοθετικό περιβάλλον από εκείνο που διαμόρφωσε ο ν. 4335/2015. Με τους ΚΠολΔ1968 και 1971 ο πλειστηριασμός μπορούσε κατά κανόνα να οριστεί από τον επισπεύδοντα και να διενεργηθεί οποτεδήποτε⁹⁶ παρέχοντας στον επισπεύδοντα μεγάλα περιθώρια να δεσμεύσει το ακίνητο και να διαιωνίσει την διαδικασία. Σε αυτό το νομοθετικό περιβάλλον, πολύ πριν από τους πρώτους περιορισμούς που τέθηκαν αργότερα με το ν. 2298/1995, ο επισπεύδων παρέμενε σε θέση να επιτύχει την διενέργεια του πλειστηριασμού πολύ γρήγορα, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της προδικασίας του⁹⁷. Το γεγονός αυτό κατέστησε την ενιαύσια προθεσμία ανατροπής εύλογη και επαρκή. Αντιθέτως, το νομοθετικό περιβάλλον μετά το ν. 4335/2015, όπου ο επισπεύδων υπόκειται πλέον στον περιορισμό του υποχρεωτικού ορισμού του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού, δεν επιτρέπει την αδράνεια και την σκόπιμη διαιώνιση της διαδικασί-

93 Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 495.

94 Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 496.

95 Ο χρόνος ανατροπής υπολογιζόταν από την επιβολή της κατάσχεσης ανεξάρτητα αν ακολούθησαν αναγγελίες με τα προσόντα της αυτοτελούς κατάσχεσης. Η ανατροπή της επέφερε τη σύγχρονη ανατροπή και των αναγγελιών ακόμα και των δανειστών των εξοπλισμένων με εκτελεστό τίτλο: Πίψου, Η αναννελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 446 - 447. Επομένως, η αύξηση της προθεσμίας είχε προκριθεί ως λύση, ώστε να χορηγηθεί επαρκές χρονικό περιθώριο προκειμένου η ανατροπή να επεκτείνεται και στους αναγγελλμένους με εκτελεστό τίτλο δανειστές. Για την ανάλυση των εργασιών της Αναθεωρητικής Επιτροπής και της τροποποίησης της αρχικής ρύθμισης δια του ν.δ. 958/1971 βλ. αντί άλλων Γέσιου - Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56, αρ. 46, σ. 366 και αρ. 47, σ. 367.

96 Εκτός αν εν τω μεταξύ είχε ανατραπεί η κατάσχεση ή διορθωνόταν το πρόγραμμα του πλειστηριασμού (παλαιό άρθ. 961): Γέσιου - Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, §59, αριθ. 77, α. 504.

97 Το αφετηριακό σημείο διεξαγωγής του πλειστηριασμού απαντάται από της εισαγωγής του ΚΠολΔ και στοχεύει, με την απειλή της ακυρότητας, στην παροχή του απαραίτητου χρόνου στους ενδιαφερομένους, προκειμένου να προβούν στις αναγκαίες γνωστοποιήσεις του πλειστηριασμού και στους τρίτους να προετοιμάσουν την αναγγελία τους ή τη συμμετοχή τους στην ή τη συμμετοχή τους στην πλειοδοσία· βλ. Διαμαντόπουλο, Ζητήματα τόπου και χρόνου διεξαγωγής αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου, Ερανισμοί και ανταποδόσεις Θέμιδος, τόμ. 2, 2014, σ. 345 επ., 357.

ας εκ μέρους του. Επειδή πλέον η διαδικασία μπορεί να ακινητοποιηθεί εκ του νόμου από εννέα μέχρι και έντεκα μήνες (8+3 μήνες το μέγιστο), δηλαδή για χρονικό διάστημα που προσεγγίζει την προθεσμία της § 1, η προθεσμία αυτή καθίσταται πλέον μη εύλογη και ανεπαρκής για τον επισπεύδοντα.

(iii) Υπό το νομοθετικό καθεστώς πριν από το ν. 4335/2015, που προέβλεπε ότι δεν μπορεί να διενεργηθεί πλειστηριασμός κινητών πριν την παρέλευση 15 ημερών και πάντως όχι μετά το τρίμηνο (άρθ. 959 § 4 εδ. πρώτο) και ακινήτων πριν την παρέλευση 40 ημερών από την κατάσχεση και πάντως όχι μετά το τετράμηνο, (άρθ. 998 §4 εδ. πρώτο) τα ως άνω χρονικά διαστήματα (15 ημερών – 3 μηνών ή 40 ημερών – 4 μηνών) δεν αφαιρούνταν από το χρόνο της ανατροπής της § 1 στον οποίο και συνυπολογίζονταν κανονικά⁹⁸.

Ωστόσο, η ως άνω ερμηνευτική σκέψη στηρίζεται σε ανόμοιες και επομένως μη συγκρίσιμες καταστάσεις. Συγκεκριμένα, το προϊσχύσαν δίκαιο δεν προέβλεπε ούτε υποχρεωτικό χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού, ούτε υποχρεωτική ακινητοποίηση της διαδικασίας για τον διάστημα μεταξύ της κατάσχεσης και της υποχρεωτικής ημερομηνίας διεξαγωγής του πλειστηριασμού, όπως συμβαίνει στο ισχύον δίκαιο. Αντιθέτως, μέχρι την προβλεπόμενη απώτατη προθεσμία ο επισπεύδων, σε εκδήλωση της πρωτοβουλίας του, μπορούσε ελεύθερα να ορίσει την ημερομηνία πλειστηριασμού το νωρίτερο δυνατό (την 16^η ή την 41^η ημέρα από την κατάσχεση). Ακόμα και αν ο επισπεύδων επέλεγε να εξαντλήσει το περιθώριο των 3 μηνών (στα κινητά) και των 4 μηνών (στα ακίνητα), το έπραττε και πάλι σε εκδήλωση της πρωτοβουλίας του και όχι ένεκα άτεγκτης νομικής υποχρέωσης (όπως το κάνει κατά το ισχύον δίκαιο), έχοντας επίγνωση ότι η επιλογή του αυτή αναλώνει τμήμα της προθεσμίας της §1 και θέτει σε κίνδυνο την πρωτοβουλία του λόγω του ενδεχομένου υποκατάστασης. Αυτό το περιθώριο πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος υπό το προϊσχύσαν δίκαιο⁹⁹, ακόμα και με την ανεκτή εξάντληση των ανωτέρω χρονικών ορίων, αναγόταν στην δική του σφαίρα επιρροής, σε δική του υπαιτιότητα και αδράνεια και αυτονόητα συνυπολογιζόταν στην προθεσμία της §1 και δεν είχε υπαχθεί στο ρυθμιστικό πεδίο της §2. Δεν συγκρίνεται, επομένως, η ως άνω νομοθετική κατάσταση με την αντίστοιχη κατάσταση που διαμορφώθηκε υπό το ισχύον δίκαιο. Και τούτο, διότι τώρα πια ο επισπεύδων όχι μόνο δεν έχει την πρωτοβουλία επιλογής χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού σε

98 Χατζηδημητρίου, *ΕπΑκ* 2021, σ. 31· για την ιστορία των ρυθμίσεων βλ. ο.π. (σημ. 14).

99 Περιθώριο που ανάλογα με τις περιστάσεις μπορούσε να λάβει και πιο ακραίες μορφές, αφού ο ορισμός ημερομηνίας πλειστηριασμού μετά την ως άνω προθεσμία δεν τιμωρόνταν με ποινή ακυρότητας αλλά με ενδεχόμενη υποκατάσταση από έτερο αναγγελθέντα δανειστή.

16 ή 41 ημέρες από την κατάσχεση, αλλά, τουναντίον, υποχρεούται και μάλιστα επί ποινή ακυρότητας του πλειστηριασμού σε ημερομηνία μεταξύ του 7^{ου} και του 8^{ου} μήνα από την κατάσχεση και σε αυτοδίκαιη ακινησία. Συνεπώς, σε αντίθεση με το πριν από το ν. 4335/2015 καθεστώς, περιθώριο αυτενέργειας κι επομένως αδράνειας του επισπεύδοντος δεν υπάρχει, με αποτέλεσμα η μεταφορά οποιασδήποτε ερμηνευτικής σκέψης από το προϊσχύσαν δίκαιο στο πεδίο του τελειώς διάφορου ισχύοντος δικαίου, να εγείρει επιφυλάξεις.

(iv) Νεκρό χρονικό διάστημα που χρήζει ρύθμισης με ανάλογη εφαρμογή της §2 είναι το κενό «απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας» και νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν μπορεί να στηριχθεί στην υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, αλλά σε (i) έκδοση απόφασης (ii) σε άσκηση ενδίκου μέσου (iii) σε κάποια έκτακτη ή μεταγενέστερη νομοθετική πρόβλεψη (π.χ. αναστολής πλειστηριασμών) που να επιφέρει αδυναμία του δανειστή¹⁰⁰.

Εντούτοις, το νεκρό διάστημα δεν είναι μόνο εκείνο που έχει χαρακτηριστικά διαστήματος απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας. Και τούτο, διότι αδυναμία συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας μπορεί να ανακύψει ακόμα και σε εκ των προτέρων προσδιορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο, όμως, συνυπολογιζόμενο στην προθεσμία, μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιεική για τον μη αδρανούντα επισπεύδοντα ανατροπή της κατάσχεσης. Γι' αυτό, άλλωστε, συγκαταλέγεται στις περιπτώσεις «νεκρών» χρονικών διαστημάτων το ρητώς προβλεπόμενο στην §2 χρονικό διάστημα του Αυγούστου, αλλά και τα με

¹⁰⁰ Η ακριβής διατύπωση της ΕιρΑθ 443/2019 (ο.π. σημ. 89), στην οποία αποδίδεται η σχετική σκέψη: «Στις ως άνω προθεσμίες δεν υπολογίζονται τα χρονικά διαστήματα που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 1019 ΚΠολΔ, αλλά για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα πρέπει η διάταξη αυτή να εφαρμόζεται αναλόγως και σε άλλες περιπτώσεις, κατά τις οποίες ο δανειστής βρίσκεται σε νομική ή πραγματική αδυναμία συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας, ενόψει του ότι ο νομοθέτης, κατά τη θέσπιση της παρ. 2 της 1019 ΚΠολΔ, θέλησε να μην συνυπολογίζονται στις ανωτέρω προθεσμίες εκείνα τα χρονικά διαστήματα απροσδιόριστου χρονικής διάρκειας, κατά τα οποία εκ του νόμου παρεμποδίζεται και αδρανεύει η εκκρεμής διαδικασία του πλειστηριασμού. (...) Ο νομοθέτης με το Ν. 4335/2015 (...), όρισε υποχρεωτικά το διάστημα που πρέπει να περάσει από την ημέρα περάτωσης της κατάσχεσης έως την ημέρα του πλειστηριασμού, δεν επενέβη και δεν τροποποίησε αντιστοίχως και τη παράγραφο 2 του άρθρου 1019 ΚΠολΔ. Εδώ λοιπόν, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί νεκρό χρονικό διάστημα και δη απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας, όπως προεκτέθηκε σχετικώς στη μείζονα σκέψη της απόφασης, η υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, ούτε νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης, εφόσον δεν πρόκειται για έκδοση απόφασης ή άσκηση ενδίκου μέσου ή ακόμη ακόμη περί κάποιας έκτακτης ή μεταγενέστερης νομοθετικής πρόβλεψης (πχ αναστολής πλειστηριασμών), που να επιφέρει αδυναμία του δανειστή, αλλά για θεσμοθετημένο χρονικό διάστημα, που ορίζεται από το νόμο, και το οποίο ο νομοθέτης, δεν θέλησε να το αλλάξει, χωρίς επομένως να χωρεί νομική αναλογία.»

αναλογία ρυθμισμένα εκ των προτέρων προσδιορισμένα χρονικά διαστήματα διενέργειας εκλογών και αποχής των δικηγόρων και των συμβολαιογράφων από τα καθήκοντά τους. Περαιτέρω, ούτε η θέση, ότι νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν μπορεί να στηριχθεί στην υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, έχει νομοθετικό ή ερμηνευτικό έρεισμα. Περιπτώσεις αρρυθμιστων «νεκρών» διαστημάτων διαπιστώθηκαν τόσο εξαιτίας δικαστικών αποφάσεων (π.χ. αναστολής) όσο και εξαιτίας νομοθετικών ρυθμίσεων (π.χ. αναστολή ατομικών δώξεων στις διαδικασίες αφερεγγυότητας). Για την διαπίστωση αντικειμενικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας κρίσιμος είναι ο απροσχεδιάστος από το νόμο χαρακτήρας της και όχι ο τρόπος πρόκλησής της.

(v) Υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς μετά το ν. 4335/2015 τα επίμαχα χρονικά διαστήματα των άρθρων 954 § 2 και 973 § 1 ΚΠολΔ συνυπολογίζονται κανονικά στο χρόνο της ανατροπής για λόγους ασφάλειας και ενότητας του Δικαίου σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σκοπός των τροποποιήσεων των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης από το ν 4335/2015 ήταν η απλοποίηση του συστήματος αυτής και η τάχιστη διεξαγωγή της εκτελεστικής διαδικασίας¹⁰¹.

Η ανωτέρω σκέψη δεν είναι ακριβής. Η απλοποίηση και η τάχιστη διεξαγωγή της αναγκαστικής εκτέλεσης αποτέλεσαν μεν ρητούς νομοθετικούς σκοπούς του ν. 4335/2015, όμως δεν συνδέθηκαν από το νομοθέτη με την ανατροπή της κατάσχεσης γενικά πόσω μάλλον με την ερμηνεία του άρθ. 1019 §2 ειδικά, ούτε εξυπηρετήθηκαν δια του θεσμού της ανατροπής, ο οποίος δεν αποτέλεσε αντικείμενο νομοθετικής τροποποίησης. Η απλοποίηση υλοποιήθηκε δια του περιορισμού των ενδίκων βοηθημάτων κατά της εκτέλεσης και η επιτάχυνση δια της προσδοκώμενης ολοκλήρωσης των δικών περί την εκτέλεση σε δύο στάδια, το πρώτο εκ των οποίων - για τα ελαττώματα των μέχρι τότε διενεργηθεισών πράξεων - πριν τον πλειστηριασμό¹⁰². Αυτή ακριβώς ήταν και η αιτία της πρόβλεψης ορισμού υποχρεωτικού χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού κατά το ν. 4335/2015, ώστε σε συνδυασμό με το χρονοδιάγραμμα διεξαγωγής των δικών περί την εκτέλεση (άρθ. 933 §2,6) να υπάρχει χρόνος δικαστικής εκκαθάρισης των διαφορών ή οι αντιρρήσεις να έχουν καταστεί μέχρι τότε εκπρόθεσμες (934 §1 α')¹⁰³. Επομένως, δεν προκύπτει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση σύνδεση της απλοποίησης και τάχιστης διεξαγωγής της αναγκαστικής εκτέλεσης με τον θεσμό της ανατροπής της κατάσχεσης.

101 Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 31.

102 Βλ. ο.π. (σημ. 19).

103 Γέσιου - Φαλτσή ΔικΑνΕκτ Πα³, §59, αρ. 78, σ. 505.

3. *Ιδία θέση*

Μετά την προηγηθείσα ανάπτυξη αμφότερων των πιο πάνω απόψεων και τον σχολιασμό των επιμέρους σκέψεων που τις στηρίζουν, η δική μου άποψη είναι ότι οι ρυθμίσεις των άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο αλλά και των §§ 3-6 του τελευταίου αυτού άρθρου όπως διαμορφώθηκαν με τον ν. 4335/2015 και το ν. 4842/2021, συνιστούν νέες τυπικές περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα δανειστή, που έμειναν αρρυθμιστες από την § 2 του άρθρ. 1019 λόγω αβλεψίας του νομοθέτη κατά τις έκτακτες συνθήκες νομοθέτησης του ν. 4335/2015 προκαλώντας επιγενόμενο κενό δικαίου. Επομένως, όπως ακριβώς συνέβη με παρεμφερείς αρρυθμιστες περιπτώσεις στο παρελθόν, οι ως άνω περιπτώσεις χρήζουν ρύθμισης με ανάλογη εφαρμογή της § 2 λόγω ταυτότητας του νομικού λόγου, ώστε τα «νεκρά» διαστήματα της διαδικασίας κατά τα άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 § 1 εδ. δεύτερο και § 3¹⁰⁴, να μην συνυπολογίζονται στις προθεσμίες της § 1 του άρθρ. 1019.

Δ. Επίδραση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων στην ανατροπή της κατάσχεσης

Ι. Συμβατότητα και σκοπιμότητα της ανατροπής σε περιβάλλον πολλαπλών κατασχέσεων

Η εισαγωγή του θεσμού των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁰⁵ και η συνακόλουθη περιστολή της ήδη περιορισμένης πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος έθεσε και στο πλαίσιο του ΚΠολΔ το ζήτημα αν η ανατροπή της κατάσχεσης είναι συμβατή με το ως άνω σύστημα. Ήδη μετά το ν. 4335/2015 διατυπώθηκε ευθέως η άποψη ότι ο θεσμός της ανατροπής είναι ασυμβίβαστος με το σύστημα

104 Βλ. ο.π., Γ.Π.

105 Για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του θεσμού βλ. Γέσιου - Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 54 αρ. 130, σ. 272· Νίκα, ΔικΑνΕκτ Π² §42, αρ. 92-93, σ. 225-226· Απαλαγάκη, Συστηματική παρουσίαση των βασικών τροποποιήσεων του ΚΠολΔ² σ. 65-66· Κολοτούρο, Συρροή δανειστών και σύγκρουσις δικαιωμάτων εις το πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσεως, ΕΠολΔ 2019, σ. 113 επ., 117-118· Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη, Ζητήματα από το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης μετά τις τροποποιήσεις του ν. 4335/2015, Αρμ 2016, σ. 1επ., 7επ.· την ίδια, Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του ΣχΝΚΠολΔ 2014 ως προς το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης, ΕΠολΔ 2014, σ. 264 επ., 267-269· Κατηφόρη, Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, ΕφΑΔ 2017, σ. 887 επ., 888 επ.· Μάζη, Παρέμβαση αναφορικά με τις διατάξεις του Σχεδίου για την αναγκαστική εκτέλεση, ΕΠολΔ 2014, σ. 278 επ., 278.

των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁰⁶, άποψη η οποία είχε διατυπωθεί και πριν το ν. 4335/2015¹⁰⁷ αλλά δεν είχε επικρατήσει¹⁰⁸.

Στο πλαίσιο επαναξιολόγησης της ανατροπής της κατάσχεσης χρήσιμη είναι η διάκριση μεταξύ αφενός της συμβατότητας της ανατροπής προς το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων και αφετέρου της σκοπιμότητάς της παράλληλα με τη λειτουργία του συστήματος αυτού. Η μεν συμβατότητα ανάγεται στην λειτουργικότητα του θεσμού μετά την καθιέρωση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, η δε σκοπιμότητα στην πρακτικότητα, δηλαδή τη λειτουργικότητα ή και την συχνότητα εφαρμογής του.

Για να ερευνηθεί η συμβατότητα κρίσιμο είναι να εξεταστεί αν ο δικαιολογητικός λόγος της ανατροπής, δηλαδή ο κίνδυνος καθήλωσης του κατασχεθέντος εξαιτίας της αδρανείας του επισπεύδοντος, μπορεί να συντρέξει και στην περίπτωση επιβολής πλειόνων κατασχέσεων. Λόγω της αυτοτέλειας κάθε μίας από τις περισσότερες κατασχέσεις έναντι των υπολοίπων (άρθ. 958 § 2 εδ. β, 997 § 5 εδ. β)¹⁰⁹, κάθε κατάσχεση λειτουργεί ανεξάρτητα. Συνεπώς, η κρατήσασα άποψη που είχε διατυπωθεί στο πλαίσιο αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει του ν.δ. 17-7/13-8-1923¹¹⁰, κατά την οποία δεν είναι νοητή αλληλεξάρτηση της συμπεριφοράς των υποκειμένων κάθε μίας κατάσχεσης, εν προκειμένω της σπουδής ή της αδρανείας του ενός από την αντίστοιχη συμπεριφορά του άλλου επισπεύδοντος, είναι επίκαιρη πλέον και υπό τον ΚΠολΔ. Επίσης, κατά

106 *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² §44, αρ. 1, σ. 286· *Κατηφόρης*, Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, ΕφΑΔ 2017, σ. 887 επ., 892.

107 *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 666, σ. 2217· *Ορφανίδης*, Σύγκρουση συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση, 2004 σ. 254 επ.· ΕιρΠειρ 56/2003 ΠειρΝ 2003.365· ΕιρΔαρ 57/2002 Δικογραφία 2002. 328· ΕιρΑρτ 171/1987 ΕΛΛΔνη 1988. 589.

108 ΑΠ 75/2001 ΕΛΛΔνη 2001 916· ΑΠ 1488/1988 ΕΕΝ 1988. 807· ΑΠ 478/1973 ΝοΒ 1973. 1344· *Μητσόπουλος*, Ανατροπή κατασχεσεως και επίδρασις της επί του πλειστηριασμού (γνμδ.), ΕΛΛΔνη 1985, σ. 158 επ., 159= Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙ, 1997, σ. 423 επ.· *Απ. Γεωργιάδης*, Αναγκαστική εκτέλεση με βάση το ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών»· ανατροπή κατασχεσεως κατά ΚΠολΔ 1019· συνέπειες ανατροπής, Δ 1987, σ. 761 επ., 764· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987, σ. 289· *Μπέης*, Παρατηρήσεις υπό την ΕιρΘηβ 60/1992 Δ 1993. 216· *Βαθρακοκοίλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθ. 1019, αρ. 10· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1881 επ., 1884· Βλ. και πρόσθετες παραπομπές εις *Γέσιου – Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56 αριθ. 5, σημ. 7, σ. 346.

109 *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² §42, αρ. 94 σ. 226 επ.· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουππίδου – Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ² άρθ. 958, αρ. 12. Πρβλ. και *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 378: στις πολλαπλές κατασχέσεις με βάση την αυτοτέλεια και την παράλληλη διενέργειά τους, ο κίνδυνος ανατροπής μιας απ' αυτές δεν μπορεί να ματαιώσει την επιδίωξη της συλλογικής ικανοποίησης των αναγγελθέντων δανειστών, διότι κάθε αναγγελθείς μπορεί να αναγγέλλεται ή να υποκαθίσταται σε άλλη, που δεν αντιμετωπίζει κίνδυνο ανατροπής.

110 *Μητσόπουλος*, Ανατροπή κατασχεσεως και επίδρασις της επί του πλειστηριασμού (γνμδ.), ΕΛΛΔνη 1985, σ. 158 επ., 159 = Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙ, 1997, σ. 423 επ.

την ίδια αυτή άποψη, ο αιτών την ανατροπή κάθε κατάσχεσης έχει διαφορετικό έννομο συμφέρον προς επιδίωξή της, αφού διαφέρουν οι περιστάσεις επιβολής κάθε κατάσχεσης. Η δε αποδέσμευση του κατασχεθέντος δεν παύει να είναι αναγκαία, επειδή μπορεί να επιβληθεί παράλληλη κατάσχεση επ' αυτού, και παραμένει αναγκαία όταν δεύτερη κατάσχεση δεν έχει επιβληθεί πριν την ανατροπή και την αποδέσμευση του κατασχεμένου. Εκκινώντας, επομένως, από τις ως άνω θέσεις και από τη στιγμή που ο ν. 4335/2015 δεν έχει καταργήσει το άρθ. 1019, η διάταξη αυτή θα πρέπει να εξακολουθεί να εφαρμόζεται στο εξής αυτοτελώς για κάθε μία κατάσχεση, από τις περισσότερες που ενδεχομένως θα επιβάλλονται, με τον ίδιο τρόπο που εφαρμόζοταν πριν από το ν. 4335/2015 για τη μία και μοναδική κατάσχεση¹¹¹.

Αφού λοιπόν το σύστημα πολλαπλών κατασχέσεων είναι κατ' αρχήν συμβατό με τον θεσμό της ανατροπής της κατάσχεσης, στη συνέχεια θα πρέπει να εξεταστεί αν ανατροπή κατάσχεσης ενόψει επιβολής περισσότερων κατασχέσεων στο ίδιο πράγμα αρδανοποιεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της ανατροπής και επιδρά στην σκοπιμότητα (λειτουργικότητα) της. Ήδη μετά το ν. 2298/1995 περιπτώσεις δανειστών που παλιότερα θα οδηγούνταν στη διέξοδο της ανατροπής της κατάσχεσης για να αποδεσμεύσουν το ακίνητο, καλύφθηκαν από τον θεσμό της υποκατάστασης. Η εξέλιξη αυτή συρρίκνωσε την εφαρμογή και ως εκ τούτου επέδρασε ήδη από τότε στη σκοπιμότητα του θεσμού της ανατροπής. Ωστόσο, ακόμα και υπό τις ανωτέρω συνθήκες, συνέχισαν και συνεχίζουν να υπάρχουν δανειστές με εκτελεστό τίτλο που αδυνατούν να προχωρήσουν τη διαδικασία μετά την ανατροπή της (πρώτης) κατάσχεσης, όπως είναι οι αναγγεληθέντες στην διαδικασία δυνάμει της πρώτης κατάσχεσης, οι οποίοι δεν άσκησαν (ή δεν ασκήσαν εγκαίρως) το δικαίωμα υποκατάστασης¹¹² και καταλαμβάνονται αυτοτελώς κατά την §3 από την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης. Δανειστές με τα εν λόγω χαρακτηριστικά επωφελούνται του δικαιώματος δεύτερης κατάσχεσης είτε πριν είτε μετά την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης. Μόλις απαγγελθεί η ανατροπή της πρώτης, η δεύτερη κατάσχεση η οποία δεν επηρεάζεται από την ανατροπή της πρώτης (958 §2 εδ. δεύτερο), θα στηρίζει αυτοτελώς πλειστηριασμό. Με αυτό τον τρόπο, η δεύτερη κατάσχεση, ιδίως αν έχει προηγηθεί της ανατροπής, εξουδετερώνει την ενέργεια της τελευταίας, καθώς η δέσμευση του κατασχεθέντος, παρά την

111 *Γέσιου - Φαλσής*, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56 αριθ. 4, σ. 345-346· *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371. Ωστόσο, αλώτατο όριο της αυτοτέλειας θα είναι η διενέργεια του πλειστηριασμού σε μία απ' αυτές: *Κεραμεύς/Κονδύλης/ Νίκας (-Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ³ άρθ. 958, αρ. 14· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² §42, αρ. 94 σ. 228· όσες κατασχέσεις δεν καταλήξουν σε πλειστηριασμό παραλύουν και παραμένουν ανενεργές.

112 Είναι τούτο πιθανόν εφόσον δεν ενημερώθηκαν για την αίτηση ανατροπής και για την έκδοση της σχετικής απόφασης.

ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης, συνεχίζεται κατά τον χρόνο απαγγελίας της ανατροπής δυνάμει της δεύτερης κατάσχεσης, αδρανοποιώντας το επιδιωκόμενο με το άρθ. 1019 αποτέλεσμα, ήτοι την αποδέσμευση του κατασχεθέντος. Επομένως, η συρρικνωμένη εφαρμογή του θεσμού που μετά το 1995 στην περίπτωση συρροής περισσότερων δανειστών διατηρούνταν σε ελάχιστες περιπτώσεις, όπως οι προαναφερθείσες, ενδέχεται μετά το ν. 4335/2015 να περιπέσει σε αχρησία, σε σημείο μάλιστα που να δικαιολογείται η διαπίστωση ότι πλέον το άρθ. 1019 διατηρήθηκε για να εφαρμόζεται ως επί το πλείστον στις περιπτώσεις διαδικασιών με έναν μοναδικό δανειστή.

Τέλος, παρατηρείται ότι δεδομένης της δυνατότητας υποκατάστασης του επισπεύδοντος από τον αναγγελθέντα δανειστή απαίτησης με εκτελεστό τίτλο και της πρόσθετης δυνατότητας επιβολής πλειόνων κατασχέσεων στο ήδη κατασχεθέν, δυνατότητες που μπορούν να εκκινήσουν άλλο πλειστηριασμό, το περιθώριο πρακτικής εφαρμογής της δυνατότητας ανατροπής λόγω μη διενέργειας του αναπλειστηριασμού είναι μετά το ν. 4335/2015 σπανιότατο.

II. Μεταβολή του σκοπού της ανατροπής;

Η συζήτηση περί συμβατότητας ή μη του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων με την λειτουργία της ανατροπής αναζωπυρώνει εξ αντανάκλασεως και τη συζήτηση σχετικά με το σκοπό της ανατροπής της κατάσχεσης. Υπενθυμίζεται ότι η συζήτηση αυτή δεν είναι κενή περιεχομένου. Ο σκοπός του θεσμού, δηλαδή το εύρος των εξυπηρετούμενων από την διάταξη του άρθ. 1019 συμφερόντων, έχει άμεσο πρακτικό αντίκρισμα, επειδή οριοθετεί την εμβέλεια του εννόμου συμφέροντος των προσώπων που επιδιώκουν την ανατροπή.

Η άποψη ότι η ανατροπή είναι συμβατή με το σύστημα επιβολής μιας μόνο αναγκαστικής κατάσχεσης υποστηρίζει ότι η ανατροπή, αποσκοπώντας στην αποδέσμευση του δεσμευμένου κατασχεθέντος, αποβλέπει στην προστασία άλλων δανειστών του οφειλέτη που μπορούν να επισπεύσουν αναγκαστική εκτέλεση στο πράγμα και εμποδίζονται από την υπάρχουσα κατάσχεση¹¹³. Όταν όμως υπάρχει ευχέρεια επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων η ανατροπή είναι αναποτελεσματική. Και τούτο, διότι ακόμα και αν απαγγελθεί η ανατροπή, αποδέσμευση του κατασχεθέντος δεν επέρχεται, εφόσον επιβληθεί δεύτερη κατάσχεση. Η ως άνω άποψη επικεντρώνει τον προβληματισμό στη σύγκρουση των συμφερόντων των δανειστών του οφειλέτη και υποβαθμίζει λοιπά συμφέροντα που γίνονται δεκτά ως εξυπηρετούμενα από τον θεσμό της ανατροπής.

113 *Ορφανίδης*, Συγκρούσεις συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση, 2004, σ. 254 και 260.

Μια συνοπτική εξέταση του σκοπού του θεσμού υπό το προϊσχύσαν δίκαιο, στο πλαίσιο δηλαδή του συστήματος της μίας κατάσχεσης, είναι αναγκαία, ώστε να ερευνηθεί αν οι θέσεις εκείνες παραμένουν επίκαιρες μετά την εισαγωγή στον ΚΠολΔ του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων.

Στην εισηγητική έκθεση του άρθ. 3 α.ν. 1139/1938¹¹⁴ δια του οποίου εισήχθη η ανατροπή της κατάσχεσης, δεν περιλαμβάνονταν ειδικές σκέψεις για τον σκοπό που είχε κληθεί να επιτελέσει, αφήνοντας έτσι περιθώριο για σχετική συζήτηση. Έτσι, είχε διατυπωθεί η άποψη ότι αυτή θεραπεύει συμφέροντα ιδιωτικά, καθώς από την κτήση του δικαιώματος ανατροπής ο δικαιούχος μπορεί να παραιτηθεί απ' αυτήν¹¹⁵. Ωστόσο, είχε υποστηριχθεί και η άποψη ότι ο θεσμός είχε υπαγορευθεί από το δημόσιο συμφέρον της αποφυγής διαιώνισης από τον αδρανούντα επισπεύδοντα της αναγκαστικής εκτέλεσης¹¹⁶ και της άσκησης πίεσης προς εκκαθάριση των κατασχέσεων, οι οποίες εμποδίζουν την αξιοποίηση των αγαθών¹¹⁷. Η τελευταία αυτή άποψη είχε στηριχθεί στη ρύθμιση του νόμου ότι την ανατροπή μπορούσε να ζητήσει «πας έχων έννομον συμφέρον»¹¹⁸.

Στο πλαίσιο των ΚΠολΔ1968 και 1971 και των νομοθετημάτων που τροποποίησαν το άρθ. 1019¹¹⁹ δεν παρατέθηκαν διαφορετικές αιτιολογικές σκέψεις. Επειδή η διάταξη του άρθ. 1019 όπως στη συνέχεια τροποποιήθηκε, βασίστηκε εν πολλοίς στην διάταξη του άρθ. 3 α.ν. 1139/1938, όσα είχαν υποστηριχθεί μετά την εισαγωγή του θεσμού το 1938 διατήρησαν την επικαιρότητά τους και υπό το καθεστώς του ΚΠολΔ.

114 Βλ. τη σχετική εισηγητική έκθεση όπως δημοσιεύεται στους *Σούρλο*, ΠολΔ, 1962, άρθ. 997, σ. 661-662, σημ. 1 και *Κιτσικόπουλο*, ΠολΔ, τόμ. 9, 1952, άρθ. 997, 9117- 9118, σημ. 3.

115 *Αποστολόπουλος*, Ο Πρόεδρος Πρωτόδικων⁶, § 549, σ. 734, σημ. 5.

116 *Μπέης*, Η κατ' άρθρ. 997 ΠολΔικ (1835) άπρακτος πάροδος του χρόνου προόδου της εκτελέσεως και αι συνέπειαι αυτής (σημείωμα υπό της ΕφΑθ 120/1964) ΝοΒ 1966, 1044 επ., 1047.

117 *Ιωάννου*, Παρατηρήσεις τινές επί των άρθρων 966 - 1109 αναθεωρηθέντος κειμένου σχεδίου της Πολιτικής Δικονομίας, ΝοΒ 1961, σ. 481 επ., 486.

118 *Μπέης*, ο.π. (σημ. 116).

119 Η αρχική διάταξη στον ΚΠολΔ1971 περιλάμβανε δύο παραγράφους (§) (βλ. ο.π., σημ. 8). Η §2 του άρθ. 1019 τροποποιήθηκε με το άρθ. 10 §14 ν. 2145/1993 ενώ η §3, η οποία δεν υπήρχε στην αρχική διάταξη, προστέθηκε αρχικά με το άρθ. 10 §15 ν. 2145/1993 και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε και οριστικοποιήθηκε με το άρθ. 4 §33 ν. 2298/1995.

Ωστόσο, στην θεωρία¹²⁰ και στη νομολογία¹²¹ σταδιακά επικράτησε η άποψη ότι η ανατροπή της κατάσχεσης προάγει το δημόσιο οικονομικό συμφέρον παράλληλα με τα συμφέροντα του οφειλέτη. Και τούτο, διότι η αρχή της οικονομικής αξιοποίησης των αγαθών που διατρέχει το δίκαιο επιβάλλει η κατάσχεση που δεν οδηγεί εγκαίρως στη διεξαγωγή του πλειστηριασμού (ή του αναπλειστηριασμού) να είναι ανατρεπτέα, ώστε να επιτυγχάνεται η αποδέσμευση του αντικειμένου της κατάσχεσης και η επανένταξή του στον κύκλο των συναλλαγών¹²². Η αποδέσμευση αυτή, εφόσον επιτρέπει την διάθεση του πράγματος από τον οφειλέτη, εξυπηρετεί και τα δικά του συμφέροντα. Ενόψει του ανωτέρω διττού σκοπού, παγιώθηκε η θέση ότι η ανατροπή της κατάσχεσης αποτελεί «οιονεί ποινή»¹²³ της αδράνειας του επισπεύδοντος για την παράλειψη διεξαγωγής του πλειστηριασμού εντός συγκεκριμένης προθεσμίας από την κατάσχεση.

Η πιο πάνω κρατούσα άποψη, λοιπόν, συνέχισε να αντιμετωπίζει τον θεσμό ως υπηρετούντα ευρύτερο συμφέρον μετριάζοντας την απόλυτη εκδοχή που είχε επικρατήσει υπό την ΠολΔ1835 με την αναγνώριση ότι η ανατροπή της κατάσχεσης εξυπηρετεί παράλληλα και το ιδιωτικό συμφέρον του οφειλέτη.

Η εξυπηρέτηση του συμφέροντος του οφειλέτη είναι προφανής, όταν η κατάσχεση επιβλήθηκε από το μοναδικό του δανειστή¹²⁴. Όμως η άποψη ότι

120 βλ. *Ράμμο*, Αναμν. Τόμο Μιχαλάκη, σ. 497· *τον ίδιο*, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982 § 461, σ. 1615-1616 και § 462 σ. 1617· *Μητσόπουλο*, Ανατροπή κατασχέσεως και επίδρασίς της επί του πλειστηριασμού (γνμδ), ΕλλΔνη 1985. 158 επ., 160 = Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙ, 1997, σ. 423 επ.· *Μπρίνια*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 659, σ. 2180· *Κεραμέα*, Αρμ 1987, σ. 289· *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 1, σ. 344· *την ίδια*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, (γνμδ.) ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 163· *την ίδια*, ΕλλΔνη 1996 σ. 253· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλο)*, ΚΠολΔ Ι¹, άρθ. 1019, αρ. 1· *τον ίδιο*, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ 1986, σ. 520 επ., 520· *Απ. Γεωργιάδη*, Ανατροπή της κατασχέσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματη τύχη του πλειστηριασθέντος (γνμδ), Αρμ 1987, σ. 661 επ., 663· *Πίψου*, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 443· *Διαμαντόπουλο*, ΕπΑκ 2020, σ. 491· *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371· *Ευστρατιάδη*, Αρμ 2005, σ.1882.

121 Πρβλ. ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997. 1548· ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009. 534· ΜΠρΧαλκ 150/2009 Αρμ2010. 1206· ΕιρΛαρ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ · ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050 · ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ · *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκττ. Πα³, §56, αρ. 3, σ. 345 σημ. 2 μ.π.π.

122 Χαρακτηριστικές η ΕιρΛαμίας 26/2019 ΝΟΜΟΣ (: ανατροπή κατάσχεσης ακινήτου μετά την πάροδο τριάντα εννέα ετών χωρίς να ακολουθήσει πλειστηριασμός), ΕιρΝίκαιας 40/2003 ΝΟΜΟΣ (:ανατροπή κατάσχεσης ακινήτου από την επιβολή της οποίας είχε παρέλθει χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων ετών) και ΕιρΛαμ 479/2020 ΝΟΜΟΣ (: πάροδος εικοσιπέντε ετών).

123 Βλ. ο.π. Γ.ΙΙΙ.1 και σημ. 80.

124 Βλ. σχετ. ΕιρΛαρ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ.

ο σκοπός της ανατροπής εξυπηρετεί το ιδιωτικό συμφέρον του οφειλέτη δοκιμάζεται στην συνήθη περίπτωση συρροής περισσότερων δανειστών ήδη μετά την εισαγωγή της §3 του άρθ. 1019 και πολύ περισσότερο μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων. Πράγματι, όταν με την απαίτηση του (πρώτου) κατασχόντος συρρέουν αναγγελθείσες απαιτήσεις εξοπλισμένες με εκτελεστό τίτλο, η ανατραπείσα κατάσχεση δεν μπορεί, πλέον, να στηρίξει την έγκυρη συνέχιση του πλειστηριασμού από τον κατασχόντα και πρώην επισπεύδοντα, αλλά μπορεί έτερος δανειστής να λάβει τη θέση του με υποκατάσταση (973 §§2 και 4) και να επισπεύσει πλειστηριασμό στηριζόμενο όχι βέβαια στην ανατραπείσα κατάσχεση, αλλά στην αναγγελία που απολαμβάνει τα προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης¹²⁵. Το δικαίωμα αυτό έχει ο αναγγελθείς δανειστής για όσο χρόνο δεν έχει συμπληρωθεί η προθεσμία της ανατροπής αυτοτελώς ως προς αυτόν και πάντως κι επί ένα εξάμηνο μετά τη συμπλήρωσή της¹²⁶. Σε αυτή την περίπτωση, η ανατροπή της κατάσχεσης προστατεύει τους δανειστές με τα προαναφερθέντα προσόντα, για όσο εκείνοι δικαιούνται να αναλάβουν τα ηνία της εκτελεστικής διαδικασίας.

Δεδομένου ότι με τη ρύθμιση της §3 δεν επιτυγχάνεται η αποδέσμευση του κατασχεθέντος αλλά δίδεται περιθώριο συνέχισης της δέσμευσης από έτερο δανειστή, δεν φαίνεται να υπάρχει άμεσο έννομο συμφέρον για την ανατροπή της κατάσχεσης. Και μπορεί η αποδοχή της αίτησης ανατροπής της κατάσχεσης να οριοθετεί χρονικά τις αναγγελίες που θα μπορούν να στηρίζουν στο εξής τη συνέχιση του πλειστηριασμού¹²⁷, αλλά η επιδίωξη αυτή είναι απομακρυσμένη για τον οφειλέτη που δεν δικαιολογεί την αναγωγή του συμφέροντός του σε αυτοτελή σκοπό του θεσμού. Μάλιστα, μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων η επιδίωξη αυτή εξαλείφεται τελείως στην περίπτωση κατά την οποία της πρώτης κατάσχεσης έπεται δεύτερη¹²⁸. Και τούτο, διότι, ακόμα και αν απαγγελθεί η ανατροπή της πρώτης

125 Γέσιου - Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 258.

126 Χαρακτηριστικό το παράδειγμα εις Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Νικολόπουλο), ΚΠολΔ¹, άρθ. 1019, αρ. 2: «Αν λχ. κατά τον χρόνο ανατροπής της κατασχέσεως υπάρχει αναγγελία, που έχει πραγματοποιηθεί πριν από δέκα μήνες, ο χρόνος ανατροπής δεν συμπληρώνεται σε δύο μήνες από την ανατροπή της κατασχέσεως, αλλά σε έξι, προκειμένου να δοθεί στους δανειστές αυτούς η ευκαιρία να ολοκληρώσουν τη διαδικασία του πλειστηριασμού. Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος ανατροπής της αναγγελίας είναι μακρότερος του χρόνου ανατροπής της κατάσχεσης. Αν όμως η αναγγελία έχει πραγματοποιηθεί λχ. δύο μήνες πριν από την ανατροπή, ο χρόνος ανατροπής της αναγγελίας είναι δέκα μήνες μετά την ανατροπή της κατάσχεσης, αφού για την αναγγελία αυτή προβλέπεται «αυτοτελής προθεσμία ανατροπής».

127 Γέσιου - Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 258· η ίδια, ΔικΑνΕκτ, Πα³, §56, αρ. 59, σ. 373.

128 Πρβλ. Μαργαρίτη, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ.3: μετά τη νέα διάταξη του άρθρ. 958 § 2 που επιτρέπει την πολλαπλή κατάσχεση, είναι δυσχερές να δικαιολογηθεί έννομο συμφέρον σε δανειστή να ζητήσει την ανατροπή.

κατάσχεσης, για να αποδεσμευτεί το πράγμα θα πρέπει προηγουμένως να παρέλθει άπρακτη η προθεσμία υποκατάστασης στη θέση του επισπεύδοντος της πρώτης κατάσχεσης κατά την §3 και στη συνέχεια να λάβει χώρα ανατροπή και της δεύτερης κατάσχεσης. Έτσι, η εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων ενισχύει το συμφέρον των δανειστών που έχουν τα νόμιμα προσόντα να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας και εξαιλεί το ήδη περιορισμένο μετά το ν. 2298/1995 συμφέρον του οφειλέτη προς αποδέσμευση του κατασχεθέντος.

Εν ολίγοις, ο σκοπός της ανατροπής της κατάσχεσης μετά το ν. 4335/2015 συνεχίζει τυπικώς να εξυπηρετεί το ευρύτερο οικονομικό συμφέρον –το οποίο κατά τούτο ταυτίζεται με το συμφέρον του οφειλέτη καθώς και τρίτων προσώπων που έχουν συμφέρον από την αποδέσμευση¹²⁹– της αποδέσμευσης του κατασχεθέντος και της επανένταξης του στις συναλλαγές. Ωστόσο, υπό το ισχύον δίκαιο προηγούνται του εν λόγω συμφέροντος τα επιμέρους ιδιωτικά συμφέροντα των αναγγελλθέντων δανειστών με προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης που επιθυμούν να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας.

Ε. Όρια της δικαστικής προστασίας

Ι. Εισαγωγή

Ο ν. 4335/2015 δεν επέφερε τροποποιήσεις στο άρθ. 1019 και έτσι, δεν μεταβλήθηκε ο χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της δικαστικής απόφασης που απαγγέλει την ανατροπή και αποτελεί την τρίτη βασική προϋπόθεση της ανατροπής. Παράλληλα, ο ίδιος νόμος περιόρισε τις δίκες περί την εκτέλεση και το ένδικο μέσο της αναίρεσης (937 §1 περ. β' εδ. πρώτο), με σκοπό να επιτύχει την πολυπόθητη επιτάχυνση της εκτελεστικής διαδικασίας. Το διαμορφωθέν νομοθετικό περιβάλλον περιορισμού των δικών περί την εκτέλεση σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα συρρίκνωση του ρόλου της ανατροπής δεν φαίνεται ιδεώδες για την επανεξέταση του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων επί της απόφασης της ανατροπής και της προσωρινής δικαστικής προστασίας του αιτούντος. Ωστόσο, η πρόσφατη αναθέρμανση της σχετικής συζήτησης¹³⁰ σχετικά με το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων αποδεικνύει ότι το θέμα

129 (π.χ. τρίτος κύριος ενυπόθηκου ακινήτου, τρίτος κύριος του κατασχεθέντος, τρίτος προτιθέμενος να συναλλαγή με τον καθ' ου): *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 62, σ. 374-375· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² §44, αρ.11, σ. 291-292· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, αρ. 663, σ. 2199-2200· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1881 επ., 1893.

130 *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 496 επ.· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 37 επ.· ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020. 616 η οποία εκδόθηκε μετ' αποδοχή έφεσης. Βλ. επίσης άρθ. 59 ν. 4842/2021 που επανέφερε την δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων στις δίκες περί την εκτέλεση, όπως ίσχυε πριν το ν. 4335/2015.

κάθε άλλο παρά έχει κλείσει. Επ' ευκαιρία της συζήτησης αυτής, επιχειρείται μια επαναξιολόγηση των ορίων της δικαστικής προστασίας που προβλέπει το άρθρ. 1019 μέσα από τα προαναφερθέντα δύο ζητήματα (ένδικα μέσα, προσωπική διαταγή).

II. Ένδικα μέσα κατά της απόφασης ανατροπής;

Ως γνωστόν, ανατροπή απαγγέλλεται με δικαστική διαπλαστική απόφαση¹³¹ κατόπιν αίτησης που εκδικάζεται κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Εξαιρετική καθ' ύλην αρμοδιότητα έχει το ειρηνοδικείο και μάλιστα ανεξάρτητα από το ποσό της απαίτησης ή το είδος του τίτλου¹³² και αποκλειστική κατά τόπον αρμοδιότητα, το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση. Το ειρηνοδικείο που διατάζει την ανατροπή ελέγχει μόνο την ύπαρξη των προϋποθέσεων του νόμου, κυρίως την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας ως προς τον επισπεύδοντα και τους αναγγεληθέντες δανειστές, εφόσον υπάρχουν, κι αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, είναι υποχρεωμένο να την διατάξει¹³³, επιτελώντας έτσι καθοριστική λειτουργία δικαίου¹³⁴. Ως εκ τούτου, δεν πρόκειται για διαφορά, αλλά για γνήσια υπόθεση εκούσιας δικαιοδοσίας που για λόγους ταχύτητας εκδικάζεται με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων¹³⁵. Περαιτέρω, η απόφαση της ανατροπής, εκδικαζόμενη κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, θα έπρεπε να είναι ανέκκλητη εφόσον γινόταν δεκτό ότι εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρ. 699. Εντούτοις, στις μη γνήσιες υποθέσεις των ασφαλιστικών μέτρων, δηλαδή σε

131 Βλ. ο.π. (σημ. 25).

132 Βλ. *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα3, §56, αρ. 64, σ. 374 μ.π.π.

133 ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 2019.287· ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997. 1549 = ΕΕΝ 1997. 311· Εφ-Πειρ 457/2018 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΔωδ 57/2003 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009. 534 με σημ. Π. Γιαννόπουλου· ΕιρΝαυπ 291/2020 Αρμ 2020 με σχόλιο *Ρεβολίδη*· ΕιρΛαμίας 26/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΡοδ 38/2007 ΝΟΜΟΣ· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 13, σ. 261-262· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- *Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019 αρ. 8· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1894· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ2021, σ. 36 και σημ. 128 μ.π.π.· *Μάζης*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση (γνμδ), ΕΠολΔ 2017, σ. 262 επ., 263. Μάλιστα, η προϋπόθεση της παρέλευσης της προθεσμίας πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο συζήτησης της σχετικής αίτησης; ΕιρΑταλ 16/2017 ΝΟΜΟΣ.

134 Η λειτουργία αυτή δεν μεταβάλλεται από την υποχρέωση του δικαστηρίου να εξετάσει τυχόν προβαλλόμενη καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ανατροπής; Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- *Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019 αρ. 8· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 35 (σημ. 124 μ.π.π.).

135 Δεν είναι τυχαίο ότι η αρχικώς τηρητέα διαδικασία ήταν αυτή της εκουσίας δικαιοδοσίας, η οποία με το ν.δ. 958/1971 (άρθ. 67 § 2) μεταβλήθηκε και η εκδίκαση της ανατροπής υπήχθη στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων· βλ. *Κεραμεύς*, Αρμ 1987, σ. 293· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 496.

υποθέσεις που εκδικάζονται για λόγους ταχύτητας κατά τα άρθρ. 682 επ., αναγνωρίζεται το δικαίωμα άσκησης ενδίκων μέσων¹³⁶. Με αφετηρία την τελευταία αυτή θέση, το ζήτημα φαίνεται εκ πρώτης όψεως σαφές. Ωστόσο, ειδικώς ως προς το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων στη δίκη του άρθρ. 1019 οι διατυπωθείσες απόψεις δίστανται. Η πλειοψηφία της θεωρίας¹³⁷ και η απολύτως κρατούσα άποψη στη νομολογία των δικαστηρίων της ουσίας¹³⁸ υποστηρίζει τον αποκλεισμό των ενδίκων μέσων, ο οποίος, κατά την άποψη αυτή, συνάδει με την εκπεφρασμένη βούληση του ιστορικού νομοθέτη¹³⁹, η οποία εικάζεται ότι δικαιολογείται από τον δικαιοπολιτικό στόχο για επιτάχυνση της διαδικασίας (εξ ου και η επιλογή της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων), η οποία θα επέλθει είτε με την διεξαγωγή του πλειστηριασμού (σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης ανατροπής) είτε με την αποδέσμευση του κατασχεμένου λόγω ανατροπής (σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης).

Η νομολογία του Ακυρωτικού επί των υποθέσεων του άρθρ. 1019 δεν υπήρξε το ίδιο ομόφωνη. Είχε δεχθεί αρχικά¹⁴⁰ ότι η απόφαση δεν είναι εκκλητή,

136 ΟΛΑΠ 754/1986 ΝοΒ 1987. 380 = ΕλλΔνη 1986.1124· ΟΛΑΠ 21/2002 ΝοΒ 2003. 672-22/2002 και 38/2002 ΕλλΔνη 2003.116· Αντί άλλων βλ. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνη) ΚΠολΔ², εισαγ. 682-738Α αρ. 15 και άρθρ. 699, αρ. 15 με εκτενή περιπτωσιολογία και μ.π. Για την θεωρητική συζήτηση των σχετικών απόψεων βλ. Μπούγα, Η εκδίκαση υποθέσεων που δεν είναι γνήσια ασφαλιστικά μέτρα κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, 2015, σ. 181 επ., 190-195.

137 *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 509· Μπέης, ΑνΕκτ, 2004, σ. 97· *Κεραμεύς*, Αρμ1987, σ. 293· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 13, σ. 295· *Σταματόπουλος*, «Προληπτική» δικαστική προστασία του υπερθεματιστή, όταν η κατάσχεση, που οδήγησε στον πλειστηριασμό, είχε ήδη ανατραπεί, Δ 2001, σ. 475 επ., 485· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, §663, σ. 2203· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Νικολόπουλος*) ΚΠολΔ¹, άρθρ. 1019, αρ. 1· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτισίδου* - *Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5· *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 375· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005 σ. 1894.

138 ΕφΠειρ 457/2018, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΘεσ 1458/2011 ΕΕμπΔ 2012.123· ΕφΑθ 1433/2007 ΕφΑΔ 2008.235· ΕφΔωδ 57/2003 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΠΠρΡοδ 118/2010 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΠΠρΠειρ 1750/2008 ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΚατ 204 - 206/2019 ΕπΑκ 2020. 105· ΜΠρΘεσ 20291/2011 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΧαλκιδ 150/2009 Αρμ 2010. 1206· ΜΠρΘεσ 11017/2011 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009. 534 με παρατ. Π. *Γιαννόπουλου*· ΜΠρΘεσ 12452/2001 Αρμ 2001.1544· ΜΠρΘεσ 25189/2000 Αρμ 2001. 106· ΜΠρΘεσ 33841/1995 Αρμ 1996.751· ΕιρΛαμ 479/2020 ΝΟΜΟΣ· αντίθ. ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.616.

139 εν προκειμένω της Αναθεωρητικής Επιτροπής του ΚΠολΔ που είχε εκφράσει ρητά τη βούλησή της περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων (ΠρΑν1967. 485) η οποία αποτυπώθηκε και στο άρθρ. 1082 §1 ΚΠολΔ1968. Όταν η μεταρρύθμιση του ν.δ. 958/1971 (άρθρ. 67§2) μετέβαλε την τηρητέα διαδικασία από τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, η φράση περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων απαλείφθηκε, επειδή ήδη κατά την εφαρμοστέα πλέον γενική διάταξη του άρθρ. 699 δεν είχε πια νόημα: *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 509· *Κεραμεύς*, Αρμ1987, σ. 293.

140 ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997,1549 = ΕΕΝ 1997. 311: «η ανατροπή της κατασχέσεως δεν επέρχεται αυτοδικαίως, αλλά απαγγέλλεται με δικαστική απόφαση του ειρηνοδίκου του

θέση που στη συνέχεια μετέβαλε¹⁴¹ ταυτιζόμενο με την πάγια νομολογία της Ολομέλειας και των τμημάτων του περί μη εφαρμογής του άρθ. 699 στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων. Εντούτοις, με μεταγενέστερη απόφασή του επανήλθε στην προηγούμενη θέση του¹⁴².

Η μειοψηφούσα αντίθετη της θεωρίας υπέρ των ενδίκων μέσων¹⁴³ άποψη, ενισχύθηκε προσφάτως και οδήγησε σε σχετική νομολογία δικαστηρίου της ουσίας¹⁴⁴ παρά την προαναφερθείσα τελευταία αντίθετη νομολογία του Αρείου Πάγου.

Οι παλινδρομήσεις της νομολογίας του Ακυρωτικού ως προς το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων στις υποθέσεις του άρθ. 1019 και η αναζωπύρωση του επιστημονικού διαλόγου, αποδεικνύουν, αν μη τι άλλο, ότι το ζήτημα παραμένει ανοικτό προς συζήτηση, παρά τη μέχρι στιγμής συντριπτική επικράτηση της άποψης περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων.

Κατά τη συζήτηση αυτή σκόπιμο θα ήταν στην κρατούσα άποψη να προστεθούν συστηματικά και τελολογικά ερμηνευτικά ερείσματα υποστηρικτικά της βούλησης του ιστορικού νομοθέτη, ενώ στην αντίθετη άποψη πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο γενικός κανόνας του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, δεν βρίσκει αντικειμενικά εμπόδια εφαρμογής στην ειδική περίπτωση του άρθ. 1019.

Μια εγγύτερη μελέτη της κρατούσας άποψης οδηγεί στη διαπίστωση ότι η θέση της περί απαγόρευσης των ενδίκων μέσων αντιπαρέρχεται την απολύτως κρατούσα γνώμη και την αντίστοιχη παγιωμένη νομολογία που αναγνωρίζει την δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων. Η εν λόγω απολύτως κρατούσα γνώμη, η οποία αφορά σε γνήσιες διαφορές της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας εκδικαζόμενες κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, θα μπορούσε να εφαρμοστεί και

τόπου της εκτελέσεως, που είναι αμετάκλητη»

141 ΑΠ 1495/2002 ΝΟΜΟΣ: «στην περίπτωση αυτή (1019 ΚΠολΔ) μόνη η παραπομπή στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν αφορά και τη διάταξη του άρθρου 699 ΚΠολΔ (ΟΛΑΠ 754/1986), ώστε στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλόμενη με την αναίρεση απόφαση είναι εκκλητή». Παρά τα αντιθέτως υποστηριζόμενα (Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 38, σημ. 138) από το περιεχόμενο των ΑΠ 73/1999 (ΕΕΝ 2000.540) και ΑΠ 296/2003 (Δ 2003.949 = ΧρΙΔ 2003. 539, παραπεμπτικής της ΟΛΑΠ 4/2004) δεν ανιχνεύονται σκέψεις υπέρ του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων. Αντιθέτως, στην τελευταία απόφαση αναφέρεται ότι σε εκείνη την υπόθεση «δεν γίνεται επίκληση, ούτε προκύπτει, ότι έγινε δεκτή η έφεση κατά της απορρίπτουσας την αίτηση ανατροπής ως άνω αποφάσεως».

142 ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 2019.287 (όπου και όμοια διατύπωση με την διαλαμβανόμενη στην ΑΠ 1495/2002, βλ. ο.π. (σημ. 141).

143 Χαμηλοθώρης, Ασφαλιστικά Μέτρα², σ. 91 · Μαργαρίτης, ΕρμΚΠολΔ², 1019, σημ. 8· Παλαγάκη (-Πλεύρη), ΕρμΚΠολΔ Ι⁶, άρθ. 1019, αρ. 1, σ. 3349-3350.

144 ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.616 · βλ. και ο.π. (σημ. 89).

σε υπόθεση της εκουσίας δικαιοδοσίας, όπως η υπό συζήτηση, στην οποία, αν δεν είχε υπαχθεί στα άρθ. 682 επ., θα συγχωρούνταν ένδικα μέσα. Ωστόσο, ένα τέτοιο συμπέρασμα δεν είναι αυτονόητο, αφού η συγκεκριμένη υπόθεση διαφέρει από τις υπόλοιπες περιπτώσεις μη γνήσιων ασφαλιστικών μέτρων. Και τούτο, διότι συντρέχει εν προκειμένω η κρίσιμη ειδοποιός διαφορά, ότι ο νομοθέτης κατά το βραχύβιο διάστημα που την είχε υπαγάγει στη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας¹⁴⁵, είχε ρητώς απαγορεύσει τα ένδικα μέσα. Συνεπώς, η υπαγωγή της στην διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν μπορεί να αναιρέσει την απαγόρευση αυτή, ακόμα και αν τυπικώς η υπόθεση του άρθ. 1019 αποτελεί μη γνήσια υπόθεση ασφαλιστικών μέτρων.

Εκτός όμως του ως άνω επιχειρήματος, τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας, δηλαδή η επέλευση των αποτελεσμάτων της ανατροπής ήδη με την δημοσίευση της απόφασης του ειρηνοδικείου (1019 § 1 εδ. γ)¹⁴⁶ και η μη αναδρομική ισχύς της ανατροπής¹⁴⁷ δεν επιτρέπουν ιδιαίτερα περιθώρια αποτελεσματικού δευτεροβάθμιου δικαστικού ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, αν έφεση του ηττηθέντος επισπεύδοντος κατά πρωτόδικης απόφασης που απαγγείλει την ανατροπή γίνει δεκτή, με αποτέλεσμα το κατασχεμένο να αποδεσμευτεί και στη συνέχεια να εκπλειστηριαστεί δυνάμει άλλης μεταγενέστερης κατάσχεσης¹⁴⁸ ή να διατεθεί ελεύθερα σε τρίτον, η ετεροχρονισμένη απαγγελία της ανατροπής θα την έχει καταστήσει άνευ αντικειμένου. Και τούτο, διότι, καθώς η ανατροπή δεν ενεργεί αναδρομικά αλλά για το μέλλον¹⁴⁹, η διάθεση του πρωτοδικώς αποδεσμευθέντος πράγματος, είναι έγκυρη. Ομοίως,

145 Βλ. ο.π. (σημ. 135).

146 και όχι από την εγγραφή της στο βιβλίο κατασχέσεων. Πρέπει μάλιστα να γνωστοποιείται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, ώστε αυτός να απέχει από κάθε παραπέρα ενέργεια εκτέλεσης, καθώς άμεση συνέπειά της είναι η κατάργηση της εκτελεστικής διαδικασίας και η ακυρότητα του πλειστηριασμού, εφόσον παρά την ανατροπή της κατάσχεσης, διεξαχθεί. Ωστόσο, στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο διεξαχθείς πλειστηριασμός δεν ακυρώνεται αυτοδικαίως αλλά μόνο μετά από δικαστική απαγγελία του. Συνεπώς, εκπρόθεσμη προσβολή του ή άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας άσκησης ανακοπής (934 §1 β') τον καθιστά απρόσβλητο· βλ. ο.π. Β και σημ. 43.

147 ΟΛΑΠ 53/1990 ΕλλΔνη 1991. 491· ΑΠ 1029/1989 ΕΕΝ 1990. 370· ΕφΠειρ 457/2018 efeteio-peir.gr· ΕφΑθ 6452/1989 ΕλλΔνη 1992. 595· *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος Μιχελάκη, σ. 498-500· *ο ίδιος* Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 462, σ. 1619-1620· *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §56, αρ. 22, σ. 354· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², §44, αρ.17, σ. 299· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987, σ. 290· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019 § 664, σ. 2205· *Νικολόπουλος*, ΑνΕκτ², σ. 375 επ.· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (Κιουπτιδίου - Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019 αρ. 10· *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 376.

148 Η νέα κατάσχεση, άλλωστε, είναι ξένη προς την προηγούμενη· βλ. ΟΛΑΠ 51/1990 Δ 1991. 1093. Υπό καθεστώς πολλαπλών κατασχέσεως κάθε κατάσχεση λειτουργεί αυτοτελώς· βλ. ο.π. Δ.Ι. και σημ. 111.

149 Βλ. ο.π. (σημ. 147).

αν έφεση οφειλέτη ή τρίτου κατά πρωτόδικης απορριπτικής απόφασης γίνει δεκτή, με αποτέλεσμα μη υπάρχοντος προσκόμματος διεξαγωγής του πλειστηριασμού, το πράγμα να εκπλειστηριαστεί, ο πλειστηριασμός αυτός νομίμως διεξάγεται.

Τέλος, δεν μπορεί να παραγνωριστεί ότι η νομοθετική περιστολή των δικών περί της εκτέλεση, ως μέσου επιτάχυνσης της διαδικασίας, η οποία αποτελεί και ενδιάθετο σκοπό της ανατροπής, έχει δημιουργήσει, από συστηματική άποψη, ένα «εχθρικό» περιβάλλον για την αναγνώριση ενδίκων μέσων σε μια περιφερειακή δίκη της εκτελεστικής διαδικασίας, όπως η δίκη του άρθ. 1019, η σκοπιμότητα της οποίας, μάλιστα, μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, έχει υποβαθμιστεί σημαντικά.

Με βάση επομένως τις ανωτέρω πρόσθετες σκέψεις φαίνεται πιο πειστικός ο αποκλεισμός των ενδίκων μέσων στην δίκη της ανατροπής.

III. Περιθώρια προσωρινής δικαστικής προστασίας

Όπως προαναφέρθηκε, για να επιτελέσει την λειτουργία της η ανατροπή πρέπει να εκδοθεί η σχετική απόφαση πριν από την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, ώστε η εκκρεμής διαδικασία να καταργηθεί και να εμποδιστεί εγκαίρως, αφού πλειστηριασμός σε χρόνο κατά τον οποίο δεν έχει απαγγελθεί ανατροπή, διεξάγεται νομίμως. Απαγγελία της ανατροπής μετά την κατακύρωση δεν θίγει την τελευταία, αφού η ανατροπή δεν ενεργεί αναδρομικά.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, τίθεται το ερώτημα αν ενόψει επικείμενου πλειστηριασμού κι ενόσω εκκρεμεί η έκδοση απόφασης επί αίτησης ανατροπής, είναι νόμιμη προσωρινή διαταγή κατ' άρθ. 691 §2 το οποίο εφαρμόζεται κατ' αρχήν στην δίκη της ανατροπής (682 επ.) προκειμένου να μη καταστεί η αίτηση άνευ αντικειμένου και να εξασφαλιστεί έτσι η επικαιρότητα της εκδοθησόμενης απόφασης. Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης μορφής προσωρινής δικαστικής προστασίας δεν ρυθμίζεται από το άρθ. 1019 ούτε από τις επιμέρους συγγενείς διατάξεις.

Κατά το προϊσχύσαν δίκαιο είχε κριθεί ότι η χορήγηση σημειώματος κατ' άρθ. 938 §2 με το οποίο παρεμποδίζοταν η διεξαγωγή του πλειστηριασμού στο πλαίσιο δίκης ανατροπής, ήταν μη νόμιμη, αφού δεν υπήρχε εκκρεμής ανακοπή κατά του εκτελούμενου τίτλου. Απέμενε επομένως η εκδοχή ότι μπορούσε να εφαρμοσθεί αναλόγως η ως άνω διάταξη στο πλαίσιο δίκης ανατροπής κατάσχεσης, ενόσω δεν είχε ήδη εκδοθεί οριστική απόφαση του ειρηνοδικείου που απέρριπτε την αίτηση ανατροπής¹⁵⁰.

Παρά την κατάργηση της διάταξης του άρθ. 938 με το ν. 4335/2015, η οποία απέκλειε την οποιαδήποτε σκέψη εφαρμογής της, το ανωτέρω προηγούμενο

150 ΑΠ 296/2003 Δ 2003.949 = ΧρΙΔ 2003. 539.

δίδει μια χρήσιμη ερμηνευτική κατεύθυνση κατά τα εξής:

- (α) Προσωρινή διαταγή (σημείωμα) δεν μπορεί να χορηγηθεί στο πλαίσιο των άρθρ. 937 §1 περ. β' και γ' [πλέον 938 §§1,2] (και 1000), αφού οι διατάξεις αυτές αφενός πλαισιώνουν ανακοπή του άρθρ. 933 και 936 και όχι αίτηση ανατροπής, αφετέρου καταστρώνουν σύστημα και προϋποθέσεις προσωρινής προστασίας που δεν συνδέονται με την δίκη της ανατροπής.
- (β) Όταν είναι εμφανής η έκτακτη ανάγκη προσωρινής δικαστικής προστασίας και δεδομένου ότι αυτή κατοχυρώνεται από υπερνομοθετικές διατάξεις¹⁵¹, ο δικαστής μπορεί κατ' εξαίρεση και μόνον εφόσον η αναστολή εκτέλεσης κατέστη αναγκαία από συνθήκες που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν¹⁵² ενόσω δεν είχε εκδοθεί οριστική απόφαση του ειρηνοδικείου και πιθανολογείται η ευδοκίμηση της αίτησης ανατροπής, να προσφύγει στις διατάξεις των άρθρ. 731-732, όχι επειδή πρόκειται για ακούσιο κενό αναστολής¹⁵³, αλλά διότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται κατά νομοθετική παραπομπή του άρθρ. 1019 §1.

151 Βλ. αντί άλλων *Γιαννόπουλο*, Ο περιορισμός της δικαστικής αναστολής εκτέλεσης κατά το άρθρ. 937 §1 στ. γ' ΚΠολΔ υπό το πρίσμα της αξίωσης παροχής έννομης προστασίας ΕΠολΔ 2017, σ. 320 επ., σ. 324 (σημ. 24 μ.π.π.).

152 Σχετικά με την εφαρμογή των άρθρ. 731-732 πρβλ. ΑΠ(Συμβ) 142/2016, 11/2017 ΕλλΔνη 2017 με αντίθ. παρατ. *Καλαβρού* = ΝοΒ 2017. 657· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-*Κράνη*), ΚΠολΔ², 731-732, αρ. 5 μ.π.π.· *Σταματόπουλο*, «Προληπτική» δικαστική προστασία του υπερθεματιστή, όταν η κατάσχεση, που οδήγησε στον πλειστηριασμό, είχε ήδη ανατραπεί, Δ 2001, σ. 475 επ., 485· Ως προς παρεμφερείς απρόβλεπτες συνθήκες (μη τήρηση των άρθρ. 933 §§2 και 6 από το δικαστήριο) πρβλ. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-*Κράνη*), ΚΠολΔ², 731-732, αρ. 5· *Χατζηγιώαννου*, Η αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης μετά το ν. 4335/2015 με αφορμή την κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Παρατηρήσεις στην ΑΠ (Συμβ) 11/2017, ΝοΒ 2017. 661.

153 Για τις ερμηνευτικές επιφυλάξεις για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρ. 731-732 ως βάσης χορήγησης αναστολής εκτέλεσης μετά το κενό που προκάλεσε η κατάργηση του άρθρ. 938 μετά το ν. 4335/2015 βλ. *Γέσιου - Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ², §43, αρ. 19, σ. 907-908· *Ορφανίδη*, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, 2017, σ. 82· *Καλαβρού*, παρατ. στη ΣυμβΑΠ 11/2017 ΕλλΔνη 2017. 415· *Κολοτούρο*, Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016, σ. 127 επ., 158· *Γιαννόπουλο*, Ο περιορισμός της δικαστικής αναστολής εκτέλεσης κατά το άρθρ. 937 §1 στ. γ' ΚΠολΔ υπό το πρίσμα της αξίωσης παροχής έννομης προστασίας, ΕΠολΔ 2017, σ. 320 επ., 320-321, σημ. 4 in fine· *Δημητρίου*, Η δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης, 1992, σ. 79 επ.· αντίθ. *Μακρίδου/Απαλαγάκη/Διαμαντόπουλο*, ΠολΔ², σ. 125-126· *Απαλαγάκη*, Συστηματική παρουσίαση των βασικών τροποποιήσεων του ΚΠολΔ², 2017, σ. 64-65.

ΣΤ. Συμπεράσματα της μελέτης σε θέσεις

- I. Εφόσον ήθελε υλοποιηθεί η νομοθετική πρόθεση του ν. 4335/2015 να εκκαθαρίζονται δικαστικώς πριν τον πλειστηριασμό κατά τρόπο δεσμευτικό οι αντιρρήσεις σχετικά με την κατάσχεση, η ανατροπή της κατάσχεσης θα καθίστατο άνευ αντικειμένου, εφόσον η κατάσχεση είχε προσβληθεί και με ανακοπή των άρθρ. 933, 936 και η ακύρωσή της θα απαγγελλόταν πριν από την απαγγελία της ανατροπής. Αν όμως μέχρι τον πλειστηριασμό η δίκη της ανακοπής εκκρεμεί, τότε η αίτηση ανατροπής συνεχίζει να διατηρεί το αντικείμενο και την σκοπιμότητά της.
- II. Η αδρανοποίηση της εκτελεστικής διαδικασίας κατά τις (ακουσίως μη υπαχθείσες στην §2 του άρθρ. 1019) διατάξεις των άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο και (αναλόγως) 973 §§ 3-6 είναι όμοια με την αδρανοποίηση λόγω των περιπτώσεων της § 2 του άρθρ. 1019, ώστε επί των πρώτων να συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που επιβάλλει, για λόγους ισότητας, την όμοια ρύθμιση με τις δεύτερες (ρυθμισμένες στην § 2) αλλά και τις λοιπές προαναφερθείσες στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης αρρυθμιστες περιπτώσεις που νομολογία και θεωρία έχουν δεχθεί ότι ρυθμίζονται αναλόγως από την § 2 του άρθρ. 1019. Το βέβαιο είναι ότι στο πλαίσιο επαναξιολόγησης είναι αναγκαία η νομοθετική προσαρμογή του θεσμού της ανατροπής στο ισχύον σύστημα της αναγκαστικής εκτέλεσης, ώστε να μη αφήνονται περιθώρια ερμηνειών σε σχέση με το κεφαλαιώδες ζήτημα του υπολογισμού της προθεσμίας. Μόνο έτσι θα αποκατασταθεί η ασφάλεια δικαίου.
- III. Η προτεραιότητα των σκοπών του θεσμού της ανατροπής μετά το ν. 4335/2015 έχει εξ αντανάκλασεως μεταβληθεί έτσι, ώστε να προηγούνται τα επιμέρους ιδιωτικά συμφέροντα των αναγγελθέντων δανειστών με πρόσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης που επιθυμούν να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας και να έπεται το ευρύτερο οικονομικό συμφέρον της αποδέσμευσης του κατασχεθέντος και της επανένταξης του στις συναλλαγές. Το τελευταίο κατ' αποτέλεσμα ταυτίζεται με το συμφέρον του οφειλέτη και τρίτων προσώπων που έχουν συμφέρον από την αποδέσμευση.
- IV. Ο αποκλεισμός των ενδίκων μέσων στη δίκη της ανατροπής στηρίζεται, εκτός από την ιστορική ερμηνεία της διάταξης, και σε επιχειρήματα τελεολογικά και εκ του όλου κανονιστικού συστήματος. Ο γενικός κανόνας του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις ειδικές υποθέσεις του άρθρ. 1019 με τα ιδιαίτερα λειτουργικά χαρακτηριστικά. Επίσης, όσο εκκρεμεί η αίτηση ανατροπής και πιθανολογείται η ευδοκίμησή της, ο ειρηνοδίκης μπορεί κατ' εξαίρεση, εφόσον η εν λόγω προστασία είναι αναγκαία από απρόβλε-

πτες συνθήκες, να χορηγήσει προσωρινή διαταγή με περιεχόμενο την αναστολή του πλειστηριασμού ως μέτρο των άρθ. 731-732 κατά νομοθετική παραπομπή του άρθ. 1019 §1.

Αρμενόπουλος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Δ.Σ.Θ.
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΑΡΙΣ Σ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ Α.Π.Θ.

Η ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ: ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΜΕΤΑ ΤΟ Ν. 4335/2015 ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥΣ)*

Βασίλειος Α. Χατζηϊωάννου

Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ., Δικηγόρος

Α. Εισαγωγή

Ι. Δικαιοπολιτικό υπόβαθρο και ιστορία του θεσμού μέχρι το ν. 4335/2015

Η αναγκαστική κατάσχεση¹ περιουσιακού στοι-

χείου του οφειλέτη από επισπεύδοντα δανειστή αποτελεί βασικό θεσμικό πυλώνα της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Η κατάσχεση συνεπάγεται νομική και υλική δέσμευση του κατασχεμένου (958², 997, 1025 §2) και δεν αποτελεί αυτοσκοπό αλλά αποσκοπεί στην κατά το δυνατό ταχύτερη και επωφελέστερη³ ρευστοποίησή του μέσω πλειστηριασμού και στην ικανοποίηση του επισπεύδοντος και των τυχόν αναγγεληθέντων δανειστών στο συγκεκριμένο πλειστηριασμό από το πλειστηρίασμα που θα επιτευχθεί. Η νομική δέσμευση του κατασχεθέντος συνεπάγεται την απαγόρευση διάθεσής του (956, 996), θέτοντάς το εκτός συναλλαγής.

* Προδημοσίευση από τον Τιμητικό Τόμο του Καθηγητή Δημητρίου Μανιώτη. Θεωρία και νομολογία, ελήφθησαν υπόψη μέχρι την δημοσίευση του ν. 4842/2021 (ΦΕΚ Α 190/13.10.2021)

1. Στη συνέχεια με τον όρο «κατάσχεση» εννοείται χάριν συντομίας η «αναγκαστική κατάσχεση» (953 επ., 992 επ.) που κατά την απολύτως κρατούσα γνώμη αποτελεί το αντικείμενο ανατροπής του άρθ. 1019 ΚΠολΔ: Νίκας, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², § 44, αρ. 3, σ. 287· Ευστρατιάδης, Η ανατροπή της κατασχεσεως (άρθρο 1019 ΚΠολΔ), Αρμ 2005, σ. 1881 επ., 1886 επ. (: εφεξής *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ.)· Γιαννόπουλος, σημείωμα στην ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009. 536 επ., 537. Από την συστηματική ερμηνεία του άρθ. 1019 ΚΠολΔ που είναι ενταγμένο στο έκτο κεφάλαιο του όγδοου βιβλίου της αναγκαστικής εκτέλεσης («διατάξεις κοινές για τον πλειστηριασμό κινητών και ακινήτων») συνάγεται ότι ανατροπή της κατάσχεσης δεν νοείται για κατάσχεση στα χέρια τρίτου ή για κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων. Εφόσον παραβλεπόταν το ως άνω συστηματικό επιχείρημα, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ανατροπή μπορεί θεωρητικώς να λάβει χώρα και στην κατάσχεση κινητού πράγματος στα χέρια τρίτου για το οποίο χωρεί πλειστηριασμός (988 §2), αφού η διατύπωση του άρθ. 1019 §1 δεν διακρίνει. Γίνεται όμως ήδη δεκτό ότι το άρθ. 1019 δεν εφαρμόζεται στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου λόγω της δομής του: Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, §56, αρ. 9, σ. 348· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπσίδου-Στρατουδάκη) ΚΠολΔ², 1019, αρ. 1· Ευστρατιάδης, Αρμ 2005, σ. 1886· Νίκας, ό.π.· Μαργαρίτης ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 1· Χατζη-

δημητρίου, Ο θεσμός της ανατροπής κατάσχεσης (άρθρο 1019 ΚΠολΔ) μετά τους ν. 4335/2015 και ν. 4512/2018 ΕπΑκ 2021, σ. 19 επ., 21 (: εφεξής *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021 σ.)· ΕιρΠύρρας 38/2009 ΝΟΜΟΣ. Παρά τη μη εφαρμογή της ανατροπής στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, το άρθ. 51 ν. 4745/2020 με το οποίο προστέθηκε παρ. 7α στο άρθρο μόνο ν. 1178/1981, προβλέπει αυτοδίκαιη άρση και της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου που είχε επιβληθεί για τις εκεί προβλεπόμενες αιτίες, μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών, εφόσον η απαίτηση δεν είχε εισπραχθεί: Παναζόπουλος, ΑνΕκτ, 2021, σ. 372.

2. Αναφορά σε αριθμό διάταξης χωρίς παραπομπή σε νομοθέτημα εννοείται ως αναφορά σε διάταξη του ΚΠολΔ.
3. Νικολόπουλος, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχεσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ1986, σ. 520 επ., 520.

Στην αρχική μορφή της η κατάσχεση και η προώθηση της διαδικασίας πλειστηριασμού είχε αφεθεί στην αποκλειστική πρωτοβουλία του επισπεύδοντος δανειστή⁴. Υπό το καθεστώς της ΠολΔ 1835, όπως είχε αρχικώς νομοθετηθεί, δεν προβλεπόταν χρονική οριοθέτηση διεξαγωγής του πλειστηριασμού. Εφόσον επιβαλλόταν κατάσχεση στο πράγμα, αυτό μπορούσε να ελευθερωθεί μόνο με την ακύρωση της κατάσχεσης. Αν όμως η κατάσχεση είχε νομίμως επιβληθεί, το κατασχεμένο ήταν δυνατό να παραμείνει δεσμευμένο για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα⁵. Όσο δεν προβλέπονταν θεσμικά αντίβαρα ελέγχου της συμπεριφοράς του επισπεύδοντος, η κατάσχεση μπορούσε να μετατραπεί σε μέσο κακόπιστης παρέλκυσης της διαδικασίας είτε μονομερώς από τον επισπεύδοντα είτε σε συμπαιγνία εκείνου και του οφειλέτη οδηγώντας σε απονέκρωση της οικονομικής λειτουργίας του κατασχεθέντος για όσο χρόνο η εκτελεστική διαδικασία παρέμενε αδρανοποιημένη, δηλαδή σε αποτελέσματα αντίθετα προς την ηθική των συναλλαγών και τον σκοπό της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Η αναγκαστική εκτέλεση λειτούργησε υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες για λίγο περισσότερο από έναν αιώνα, ώσπου το 1938 εισήχθη ο θεσμός της ανατροπής της κατάσχεσης, τα βασικά στοιχεία του οποίου επιβίωσαν μέχρι τις ημέρες μας⁶.

Θέτοντας προθεσμία «αξιοποίησης» της κατάσχεσης δια της διεξαγωγής του πλειστηριασμού και του αναπλειστηριασμού, τέθηκε ο πρώτος νομοθετικός φραγμός στην παρελκυστική συμπεριφορά του επισπεύδοντος και περιορίστηκε το ενδεχόμενο υπέρμετρης δέσμευσης του κατασχεθέντος. Η αναγκαί-

τητα του θεσμού επιβεβαιώθηκε με την συμπερίληψή του στον ΚΠολΔ1968 (α.ν. 44/1967) στο άρθ. 1082⁷, το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το άρθ. 67 § 2 ν.δ. 958/1971 και κατά την κωδικοποίηση με το β.δ. 657/1971 έλαβε τον έκτοτε ισχύοντα αριθμό και την ρύθμιση της ανατροπής σε δύο παραγράφους⁸.

Στη συνέχεια, την πρωτοβουλία του επισπεύδοντος (927), ως ειδικότερη έκφανση της αρχής πρωτοβουλίας των διαδικών στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης (108)⁹ και του συστήματος της μοναδικής κατάσχεσης¹⁰ ο δικονομικός νομοθέτης περιόρισε σημαντικά για να εξισορροπήσει τα μειονεκτήματα της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος¹¹, επειδή ακριβώς γνώριζε ότι, αν και το αντικείμενο της εκτέλεσης συγκεκριμενοποιείται και δεσμεύεται από τον επισπεύδοντα (958 §1, 997 §1), εντούτοις η αναγκαστική εκτέλεση καταλήγει σε συλλογικό αποτέλεσμα (971, 974)¹².

4. Άρθ. 870, 887, 957 ΚΠολΔ1835, 986, 1018, 1057 ΚΠολΔ1968· Γέσιου-Φαλτσή Η επίδραση του ν. 2298/1995 στις θεμελιώδεις αρχές της αναγκαστικής εκτέλεσης, ΕλλΔνη 1996, σ. 241 επ., 245 (: εφεξής Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη1996, σ.)

5. Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, § 56, αρ. 1, σ. 344· η ίδια, ΕλλΔνη 1996.253.

6. Προστέθηκε ως εδ. 3 στο άρθ. 997 ΠολΔ1835 με το άρθ. 3 α.ν. 1139/1938 και η διάταξη είχε ως εξής: «η κατάσχεσις κινήτων ή ακινήτων, εφ' ης δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός ενός έτους από της επιβολής αυτής ή δεν επηκολούθησεν αναπλειστηριασμός εντός εξ μηνών από του πλειστηριασμού, εν περιπτώσει καθ' ην ο υπερθεματιστής δεν εξεπλήρωσε τας εκ του πλειστηριασμού υποχρεώσεις αυτού, ανατρέπεται δι' αποφάσεως του Προέδρου των Πρωτοδικών του τόπου τής εκτέλεσεως, εκδιδόμενης κατ' αναφοράν παντός έχοντος έννομον συμφέρον». Βλ. κριτική στις απόψεις θεωρίας και νομολογίας κατά την εφαρμογή της ως άνω διάταξης από τον Μπέη, Η κατ' άρθρ. 997 ΠολΔικ (1835) άπρακτος πάροδος του χρόνου προόδου της εκτέλεσεως και αι συνέπειαι αυτής, ΝοΒ 1966, σ. 1044-1048. Βλ. επίσης Μπρίνια, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 659, σ. 2179· Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, §56, αρ. 1, σ. 344.

7. Η διάταξη είχε ως εξής: «Η κατάσχεσις εφ' όσον δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός δέκα οκτώ μηνών ή αναπλειστηριασμός εντός είκοσι τεσσάρων μηνών, επί μεν κινήτου από της ημέρας τής επιβολής αυτής, επί δε ακινήτου από της ημέρας της εγγραφής αυτής εις το βιβλίον κατασχεσεων, ανατρέπεται τη αιτήσει παντός έχοντος έννομον συμφέρον δι' αποφάσεως του ειρηνοδικείου της περιφέρειας όπου επεβλήθη αυτή, δικάζοντας κατά την διαδικασίαν των άρθρων 786 επ. αποκλειομένων των ενδίκων μέσων. Το αποτέλεσμα τούτο επέρχεται και δια τους κατά τα άρθρα 1036 παρ. 2 και 1070 παρ. 3 αναγγελθέντας δανειστάς. Η κατάσχεσις ακινήτου λογίζεται ανατραπέισα αφ' ης σημειωθή τούτο εις το βιβλίο των κατασχεσεων».

8. Η διάταξη του άρθ. 67 § 2 ν.δ. 958/1971 είχε ως εξής: «1. Η κατάσχεσις, εφ' όσον δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός έτους από της επιβολής αυτής, ή αναπλειστηριασμός εντός εξ μηνών από του πλειστηριασμού, ανατρέπεται τη αιτήσει παντός έχοντος έννομον συμφέρον δι' αποφάσεως του ειρηνοδικείου εις την περιφέρειαν του οποίου επεβλήθη αυτή, δικάζοντας κατά την διαδικασίαν των άρθρων 686 επ. Η απόφασις γνωστοποιείται αμελλητί υπό του δικαστηρίου εις τον επι του πλειστηριασμού υπάλληλον, υποχρεούμενον να απόσχη πάσης περαιτέρω ενεργείας και να αιτησεται την εγγραφήν σχετικής σημειώσεως εις το βιβλίον κατασχεσεων. Η ανατροπή λογίζεται επελθούσα έναντι πάντων από τής δημοσιεύσεως της αποφάσεως. 2. Εις τας κατά την προηγουμένην παράγραφον προθεσμίας δεν υπολογίζεται ο χρόνος αναστολής εκτέλεσεως χορηγηθείσης δια δικαστικής αποφάσεως ή επελθούσης κοινή συναινέσει επισπεύδοντος καί οφειλέτου, πιστοποιουμένης δια συμβολαιογραφικής πράξεως.»

9. Βλ. αντί άλλων Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 244-245· Πίψου, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 1 μ.π.π.

10. Άρθ. 958 §2, 997 §5 όπως ίσχυαν πριν από το ν. 4335/2015.

11. Δόλιες συνεννοήσεις επισπεύδοντος και οφειλέτη, ώστε, παραμένοντας δεσμευμένο το κατασχεθέν, να μην κινδυνεύσει με έτερη κατάσχεση και πλειστηριασμό: Ράμμος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 395, σ. 1463, σημ. 6.

12. Για τη θεμελίωση περί του συλλογικού αποτελέσματος της ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης βλ. εγγύτερα Τσόγια, Υποκατάσταση σε θέση επισπεύδοντος και συνέχιση του πλειστηριασμού σύμφωνα με το άρθ. 973 ΚΠολΔ, 2008, σ. 1 και 4.

Ο περιορισμός αυτός έλαβε χώρα με την αυτοτέλεια της στηριζόμενης σε εκτελεστό τίτλο αναγγελίας έναντι της κατάσχεσης (972 §2 εδ. δεύτερο, 1006 §4 εδ. πρώτο) η οποία (i) παρείχε στους δανειστές το δικαίωμα υποκατάστασής τους στη θέση του επισπεύδοντος, όταν ο πλειστηριασμός ματαιωνόταν χωρίς αποχρώντα λόγο για δύο συνεχείς φορές (973 § 4), (ii) αναστολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού δεν τους δέσμευε, αν προηγουμένως δεν είχαν συναινέσει σε αυτές (969 § 3 και 1002 § 3, 972 § 2 εδ. πρώτο) και (iii) η ανατροπή της κατάσχεσης δεν ανέπτυσε αποτελέσματα απέναντί τους υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (1019 §3)¹³. Παράλληλα, με το ν.2298/1995 ετέθησαν για πρώτη φορά απώτατοι χρονικοί περιορισμοί στον ορισμό από τον επισπεύδοντα του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού με «ποινή» την υποκατάσταση του κατασχόντος που όριζε χρόνο πλειστηριασμού εκτός των περιορισμών αυτών από έτερο δανειστή με τα νόμιμα προσόντα¹⁴.

Μετά τη μεταρρύθμιση της αναγκαστικής εκτέλεσης με το ν. 2298/1995 είχε επισημανθεί ότι τα περιθώρια εφαρμογής του θεσμού της ανατροπής επρόκειτο να συρρικνωθούν¹⁵. Ήδη από τότε ήταν ορατή

μια γενικότερη διαπίστωση, ότι δηλαδή νομοθετικές παρεμβάσεις περιορισμού της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος μετά την επιβολή της κατάσχεσης έχουν αντανakλαστική επίπτωση επί του θεσμού της ανατροπής, συρρικνώνοντας το πεδίο εφαρμογής του. Στο μέτρο λοιπόν που η ανατροπή της κατάσχεσης θεσμοθετήθηκε ως θεσμικό αντίβαρο και τροχοπέδη στην πρωτοβουλία του επισπεύδοντος, ο περιορισμός της τελευταίας δι' άλλων ρυθμίσεων εκτός της ανατροπής της κατάσχεσης, οδηγεί σε μείωση της σκοπιμότητάς της.

Η προαναφερθείσα διαπίστωση κατέστη επίκαιρη μετά το ν. 4335/2015 και τους μεταγενέστερους τροποποιητικούς νόμους (ιδίως τους 4472/2017, 4512/2018 και 4842/2021), καθώς ο δικονομικός νομοθέτης περιέστειλε έτι περαιτέρω την πρωτοβουλία του κατασχόντος-επισπεύδοντος δια του υποχρεωτικού ορισμού χρόνου διεξαγωγής πλειστηριασμού επί ποινή ακυρότητας¹⁶ και δια της εισαγωγής του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁷, ενώ ταυτόχρονα προέβη σε μια σειρά από επιμέρους τροποποιήσεις των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης που φαίνεται πως έχουν σημαντικές αντανakλαστικές συνέπειες στη συνολική λειτουργία του θεσμού της ανατροπής¹⁸.

Τις συνέπειες αυτές φιλοδοξεί να αναδείξει η παρούσα μελέτη, προκειμένου ο θεσμός της ανατροπής της κατάσχεσης, ο οποίος είχε θεσπιστεί υπό διαφορετικές συνθήκες και επιβίωσε δεκάδων τροποποιήσεων του ΚΠολΔ, να επαναξιολογηθεί υπό το φως του ισχύοντος νομοθετικού συστήματος και να ενταχθεί αρμονικά σε αυτό. Καθώς στο ν. 4842/2021 (ΦΕΚ Α' 190/13.10.2021) «ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις» δεν περιλαμβάνεται ρύθμιση που να τροποποιεί το άρθ. 1019, η επαναξιολόγηση αυτή, διατηρεί την επικαιρότητά της.

η ίδια, ΔικΑνΕκτ, Πα³, §56, αρ. 3, σ. 345. Βλ. και *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371.

16. Βλ. π.κ. Γ.Π και σημ. 74.

17. Βλ. π.κ. Δ.Ι

18. Βλ. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, §54, αρ. 129, σ. 271: Η προσαρμογή του όλου συστήματος του ΚΠολΔ στο σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων προϋποθέτει ρυθμίσεις και για άλλα ζητήματα που ο ν. 4335/2015 έχει ωστόσο, συνειδητά ή ασυνειδητά αφήσει αρρύθμιστα. Δεν μπορούν να προβλεφθούν εκ των προτέρων όλα τα ερωτήματα που σταδιακά θα αναδείξει η πρακτική εφαρμογή μια θεμελιώδους μεταβολής.

13. η οποία είχε προστεθεί με το άρθ. 10 §15 ν. 2145/1993 αντικαταστάθηκε και οριστικοποιήθηκε με το άρθ. 4 §33 ν. 2298/1995.

14. Κατά την ΠολΔ1835 ο πλειστηριασμός των κινητών δεν μπορούσε να γίνει πριν την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την κατάσχεση (άρθ. 891 εδ. δεύτερο, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθ. 1 εδ. 2 β.δ. 19/23.3.1910) και των ακινήτων πριν την παρέλευση σαράντα (40) ημερών από την κατάσχεση (άρθ. 965 εδ. τελευταίο όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθ. 3 α.ν. 1139/1938). Οι ίδιες προθεσμίες διατηρήθηκαν από τον ΚΠολΔ1968 (άρθ. 1023 §4 και 1062 §4 αντίστοιχα) και τον ΚΠολΔ1971 (άρθ. 959 §4 και 998 §4 αντίστοιχα). Οι εν λόγω διατάξεις του ΚΠολΔ1971 τροποποιήθηκαν με το άρθ. 4 § 23 ν. 2298/1995 οπότε τέθηκε απώτατο χρονικό όριο διενέργειας του πλειστηριασμού (*Ματθίας*, Τροποποιήσεις στην αναγκαστική εκτέλεση με το ν. 2298/1995, ΕλλΔνη 1995, σ.1451 επ., 1458-1459) ώστε ο μεν πλειστηριασμός κινητών να μην μπορεί να οριστεί σε κάθε περίπτωση πέραν του τριμήνου από την κατάσχεση, ο δε πλειστηριασμός των ακινήτων να μην μπορεί να γίνει σε κάθε περίπτωση πέραν του τετραμήνου. Πριν την ανωτέρω μεταρρύθμιση ο πλειστηριασμός μπορούσε να διενεργηθεί οποτεδήποτε, αρκεί να μην είχε ανατραπεί η κατάσχεση ή να μην είχε διορθωθεί το πρόγραμμα ως προς το χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού, κατά το ήδη καταργηθέν άρθ. 961: *Διαμαντόπουλος*, Ζητήματα τόπου και χρόνου διεξαγωγής αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου, Ερανισμοί και ανταποδόσεις Θέμδος, τομ. 2, 2014, σ. 345 επ., σ. 358, σημ. 51.

15. Οι αιτήσεις ανατροπής επρόκειτο να αντικατασταθούν σε κάποιο τουλάχιστον βαθμό, από τις αιτήσεις για υποκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 973 § 4, αφού αυτή είναι η κύρωση που απειλούσαν οι διατάξεις των άρθ. 959 § 4 και 998 § 4 για την παραβίαση των χρονικών ορίων ως προς τη διενέργεια των πλειστηριασμών: *Γέσιου-Φαλτσή*, ΕλλΔνη 1996, σ. 253.

II. Το πλαίσιο επαναξιολόγησης

Οι ρυθμίσεις του ν. 4335/2015 που φαίνεται να έχουν επίδραση στη λειτουργία και στο πεδίο εφαρμογής του άρθ. 1019 και θα εξεταστούν στη συνέχεια είναι οι ακόλουθες:

1. Με το ν. 4335/2015 επιδιώχθηκε η εκκαθάριση των αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης σε δύο στάδια, πριν και μετά τον πλειστηριασμό. Με την κατά το πρώτο στάδιο εκκαθάριση των αντιρρήσεων σχετικά με την κατάσχεση, που αποτελεί το νομικό βάθρο του πλειστηριασμού, νομοθετική στόχευση ήταν η διεξαγωγή του πλειστηριασμού χωρίς αμφισβήτησή του σε χρόνο που θα έχουν τερματισθεί οι δίκες των ενδεχόμενων ανακοπών ή θα έχουν καταστεί εκπρόθεσμοι οι λόγοι τους (934 §1 α')¹⁹. Καθώς ήδη κατά το δίκαιο πριν το ν. 4335/2015 γινόταν δεκτό ότι πρώτη βασική προϋπόθεση ανατροπής, είναι η ύπαρξη έγκυρης ή ακόμα και «ελαττωματικής», για την ακρίβεια, άκυρης κατάσχεσης που δεν είχε ακυρωθεί με δικαστική απόφαση μέχρι τη συζήτηση της αίτησης ανατροπής, τίθεται το ερώτημα αν ενόψει της προαναφερθείσας νομοθετικής στόχευσης του ν. 4335/2015 συντρέχει πλέον η δεύτερη ως άνω διαζευκτική προϋπόθεση ανατροπής και αν υπάρχουν περιθώρια ανατροπής μιας τέτοιας «ελαττωματικής» κατάσχεσης²⁰.
2. Με το ν. 4335/2015 ο πλειστηριασμός ορίζεται να διεξαχθεί σε συγκεκριμένο χρόνο επί ποινή ακυρότητας και όσο αυτός εκκρεμεί, η πρόοδος της εκτελεστικής διαδικασίας αναστέλλεται. Δεδομένου αφενός ότι δεύτερη βασική προϋπόθεση ανατροπής είναι η άπρακτη πάροδος συγκεκριμένης προθεσμίας διεξαγωγής πλειστηριασμού (ή αναπλειστηριασμού) κι αφετέρου ότι η προθεσμία αυτή αναστέλλεται, εφόσον δεν οφείλεται σε αδράνεια

του επισπεύδοντος, τίθεται το ερώτημα αν το «νεκρό» διάστημα μετά τον ορισμό του και μέχρι την διεξαγωγή του πλειστηριασμού συνυπολογίζεται ή όχι στην προθεσμία της ανατροπής²¹.

3. Μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων με το ν. 4335/2015 και την δι' αυτής περαιτέρω περιστολή της ήδη περιορισμένης²² πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος, ερωτάται αν η ανατροπή της κατάσχεσης είναι συμβατή με το ως άνω σύστημα και σε καταφατική περίπτωση, αν έχει εν τοις πράγμασι εξ αντανάκλασως μεταβληθεί ο σκοπός της²³.
4. Με το ν. 4335/2015 επιδιώχθηκε ο περιορισμός των δικών περί την εκτέλεση²⁴ και ο μερικός περιορισμός των ενδίκων μέσων, ως μέτρων επιτάχυνσης της διαδικασίας. Παράλληλα, δεν μεταβλήθηκε ο χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της δικαστικής απόφασης που απαγγέλει την ανατροπή και αποτελεί την τρίτη βασική προϋπόθεση της ανατροπής²⁵. Ερωτάται αν η πρόσφατη αναθέρ-

21. βλ. π.κ. § Γ

22. με τους ν. 1653/1986, 2145/1993, 2298/1995· βλ. σχετ. Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 247-248.

23. βλ. π.κ. § Δ

24. Βλ. ΑιτΕ ν. 4335/2015 ΚΝοΒ 2015, σ. 760 επ., 768 (Α. VII. 1,2): «μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις παρατηρούνται ... στην εξέλιξη και περάτωση της διαδικασίας (ενν. αν. εκτέλεση) με αποτέλεσμα η πραγμάτωση της εξοπλισμένης με εκτελεστό τίτλο αξίωσης του δανειστή να απομακρύνεται σημαντικά. Οι καθυστερήσεις αυτές ... [α]ποδίδονται και σε άλλους δευτερεύοντες λόγους, όπως ο μεγάλος αριθμός ενδίκων βοηθημάτων και ρυθμιστικών μέτρων που παρέχονται κατά περίπτωση ... σε οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον...»

25. ΟΛΑΠ 51/1990 Δ 1991.1093· ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997. 1548· ΑΠ 1488/1987 ΕΕΝ 1988. 807· ΑΠ 1149/1985 ΕΕΝ 1986. 414· ΑΠ 206/1980 ΝοΒ 1980. 1482 = ΕΕΝ 1980. 429· ΑΠ 254/1979 ΝοΒ 1979. 1276 = ΕΕΝ 1979.275 (παγ. νμλγ)· Ράμμος, Η ύπαρξιν και το κύρος της κατασχέσεως ως προϋπόθεσις κανονικής διεξαγωγής του αναγκαστικού πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού, Αναμν. Τόμος, Μιχαλάκη, σ. 487 επ., σ. 495-498 (: εφεξής Ράμμος, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ.)· ο ίδιος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 462, σ. 1619· Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Ια³ § 56, αρ. 20, σ. 353· η ίδια, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 163· Μπρίνιας, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 661, σ. 2187· Κεραμεύς, Ανατροπή κατασχέσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματη τύχη του πλειστηριασθέντος, (γνμδ.), Αρμ 1987, σ. 289 επ., 290 (: εφεξής Κεραμεύς, Αρμ 1987, σ.)· Νικολόπουλος, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ 1986, σ. 520 επ, 520· Νίκας, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², §44, αρ.9, σ. 291· Διαμαντόπουλος, Προσβολή παραδοχών απόφασης, η οποία απορρίπτει αίτηση ανατροπής κατάσχεσης, γνμδ, ΕπΑκ 2020, σ. 490 επ., σ. 492 (: εφεξής Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020 σ.)· Ευστρατιάδης, Αρμ 2005, σ. 1883· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 31. Ρήγμα στον κανόνα αυτό επέφερε το άρθ. 51 ν. 4745/2020 με το οποίο

19. ΑιτΕ ν. 4335/2015 ΚΝοΒ 2015, σ. 760 επ., 768 (Α. VII. 1,2, και 3.1): «Το πρώτο (στάδιο) θα βρίσκεται πριν τον πλειστηριασμό και θα περιλαμβάνει όλα ανεξαιρέτως τους λόγους, για τους οποίους τα μέρη της διαδικασίας ισχυρίζονται ότι η τελευταία πάσχει σε κάποιο σημείο της και το δεύτερο μετά τον πλειστηριασμό. ... όλες οι πράξεις θα ενεργούνται αμέσως μετά την κατάσχεση (και) ο ενδιαφερόμενος διάδικος θα μπορεί αλλά και θα πρέπει να συγκεντρώσει όλα τα παράπονά του κατά της μέχρι τώρα εκτελεστικής διαδικασίας σε μια ανακοπή, που θα εκδικάζεται πριν από τη διενέργεια του πλειστηριασμού. ... Με τον τρόπο αυτό πριν από τον πλειστηριασμό θα έχουν λυθεί όλα τα ζητήματα που ενδεχομένως θα έχουν ανακύψει σε αυτό το πρώτο στάδιο και δεν θα υπάρχει ο κίνδυνος καθυστερήσεων μέσω της άσκησης πολλών ενδίκων βοηθημάτων, τα οποία μέχρι τώρα συνοδεύουν την άσκηση των ανακοπών κατά της εκτέλεσης».

20. βλ. π.κ. § Β

μανση της συζήτησης για το επιτρεπτό ή μη των ενδίκων μέσων κατά της απόφασης του ειρηνοδικοείου μέσα σε ένα περιβάλλον περιορισμού των δικών περί την εκτέλεση και διαφαινόμενης συρρίκνωσης της σκοπιμότητας της ανατροπής, δημιουργεί συνθήκες μεταβολής της μέχρι σήμερα κρατούσας γνώμης περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων και επιτρέπει την με προσωρινή διαταγή αναστολή της προόδου της διαδικασίας²⁶.

B. Επίδραση της ακυρότητας στην ανατροπή ελαττωματικής²⁷ κατάσχεσης

I. Το ζήτημα

Ως γνωστόν, προϋπόθεση ανατροπής της αναγκαστικής κατάσχεσης είναι η εγκυρότητά της²⁸, αφού κατάσχεση που έχει κηρυχθεί άκυρη με δικαστική απόφαση, εξομοιώνεται με εξ αρχής ανύπαρκτη και αίτηση που επιδιώκει την ανατροπή της είναι άνευ αντικειμένου²⁹. Στο μεταίχμιο μεταξύ της έγκυρης και της άκυρης κατάσχεσης βρίσκεται η ελαττωματική κατάσχεση, η οποία, μέχρι τη δυνητική δικαστική απαγγελία της ακυρότητάς της, παράγει κανονικά τα αποτελέσματα της³⁰. Συνέπεια της τελευταίας διαπί-

στωσης είναι ότι, εφόσον μια τέτοια κατάσχεση στηριξε πλειστηριασμό που διεξήχθη σε χρόνο κατά τον οποίο δεν έχει απαγγελθεί η ανατροπή της (ακόμα και μετά την παρέλευση έτους από την κατάσχεση), δεν θίγεται³¹ το κύρος του³². Έτσι, κατά το δίκαιο πριν το ν. 4335/2015, η χρονική σύμπτωση των δικών της ανακοπής του άρθ. 933 και της ανατροπής, δεν εμπόδιζε κατ' αρχήν την παράλληλη διεξαγωγή κι εξέλιξή τους. Και τούτο, διότι ακόμα και αν η άσκηση ανακοπής προς ακύρωση της κατάσχεσης (933) είχε προηγηθεί και εκκρεμούσε κατά την συζήτηση της αίτησης ανατροπής της ίδιας κατάσχεσης, η τελευταία αίτηση, εφόσον πληρούνταν οι προϋποθέσεις αποδοχής της, είχε περιθώριο να επιφέρει τη σκοπούμενη διάπλαση, για όσο χρόνο η δίκη της ανακοπής εκκρεμούσε, διατηρώντας την κατάσχεση ενεργή και στηρίζοντας έτσι την διεξαγωγή έγκυρου πλειστηριασμού³³.

II. Χρονική σύμπτωση / παράλληλη διεξαγωγή δικών ανακοπής και ανατροπής

Μετά το ν. 4335/2015 το ενδεχόμενο χρονικής σύμπτωσης των δύο δικών δεν είναι δεδομένο. Και τού-

προστέθηκε παρ. 7α στο άρθρο μόνο ν. 1178/1981 που προβλέπει αυτοδικαίη άρση της κατάσχεσης καθώς και της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου που είχε επιβληθεί για τις εκεί προβλεπόμενες αιτίες μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών, εφόσον η αίτηση δεν είχε εισπραχθεί.

26. βλ. π.κ. Ε.ΙΙΙ

27. Ο συγκεκριμένος όρος χρησιμοποιείται χάριν ευκολίας, ώστε να εξεταστεί το περιθώριο ανατροπής των κατασχέσεων εκείνων που φέρονται να είναι ελαττωματικές κι ενώ έχουν εμπροθέσμως προσβληθεί με ανακοπή, εκκρεμεί η έκδοση απόφασης επ' αυτής. Στις εν λόγω περιπτώσεις συμπεριλαμβάνονται τυπικές και κατασχέσεις που έχουν εκπροθέσμως προσβληθεί με ανακοπή, οι οποίες, αν και έχουν από νομική άποψη, ισχυροποιηθεί και καταστεί απρόσβλητες (934, 935), εντούτοις αναμένεται η έκδοση απόφασης που θα το επιβεβαιώσει. Αντιθέτως, οι μη προσβληθείσες με ανακοπή, ακόμα και αν φέρουν ελάττωμα, ισχυροποιούνται όπως και οι εκπροθέσμως προσβληθείσες και δεν συμπεριλαμβάνονται στις εν λόγω περιπτώσεις.

28. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ³, §56, αρ. 8, σ. 348· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², §44, αρ. 3, σ. 287· *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος, Μιχαλάκη, σ. 487 επ., 496· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκα (-Κιουπσιδίου-Στρατουδάκη)* ΚΠολΔ², 1019 αρ. 2· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, §660α, σ. 2182· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)* ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 1, σ. 3349· ΑΠ 206/1980 ΝοΒ1980. 1482· ΕιρΛαμ 26/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαμ 311/2017, ΝΟΜΟΣ· 553/2017 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΑθ 3087/2012 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΠυργ 172/1999 ΕλλΔνη2001. 837· ΕιρΑθ 2695/1986 Δ 1988. 115 με παρατ. *Λεοντίδη-Καρύδη*.

29. ΕιρΑθ 2695/1986 Δ 1988.115.

30. *Μπέης*, ΑνΕκτ, 2004, σ. 97· *Λεοντίδη-Καρύδη*, Παρατηρήσεις υπό την ΕιρΑθ 2695/1986 Δ 1988. 116 επ.· ενημερωτικό ση-

μείωμα σύνταξης, Δ 1972, σ. 169 και παραπομπές ο.π. (σημ. 28)· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 23 (σημ. 38)· αντίθ. ΕιρΑθ 707/1971 Δ 1972. 167· ΕιρΑθ 2695/1986, Δ 1988.115.

31. *Ράμμος*, Αναμν. Τομ. Μιχαλάκη, σ. 499· *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχεσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, (γνμδ.) ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· *η ίδια*, ΔικΑνΕκ ΙΙ³ §56, αρ. 21, σ. 354· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 664, σ. 2205 επ.· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 7· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987.290· *Απ. Γεωργιάδης*, Αναγκαστική εκτέλεση με βάση το ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» ανατροπή κατασχεσεως κατά ΚΠολΔ 1019· συνέπειες ανατροπής, (γνμδ.) Δ 1987, σ. 761 επ., 765· *Νικολόπουλος*, Ο αναπλειστηριασμός, 1979, σ. 123· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 39· ΑΠ 254/1979 ΝοΒ1979. 1276· ΕφΠειρ 457/2018 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΑθ 5618/1991 ΑρχΝ 1993.489· ΕφΑθ 10219/1989 ΕλλΔνη 1992. 596· ΜΠρθηβ 56/1994 Δ 1994. 639· ΜΠρΠατρ 2711/1978 ΝοΒ 1980. 568.
32. ματαιώνει όμως οριστικά τη δυνατότητα ολοκλήρωσής του με καταβολή του πλειστηριασμού, χορήγηση περίληψης κατακυρωτικής έκθεσης και μεταγραφής αυτής· βλ. *Απ. Γεωργιάδη*, Ανατροπή της κατασχεσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματη τύχη του πλειστηριασθέντος (γνμδ), Αρμ 1987, σ. 661 επ., 664· ΕφΑθ 8268/1986 Αρμ 1987.312.
33. Μάλιστα, πριν από το ν. 4335/2015 στη θεωρία είχε τεθεί το παρεμφερές ερώτημα αν ήταν προτιμότερη για τον νομοποιούμενο να ασκήσει τα σχετικά ένδικα βοηθήματα διάδικο η ανακοπή του άρθ. 933 από την αίτηση ανατροπής. Υποστηρίχθηκαν αμφότερες οι εκδοχές, αφενός δηλαδή ότι πλέον συμφέρουσα ήταν η ανακοπής του άρθ. 933 λόγω των δραστηκότερων αποτελεσμάτων της ακύρωσης της κατάσχεσης ex tunc· βλ. *Ράμμο*, Αναμ. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 496· αφετέρου ότι η αίτηση ανατροπής ενδεχομένως ήταν πιο συμφέρουσα επειδή οδηγούσε σε ταχύτερο αποτέλεσμα· βλ. *Γέσιου-Φαλτσή* ΔικΑνΕκτ ΙΙ³, §56, αρ. 8, σ. 348, σημ. 15.

το, διότι ο νομοθέτης προέβλεψε ένα χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της δίκης της ανακοπής του άρθ. 933 πριν από την υποχρεωτικώς ορισθείσα κατ' άρθ. 954 §2 περ. ε' και 993 §2 εδ. πρώτο ΚΠολΔ ημερομηνία του πλειστηριασμού³⁴. Εφόσον το επιληφθέν δικαστήριο τηρήσει το προβλεπόμενο στο νόμο χρονοδιάγραμμα³⁵, η ανακοπή για την ακύρωση της κατάσχεσης θα έχει κριθεί την 185η ημέρα (μέσα σε έξι μήνες περίπου) από την επιβολή της, δηλαδή σε χρόνο πριν από τον πλειστηριασμό και πάντως πολύ πριν την προθεσμία της ανατροπής. Εφόσον πρόθεση του νομοθέτη ήταν να «εξωθήσει» το δικαστήριο της ανακοπής σε ακύρωση των ελαττωματικών κατασχέσεων που άγονταν προς δικαστική κρίση πολύ πριν την εκπνοή της προθεσμίας ανατροπής της, η προσδοκώμενη αυτή εξέλιξη επρόκειτο να έχει ως αντανakλαστική συνέπεια τον περιορισμό της ανατροπής στις υποθέσεις εκείνες, στις οποίες είτε η κατάσχεση δεν είχε προσβληθεί εμπροθέσμως με ανακοπή είτε η ασκηθείσα ανακοπή είχε προηγουμένως απορριφθεί.

Όμως, οι ανωτέρω καλές προθέσεις του νομοθέτη προσκρούουν αφενός στη μη τήρηση από τα δικαστήρια του προβλεπόμενου στο νόμο χρονοδιαγράμματος, αφετέρου στον χρόνο επέλευσης της διαπλαστικής ενέργειας της απόφασης της ανακοπής, ο οποίος μετά το ν. 4335/2015 και την διάταξη του άρθ. 937 § 1 περ. β' η οποία μετά το άρθ. 60 ν. 4842/2021 διατηρήθηκε στο άρθ. 938 §2 εδ. πρώτο μόνο για την κατάσχεση ακινήτου³⁶, δεν αντιμετωπίζεται ομόφωνα, αφού κατά μία άποψη³⁷ η ακυρότητα επέρχεται ήδη

με την δημοσίευση της πρωτόδικης απόφασης, ενώ κατ' άλλη άποψη³⁸ η ακυρότητα επέρχεται με την τελεσιδικία και ανατρέχει στον χρόνο της προσβαλλόμενης πράξης. Επομένως, οι ανωτέρω αστάθμητοι παράγοντες οδηγούν στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

Πρώτον, αν το δικαστήριο της ανακοπής τηρήσει το χρονοδιάγραμμα της δίκης του άρθ. 933 και η απαγγελθείσα ακυρότητα γίνει δεκτό ότι ενεργεί ήδη με την έκδοση της πρωτοβάθμιας απόφασης, τότε η ακυρότητα αναμένεται να παραγάγει τα έννομα αποτελέσματά της σε χρόνο πολύ πριν την λήξη της προθεσμίας της ανατροπής, καθιστώντας έτσι άνευ αντικειμένου αίτηση ανατροπής μιας ήδη ακυρωθείσας κατάσχεσης.

Δεύτερον, η κατάσχεση παραμένει ενεργή και η αίτηση ανατροπής διατηρεί την σκοπιμότητά της, ενόσω εκκρεμεί η δίκη της ανακοπής:

- i) αν το δικαστήριο της ανακοπής δεν έχει εκδώσει την απόφασή του ούτε μέσα στο προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, ούτε πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού,
- ii) αν το δικαστήριο της ανακοπής έχει εκδώσει την απόφαση ακύρωσης της κατάσχεσης πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού, αλλά το δικαστήριο της ανατροπής αναγνωρίζει ότι η ακύρωση της κατάσχεσης δεν έχει επέλθει, επειδή δεν έχει επέλθει ακόμα τελεσιδικία της ως άνω απόφασης,
- iii) αν ασκείται έφεση για την εξαφάνιση πρωτόδικης απόφασης απορριπτικής της ανακοπής και η προθεσμία ανατροπής συμπληρώθηκε ενόσω δεν έχει διεξαχθεί πλειστηριασμός³⁹.

34. Αν και δεν υπάρχει καμία τέτοια αναφορά στην ΑιΤΕ του ν. 4335/2015 η διαφαινόμενη επιδίωξη του νομοθέτη ήταν να επιτρέψει τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού σε χρόνο που θα έχουν τερματισθεί οι δίκες των ενδεχόμενων ανακοπών ή θα έχουν καταστεί εκπρόθεσμοι οι λόγοι του (934 §1 α')· βλ. Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Ια³, §59, αρ. 78, σ. 505.

35. Κατ' άρθ. 934 §1 περ. α' εδ. πρώτο όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4335/2015 η ανακοπή χωρεί παραδεκτά μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από τη επιβολή της κατάσχεσης. Παράλληλα, αν η ανακοπή κατατεθεί και επιδοθεί την ύστατη (45η) ημέρα της ως άνω προθεσμίας από την κατάσχεση, πρέπει να συζητηθεί μέχρι την 60η ημέρα από την κατάθεση και η απόφαση επί της ανακοπής να εκδοθεί μέχρι την 60η ημέρα από την συζήτησή της (άρθ. 933 §2 και 6).

36. «... η άσκηση ένδικου μέσου δεν αναστέλλει την πρόοδο της εκτέλεσης...». Η ρύθμιση του άρθ. 937 § 1 αρ. 3 όπως ίσχυε πριν το ν. 4335/2015 και επανήλθε σε ισχύ με το άρθ. 59 του ν. 4842/2021 προβλέπει ότι «Στις δίκες τις σχετικές με την εκτέλεση η προθεσμία και η άσκηση ένδικων μέσων δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης».

37. Απαλαγίακη (-Απαλαγίακη/Ρεντουίλης), ΕρμΚΠολΔ ΙΙ⁶, άρθ. 933, αρ. 37, σ. 2898· Τσαντίνης, Η αναστολή εκτέλεσης μετά τον ν. 4335/2016, ΝοΒ 2017, σ. 265 επ., 268.

38. Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ², Γενικό Μέρος, §42, αρ. 98, σ. 788-789· Νίκας, ΔικΑνΕκτ Ι², §29, αρ.47, σ. 664-667· Κολοτούρος, Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016, σ. 127 επ., 151· Πανταζόπουλος, ΑνΕκτ, 2021, σ. 195· Μιχαηλίδου, Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, 2017, σ. 398, σημ. 1993.

39. Η εκκρεμής δευτεροβάθμια δίκη της ανακοπής δεν επιδρά επί της δίκης της ανατροπής στις ακόλουθες περιπτώσεις: (i) Αν στο πλαίσιο έφεσης η οποία δεν έχει αυτοδίκαιο ανασταλτικό αποτέλεσμα, ασκήθηκε αίτηση αναστολής της εκτέλεσης επί ακινήτου (938 §2) και αυτή ευδοκίμησε. Τότε, ο πλειστηριασμός θα έχει ανασταλεί, οπότε, όσο διαρκεί η αναστολή, αναστέλλεται και δεν συμπληρώνεται η ενιαύσια προθεσμία της ανατροπής (1019 § 2). Μόνο όταν εκδοθεί δευτεροβάθμια απορριπτική της έφεσης απόφαση, οπότε και λήγει η ισχύς της απόφασης αναστολής της εκτέλεσης, θα μπορεί να τρέξει εκ νέου η προθεσμία της ανατροπής και να επιδιωχθεί η ανατροπή της κατάσχεσης, η οποία, εξάλλου, θα έχει εν τω μεταξύ κριθεί τελεσιδικώς έγκυρη. (ii) Αν ενόσω εκκρεμεί έφεση διενεργηθεί πλειστηριασμός ακινήτου πριν τη συζήτησή της ή πριν την έκδοση απόφασης επ' αυτής, διότι ο πλειστηριασμός νομίμως διενεργείται και η αίτηση ανατροπής καθίσταται άνευ αντικειμένου.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις ερωτάται αν το ζήτημα του κύρους της κατάσχεσης είναι προδικαστικό στην δίκη της ανατροπής, υπό την έννοια ότι η ανατροπή χωρεί επί έγκυρης κατάσχεσης, η οποία όμως ακόμα δεν έχει κριθεί ως τέτοια, αλλά εκκρεμεί. Αν υπάρχει σχέση προδικαστικότητας ή εν γένει εξάρτησης⁴⁰ της απαγγελίας της ανατροπής από την προηγούμενη κρίση του κύρους της κατάσχεσης⁴¹, ερωτάται, περαιτέρω, αν θα μπορούσε να ανασταλεί η δίκη της ανατροπής κατ' άρθ. 249 μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί της ανακοπής.

Μια εγγύτερη μελέτη του ζητήματος αποδεικνύει ότι το κύρος της κατάσχεσης δεν επιδρά στην δίκη της ανατροπής, επειδή (i) ανατροπή χωρεί ακόμα και σε ελαττωματική κατάσχεση, που είτε δεν έχει ακόμα ακυρωθεί⁴² είτε έχει θεραπευτεί λόγω παρόδου άπρακτης της προθεσμίας προσβολής της (934 §1 περ. α' σε συνδ. 151)⁴³, (ii) αν η ανατροπή απαγγελθεί και εμποδίσει την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, επιτελεί αμέσως τον σκοπό της ανεξαρτήτως του κύρους της κατάσχεσης, αφού αποτελεί λόγο κατάργησης της διαδικασίας συνιστάμενο στην αποδέσμευση του κατασχεμένου⁴⁴ και στην αδρανοποίηση του πλει-

στηριασμού⁴⁵, ο οποίος, όμως, εφόσον διεξαχθεί παρά την απαγγελθείσα ανατροπή δεν είναι αυτοδικαίως άκυρος, αλλά υπόκειται σε ανακοπή του άρθ. 933⁴⁶. Η μεταγενέστερη απαγγελία ακυρότητας της ήδη ανατραπείσας κατάσχεσης δεν επιδρά στην τετελεσμένη δυνάμει της ανατροπής κατάργησης της εκτελεστικής διαδικασίας για το μέλλον και το διατακτικό της απόφασης επί της ανατροπής θα έχει αναλωθεί ήδη λόγω της δραστηρότερης ενέργειας της ακυρότητας. Επίσης, η ανατροπή που απαγγέλλεται ακόμα και πριν από την δικαστική ακύρωση της κατάσχεσης, δεν επιδρά στο κύρος πράξεων που επιχειρήθηκαν πριν από την ανατροπή⁴⁷.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και συνέτρεχε περίπτωση του άρθ. 249, η λύση αναστολής προόδου της δίκης της ανατροπής θα ήταν αντίθετη στο σκοπό της διάταξης του άρθ. 1019. Και τούτο, διότι η εν λόγω αναστολή θα μπορούσε να καταστήσει άνευ αντικειμένου την αίτηση ανατροπής, επειδή δεν θα εμπό-

40. Για την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθ. 249 σε κάθε περίπτωση πραγματικής εξάρτησης της προς διάγνωση διαφοράς εκτός της προδικαστικότητας των δύο δικών βλ. *Μακρίδου*, Τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, 2019, άρθ. 249, αρ. 6 και 7, σ. 153-154· *Απαλαγάκη* (- *Τριανταφυλλίδης*), ΕρμΚΠολΔ Ι⁶, άρθ. 249, αρ. 2, σ. 808· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Ι², άρθ. 249, αρ. 2, σ. 437.

41. Πρβλ. ο.π. Β και σημ. 31.

42. Βλ. ο.π. Β

43. Αίτηση ανατροπής ελαττωματικής κατάσχεσης που θεραπεύτηκε μετά από άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας ανακοπής: ΜΠρΠειρ 35586/2020, αδημ.· Αίτηση ανατροπής επί πλειστηριασμού που θεραπεύτηκε από τις τυχόν ακυρότητες που αναφέρονται σε επί μέρους προγενέστερές του πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας: ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 219.287· *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· Μπρίνιας, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 664, σ. 2205· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτιδίου-Στρατουδάκη*) ΚΠολΔ², 1019 αρ. 5· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ2, άρθ. 1019, αρ. 11.

44. Βλ. ΑΠ 1092/2013 ageiospagos.gr· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 10 και 11· Μετά την ανατροπή της κατασχέσεως αυτή πλέον δεν παράγει έννομες συνέπειες, το κατασχεμένο πράγμα αποδεσμεύεται και εφεξής επέρχεται απόσβεση όλων των εννόμων συνεπειών κάθε πράξης που είχε ενεργηθεί στο πλαίσιο της απρόσφορα περατούμενης αναγκαστικής εκτέλεσης. Ειδικότερα μεταξύ των συνεπειών που δεν παράγονται πλέον συγκαταλέγεται και η νομική δέσμευση του κατασχεθέντος κατά το άρθρο 997 § 1 ΚΠολΔ (απαγόρευση διαθέσεως). Επομένως, η πράξη διαθέσεως, δια και από την ανατροπής της κατασχέσεως αναπτύσσει εφεξής και αυτομάτως τις οικείες συνέπειες, γιατί ελλείπει η αιτία που τις καθιστά ελαττωματικές, χωρίς μάλιστα να παρίσταται ανάγκη επαναλήψεως τους.

45. *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (*Κιουπτιδίου-Στρατουδάκη*) ΚΠολΔ², 1019 αρ. 5· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (- *Νικολόπουλος*) ΚΠολΔ¹ άρθ. 1019, αρ. 9· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 13, σ. 294· *Απαλαγάκη* (-*Πλεύρη*) ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 5, σ. 3353· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 11· ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 2019. 287· ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997. 1549 = ΕΕΝ1997.311· ΑΠ 925/1989 ΕΕΝ 1990. 278· ΕφΑθ 1433/2007 ΕφΑΔΠολΔ 2008. 235 με παρατ. *Απαλαγάκη*· ΠΠρΠειρ 1750/2008 ΝΟΜΟΣ· και μάλιστα ακόμη και αν δεν γνωστοποιήθηκε στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και δεν σημειώθηκε στο βιβλίο των κατασχέσεων: ΕφΑθ 886/1986 ΕλλΔνη 1986.820· ΠΠρΣπαρτ 58/1989 Αρμ 1989.899· ΜΠρθεσ 12452/2001 Αρμ 2001.1544· Ωστόσο, αν δεν γνωστοποιηθεί η απόφαση περί ανατροπής στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, έχει υποχρέωση να συνεχίσει την εκτελεστική διαδικασία: ΑΠ 1154/2004 Δ 2005. 1676· ΑΠ 408/2000 ΕλλΔνη 2000.1335· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 11.

46. *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· *Απαλαγάκη* (-*Πλεύρη*), ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 5, σ. 3353· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτιδίου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 11· *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 376· ΑΠ 1508/2018 ΝΟΜΟΣ· Προσβολή εντός της προθεσμίας του άρθ. 934 §1 περ. β, διότι πάσχει δικονομικώς, αφού έγινε σε χρόνο κατά τον οποίο δεν υπήρχε πλέον η κατάσχεση: ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997.1549· ΠΠρΠειρ 1750/2008 ΝΟΜΟΣ· άκυρη η δήλωση συνέχισης αν έχει προηγηθεί ανατροπή: ΜΠρΑθ 3192/2021 sakoulas – online· Εάν όμως παρέλθει άπρακτη η προθεσμία ανακοπής, ο πλειστηριασμός καθίσταται απρόσβλητος: ΑΠ 1508/2018 ΝΟΜΟΣ· *Γέσιου-Φαλτσή*, ο.π.

47. Συνεπώς, πράξεις που προϋποθέτουν υπαρκτή κατάσχεση, αν επιχειρήθηκαν πριν από την ανατροπή, δεν μπορούν να θιγούν: *Ράμμος*, Αναμν, Τομ. Μιχαλακή, σ. 498-500· *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 164· *η ίδια* ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, §56, αρ. 6, σ. 347 μ.π.π.· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 17, σ. 299· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1883· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 24.

διζε την διεξαγωγή του πλειστηριασμού⁴⁸, ο οποίος χωρίς προηγούμενη απόφαση ακύρωσης ή ανατροπής της κατάσχεσης, θα διεξαγόταν νομίμως.

Γ. Υπολογισμός της προθεσμίας μέχρι τον πλειστηριασμό: Η αδράνεια του επισπεύδοντος ως υποκείμενη αιτία της ανατροπής

Ι. Νομοθετική ρύθμιση και επέκταση εφαρμογής της με αναλογία

Σύμφωνα με το άρθρ. 1019 §1 η κατάσχεση, εφόσον δεν ακολούθησε πλειστηριασμός μέσα σε ένα έτος, αφότου επιβλήθηκε –για την ακρίβεια, και εφόσον δεν ακολούθησε αναπλειστηριασμός μέσα σε έξι μήνες από τον πλειστηριασμό⁴⁹, ανατρέπεται. Οι προθεσμίες αυτές είναι καταχρηστικές και η έναρξη και η λήξη τους προσδιορίζονται κατ' άρθρ. 144 § 1 και 145 ΚΠολΔ⁵⁰, επειδή ετέθησαν για την εξυπηρέτηση του γενικότερου οικονομικού συμφέροντος δια της άρσης της απαγόρευσης διάθεσης του κατασχεμένου και της θέσης του εντός συναλλαγών⁵¹. Η εν λόγω προθεσμία τρέχει από την επόμενη ημέρα (144 § 1) της επιβολής της κατάσχεσης σύμφωνα με τα άρθρα 954 §§ 1,2,3 για τα κινητά και 993 §§1,2 για τα ακίνητα.

Σύμφωνα με το άρθρ. 1019 §2 στις πιο πάνω προθεσμίες «δεν υπολογίζεται το διάστημα από την έκδοση απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 966 §§ 3 και 4 μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού που ορίστηκε σύμφωνα με αυτήν, το διάστημα αναστολής της εκτέλεσης, η οποία χορηγήθηκε με δικαστική απόφαση κατά τις διατάξεις των άρθρων 546 § 2, 565 § 2 632 § 3, 912, 913 § 1, 937 § 1 στοιχ. β' και γ' (ήδη μετά το ν. 4842/2021,

938 §§1,2), 1000⁵², 1011Α §2⁵³ αλλά και όταν εμποδίζεται η εκτελεστότητα κατά το άρθρ. 915⁵⁴ ή όταν η αναστολή χορηγήθηκε με κοινή συναίνεση εκείνου που επισπεύδει και του οφειλέτη, η οποία βεβαιώνεται με συμβολαιογραφική πράξη, καθώς και ο χρόνος από τις 1 έως 31 Αυγούστου». Επομένως, παρά την πρόβλεψη καταχρηστικών προθεσμιών⁵⁵, ο νόμος αναγνωρίζει ρητώς ότι κατά τη διάρκεια της εκτελεστικής διαδικασίας ενδέχεται να προκύψουν «νεκρά» χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια των οποίων εμποδίζεται η πρόοδος της, χωρίς αυτό να οφείλεται σε αδράνεια του επισπεύδοντος αλλά σε λόγους νομικούς ή πραγματικούς, εκτός της σφαιράς επιρροής του.

Κατ' αρχήν, η απαρίθμηση των περιπτώσεων της ρύθμισης είναι περιοριστική, διότι η §2 εισάγει εξαίρεση από τον κανόνα της §1. Από μεθοδολογική άποψη, το γεγονός αυτό οδηγεί στη σκέψη ότι το πεδίο εφαρμογής της §2 δεν επεκτείνεται σε λοιπές αρρυθμιστες περιπτώσεις δικαστικής ή νομοθετικής αναστολής του πλειστηριασμού⁵⁶. Ωστόσο, σε αυτή τη σκέψη προβλήθηκε το αντεπιχείρημα ότι, επειδή στη διατύπωση της §2 δεν γίνεται χρήση του στερητικού μορίου «μόνο», δεν προκύπτει ο περιοριστικός χαρακτήρας των εκεί απαριθμούμενων περιπτώσεων⁵⁷. Επειδή η προαναφερθείσα ερμηνευτική επιχειρηματολογία «εκ του γράμματος» της διάταξης δεν οδηγεί σε ασφαλή λύση, η θεωρία⁵⁸ και νομολογία⁵⁹ δέχθη-

48. Κατά την μάλλον κρατούσα άποψη η αναστολή του άρθρ. 249 δεν συνιστά κύλιμα ανωτέρας βίας· πρβλ. *Μακρίδου*, Τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, 2019, άρθρ. 249, αρ. 14, σ. 156-157.

49. Είναι χαρακτηριστική η διαπίστωση του *Κεραμέως* (Αρμ 1987, σ. 290-291) ότι ο νόμος δεν αντιλαμβάνεται την εμπρόθεση, δηλαδή εντός έτους από την επιβολή της κατάσχεσης, διενέργεια του πλειστηριασμού ως οριστική ματαίωση της δυνατότητας ανατροπής, διότι η ρητή παροχή δυνατότητας ανατροπής ακόμη και μετά την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, εφόσον δεν επακολούθησε μέσα σε έξι μήνες αναπλειστηριασμός, δείχνει ότι η ανατροπή οριοθετείται χρονικά όχι απλώς από τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού, αλλά μόνο από την πλήρωση της προϋπόθεσης που είναι σε θέση να ματαιώσει τη διενέργεια αναπλειστηριασμού.

50. ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020.613· ΕιρΛαρ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΛαμ 26/2019, 311/2017, 553/2017 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΠολυκ 17/1987 Αρμ 1988. 894.

51. *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, § 662, σ. 2188· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 4, σ. 287· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 493· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 25· *Κεραμέως*, Αρμ 1987, σ. 289.

52. ακόμη και αν είναι μεγαλύτερος του εξαμήνου: *Κεραμέως/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος)* ΚΠολΔ¹, άρθρ. 1019 αρ. 6].

53. *Κεραμέως/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτιδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3 ακόμη και αν δόθηκε με σημείωμα προσωρινής διαταγής: *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ², άρθρ. 1019, αρ. 5· ΕιρΡοδ 58/03 ΔωδΝομ 2004.145.

54. ΕιρΜεγ 20/2001 ΑρχΝ 2002. 531· *Κεραμέως/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτιδου-Στρατουδάκη)* ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3.

55. *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθρ. 1019, αρ.4.

56. Πρβλ. *Μάζη*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση (γνμδ) ΕΠολΔ 2017, σ. 262 επ., 263-264 : δεν είναι επιτρεπτό να υπαχθεί οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, έστω κι αν εξαιτίας της προκλήθηκε παροδικά κάποιο εμπόδιο στην απρόσκοπτη συνέχιση της διαδικασίας.

57. ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο *Ρεβολίδη-ΕιρΧαλκίδας* 641/2019 Αρμ2020. 2050 · ΕιρΖακύνθου 12/2015 ΕφΑΔ 2015.366· ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658· *Βαθρακοκόλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθρ.1019 αρ. 14· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1890· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 493· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 28, σημ. 75 όπου και παραπομπή σε αντίθετες αποφάσεις.

58. *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6, σ. 289-290· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, § 662α, σ. 2193 επ.· *Αρβανιτάκης*, σημείωμα στην ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.659 · *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ⁶, άρθρ. 1019, σ. 3352 · *Κεραμέως/Κονδύλης/Νίκας (- Κιουπτιδου - Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3· *Βαθρα-*

καν την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της §2 με αναλογία σε λοιπές, διαπιστωθείσες στην πράξη, αρρυθμιστες περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης, όμοιες κατά τα ουσιώδη στοιχεία τους με τις ως άνω ρυθμισμένες στην §2. Η ομοιότητα συνίστατο στην αντικειμενική νομική ή πραγματική αδυναμία του δανειστή να συνεχίσει την εκτελεστική διαδικασία. Έτσι, στις εν λόγω αρρυθμιστες αυτές περιπτώσεις συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που για λόγους ισότητας επιβάλλει ρύθμιση επί της αρρυθμιστης περίπτωσης όμοια με τις ρυθμισμένες στην §2. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε δεκτό ότι δεν συνυπολογίζονται (δηλαδή αφαιρούνται) από τον χρόνο διαδρομής της προθεσμίας, περιπτώσεις αδράνειας:

(α) λόγω αναστολής ατομικών διώξεων μετά από κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση⁶⁰ και μέχρι την περάτωσή της⁶¹ ή μετά από υπαγωγή του σε ειδική

εκκαθάριση (άρθ. 46 § 4 ν. 1892/1990)⁶² ή σε ειδική διαχείριση (ν. 4307/2014)⁶³.

(β) λόγω αδυναμίας (κατά το προΐσχυσαν δίκαιο⁶⁴) συνέχισης της εκτέλεσης κατά το διάστημα από τη δημοσίευση της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου που ακύρωσε την κατάσχεση, έως τη δημοσίευση της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου που δέχθηκε την έφεση και εξαφάνισε των πρωτοβάθμια απόφαση⁶⁵.

(γ) λόγω ελλείψεως πλειοδοτών πλειστηριασμού που ματαιώθηκε μέχρι και τη νέα ημερομηνία διενέργειάς του, ακόμα και χωρίς να έχει υπάρξει απόφαση των άρθ. 966 §3 και 4⁶⁶, επειδή στη διαγωγή του επισπεύδοντος δεν ενυπάρχει πρόθεση εγκατάλειψης της εκτέλεσης,

(δ) λόγω νομοθετικής αναστολής πλειστηριασμών για διάφορες αιτίες όπως εξαιτίας της διενέργειας εκλογών⁶⁷, χάριν προστασίας συγκεκριμένων κατη-

κοκοίλης, ΕρμΚΠολΔ, άρθ.1019, αρ. 14 · Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 493-494 · Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 28-30.

59. ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020. 105 · ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020. 613 · ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050 · ΕιρΖακ 12/2015 ΕφΑΔ 2015.366 · ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658 με σημ. *Αρβανιτάκη* · ΕιρΚρωπ 538/2007 Δ 2008. 428 με σημ. *Μπέη* · ΕιρΜεγάρων 20/2001 ΑρχΝ 2002.531 · ΕιρΑθ 471/1990 Δ 1990. 433 · ΕιρΑθ 756/1986 ΝοΒ 1986. 903 · ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ.
60. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Ια³, §56, αρ. 14, σ. 350 · *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6 και σημ. 20, σ. 289 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-*Νικολόπουλος*) ΚΠολΔ Ι¹, άρθ. 1019, αριθ. 6 · Απαλαγάκη (-*Πλεύρη*) ΕρμΚΠολΔ⁶ άρθ. 1019, αρ. 3, σ. 3351-3352 · *Μπρίνιας*, γνμδ, ΝοΒ 1982. 176 επ., 179 · *Ευστρατιάδης*, Αρμ2005, σ. 1891 · ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.611 · ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020.2056 · ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050 · ΕιρΛαμ 32/2009 ΑρχΝ 2009.352 σημ. *Νικολαΐδη* · ΕιρΚορ 300/1977 ΑρχΝ 1977.721. Ορθή η επισήμανση ότι ο μη συνυπολογισμός ισχύει για τους ανέγγυους πιστωτές επειδή μόνοι εκείνοι καταλαμβάνονται από την αρχή της αναστολής των ατομικών διώξεων κατά του οφειλέτη: *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ² άρθ. 1019, αρ. 6 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- *Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3 · *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 29-30, σημ. 85. Επομένως, δεν αναστέλλεται η προθεσμία της έναντι του ενέγγυου πιστωτή, ο οποίος μπορεί να προβεί σε ανατροπή, συνυπολογίζοντας στην προθεσμία του άρθ. 1019 §1 και το διάστημα κατά το οποίο ο οφειλέτης τελούσε σε πτώχευση· βλ. *Τσαντίνη*, Υπολογίζεται ο χρόνος της πτώχευσης του οφειλέτη στις προθεσμίες για την ανατροπή της κατάσχεσης; Δ 1999, σ. 933 επ., 936-937.
61. Κατά το άρθ. 189 §1, 191 §1 και 3 ν. 4738/2020 περάτωση της πτώχευσης επέρχεται με την εκποίηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού της και τη διανομή του προϊόντος των εκποιήσεων στους πιστωτές, με την παύση των εργασιών της λόγω της έλλειψης ενεργητικού ή λόγω της εξόφλησης όλων των πτωχευτικών πιστωτών κατά το κεφάλαιο και τόκους μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης ή αυτοδικαίως με την πάροδο πέντε ετών από την κήρυξη της πτώχευσης (άρθ. 191 § 3). Οι πιστωτές αναλαμβάνουν τα ατομικά καταδικαστικά μέτρα, εκτός αν ο οφειλέτης έχει απαλλαγεί σύμφωνα με το άρθ. 192 (άρθ. 191 §2 εδ. β').

62. *Μάζης*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση, (γνμδ), ΕΠολΔ 2017, σ. 262 επ., 263 · *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6 και σημ. 20, σ. 289 · *Αρβανιτάκης* σημ. στην ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658 · *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 6 · *Χατζηδημητρίου*, σ. 30, σημ. 85 · ΕιρΚρωπ 538/2007 Δ 2008.428 με σημ. *Κ.Ε.Μ[πέη]*.
63. χωρεί αναλογική εφαρμογή του άρθ. 1019 § 2 λόγω αναστολής των ατομικών διώξεων κατ' άρθ. 72 §1 ν. 4307/2014: *Μάζης*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση, (γνμδ), ΕΠολΔ 2017, 262 επ., σ. 263 · *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 29-30, σημ. 85.
64. Βλ. ο.π. (σημ. 36).
65. *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ² § 662α, σ. 2195-2196 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-*Νικολόπουλος*), άρθρ. 1019 αριθ. 6 · *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6 και σημ. 21, σ. 289 · *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 494 · *Βαθρακοκοίλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθ. 1019 αρ. 14 · *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1891 · ΕιρΑθ 471/1990 Δ 1990.432 με παραρ. *Πανοπούλου*. Αντιθ. *Τσικρικάς*, Συνυπολογισμός του χρόνου καθυστέρησης της αναγκαστικής εκτέλεσης στις προθεσμίες ανατροπής της κατασ χέσεως κατά τη διάταξη του άρθρου 1019 ΚΠολΔ λόγω διορθώσεως του προγράμματος πλειστηριασμού, Δ 1995.98 επ., σ. 101: Η καθυστέρηση εξαιτίας ακύρωσης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης αποδίδεται σε σφάλμα (δηλαδή ανάγεται σε υπαιτιότητα) του επισπεύδοντος και πρέπει να συνυπολογίζεται στην προθεσμία.
66. *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6, σ. 289 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- *Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3 · Απαλαγάκη (- *Πλεύρη*), ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, 3352 · *Ευστρατιάδης*, σ. 1891-1892 · *Ποταμίτης*, παραρ. στην ΕιρΖακύνθ 12/2015 ΕφΑΔ 2015. 370 επ., 371-372 · ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 · ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020.2050 · ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ · ΕιρΚρωπ 1/2012 ΤΝΠ ΔΣΑ · ΕιρΚρωπ 603/2012 ΤΝΠ ΔΣΑ · ΕιρΑθ 756/1986 ΝοΒ 1986.903 · αντίθ. ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020.105 · ΕιρΛαρ 42/2017 ΤΝΠ ΔΣΑ.
67. ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020. 611 · ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020.105 · ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020. 613 · ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 · ΕιρΘεσ 249/2019 αδημ. · ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050 · ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ · ΕιρΛαυρίου 23/2019 αδημ. · ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ.

γοριών οφειλετών⁶⁸ και εξαιτίας της προσωρινής αναστολής λειτουργίας των δικαστηρίων στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19⁶⁹.

(ε) λόγω αποχής από τα καθήκοντά τους των δικηγόρων⁷⁰ ή των συμβολαιογράφων ως υπαλλήλων πλειστηριασμών⁷¹ και γενικά λόγω οποιασδήποτε άλλης αιτίας νομικής ή πραγματικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επιπεύδοντα⁷².

Στις πιο πάνω περιπτώσεις τα χρονικά διαστήματα προβλεπόμενης από το νόμο αναγκαστικής αδράνειας της διαδικασίας γινόταν και γίνεται δεκτό ότι δεν συνυπολογίζονταν στην προθεσμία της §1, ακόμα και αν δεν προβλέπονταν ρητώς στην § 2. Και τούτο, διότι ο δανειστής εμποδιζόταν από το νόμο ή από δι-

καστική απόφαση⁷³, δηλαδή για λόγους μη οφειλόμενους σε δική του αδράνεια, να συνεχίσει την διαδικασία εκτέλεσης.

II. Η κρίσιμη μεταβολή: Διεξαγωγή πλειστηριασμού σε συγκεκριμένο χρόνο και αυτοδίκαιη αδρανοποίηση της διαδικασίας

Με το ν. 4335/2015 περιορίστηκε περαιτέρω η ήδη περιορισθείσα με το ν. 2298/1995 πρωτοβουλία του επισπεύδοντος να ορίσει τον χρόνο διεξαγωγής του πλειστηριασμού. Τούτο συνέβη αφενός με τη ρύθμιση περί υποχρεωτικού ορισμού της ημερομηνίας του πλειστηριασμού επτά μήνες από την περάτωση της κατάσχεσης και πάντως όχι μετά την παρέλευση οκτώ μηνών από την ημέρα αυτή για τα ακίνητα και πέντε με έξι μήνες αντίστοιχα για τα κινητά (954 §2 περ. ε' και 993 § 2 εδ. πρώτο) και αφετέρου σε περίπτωση δήλωσης συνέχισης του πλειστηριασμού, περί υποχρεωτικού ορισμού της ημερομηνίας του εντός δυο (2) και πάντως όχι μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την ημέρα της δήλωσης αυτής (973 §1 εδ. δεύτερο). Αντίστοιχη ρητή διάταξη απουσιάζει στις περιπτώσεις που ο πλειστηριασμός επισπεύδεται από άλλο δανειστή (973 §3) ή μετά από δικαστική υποκατάσταση (973 §§ 4,5) και γίνεται δεκτό με ερμηνεία, ενόψει των προθεσμιών υποβολής αντιρρήσεων κατά της δήλωσης συνέχισης του άρθρ. 973 §6, ότι ο υποχρεωτικός καθορισμός του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού κατ' άρθρ. 973 §1 εδ. β' εφαρμόζεται αναλόγως στις ανωτέρω περιπτώσεις⁷⁴.

Μάλιστα, η επιτακτική διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων για τον υποχρεωτικό καθορισμό του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού εντός των προβλεπόμενων ορίων θεωρείται ότι ισοδυναμεί με ρητή απειλή ακυρότητας, ώστε η παραβίασή τους δια του ορισμού χρόνου εκτός των ορίων αυτών (νωρίτερα ή αργότερα) να προκαλεί ακυρότητα ανεξαρτήτως δικονομικής βλάβης (159 αρ. 1)⁷⁵.

Παρά τις ανωτέρω νέες ρυθμίσεις, ο ν. 4335/2015 και οι μεταγενέστεροι τροποποιητικοί του ΚΠολΔ νόμοι δεν επέφεραν τροποποιήσεις στη διάταξη του άρθρ. 1019 ΚΠολΔ ενώ καμία αλλαγή δεν επήλθε σε αυτό ούτε με τους ν. 4512/2018 και 4842/2021 με τους οποίους τροποποιήθηκαν εκ νέου σειρά διατάξεων του βιβλίου της αναγκαστικής εκτέλεσης⁷⁶.

68. ΕιρΛαφ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΛαμ 26/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαμ 553/2017 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΖακ 12/2015 ΕφΑΔ 2015.366· ΕιρΛαφ 95/2011 ΕφΑΔ 2011.658 με αναφορά στις ρυθμίσεις περί νομοθετικής αναστολής πλειστηριασμών κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης: ΠΝΠ 181/16.09.2009, Ν 3814/2010, Ν 3858/2010, ΠΝΠ 04.01.2011/ΦΕΚ Α/04.01.2011, Ν 3986/2011, ΠΝΠ 16.12.2011/ΦΕΚ Α' 262 16.12.2011, ΠΝΠ 18.12.2012/ΦΕΚ Α' 246/18.12.2012, Ν. 4128/2013, ΥΑ 49214/21.07.2015.

69. βάσει της 864/15.3.2020 ΚΥΑ, που προβλέπει στο 3ο άρθρο παρ. 1 γ', αναστολή των διαδικασιών εκτέλεσης και της διενέργειας πλειστηριασμών προς αντιμετώπιση των συνεπειών του κορωνοϊού (COVID-19) και του άρθρ. 74 §11,12,13 ν. 4690/2020 που προβλέπει τον μη συνυπολογισμό του διαστήματος της προσωρινής αναστολής και του διαστήματος, που απαιτήθηκε για επαναπροσδιορισμό του πλειστηριασμού, στην αμέσως ανωτ. περίπτωση· βλ. και Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- *Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3. Ειδικές διατάξεις περί αναστολής των διαδικασιών εκτέλεσης και ορισμού της ημέρας των πλειστηριασμών για τον ίδιο ως άνω λόγο προβλέπει η διάταξη του άρθρ. 83 §§1,11,12,13 ν. 4790/2021 όπως ερμηνεύτηκε από το άρθρ. 25 του ν. 4792/2021.

70. ΕιρΑθ 2171/1991 ΑρχΝ 1992.145· βλ. όμως και *Ευστρατιάδη*, Αρμ 2005, σ. 1892 υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι ο ενδιαφερόμενος ζήτησε σχετική άδεια από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, προκειμένου να επιτραπεί η παράσταση του δικηγόρου, πλην αλυσιτελώς· αντίθ. *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθρ. 1019, αρ.6· ΕιρΚαβ 217/2017 ΕΠολΔ 2017.288: δεν αφαιρείται και ο χρόνος της αποχής των δικηγόρων, αφού η εντολή στο συμβολαιογράφο κατ' άρθρο 59 §1 ν.δ. 17.7/13.8.1923 μπορούσε να παρασχεθεί και από μη δικηγόρο.

71. ΜΠρΚατ 206/2019 ΕπΑκ 2020. 105.

72. *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 6, σ. 290· βλ. π.χ. ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ: η ρύθμιση της οφειλής της αιτούσας οφειλέτριας που ακινητοποίησε την διαδικασία μετά την κατάσχεση και έγινε προς το συμφέρον της και μετά από πρόταση και παράκλησή της, δεν ανάγεται σε αδράνεια ή αμέλεια του καθ' ου επισπεύδοντος με αποτέλεσμα την αποδυνάμωση του δικαιώματος αυτής προς υπολογισμό του χρονικού αυτού διαστήματος στην προθεσμία της §1 (αναστολή κατ' άρθρ. 1019 §2 του χρονικού διαστήματος της ρύθμισης).

73. Βλ. και π.κ. Γ.ΙΙΙ.1

74. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, §59, αρ. 79, σ. 505.

75. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, §59, αρ. 80, σ. 505.

76. *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021 σ. 20.

Ιδίως δεν περιέλαβαν προσθήκη στην §2 που να εξαιρεί τα ως άνω νομοθετημένα «νεκρά» διαστήματα (954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο και 973 §§3-6) μέχρι την διεξαγωγή του πλειστηριασμού από την προθεσμία ανατροπής της §1. Εξαιτίας της νομοθετικής αυτής παράλειψης προκλήθηκε διχογνωμία σχετικά με το ζήτημα αν τα ανωτέρω «νεκρά» χρονικά διαστήματα της διαδικασίας συνυπολογίζονται ή όχι στις προθεσμίες της §1.

III. Συνυπολογισμός ή εξαίρεση των «νεκρών» διαστημάτων από την προθεσμία ανατροπής;

1. Η άποψη περί εξαίρεσης (μη συνυπολογισμού) και ο σχολιασμός της

Κατά μία άποψη η οποία είναι ήδη διαδεδομένη στη νομολογία⁷⁷ οι ανωτέρω ρυθμίσεις του ν. 4335/2015 συνιστούν νέες τυπικές περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα δανειστή, αρρhythμιστες από την § 2 του άρθ. 1019. Μάλιστα, επειδή πρόκειται για μεταγενέστερες του άρθ. 1019 περιπτώσεις ανακύπτει εδώ δευτερογενές ή επιγενόμενο κενό δικαίου⁷⁸.

Στις περιπτώσεις των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο μετά τον ορισμό υποχρεωτικής προθεσμίας πλειστηριασμού πέντε και επτά και πάντως όχι πέρα από τους έξι και οκτώ μήνες αντίστοιχα από την κατάσχεση όσο και του άρθ. 973 §1 εδ. δεύτερο ΚΠολΔ μετά την δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού και υποχρεωτικού ορισμού της εντός δυο και πάντως όχι μετά την παρέλευση τριών μηνών από την ημέρα της δήλωσης αυτής, είναι πλέον προφανές ότι, κατά το ως άνω εκ του νόμου προβλεπόμενο χρονικό διάστημα κατά το οποίο έχει οριστεί η ημερομηνία του πλειστηριασμού και αυτός εκκρεμεί, ο κατασχών επι-

σπεύδων (στην πρώτη περίπτωση) και ο επισπεύδων με δήλωση συνέχισης (στην δεύτερη περίπτωση και στις λοιπές περιπτώσεις που η ρύθμιση επεκτείνεται αναλόγως⁷⁹) δεν αδρανεύει, αφού είναι υποχρεωμένος εκ του νόμου να περιμένει την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας για την διεξαγωγή του πλειστηριασμού. Έτσι, το ανωτέρω χρονικό διάστημα ο επισπεύδων ευρίσκεται σε νομική αδυναμία και σε αυτοδίκαιη (εκ του νόμου, επομένως δε και *ανυπαίτια*) αδράνεια.

Πράγματι, η θεώρηση της ανατροπής ως οιονεί ποινής⁸⁰ για τον αδρανούντα επισπεύδοντα δανειστή, οδηγεί ευλόγως σε αναζήτηση και του στοιχείου της υπαιτιότητάς του ως προϋπόθεσης για την απαγγελία της ανατροπής. Εάν επομένως η προϋπόθεση αυτή ελλείπει, επειδή ο επισπεύδων εμποδίζεται από νομικό λόγο να προχωρήσει σε πλειστηριασμό όσο η προθεσμία ανατροπής τρέχει, η “ποινή” δεν μπορεί να επιβληθεί⁸¹. Δηλαδή στη διάταξη της §2 ανιχνεύεται η νομοθετική εξειδίκευση της γενικής αρχής να μην υποχρεούται κανείς στα αδύνατα, ώστε να μην συνυπολογίζονται στις ανωτέρω προθεσμίες εκείνα τα χρονικά διαστήματα απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας, κατά τα οποία εκ του νόμου παρεμποδίζεται και αδρανεύει η εκκρεμής διαδικασία του πλειστηριασμού⁸². Στις περιπτώσεις των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο ο επισπεύδων βρίσκεται σε νομική, πρωτίστως, αλλά και πραγματική, συνακόλουθα, αδυναμία να προβεί στον πλειστηριασμό πριν την παρέλευση του οριζόμενου από τις ανωτέρω διατάξεις χρονικού διαστήματος. Υπ' αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί να του αποδοθεί η μομφή της αδράνειας, μομφή απαραίτητη όμως για την διαδρομή της προθεσμίας της §1 που οδηγεί στην

79. Βλ. ο.π. (σημ. 74).

77. Ως προς την περίπτωση του άρθ. 954 §2 περ. ε' και 993 §2 εδ. πρώτο: ΕιρΧαλανδρίου 28/2018 ΝοΒ 2018.1059 με σύμφ. σημ. Χατζηϊωάννου· ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 επ. με σύμφ. σχόλιο Ρεβολίδη· ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020. 2050· ΕιρΘεσ 249/2019 αδημ.· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαυρίου 23/2019 αδημ. Ως προς την περίπτωση του άρθ. 973 §1 εδ. β' βλ. ΕιρΝαυπλίου 291/2020 ο.π.· ΕιρΧαλκίδας 641/2019 ο.π.· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ. Πρβλ. και Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Ια³, §56, αρ. 4, σ. 346: «ενόψει των υποχρεωτικών χρονικών ορίων που προβλέφθηκαν για τη διενέργεια του πλειστηριασμού από το ν. 4335/2015, μπορούμε να οδηγηθούμε στην πρόγνωση ότι ο θεσμός θα γνωρίσει και περαιτέρω πρακτική συρρίκνωση».

78. Για την έννοια του δευτερογενούς ή επιγενόμενου κενού δικαίου βλ. ενδεικτικά Παπανικολάου, Μεθοδολογία του Ιδιωτικού Δικαίου και Ερμηνεία των Δικαιοπραξιών, 2000, σ. 239-240, αρ. 341-342· Engisch, Εισαγωγή στη νομική σκέψη³, σ. 175· Larenz/Canaris, Methodenlehre der Rechtswissenschaft³, σ. 200· Canaris, Die Feststellung von Lücken im Gesetz², σ. 135 επ.

80. Μπρίνιας, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 659, σ. 2180 και § 662α, σ. 2193· Μαργαρίτης, ΕρμΚΠολΔ², 1019, σημ. 1· Νικολόπουλος, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ 1986, σ. 520 επ., 520· Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ2020, σ. 491· Ευστρατιάδης, Αρμ 2005, σ. 1882· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ2021, σ. 25, σημ. 56 και σ. 29, σημ. 78· ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο Ρεβολίδη· ΕιρΛαυρίου 23/2019 αδημ.· ΕιρΛαρ 95/2011 ΕΠολΔ 2011.658 με σημ. Αρβανιτάκη· ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ· βλ. και Τσικριά, Συνυπολογισμός του χρόνου καθυστέρησης της αναγκαστικής εκτέλεσης στις προθεσμίες ανατροπής της κατάσχεσης κατά τη διάταξη του άρθρου 1019 ΚΠολΔ λόγω διόρθωσης του προγράμματος πλειστηριασμού, Δ 1995, σ. 98 επ., 100: απόδοση της καθυστέρησης σε υπαιτιότητα του επισπεύδοντος· Τσαντίνη, Υπολογίζεται ο χρόνος της πτώχευσης του οφειλέτη στις προθεσμίες για την ανατροπή της κατάσχεσης; Δ1999, σ. 933 επ.

81. Πρβλ. ΕιρΑθ 756/1986 ΝοΒ 1986, 903 επ.

82. Ευστρατιάδης, Αρμ 2005, σ. 1890.

ανατροπή της κατάσχεσης⁸³. Το αντικειμενικό αυτό εμπόδιο προόδου της διαδικασίας με πρωτοβουλία του επισπεύδοντος δεν μπορεί να έχει παραβλέψει ο νομοθέτης. Και τούτο, διότι, αν υποθεθεί το αντίθετο, ότι δηλαδή ο νομοθέτης ηθέλησε πράγματι να συνυπολογίζεται στην ενιαία προθεσμία της §1 το χρονικό διάστημα αναμονής του επισπεύδοντος μέχρι την οριζόμενη κατά το νόμο ημερομηνία πλειστηριασμού (που μπορεί να φτάσει τους οκτώ μήνες από την κατάσχεση) καθώς και το χρονικό διάστημα του εκ νέου ορισμού του με δήλωση συνέχισης (που μπορεί να φτάσει τους τρεις μήνες από την σχετική δήλωση), τότε ευθέως αποδίδεται στο νομοθέτη η πρόθεση να διαμορφώσει ασφυκτικό χρονοδιάγραμμα για τη διενέργεια του πλειστηριασμού, εφαρμοζόμενο αδιακρίτως τόσο επί του επιμελούς όσο και επί του αμελούς ή κακόπιστου επισπεύδοντος, χωρίς την τήρηση του οποίου επαπειλείται η ανατροπή της κατάσχεσης. Μια τέτοια ρύθμιση, που ισοδυναμεί με οιοιδήποτε ποινή επί του αδρανούς αλλά και του επιμελούς επισπεύδοντος αδιακρίτως, είναι αντίθετη με την λειτουργία και το σκοπό της ανατροπής ως οιοιδήποτε ποινής της αδράνειας του αμελούς ή κακόπιστου επισπεύδοντος.

Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των περιπτώσεων αυτών είναι όμοια με τα χαρακτηριστικά των περιπτώσεων που προβλέπονται στην §2 του άρθ. 1019, ώστε επ' αυτών να συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που επιβάλλει, για λόγους ισότητας, την όμοια ρύθμιση με τις ρυθμισμένες στην § 2 του άρθ. 1019 αλλά και τις λοιπές προαναφερθείσες αρρυθμιστες περιπτώσεις που νομολογία και θεωρία έχουν δεχθεί ότι ρυθμίζονται από την § 2. Αντίθετη ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα ο επισπεύδων να υποχρεούται να επιτύχει νέο ευδόκιμο πλειστηριασμό εντός στενών χρονικών περιθωρίων (εναπομεινάντων τεσσάρων ή πέντε μηνών κι ακόμα πιο στενών εφόσον συνυπολογιστεί και το «νεκρό διάστημα» της δήλωσης συνέχισης), άλλως να εκπίπτει της κατάσχεσης και να πρέπει να επιβάλλει νέα και μάλιστα χωρίς η εξέλιξη αυτή να οφείλεται σε δική του αδράνεια, κάτι που δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης του ν. 4335/2015 επεδίωκε⁸⁴.

Αξίζει να σημειωθεί επιπλέον, ότι στο μέτρο που η προστασία από παρελκυστικές τακτικές του επι-

σπεύδοντος μέσω της αποτροπής διαιώνισης της εκτελεστικής διαδικασίας, αποτελεί ρυθμιστικό σκοπό του άρθ. 1019, η νομοθετική επιλογή περιστολής της πρωτοβουλίας του να ορίζει την ημερομηνία του πλειστηριασμού όχι μόνο δεν απομακρύνει τον θεσμό από τον σκοπό αυτό, αλλά, αντιθέτως τον υπηρετεί. Και τούτο, διότι όσο περισσότερο περιορίζεται η πρωτοβουλία του επισπεύδοντος (υποκαθιστάμενη μάλιστα από την πρωτοβουλία του νομοθέτη), τόσο περιορίζονται τα περιθώρια παρελκυστικών τακτικών του. Εν ολίγοις, ο νομοθέτης, απομακρύνοντας χρονικά την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, περιόρισε σημαντικά την αιτία που είχε προκαλέσει τη θεσμοθέτηση της ανατροπής⁸⁵.

2. Η αντίθετη άποψη περί συνυπολογισμού και ο σχολιασμός της

Η αντίθετη άποψη⁸⁶ δέχεται ότι η προθεσμία της §1 αναστέλλεται μόνον για τις προβλεπόμενες περιπτώσεις και για τα χρονικά διαστήματα της § 2, αγνοώντας, ωστόσο, ότι η εξαιρετική φύση και η περιοριστική απαρίθμηση των περιπτώσεων αυτών δεν εμποδίζουν την με αναλογία επέκταση της ρυθμιστικής εμβέλειας της διάταξης και σε άλλες περιπτώσεις μη προβλεπόμενες στο άρθ. 1019 § 2, στις οποίες συντρέχει ταυτότητα του νομικού λόγου⁸⁷. Η ανάλογη εφαρμογή της διάταξης επί αρρυθμιστων περιπτώσεων θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο όταν τίθενται σε κίνδυνο τα δικαιώματα του επισπεύδοντος μετά από αυστηρό έλεγχο⁸⁸. Και υποστηρίζει την θέση ότι τα υπό συζήτηση «νεκρά» διαστήματα των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο και 973 §1 εδ. δεύτερο συνυπολογίζονται στην προθεσμία της §1. Την άποψη αυτή ακολούθησε μερίδα της νομολογίας⁸⁹.

85. γεγονός που οδηγεί αναπόδραστα σε σκέψεις επαναξιολόγησής του σκοπού της βλ. π. κ. Δ.ΙΙ.

86. Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 494-496· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 27 επ.· Μάλλον προς αυτή την κατεύθυνση και η Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΚΠολΔ², 1019 αρ. 3.

87. Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 493, 496· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 28-29.

88. Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 496.

89. ΕιρΑθ 272/2020 ΕπΑκ 2020. 613· ΕιρΑθ 443/2019 εις [http://nomorama-nt.gr/data/documents/443-2019Anatropetrothesmias-arthro-1019KPolD.pdf](http://nomorama.nt.gr/data/documents/443-2019Anatropetrothesmias-arthro-1019KPolD.pdf)· ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.611, η οποία δεν περιέλαβε ρητή κρίση αλλά αντικατέστησε σχετικές αιτιολογίες της ΕιρΑθ 818/2020 που είχε δεχθεί την άποψη περί μη συνυπολογισμού. Σημειώνεται –για την πληρότητα της ανάλυσης– ότι η ανωτέρω απόφαση δέχθηκε ασκηθείσα έφεση, αν και κατά την απολύτως κρατούσα γνώμη, στις δίκες της ανατροπής δεν συγχωρούνται ένδικα μέσα (βλ. π.κ. Ε.Ι.).

83. Ρεβολίδης, σχόλιο στην ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 επ., 2062.

84. ΕιρΝαυπλίου 291/2020 Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο Ρεβολίδη· ΕιρΧαλανδρίου 28/2018 ΝοΒ 2018.1059 με σύμφ. σημ. Χατζηϊωάννου.

Οι επιμέρους σκέψεις που στηρίζουν την άποψη αυτή παρατίθενται στη συνέχεια και ακολουθεί, κάτω από κάθε μία ξεχωριστά, ο κριτικός σχολιασμός τους, χάριν ενότητας και διευκόλυνσης της συζήτησης.

(i) Ο νομοθέτης, μη προβλέποντας αυτές τις διατάξεις ρητώς στην § 2, δεν ηθέλησε την επιμήκυνση της προθεσμίας ούτε την μετατόπιση της αφετηρίας της από την επιβολή της κατάσχεσης στην αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία του πλειστηριασμού, διότι αν το είχε θελήσει θα το είχε ορίσει ρητά όπως π.χ. έπραξε υπό την αρχική μορφή του ΚΠολΔ/1968 (από 12μηνια σε 18μηνια)⁹⁰. Ορίζοντας, επομένως, ο νομοθέτης συγκεκριμένο χρόνο ορισμού και διενέργειας του πλειστηριασμού, τελούσε εν γνώσει του χρονικού πλαισίου της § 1, ώστε να μην μπορεί να γίνεται λόγος για ακούσιο (και συνεπώς διορθωτέο μέσω της ερμηνείας) κενό.

Όμως, δεν είναι η πρώτη φορά που δια του ν. 4335/2015 απέχει ο νομοθέτης από τη ρύθμιση μιας περίπτωσης στην §2 του άρθ. 1019, αφού η πλούσια προαναφερθείσα περιπτωσιολογία αντικειμενικής αδυναμίας επίσπευσης πλειστηριασμού εξαιτίας νομικών κωλυμάτων που ο ίδιος ο νομοθέτης κατά καιρούς εισήγαγε, χωρίς να φροντίζει ταυτόχρονα να ρυθμίσει τις παράπλευρες επιπτώσεις επί του θεσμού της ανατροπής⁹¹, δεν αποδεικνύει μια σταθερή βούληση εκούσιας αποχής από συγκεκριμένη ρύθμιση, αλλά, αντιθέτως, την χρόνια αβλεψία και τα συνακόλουθα ακούσια κενά, τα οποία, άλλωστε κατά καιρούς επισημαίνονταν από τη θεωρία και ρυθμιζόνταν με αναλογία από τη νομολογία. Αν η στην, υπό κανονικές συνθήκες νομοθέτησης, παράλειψη του νομοθέτη να συμπεριλάβει στην §2 τις προαναφερθείσες κατά καιρούς αρρυθμιστες περιπτώσεις νεκρών διαστημάτων ήταν ακούσια, κατά μείζονα λόγο η παράλειψη περίληψης στην §2 των «νεκρών» διαστημάτων των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο και 973 §1 εδ. δεύτερο, ανάγεται σε αβλεψία δεδομένων των πρωτόγνωρων έκτακτων (μη κανονικών) συνθηκών υπό τις οποίες ο ν. 4335/2015 εσπευσμένως νομοθετήθηκε⁹². Επομένως, η διαπί-

σωση ακούσιου κενού, που επιτρέπει κατ' αρχήν την ανάλογη εφαρμογή της §2 στις ως άνω αρρυθμιστες περιπτώσεις, συνάγεται ευχερώς από τις περιστάσεις νομοθέτησης του ν. 4335/2015.

(ii) Η προθεσμία της §1 ήταν 18μηνια στον ΚΠολΔ1968 και μειώθηκε σε ετήσια από το ν.δ. 958/1971, επειδή είχε κριθεί ότι το χρονικό διάστημα του έτους επαρκεί, ώστε ο επισπεύδων δανειστής να αποπερατώσει την εκτελεστική διαδικασία από την κατάσχεση έως και τον πλειστηριασμό. Αν, λοιπόν, ο νομοθέτης του ν. 4335/2015 ήθελε είτε την επιμήκυνση της ενιαύσιας προθεσμίας κατά τα νεκρά διαστήματα των άρθ. 954 §2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο (όπως για παράδειγμα έπραξε υπό την αρχική μορφή του ΚΠολΔ1968, από 12μηνια σε 18μηνια), είτε την μετατόπιση της αφετηρίας της από την επιβολή της κατάσχεσης στην αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία του πλειστηριασμού, θα το όριζε ρητά⁹³. Η αδυναμία ολοκλήρωσης της εκτελεστικής διαδικασίας λόγω μη επίτευξης κατακύρωσης καλύπτει πλήρως το δανειστή μέσω των εξαιρέσεων της § 2⁹⁴.

Όμως, η νομοθετική πρωτοβουλία και μεταβολή (από τους 12 μήνες της ΠολΔ1835 στους 18 μήνες του ΚΠολΔ1968 και πάλι στους 12 μήνες του ισχύο-

τός ψηφίστηκε υπό δραματικές συνθήκες μετά την επιβολή καθεστώς Κεφαλαιακού Ελέγχου (Capital control) στις τράπεζες και σε εφαρμογή της από 12.7.2015 απόφασης της Συνόδου των Αρχηγών Κρατών της Ευρωζώνης που κυρώθηκε με τον νόμο 4334/16.7.2015 και αφού η Ελλάδα στο πλαίσιο της συμφωνίας αυτής ανέλαβε την υποχρέωση να υιοθετήσει μέχρι τις 22.7.2015 (δηλαδή σε 10 ημέρες) Σχέδιο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, το οποίο συμφωνήθηκε λόγω των ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων να είναι το σχέδιο που είχε καταθέσει στη Βουλή των Ελλήνων η σχετική νομοπαρασκευαστική επιτροπή τον Νοέμβριο του 2014». Την εσπευσμένη και χωρίς την πλήρη και τελική νομοτεχνική επεξεργασία των διατάξεων του νομοσχεδίου, ψήφισε αυτού, εμμέσως πλην σαφώς συνομολογεί ο νομοθέτης στο προοίμιο (Α. Επί της αρχής) της ΑιτΕ ν. 4335/2015 (ΚΝοΒ 2015, σ. 760) ως εξής: «Με την από 12.7.2015 Απόφαση της Συνόδου των Αρχηγών των κρατών-μελών της Ευρωζώνης που κυρώθηκε με τον υπ' αριθμ. 4334/16.7.2015 νόμο (Α' 80) «Επείγουσες ρυθμίσεις και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (Ε.Μ.Σ.), η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύτηκε, με τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών, να υιοθετήσει μέχρι την 22 Ιουλίου 2015 Σχέδιο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η Ελληνική Δημοκρατία συνεργαζόταν με τους θεσμούς προς εξεύρεση κοινής και αποδεκτής λύσεως και προς τούτο έχει συστήσει Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Όμως λόγω των ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων το μοναδικό κείμενο το οποίο έχει λάβει τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών είναι το σχέδιο νόμου «Τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας» που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Ελλήνων το Νοέμβριο του 2014».

90. Με το ν.δ. 958/1971 μειώθηκε σε ετήσια η προθεσμία της §1 επαναφέροντας ο νομοθέτης την προθεσμία που ίσχυε υπό την ΠολΔ1835. Και τούτο, διότι κριθηκε πως το χρονικό διάστημα του έτους επαρκεί, ώστε ο επισπεύδων δανειστής να αποπερατώσει την εκτελεστική διαδικασία από την κατάσχεση έως και τον πλειστηριασμό: Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 495· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 25 σημ. 53.

91. Βλ. ο.π. Γ.Ι.

92. Βλ. ΤρΕφΑθ 3087/2017 ΝοΒ 2017. 2087 (2088): «Ο νόμος αυ-

93. Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 495.

94. Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020, σ. 496.

ντος ΚΠολΔ) είχε λάβει χώρα⁹⁵ σε ένα ουσιωδώς διαφορετικό νομοθετικό περιβάλλον από εκείνο που διαμόρφωσε ο ν. 4335/2015. Με τους ΚΠολΔ1968 και 1971 ο πλειστηριασμός μπορούσε κατά κανόνα να οριστεί από τον επισπεύδοντα και να διενεργηθεί οποτεδήποτε⁹⁶ παρέχοντας στον επισπεύδοντα μεγάλα περιθώρια να δεσμεύσει το ακίνητο και να διαιωνίσει την διαδικασία. Σε αυτό το νομοθετικό περιβάλλον, πολύ πριν από τους πρώτους περιορισμούς που τέθηκαν αργότερα με το ν. 2298/1995, ο επισπεύδων παρέμενε σε θέση να επιτύχει την διενέργεια του πλειστηριασμού πολύ γρήγορα, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της προδικασίας του⁹⁷. Το γεγονός αυτό κατέστησε την ενιαύσια προθεσμία ανατροπής εύλογη και επαρκή. Αντιθέτως, το νομοθετικό περιβάλλον μετά το ν. 4335/2015, όπου ο επισπεύδων υπόκειται πλέον στον περιορισμό του υποχρεωτικού ορισμού του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού, δεν επιτρέπει την αδράνεια και την σκόπιμη διαιώνιση της διαδικασίας εκ μέρους του. Επειδή πλέον η διαδικασία μπορεί να ακινητοποιηθεί εκ του νόμου από εννέα μέχρι και έντεκα μήνες (8+3 μήνες το μέγιστο), δηλαδή για χρονικό διάστημα που προσεγγίζει την προθεσμία της § 1, η προθεσμία αυτή καθίσταται πλέον μη εύλογη και ανεπαρκής για τον επισπεύδοντα.

(iii) Υπό το νομοθετικό καθεστώς πριν από το ν. 4335/2015, που προέβλεπε ότι δεν μπορεί να διενεργηθεί πλειστηριασμός κινητών πριν την παρέλευ-

ση 15 ημερών και πάντως όχι μετά το τρίμηνο (άρθ. 959 § 4 εδ. πρώτο) και ακινήτων πριν την παρέλευση 40 ημερών από την κατάσχεση και πάντως όχι μετά το τετράμηνο, (άρθ. 998 §4 εδ. πρώτο) τα ως άνω χρονικά διαστήματα (15 ημερών-3 μηνών ή 40 ημερών-4 μηνών) δεν αφαιρούνταν από το χρόνο της ανατροπής της § 1 στον οποίο και συνυπολογίζονταν κανονικά⁹⁸.

Ωστόσο, η ως άνω ερμηνευτική σκέψη στηρίζεται σε ανόμιες και επομένως μη συγκρίσιμες καταστάσεις. Συγκεκριμένα, το προϊσχύσαν δίκαιο δεν προέβλεπε ούτε υποχρεωτικό χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού, ούτε υποχρεωτική ακινητοποίηση της διαδικασίας για τον διάστημα μεταξύ της κατάσχεσης και της υποχρεωτικής ημερομηνίας διεξαγωγής του πλειστηριασμού, όπως συμβαίνει στο ισχύον δίκαιο. Αντιθέτως, μέχρι την προβλεπόμενη απώτατη προθεσμία ο επισπεύδων, σε εκδήλωση της πρωτοβουλίας του, μπορούσε ελεύθερα να ορίσει την ημερομηνία πλειστηριασμού το νωρίτερο δυνατό (την 16^η ή την 41^η ημέρα από την κατάσχεση). Ακόμα και αν ο επισπεύδων επέλεγε να εξαντλήσει το περιθώριο των 3 μηνών (στα κινητά) και των 4 μηνών (στα ακίνητα), το έπραττε και πάλι σε εκδήλωση της πρωτοβουλίας του και όχι ένεκα άτεγκτης νομικής υποχρέωσης (όπως το κάνει κατά το ισχύον δίκαιο), έχοντας επίγνωση ότι η επιλογή του αυτή αναλώνει τμήμα της προθεσμίας της §1 και θέτει σε κίνδυνο την πρωτοβουλία του λόγω του ενδεχομένου υποκατάστασης. Αυτό το περιθώριο πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος υπό το προϊσχύσαν δίκαιο⁹⁹, ακόμα και με την ανεκτή εξάντληση των ανωτέρω χρονικών ορίων, αναγόταν στην δική του σφαίρα επιρροής, σε δική του υπαιτιότητα και αδράνεια και αυτονόητα συνυπολογιζόταν στην προθεσμία της §1 και δεν είχε υπαχθεί στο ρυθμιστικό πεδίο της §2. Δεν συγκρίνεται, επομένως, η ως άνω νομοθετική κατάσταση με την αντίστοιχη κατάσταση που διαμορφώθηκε υπό το ισχύον δίκαιο. Και τούτο, διότι τώρα πια ο επισπεύδων όχι μόνο δεν έχει την πρωτοβουλία επιλογής χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού σε 16 ή 41 ημέρες από την κατάσχεση, αλλά, τουναντίον, υποχρεούται και μάλιστα επί ποινή ακυρότητας του πλειστηριασμού σε ημε-

95. Ο χρόνος ανατροπής υπολογιζόταν από την επιβολή της κατάσχεσης ανεξάρτητα αν ακολούθησαν αναγγελίες με τα προσόντα της αυτοτελούς κατάσχεσης. Η ανατροπή της επέφερε τη σύγχρονη ανατροπή και των αναγγελιών ακόμα και των δανειστών των εξοπλισμένων με εκτελεστό τίτλο: Πίψου, Η αναννελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 446-447. Επομένως, η αύξηση της προθεσμίας είχε προκρίθει ως λύση, ώστε να χορηγηθεί επαρκές χρονικό περιθώριο προκειμένου η ανατροπή να επεκτείνεται και στους αναγγελλμένους με εκτελεστό τίτλο δανειστές. Για την ανάλυση των εργασιών της Αναθεωρητικής Επιτροπής και της τροποποίησης της αρχικής ρύθμισης δια του ν.δ. 958/1971 βλ. αντί άλλων Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56, αρ. 46, σ. 366 και αρ. 47, σ. 367.

96. Εκτός αν εν τω μεταξύ είχε ανατραπεί η κατάσχεση ή διορθωνόταν το πρόγραμμα του πλειστηριασμού (παλαιό άρθ. 961): Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, §59, αριθ. 77, α. 504.

97. Το αφετηριακό σημείο διεξαγωγής του πλειστηριασμού απαιτείται από της εισαγωγής του ΚΠολΔ και στοχεύει, με την απειλή της ακυρότητας, στην παροχή του απαραίτητου χρόνου στους ενδιαφερομένους, προκειμένου να προβούν στις αναγκαίες γνωστοποιήσεις του πλειστηριασμού και στους τρίτους να προετοιμάσουν την αναγγελία τους ή τη συμμετοχή τους στην ή τη συμμετοχή τους στην πλειοδοσία· βλ. Διαμαντόπουλο, Ζητήματα τόπου και χρόνου διεξαγωγής αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου, Ερανισμοί και ανταποδόσεις Θέμιδος, τόμ. 2, 2014, σ. 345 επ., 357.

98. Χατζηδημητρίου, Επακ 2021, σ. 31· για την ιστορία των ρυθμίσεων βλ. ο.π. (σημ. 14).

99. Περιθώριο που ανάλογα με τις περιστάσεις μπορούσε να λάβει και πιο ακραίες μορφές, αφού ο ορισμός ημερομηνίας πλειστηριασμού μετά την ως άνω προθεσμία δεν τιμωρούνταν με ποινή ακυρότητας αλλά με ενδεχόμενη υποκατάσταση από έτερο αναγγελθέντα δανειστή.

ρομηνία μεταξύ του 7^{ου} και του 8^{ου} μήνα από την κατάσχεση και σε αυτοδίκαιη ακινησία. Συνεπώς, σε αντίθεση με το πριν από το ν. 4335/2015 καθεστώς, περιθώριο αυτενέργειας κι επομένως αδράνειας του επισπεύδοντος δεν υπάρχει, με αποτέλεσμα η μεταφορά οποιασδήποτε ερμηνευτικής σκέψης από το προϊσχύσαν δίκαιο στο πεδίο του τελειώς διάφορου ισχύοντος δικαίου, να εγείρει επιφυλάξεις.

(iv) Νεκρό χρονικό διάστημα που χρήζει ρύθμισης με ανάλογη εφαρμογή της §2 είναι το κενό «απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας» και νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν μπορεί να στηριχθεί στην υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, αλλά σε (i) έκδοση απόφασης (ii) σε άσκηση ενδίκου μέσου (iii) σε κάποια έκτακτη ή μεταγενέστερη νομοθετική πρόβλεψη (π.χ. αναστολής πλειστηριασμών) που να επιφέρει αδυναμία του δανειστή¹⁰⁰.

Εντούτοις, το νεκρό διάστημα δεν είναι μόνο εκείνο που έχει χαρακτηριστικά διαστήματος απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας. Και τούτο, διότι αδυναμία συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας μπορεί να ανακύψει ακόμα και σε εκ των προτέρων προσδιορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο, όμως, συνυπολογιζόμενο στην προθεσμία, μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιεική για τον μη αδρανούντα επισπεύδοντα ανα-

τροπή της κατάσχεσης. Γι' αυτό, άλλωστε, συγκαταλέγεται στις περιπτώσεις «νεκρών» χρονικών διαστημάτων το ρητώς προβλεπόμενο στην §2 χρονικό διάστημα του Αυγούστου, αλλά και τα με αναλογία ρυθμισμένα εκ των προτέρων προσδιορισμένα χρονικά διαστήματα διενέργειας εκλογών και αποχής των δικηγόρων και των συμβολαιογράφων από τα καθήκοντά τους. Περαιτέρω, ούτε η θέση, ότι νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν μπορεί να στηριχθεί στην υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, έχει νομοθετικό ή ερμηνευτικό έρεισμα. Περιπτώσεις αρρυθμιστων «νεκρών» διαστημάτων διαπιστώθηκαν τόσο εξαιτίας δικαστικών αποφάσεων (π.χ. αναστολής) όσο και εξαιτίας νομοθετικών ρυθμίσεων (π.χ. αναστολή ατομικών διώξεων στις διαδικασίες αφερεγγυότητας). Για την διαπίστωση αντικειμενικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας κρίσιμος είναι ο απροσχεδιαστος από το νόμο χαρακτήρας της και όχι ο τρόπος πρόκλησής της.

(v) Υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς μετά το ν. 4335/2015 τα επίμαχα χρονικά διαστήματα των άρθρων 954 § 2 και 973 § 1 ΚΠολΔ συνυπολογίζονται κανονικά στο χρόνο της ανατροπής για λόγους ασφάλειας και ενότητας του Δικαίου σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σκοπός των τροποποιήσεων των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης από το ν. 4335/2015 ήταν η απλοποίηση του συστήματος αυτής και η τάχιστα διεξαγωγή της εκτελεστικής διαδικασίας¹⁰¹.

Η ανωτέρω σκέψη δεν είναι ακριβής. Η απλοποίηση και η τάχιστα διεξαγωγή της αναγκαστικής εκτέλεσης αποτέλεσαν μεν ρητούς νομοθετικούς σκοπούς του ν. 4335/2015, όμως δεν συνδέθηκαν από το νομοθέτη με την ανατροπή της κατάσχεσης γενικά πόσω μάλλον με την ερμηνεία του άρθ. 1019 §2 ειδικά, ούτε εξυπηρετήθηκαν δια του θεσμού της ανατροπής, ο οποίος δεν αποτέλεσε αντικείμενο νομοθετικής τροποποίησης. Η απλοποίηση υλοποιήθηκε δια του περιορισμού των ενδίκων βοηθημάτων κατά της εκτέλεσης και η επιτάχυνση δια της προσδοκώμενης ολοκλήρωσης των δικών περί την εκτέλεση σε δύο στάδια, το πρώτο εκ των οποίων –για τα ελαττώματα των μέχρι τότε διενεργηθεισών πράξεων– πριν τον πλειστηριασμό¹⁰². Αυτή ακριβώς ήταν και η αιτία της πρόβλεψης ορισμού υποχρεωτικού χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού κατά το ν. 4335/2015, ώστε σε συνδυασμό με το χρονοδιάγραμμα διεξαγωγής

100. Η ακριβής διατύπωση της ΕιρΑθ 443/2019 (ο.π. σημ. 89), στην οποία αποδίδεται η σχετική σκέψη: «Στις ως άνω προθεσμίες δεν υπολογίζονται τα χρονικά διαστήματα που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 1019 ΚΠολΔ, αλλά για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα πρέπει η διάταξη αυτή να εφαρμόζεται αναλόγως και σε άλλες περιπτώσεις, κατά τις οποίες ο δανειστής βρίσκεται σε νομική ή πραγματική αδυναμία συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας, ενόψει του ότι ο νομοθέτης, κατά τη θέσπιση της παρ. 2 της 1019 ΚΠολΔ, θέλησε να μην συνυπολογίζονται στις ανωτέρω προθεσμίες εκείνα τα χρονικά διαστήματα απροσδιόριστου χρονικής διάρκειας, κατά τα οποία εκ του νόμου παρεμποδίζεται και αδρανεύει η εκκρεμής διαδικασία του πλειστηριασμού. (...) Ο νομοθέτης με το Ν. 4335/2015 (...), όρισε υποχρεωτικά το διάστημα που πρέπει να περάσει από την ημέρα περάτωσης της κατάσχεσης έως την ημέρα του πλειστηριασμού, δεν επενέβη και δεν τροποποίησε αντιστοίχως και τη παράγραφο 2 του άρθρου 1019 ΚΠολΔ. Εδώ λοιπόν, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί νεκρό χρονικό διάστημα και δη απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας, όπως προεκτέθηκε σχετικώς στη μείζονα σκέψη της απόφασης, η υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, ούτε νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης, εφόσον δεν πρόκειται για έκδοση απόφασης ή άσκηση ενδίκου μέσου ή ακόμη ακόμη περί κάποιας έκτακτης ή μεταγενέστερης νομοθετικής πρόβλεψης (πχ αναστολής πλειστηριασμών), που να επιφέρει αδυναμία του δανειστή, αλλά για θεσμοθετημένο χρονικό διάστημα, που ορίζεται από το νόμο, και το οποίο ο νομοθέτης, δεν θέλησε να το αλλάξει, χωρίς επομένως να χωρεί νομική αναλογία.»

101. Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 31.

102. Βλ. ο.π. (σημ. 19).

των δικών περί την εκτέλεση (άρθ. 933 §2,6) να υπάρχει χρόνος δικαστικής εκκαθάρισης των διαφορών ή οι αντιρρήσεις να έχουν καταστεί μέχρι τότε εκπρόθεσμες (934 §1 α')¹⁰³. Επομένως, δεν προκύπτει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση σύνδεση της απλοποίησης και τάχιστης διεξαγωγή της αναγκαστικής εκτέλεσης με τον θεσμό της ανατροπής της κατάσχεσης.

3. Ίδια θέση

Μετά την προηγηθείσα ανάπτυξη αμφοτέρων των πιο πάνω απόψεων και τον σχολιασμό των επιμέρους σκέψεων που τις στηρίζουν, η δική μου άποψη είναι ότι οι ρυθμίσεις των άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο αλλά και των §§ 3-6 του τελευταίου αυτού άρθρου όπως διαμορφώθηκαν με τον ν. 4335/2015 και το ν. 4842/2021, συνιστούν νέες τυπικές περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα δανειστή, που έμειναν αρρυθμιστες από την § 2 του άρθρ. 1019 λόγω αβλεψίας του νομοθέτη κατά τις έκτακτες συνθήκες νομοθέτησης του ν. 4335/2015 προκαλώντας επιγενόμενο κενό δικαίου. Επομένως, όπως ακριβώς συνέβη με παρεμφερείς αρρυθμιστες περιπτώσεις στο παρελθόν, οι ως άνω περιπτώσεις χρήζουν ρύθμισης με ανάλογη εφαρμογή της § 2 λόγω ταυτότητας του νομικού λόγου, ώστε τα «νεκρά» διαστήματα της διαδικασίας κατά τα άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 § 1 εδ. δεύτερο και § 3¹⁰⁴, να μην συνυπολογίζονται στις προθεσμίες της § 1 του άρθρ. 1019.

Δ. Επίδραση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων στην ανατροπή της κατάσχεσης

Ι. Συμβατότητα και σκοπιμότητα της ανατροπής σε περιβάλλον πολλαπλών κατασχέσεων

Η εισαγωγή του θεσμού των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁰⁵ και η συνακόλουθη περιστολή της ήδη

περιορισμένης πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος έθεσε και στο πλαίσιο του ΚΠολΔ το ζήτημα αν η ανατροπή της κατάσχεσης είναι συμβατή με το ως άνω σύστημα. Ήδη μετά το ν. 4335/2015 διατυπώθηκε ευθέως η άποψη ότι ο θεσμός της ανατροπής είναι ασυμβίβαστος με το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁰⁶, άποψη η οποία είχε διατυπωθεί και πριν το ν. 4335/2015¹⁰⁷ αλλά δεν είχε επικρατήσει¹⁰⁸.

Στο πλαίσιο επαναξιολόγησης της ανατροπής της κατάσχεσης χρήσιμη είναι η διάκριση μεταξύ αφενός της συμβατότητας της ανατροπής προς το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων και αφετέρου της σκοπιμότητάς της παράλληλα με τη λειτουργία του συστήματος αυτού. Η μεν συμβατότητα ανάγεται στην λειτουργικότητα του θεσμού μετά την καθιέρωση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, η δε σκοπιμότητα στην πρακτικότητα, δηλαδή τη λειτουργικότητα ή και την συχνότητα εφαρμογής του.

Για να ερευνηθεί η συμβατότητα κρίσιμο είναι να εξεταστεί αν ο δικαιολογητικός λόγος της ανατροπής, δηλαδή ο κίνδυνος καθήλωσης του κατασχεθέντος εξαιτίας της αδρανείας του επισπεύδοντος, μπορεί να συντρέξει και στην περίπτωση επιβολής πλειόνων κατασχέσεων. Λόγω της αυτοτέλειας κάθε μίας από τις περισσότερες κατασχέσεις έναντι των υπολοίπων (άρθ. 958 § 2 εδ. β, 997 § 5 εδ. β)¹⁰⁹, κάθε κατάσχεση

πολλαπλών κατασχέσεων, ΕφΑΔ 2017, σ. 887 επ., 888 επ.· *Μάζη*, Παρέμβαση αναφορικά με τις διατάξεις του Σχεδίου για την αναγκαστική εκτέλεση, ΕΠολΔ 2014, σ. 278 επ., 278.

106. *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² §44, αρ. 1, σ. 286· *Κατηφόρης*, Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, ΕφΑΔ 2017, σ. 887 επ., 892.

107. *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, § 666, σ. 2217· *Ορφανίδης*, Σύγκρουση συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση, 2004 σ. 254 επ.· ΕιρΠειρ 56/2003 ΠειρΝ 2003.365· ΕιρΛαρ 57/2002 Δικογραφία 2002. 328· ΕιρΑρτ 171/1987 ΕλλΔνη 1988. 589.

108. ΑΠ 75/2001 ΕλλΔνη 2001 916· ΑΠ 1488/1988 ΕΕΝ 1988. 807· ΑΠ 478/1973 ΝοΒ 1973. 1344· *Μητσόπουλος*, Ανατροπή κατασχέσεως και επίδρασή της επί του πλειστηριασμού (γνμδ.), ΕλλΔνη 1985, σ. 158 επ., 159· *Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙ*, 1997, σ. 423 επ.· *Απ. Γεωργιάδης*, Αναγκαστική εκτέλεση με βάση το ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών»· ανατροπή κατασχέσεως κατά ΚΠολΔ 1019· συνέπειες ανατροπής, Δ 1987, σ. 761 επ., 764· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987, σ. 289· *Μπέης*, Παρατηρήσεις υπό την Ειρθηβ 60/1992 Δ 1993. 216· *Βαθρακοκόιλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθρ. 1019, αρ. 10· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1881 επ., 1884· Βλ. και πρόσθετες παραπομπές εις *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ³ § 56 αριθ. 5, σημ. 7, σ. 346.

109. *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² §42, αρ. 94 σ. 226 επ.· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ² άρθρ. 958, αρ. 12. Πρβλ. και *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 378: στις πολλαπλές κατασχέσεις με βάση την αυτοτέλεια και την πα-

103. *Γέσιου-Φαλτσή* ΔικΑνΕκτ ΙΙ³, §59, αρ. 78, σ. 505.

104. Βλ. ο.π., Γ.ΙΙ.

105. Για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του θεσμού βλ. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ³ § 54 αρ. 130, σ. 272· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² §42, αρ. 92-93, σ. 225-226· *Απαλαγάκη*, Συστηματική παρουσίαση των βασικών τροποποιήσεων του ΚΠολΔ²· σ. 65-66· *Κολοτούρο*, Συρροή δανειστών και σύγκρουσις δικαιωμάτων εις το πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσεως, ΕΠολΔ 2019, σ. 113 επ., 117-118· *Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*, Ζητήματα από το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης μετά τις τροποποιήσεις του ν. 4335/2015, Αρμ 2016, σ. 1 επ., 7 επ.· *την ίδια*, Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του ΣχΝΚΠολΔ 2014 ως προς το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης, ΕΠολΔ 2014, σ. 264 επ., 267-269· *Κατηφόρη*, Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος των

λειτουργεί ανεξάρτητα. Συνεπώς, η κρατήσασα άποψη που είχε διατυπωθεί στο πλαίσιο αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει του ν.δ. 17-7/13.8.1923¹¹⁰, κατά την οποία δεν είναι νοητή αλληλεξάρτηση της συμπεριφοράς των υποκειμένων κάθε μίας κατάσχεσης, εν προκειμένω της σπουδής ή της αδρανείας του ενός από την αντίστοιχη συμπεριφορά του άλλου επισπεύδοντος, είναι επίκαιρη πλέον και υπό τον ΚΠολΔ. Επίσης, κατά την ίδια αυτή άποψη, ο αιτών την ανατροπή κάθε κατάσχεσης έχει διαφορετικό έννομο συμφέρον προς επιδίωξή της, αφού διαφέρουν οι περιστάσεις επιβολής κάθε κατάσχεσης. Η δε αποδέσμευση του κατασχεθέντος δεν παύει να είναι αναγκαία, επειδή μπορεί να επιβληθεί παράλληλη κατάσχεση επ' αυτού, και παραμένει αναγκαία όταν δεύτερη κατάσχεση δεν έχει επιβληθεί πριν την ανατροπή και την αποδέσμευση του κατασχεμένου. Εκκινώντας, επομένως, από τις ως άνω θέσεις και από τη στιγμή που ο ν. 4335/2015 δεν έχει καταργήσει το άρθ. 1019, η διάταξη αυτή θα πρέπει να εξακολουθεί να εφαρμόζεται στο εξής αυτοτελώς για κάθε μία κατάσχεση, από τις περισσότερες που ενδεχομένως θα επιβάλλονται, με τον ίδιο τρόπο που εφαρμοζόταν πριν από το ν. 4335/2015 για τη μία και μοναδική κατάσχεση¹¹¹.

Αφού λοιπόν το σύστημα πολλαπλών κατασχέσεων είναι κατ' αρχήν συμβατό με τον θεσμό της ανατροπής της κατάσχεσης, στη συνέχεια θα πρέπει να εξεταστεί αν ανατροπή κατάσχεσης ενόψει επιβολής περισσότερων κατασχέσεων στο ίδιο πράγμα αρδανοποιεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της ανατροπής και επιδρά στην σκοπιμότητα (λειτουργικότητα) της. Ήδη μετά το ν. 2298/1995 περιπτώσεις δανειστών που παλιότερα θα οδηγούνταν στη διέξοδο της ανατροπής της κατάσχεσης για να αποδεσμεύσουν το ακίνητο, καλύφθηκαν από τον θεσμό της υποκατάστασης. Η εξέλιξη αυτή συρρικνώσε την εφαρμογή

και ως εκ τούτου επέδρασε ήδη από τότε στη σκοπιμότητα του θεσμού της ανατροπής. Ωστόσο, ακόμα και υπό τις ανωτέρω συνθήκες, συνέχισαν και συνεχίζουν να υπάρχουν δανειστές με εκτελεστό τίτλο που αδυνατούν να προχωρήσουν τη διαδικασία μετά την ανατροπή της (πρώτης) κατάσχεσης, όπως είναι οι αναγγεληθέντες στην διαδικασία δυνάμει της πρώτης κατάσχεσης, οι οποίοι δεν άσκησαν (ή δεν ασκήσαν εγκαίρως) το δικαίωμα υποκατάστασης¹¹² και καταλαμβάνονται αυτοτελώς κατά την §3 από την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης. Δανειστές με τα εν λόγω χαρακτηριστικά επωφελούνται του δικαιώματος δεύτερης κατάσχεσης είτε πριν είτε μετά την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης. Μόλις απαγγελθεί η ανατροπή της πρώτης, η δεύτερη κατάσχεση η οποία δεν επηρεάζεται από την ανατροπή της πρώτης (958 §2 εδ. δεύτερο), θα στηρίζει αυτοτελώς πλειστηριασμό. Με αυτό τον τρόπο, η δεύτερη κατάσχεση, ιδίως αν έχει προηγηθεί της ανατροπής, εξουδετερώνει την ενέργεια της τελευταίας, καθώς η δέσμευση του κατασχεθέντος, παρά την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης, συνεχίζεται κατά τον χρόνο απαγγελίας της ανατροπής δυνάμει της δεύτερης κατάσχεσης, αδρανοποιώντας το επιδιωκόμενο με το άρθ. 1019 αποτέλεσμα, ήτοι την αποδέσμευση του κατασχεθέντος. Επομένως, η συρρικνωμένη εφαρμογή του θεσμού που μετά το 1995 στην περίπτωση συρροής περισσότερων δανειστών διατηρούνταν σε ελάχιστες περιπτώσεις, όπως οι προαναφερθείσες, ενδέχεται μετά το ν. 4335/2015 να περιπέσει σε αχρησία, σε σημείο μάλιστα που να δικαιολογείται η διαπίστωση ότι πλέον το άρθ. 1019 διατηρήθηκε για να εφαρμόζεται ως επί το πλείστον στις περιπτώσεις διαδικασιών με έναν μοναδικό δανειστή.

Τέλος, παρατηρείται ότι δεδομένης της δυνατότητας υποκατάστασης του επισπεύδοντος από τον αναγγεληθέντα δανειστή απαίτησης με εκτελεστό τίτλο και της πρόσθετης δυνατότητας επιβολής πλειόνων κατασχέσεων στο ήδη κατασχεθέν, δυνατότητες που μπορούν να εκκινήσουν άλλο πλειστηριασμό, το περιθώριο πρακτικής εφαρμογής της δυνατότητας ανατροπής λόγω μη διενέργειας του αναπλειστηριασμού είναι μετά το ν. 4335/2015 σπανιότατο.

II. Μεταβολή του σκοπού της ανατροπής;

Η συζήτηση περί συμβατότητας ή μη του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων με την λειτουργία

ράλληλη διενέργειά τους, ο κίνδυνος ανατροπής μιας απ' αυτές δεν μπορεί να ματαιώσει την επιδίωξη της συλλογικής ικανοποίησης των αναγγεληθέντων δανειστών, διότι κάθε αναγγεληθείς μπορεί να αναγγέλλεται ή να υποκαθίσταται σε άλλη, που δεν αντιμετωπίζει κίνδυνο ανατροπής.

110. *Μητσόπουλος*, Ανατροπή κατασχέσεων και επίδρασίς της επί του πλειστηριασμού (γνμδ.), ΕλλΔνη 1985, σ. 158 επ., 159 = *Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου II*, 1997, σ. 423 επ.

111. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56 αριθ. 4, σ. 345-346· *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371. Ωστόσο, απώτατο όριο της αυτοτέλειας θα είναι η διενέργεια του πλειστηριασμού σε μία απ' αυτές: *Κεραμεύς/Κονδύλης/ Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ² άρθ. 958, αρ. 14· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ II² §42, αρ. 94 σ. 228· όσες κατασχέσεις δεν καταλήξουν σε πλειστηριασμό παραλύουν και παραμένουν ανενεργές.

112. Είναι τούτο πιθανόν εφόσον δεν ενημερώθηκαν για την αίτηση ανατροπής και για την έκδοση της σχετικής απόφασης.

γία της ανατροπής αναζωπυρώνει εξ αντανάκλασως και τη συζήτηση σχετικά με το σκοπό της ανατροπής της κατάσχεσης. Υπενθυμίζεται ότι η συζήτηση αυτή δεν είναι κενή περιεχομένου. Ο σκοπός του θεσμού, δηλαδή το εύρος των εξυπηρετούμενων από την διάταξη του άρθ. 1019 συμφερόντων, έχει άμεσο πρακτικό αντίκρυσμα, επειδή οριοθετεί την εμβέλεια του εννόμου συμφέροντος των προσώπων που επιδιώκουν την ανατροπή.

Η άποψη ότι η ανατροπή είναι συμβατή με το σύστημα επιβολής μιας μόνο αναγκαστικής κατάσχεσης υποστηρίζει ότι η ανατροπή, αποσκοπώντας στην αποδέσμευση του δεσμευμένου κατασχεθέντος, αποβλέπει στην προστασία άλλων δανειστών του οφειλέτη που μπορούν να επισπεύσουν αναγκαστική εκτέλεση στο πράγμα και εμποδίζονται από την υπάρχουσα κατάσχεση¹¹³. Όταν όμως υπάρχει ευχέρεια επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων η ανατροπή είναι αναποτελεσματική. Και τούτο, διότι ακόμα και αν απαγγελθεί η ανατροπή, αποδέσμευση του κατασχεθέντος δεν επέρχεται, εφόσον επιβληθεί δεύτερη κατάσχεση. Η ως άνω άποψη επικεντρώνει τον προβληματισμό στη σύγκρουση των συμφερόντων των δανειστών του οφειλέτη και υποβαθμίζει λοιπά συμφέροντα που γίνονται δεκτά ως εξυπηρετούμενα από τον θεσμό της ανατροπής.

Μια συνοπτική εξέταση του σκοπού του θεσμού υπό το προϋχόν δικαιο, στο πλαίσιο δηλαδή του συστήματος της μίας κατάσχεσης, είναι αναγκαία, ώστε να ερευνηθεί αν οι θέσεις εκείνες παραμένουν επίκαιρες μετά την εισαγωγή στον ΚΠολΔ του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων.

Στην εισηγητική έκθεση του άρθ. 3 α.ν. 1139/1938¹¹⁴ δια του οποίου εισήχθη η ανατροπή της κατάσχεσης, δεν περιλαμβάνονταν ειδικές σκέψεις για τον σκοπό που είχε κληθεί να επιτελέσει, αφήνοντας έτσι περιθώριο για σχετική συζήτηση. Έτσι, είχε διατυπωθεί η άποψη ότι αυτή θεραπεύει συμφέροντα ιδιωτικά, καθώς από την κτήση του δικαιώματος ανατροπής ο δικαιούχος μπορεί να παραιτηθεί απ' αυτήν¹¹⁵. Ωστόσο, είχε υποστηριχθεί και η άποψη ότι ο θεσμός είχε υπαγορευθεί από το δημόσιο συμφέρον της αποφυγής διαιώνισης από τον αδρανούντα επισπεύδο-

να της αναγκαστικής εκτέλεσης¹¹⁶ και της άσκησης πίεσης προς εκκαθάριση των κατασχέσεων, οι οποίες εμποδίζουν την αξιοποίηση των αγαθών¹¹⁷. Η τελευταία αυτή άποψη είχε στηριχθεί στη ρύθμιση του νόμου ότι την ανατροπή μπορούσε να ζητήσει «πας έχων έννομον συμφέρον»¹¹⁸.

Στο πλαίσιο των ΚΠολΔ1968 και 1971 και των νομοθετημάτων που τροποποίησαν το άρθ. 1019¹¹⁹ δεν παρατέθηκαν διαφορετικές αιτιολογικές σκέψεις. Επειδή η διάταξη του άρθ. 1019 όπως στη συνέχεια τροποποιήθηκε, βασίστηκε εν πολλοίς στην διάταξη του άρθ. 3 α.ν. 1139/1938, όσα είχαν υποστηριχθεί μετά την εισαγωγή του θεσμού το 1938 διατήρησαν την επικαιρότητά τους και υπό το καθεστώς του ΚΠολΔ.

Ωστόσο, στην θεωρία¹²⁰ και στη νομολογία¹²¹ σταδιακά επικράτησε η άποψη ότι η ανατροπή της κατάσχεσης προάγει το δημόσιο οικονομικό συμφέρον πα-

113. *Ορφανίδης*, Συγκρούσεις συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση, 2004, σ. 254 και 260.

114. Βλ. τη σχετική εισηγητική έκθεση όπως δημοσιεύεται στους *Σούρλο*, ΠολΔ, 1962, άρθ. 997, σ. 661-662, σημ. 1 και *Κιτσικόπουλο*, ΠολΔ, τόμ. 9, 1952, άρθ. 997, 9117-9118, σημ. 3.

115. *Αποστολόπουλος*, Ο Πρόεδρος Πρωτόδικων⁶, § 549, σ. 734, σημ. 5.

116. *Μπέης*, Η κατ' αρθρ. 997 ΠολΔικ (1835) άπρακτος πάροδος του χρόνου προόδου της εκτελέσεως και αι συνέπειαι αυτής (σημείωμα υπό της ΕφΑθ 120/1964) ΝοΒ 1966, 1044 επ., 1047.

117. *Ιωάννου*, Παρατηρήσεις τινές επί των άρθρων 966-1109 αναθεωρηθέντος κειμένου σχεδίου της Πολιτικής Δικονομίας, ΝοΒ 1961, σ. 481 επ., 486.

118. *Μπέης*, ο.π. (σημ. 116).

119. Η αρχική διάταξη στον ΚΠολΔ1971 περιλάμβανε δύο παραγράφους (§) (βλ. ο.π., σημ. 8). Η §2 του άρθ. 1019 τροποποιήθηκε με το άρθ. 10 §14 ν. 2145/1993 ενώ η §3, η οποία δεν υπήρχε στην αρχική διάταξη, προστέθηκε αρχικά με το άρθ. 10 §15 ν. 2145/1993 και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε και οριστικοποιήθηκε με το άρθ. 4 §33 ν. 2298/1995.

120. βλ. *Ράμμο*, Αναμν. Τόμο Μιχαλάκη, σ. 497· *τον ίδιο*, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙ, 1982 § 461, σ. 1615-1616 και § 462 σ. 1617· *Μητσόπουλο*, Ανατροπή κατασχέσεως και επίδρασίς της επί του πλειστηριασμού (γνμδ), ΕλλΔνη 1985, 158 επ., 160 = Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙ, 1997, σ. 423 επ.· *Μπρίνια*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 659, σ. 2180· *Κεραμέα*, Αρμ 1987, σ. 289· *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, §56, αρ. 1, σ. 344· *την ίδια*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, (γνμδ.) ΕλλΔνη 1985, σ. 162 επ., 163· *την ίδια*, ΕλλΔνη 1996 σ. 253· *Κεραμέυς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλο)*, ΚΠολΔ ΙΙ¹, άρθ. 1019, αρ. 1· *τον ίδιο*, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ 1986, σ. 520 επ., 520· *Απ. Γεωργιάδη*, Ανατροπή της κατασχέσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματη τύχη του πλειστηριασθέντος (γνμδ), Αρμ 1987, σ. 661 επ., 663· *Πίψου*, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 443· *Διαμαντόπουλο*, ΕπΑκ 2020, σ. 491· *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371· *Ευστρατιάδη*, Αρμ 2005, σ. 1882.

121. Πρβλ. ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997, 1548· ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009, 534· ΜΠρΧαλκ 150/2009 Αρμ2010, 1206· ΕιρΛαρ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ · ΕιρΧαλκίδας 641/2019 Αρμ2020, 2050 · ΕιρΧρυσούπολης 5/1995 ΝΟΜΟΣ · *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ. ΙΙα³, §56, αρ. 3, σ. 345 σημ. 2 μ.π.π.

ράλληλα με τα συμφέροντα του οφειλέτη. Και τούτο, διότι η αρχή της οικονομικής αξιοποίησης των αγαθών που διατρέχει το δίκαιο επιβάλλει η κατάσχεση που δεν οδηγεί εγκαίρως στη διεξαγωγή του πλειστηριασμού (ή του αναπλειστηριασμού) να είναι ανατρεπτέα, ώστε να επιτυγχάνεται η αποδέσμευση του αντικειμένου της κατάσχεσης και η επανένταξή του στον κύκλο των συναλλαγών¹²². Η αποδέσμευση αυτή, εφόσον επιτρέπει την διάθεση του πράγματος από τον οφειλέτη, εξυπηρετεί και τα δικά του συμφέροντα. Ενόψει του ανωτέρω διττού σκοπού, παγιώθηκε η θέση ότι η ανατροπή της κατάσχεσης αποτελεί «οιοειδί ποινή»¹²³ της αδράνειας του επισπεύδοντος για την παράλειψη διεξαγωγής του πλειστηριασμού εντός συγκεκριμένης προθεσμίας από την κατάσχεση.

Η πιο πάνω κρατούσα άποψη, λοιπόν, συνέχισε να αντιμετωπίζει τον θεσμό ως υπηρετούντα ευρύτερο συμφέρον μετριάζοντας την απόλυτη εκδοχή που είχε επικρατήσει υπό την ΠολΔ1835 με την αναγνώριση ότι η ανατροπή της κατάσχεσης εξυπηρετεί παράλληλα και το ιδιωτικό συμφέρον του οφειλέτη.

Η εξυπηρέτηση του συμφέροντος του οφειλέτη είναι προφανής, όταν η κατάσχεση επιβλήθηκε από το μοναδικό του δανειστή¹²⁴. Όμως η άποψη ότι ο σκοπός της ανατροπής εξυπηρετεί το ιδιωτικό συμφέρον του οφειλέτη δοκιμάζεται στην συνήθη περίπτωση συρροής περισσοτέρων δανειστών ήδη μετά την εισαγωγή της §3 του άρθ. 1019 και πολύ περισσότερο μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων. Πράγματι, όταν με την απαίτηση του (πρώτου) κατασχόντος συρρέουν αναγγελθείσες απαιτήσεις εξοπλισμένες με εκτελεστό τίτλο, η ανατραπέια κατάσχεση δεν μπορεί, πλέον, να στηρίζει την έγκυρη συνέχιση του πλειστηριασμού από τον κατασχόντα και πρώην επισπεύδοντα, αλλά μπορεί έτερος δανειστής να λάβει τη θέση του με υποκατάσταση (973 §§2 και 4) και να επισπεύσει πλειστηριασμό στηριζόμενο όχι βέβαια στην ανατραπέια κατάσχεση, αλλά στην αναγγελία που απολαμβάνει τα προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης¹²⁵. Το δικαίωμα

αυτό έχει ο αναγγελθείς δανειστής για όσο χρόνο δεν έχει συμπληρωθεί η προθεσμία της ανατροπής αυτοτελώς ως προς αυτόν και πάντως κι επί ένα εξάμηνο μετά τη συμπλήρωσή της¹²⁶. Σε αυτή την περίπτωση, η ανατροπή της κατάσχεσης προστατεύει τους δανειστές με τα προαναφερθέντα προσόντα, για όσο εκείνοι δικαιούνται να αναλάβουν τα ηνία της εκτελεστικής διαδικασίας.

Δεδομένου ότι με τη ρύθμιση της §3 δεν επιτυγχάνεται η αποδέσμευση του κατασχεθέντος αλλά δίδεται περιθώριο συνέχισης της δέσμευσης από έτερο δανειστή, δεν φαίνεται να υπάρχει άμεσο έννομο συμφέρον για την ανατροπή της κατάσχεσης. Και μπορεί η αποδοχή της αίτησης ανατροπής της κατάσχεσης να οριοθετεί χρονικά τις αναγγελίες που θα μπορούν να στηρίζουν στο εξής τη συνέχιση του πλειστηριασμού¹²⁷, αλλά η επιδίωξη αυτή είναι απομακρυσμένη για τον οφειλέτη που δεν δικαιολογεί την αναγωγή του συμφέροντός του σε αυτοτελή σκοπό του θεσμού. Μάλιστα, μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων η επιδίωξη αυτή εξαλείφεται τελείως στην περίπτωση κατά την οποία της πρώτης κατάσχεσης έπεται δεύτερη¹²⁸. Και τούτο, διότι, ακόμα και αν απαγγελθεί η ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης, για να αποδεσμευτεί το πράγμα θα πρέπει προηγουμένως να παρέλθει άπρακτη η προθεσμία υποκατάστασης στη θέση του επισπεύδοντος της πρώτης κατάσχεσης κατά την §3 και στη συνέχεια να λάβει χώρα ανατροπή και της δεύτερης κατάσχεσης. Έτσι, η εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων ενισχύει το συμφέρον των δανειστών που έχουν τα νόμιμα προσόντα να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας και εξαλείφει

122. Χαρακτηριστικές η ΕιρΛαμίας 26/2019 ΝΟΜΟΣ (: ανατροπή κατάσχεσης ακινήτου μετά την πάροδο τριάντα εννέα ετών χωρίς να ακολουθήσει πλειστηριασμός), ΕιρΝίκαιας 40/2003 ΝΟΜΟΣ (:ανατροπή κατάσχεσης ακινήτου από την επιβολή της οποίας είχε παρέλθει χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων ετών) και ΕιρΛαμ 479/2020 ΝΟΜΟΣ (: πάροδος εικοσιπέντε ετών).

123. Βλ. ο.π. Γ.ΙΙΙ.1 και σημ. 80.

124. Βλ. σχετ. ΕιρΛαμ 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ.

125. Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 258.

126. Χαρακτηριστικό το παράδειγμα εις Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας (- Νικολόπουλο), ΚΠολΔ¹, άρθ. 1019, αρ. 2: «Αν λχ. κατά τον χρόνο ανατροπής της κατασχέσεως υπάρχει αναγγελία, που έχει πραγματοποιηθεί πριν από δέκα μήνες, ο χρόνος ανατροπής δεν συμπληρώνεται σε δύο μήνες από την ανατροπή της κατασχέσεως, αλλά σε έξι, προκειμένου να δοθεί στους δανειστές αυτούς η ευκαιρία να ολοκληρώσουν τη διαδικασία του πλειστηριασμού. Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος ανατροπής της αναγγελίας είναι μακρότερος του χρόνου ανατροπής της κατάσχεσης. Αν όμως η αναγγελία έχει πραγματοποιηθεί λχ. δύο μήνες πριν από την ανατροπή, ο χρόνος ανατροπής της αναγγελίας είναι δέκα μήνες μετά την ανατροπή της κατάσχεσης, αφού για την αναγγελία αυτή προβλέπεται «αυτοτελής προθεσμία ανατροπής».

127. Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996, σ. 258· η ίδια, ΔικΑνΕκτ, ΙΙα³, §56, αρ. 59, σ. 373.

128. Πρβλ. Μαργαρίτη, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ.3: μετά τη νέα διάταξη του άρθρ. 958 § 2 που επιτρέπει την πολλαπλή κατάσχεση, είναι δυσχερές να δικαιολογηθεί έννομο συμφέρον σε δανειστή να ζητήσει την ανατροπή.

το ήδη περιορισμένο μετά το ν. 2298/1995 συμφέρον του οφειλέτη προς αποδέσμευση του κατασχεθέντος.

Εν ολίγοις, ο σκοπός της ανατροπής της κατάσχεσης μετά το ν. 4335/2015 συνεχίζει τυπικώς να εξυπηρετεί το ευρύτερο οικονομικό συμφέρον –το οποίο κατά τούτο ταυτίζεται με το συμφέρον του οφειλέτη καθώς και τρίτων προσώπων που έχουν συμφέρον από την αποδέσμευση¹²⁹– της αποδέσμευσης του κατασχεθέντος και της επανένταξης του στις συναλλαγές. Ωστόσο, υπό το ισχύον δίκαιο προηγούνται του εν λόγω συμφέροντος τα επιμέρους ιδιωτικά συμφέροντα των αναγγελλθέντων δανειστών με προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης που επιθυμούν να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας.

Ε. Όρια της δικαστικής προστασίας

Ι. Εισαγωγή

Ο ν. 4335/2015 δεν επέφερε τροποποιήσεις στο άρθρ. 1019 και έτσι, δεν μεταβλήθηκε ο χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της δικαστικής απόφασης που απαγγέλει την ανατροπή και αποτελεί την τρίτη βασική προϋπόθεση της ανατροπής. Παράλληλα, ο ίδιος νόμος περιόρισε τις δίκες περί την εκτέλεση και το ένδικο μέσο της αναιρέσης (937 §1 περ. β' εδ. πρώτο), με σκοπό να επιτύχει την πολυπόθητη επιτάχυνση της εκτελεστικής διαδικασίας. Το διαμορφωθέν νομοθετικό περιβάλλον περιορισμού των δικών περί την εκτέλεση σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα συρρίκνωση του ρόλου της ανατροπής δεν φαίνεται ιδεώδες για την επανεξέταση του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων επί της απόφασης της ανατροπής και της προσωρινής δικαστικής προστασίας του αιτούντος. Ωστόσο, η πρόσφατη αναθέρμανση της σχετικής συζήτησης¹³⁰ σχετικά με το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων αποδεικνύει ότι το θέμα κάθε άλλο παρά έχει κλείσει. Επ' ευκαιρία της συζήτησης αυτής, επιχειρείται μια επαναξιολόγηση των ορίων της δικαστικής προστασίας που προβλέπει το

129. (π.χ. τρίτος κύριος ενυπόθηκου ακινήτου, τρίτος κύριος του κατασχεθέντος, τρίτος προτιθέμενος να συναλλαγή με τον καθ' ου): *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Ια³, §56, αρ. 62, σ. 374-375· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² §44, αρ.11, σ. 291-292· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, αρ. 663, σ. 2199-2200· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1881 επ., 1893.

130. *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 496 επ.· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 37 επ.· ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020. 616 η οποία εκδόθηκε μετ' αποδοχή έφεσης. Βλ. επίσης άρθρ. 59 ν. 4842/2021 που επανέφερε την δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων στις δίκες περί την εκτέλεση, όπως ίσχυε πριν το ν. 4335/2015.

άρθρ. 1019 μέσα από τα προαναφερθέντα δύο ζητήματα (ένδικο μέσα, προσωρινή διαταγή).

ΙΙ. Ένδικα μέσα κατά της απόφασης ανατροπής;

Ως γνωστόν, ανατροπή απαγγέλλεται με δικαστική διαπλαστική απόφαση¹³¹ κατόπιν αίτησης που εκδικάζεται κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Εξαιρετική καθ' ύλην αρμοδιότητα έχει το ειρηνοδικείο και μάλιστα ανεξάρτητα από το ποσό της απαίτησης ή το είδος του τίτλου¹³² και αποκλειστική κατά τόπον αρμοδιότητα, το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση. Το ειρηνοδικείο που διατάζει την ανατροπή ελέγχει μόνο την ύπαρξη των προϋποθέσεων του νόμου, κυρίως την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας ως προς τον επισπεύδοντα και τους αναγγελλθέντες δανειστές, εφόσον υπάρχουν, κι αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, είναι υποχρεωμένο να την διατάξει¹³³, επιτελώντας έτσι καθοριστική λειτουργία δικαίου¹³⁴. Ως εκ τούτου, δεν πρόκειται για διαφορά, αλλά για γνήσια υπόθεση εκουσίας δικαιοδοσίας που για λόγους ταχύτητας εκδικάζεται με την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων¹³⁵. Περαιτέρω, η απόφαση της ανατροπής, εκδικαζόμενη κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, θα έπρεπε να είναι ανέκκλητη εφόσον γινόταν δεκτό ότι εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρ. 699. Εντούτοις, στις μη γνήσιες υποθέσεις των ασφα-

131. Βλ. ο.π. (σημ. 25).

132. Βλ. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Ια³, §56, αρ. 64, σ. 374 μ.π.π.

133. ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 2019.287· ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997. 1549 = ΕΕΝ 1997. 311· ΕφΠειρ 457/2018 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΔωδ 57/2003 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009. 534 με σημ. Π. *Γιαννόπουλου*· ΕιρΝαυπ 291/2020 Αρμ 2020 με σχόλιο *Ρεβολίδη*· ΕιρΛαμίας 26/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019 ΝΟΜΟΣ· ΕιρΡοδ 38/2007 ΝΟΜΟΣ· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ² § 44, αρ. 13, σ. 261-262· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019 αρ. 8· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005, σ. 1894· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ2021, σ. 36 και σημ. 128 μ.π.π.· *Μάζης*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση (γνμδ), ΕΠολΔ 2017, σ. 262 επ., 263. Μάλιστα, η προϋπόθεση της παρέλευσης της προθεσμίας πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο συζήτησης της σχετικής αίτησης: ΕιρΑταλ 16/2017 ΝΟΜΟΣ.

134. Η λειτουργία αυτή δεν μεταβάλλεται από την υποχρέωση του δικαστηρίου να εξετάσει τυχόν προβαλλόμενη καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ανατροπής: *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (- *Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019 αρ. 8· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 35 (σημ. 124 μ.π.π.).

135. Δεν είναι τυχαίο ότι η αρχικώς τηρητέα διαδικασία ήταν αυτή της εκουσίας δικαιοδοσίας, η οποία με το ν.δ. 958/1971 (άρθρ. 67 § 2) μεταβλήθηκε και η εκδίκαση της ανατροπής υπήχθη στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων· βλ. *Κεραμεύς*, Αρμ 1987, σ. 293· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020, σ. 496.

λιστικών μέτρων, δηλαδή σε υποθέσεις που εκδικάζονται για λόγους ταχύτητας κατά τα άρθρ. 682 επ., αναγνωρίζεται το δικαίωμα άσκησης ενδίκων μέσων¹³⁶. Με αφετηρία την τελευταία αυτή θέση, το ζήτημα φαίνεται εκ πρώτης όψεως σαφές. Ωστόσο, ειδικώς ως προς το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων στη δίκη του άρθρ. 1019 οι διατυπωθείσες απόψεις διίστανται. Η πλειοψηφία της θεωρίας¹³⁷ και η απολύτως κρατούσα άποψη στη νομολογία των δικαστηρίων της ουσίας¹³⁸ υποστηρίζει τον αποκλεισμό των ενδίκων μέσων, ο οποίος, κατά την άποψη αυτή, συνάδει με την εκπεφρασμένη βούληση του ιστορικού νομοθέτη¹³⁹, η οποία εικάζεται ότι δικαιολογείται από τον δικαιοπολιτικό στόχο για επιτάχυνση της διαδικασίας (εξ ου και η επιλογή της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων), η οποία θα επέλθει είτε με την διεξαγωγή του πλειστηριασμού (σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης ανατροπής) είτε με την απο-

δέσμευση του κατασχεμένου λόγω ανατροπής (σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης).

Η νομολογία του Ακυρωτικού επί των υποθέσεων του άρθρ. 1019 δεν υπήρξε το ίδιο ομόφωνη. Είχε δεχθεί αρχικά¹⁴⁰ ότι η απόφαση δεν είναι εκκλητή, θέση που στη συνέχεια μετέβαλε¹⁴¹ ταυτιζόμενο με την πάγια νομολογία της Ολομέλειας και των τμημάτων του περί μη εφαρμογής του άρθρ. 699 στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων. Εντούτοις, με μεταγενέστερη απόφασή του επανήλθε στην προηγούμενη θέση του¹⁴².

Η μειοψηφούσα αντίθετη της θεωρίας υπέρ των ενδίκων μέσων¹⁴³ άποψη, ενισχύθηκε προσφάτως και οδήγησε σε σχετική νομολογία δικαστηρίου της ουσίας¹⁴⁴ παρά την προαναφερθείσα τελευταία αντίθετη νομολογία του Αρείου Πάγου.

Οι παλινδρομήσεις της νομολογίας του Ακυρωτικού ως προς το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων στις υποθέσεις του άρθρ. 1019 και η αναζωπύρωση του επιστημονικού διαλόγου, αποδεικνύουν, αν μη τι άλλο, ότι το ζήτημα παραμένει ανοικτό προς συζήτηση, παρά τη μέχρι στιγμής συντριπτική επικράτηση της άποψης περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων.

Κατά τη συζήτηση αυτή σκόπιμο θα ήταν στην κρατούσα άποψη να προστεθούν συστηματικά και τελολογικά ερμηνευτικά ερείσματα υποστηρικτικά της βούλησης του ιστορικού νομοθέτη, ενώ στην αντίθετη άποψη πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο γενικός κανόνας του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων στις μη

136. ΟΛΑΠ 754/1986 ΝοΒ 1987. 380 = ΕλλΔνη 1986.1124· ΟΛΑΠ 21/2002 ΝοΒ 2003. 672· 22/2002 και 38/2002 ΕλλΔνη 2003.116· Αντί άλλων βλ. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνη) ΚΠολΔ², εισαγ. 682-738Α αρ. 15 και άρθρ. 699, αρ. 15 με εκτενή περιπρωσιολογία και μ.π.π. Για την θεωρητική συζήτηση των σχετικών απόψεων βλ. Μπούγα, Η εκδίκαση υποθέσεων που δεν είναι γνήσια ασφαλιστικά μέτρα κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, 2015, σ. 181 επ., 190-195.

137. Ράμμος, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 509· Μπέης, ΑνΕκτ, 2004, σ. 97· Κεραμεύς, Αρμ1987, σ. 293· Νίκας, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², § 44, αρ. 13, σ. 295· Σταματόπουλος, «Προληπτική» δικαστική προστασία του υπερθεματιστή, όταν η κατάσχεση, που οδήγησε στον πλειστηριασμό, είχε ήδη ανατραπεί, Δ 2001, σ. 475 επ., 485· Μπρίνιας, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, §663, σ. 2203· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος) ΚΠολΔ¹, άρθρ. 1019, αρ. 1· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτιδίου-Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5· Πανταζόπουλος, ΑνΕκτ, 2021, σ. 375· Ευστρατιάδης, Αρμ 2005 σ. 1894.

138. ΕφΠειρ 457/2018, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΘεσ 1458/2011 ΕΕμΠΔ 2012.123· ΕφΑΘ 1433/2007 ΕφΑΔ 2008.235· ΕφΔωδ 57/2003 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΠΠρΡοδ 118/2010 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΠΠρΠειρ 1750/2008 ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΚατ 204-206/2019 ΕπΑκ 2020. 105· ΜΠρΘεσ 20291/2011 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΧαλκιδ 150/2009 Αρμ 2010. 1206· ΜΠρΘεσ 11017/2011 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΑθ 1120/2008 ΕΠολΔ 2009. 534 με παρατ. Π. Γιαννόπουλου· ΜΠρΘεσ 12452/2001 Αρμ 2001.1544· ΜΠρΘεσ 25189/2000 Αρμ 2001. 106· ΜΠρΘεσ 33841/1995 Αρμ 1996.751· ΕιρΛαμ 479/2020 ΝΟΜΟΣ· αντίθ. ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.616.

139. εν προκειμένω της Αναθεωρητικής Επιτροπής του ΚΠολΔ που είχε εκφράσει ρητά τη βούλησή της περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων (ΠρΑν1967. 485) η οποία αποτυπώθηκε και στο άρθρ. 1082 §1 ΚΠολΔ1968. Όταν η μεταρρύθμιση του ν.δ. 958/1971 (άρθρ. 67§2) μετέβαλε την τηρητέα διαδικασία από τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, η φράση περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων απαλείφθηκε, επειδή ήδη κατά την εφαρμοστέα πλέον γενική διάταξη του άρθρ. 699 δεν είχε πια νόημα: Ράμμος, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 509· Κεραμεύς, Αρμ1987, σ. 293.

140. ΑΠ 1531/1995 ΕλλΔνη 1997,1549 = ΕΕΝ 1997. 311: «η ανατροπή της κατασχέσεως δεν επέρχεται αυτοδικαίως, αλλά απαγγέλλεται με δικαστική απόφαση του ειρηνοδικείου του τόπου της εκτελέσεως, που είναι αμετάκλητη».

141. ΑΠ 1495/2002 ΝΟΜΟΣ: «στην περίπτωση αυτή (1019 ΚΠολΔ) μόνη η παραπομπή στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν αφορά και τη διάταξη του άρθρου 699 ΚΠολΔ (ΟΛΑΠ 754/1986), ώστε στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλόμενη με την αναίρεση απόφαση είναι εκκλητή». Παρά τα αντιθέτως υποστηριζόμενα (Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021, σ. 38, σημ. 138) από το περιεχόμενο των ΑΠ 73/1999 (ΕΕΝ 2000.540) και ΑΠ 296/2003 (Δ 2003.949 = ΧρΙΔ 2003. 539, παραπεμπτικής της ΟΛΑΠ 4/2004) δεν ανιχνεύονται σκέψεις υπέρ του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων. Αντιθέτως, στην τελευταία απόφαση αναφέρεται ότι σε εκείνη την υπόθεση «δεν γίνεται επίκληση, ούτε προκύπτει, ότι έγινε δεκτή η έφεση κατά της απορρίπτουσας την αίτηση ανατροπής ως άνω αποφάσεως».

142. ΑΠ 1508/2018 ΧρΙΔ 2019.287 (όπου και όμοια διατύπωση με την διαλαμβάνομενη στην ΑΠ 1495/2002, βλ. ο.π. (σημ. 141)).

143. Χαμηλοθώρης, Ασφαλιστικά Μέτρα², σ. 91· Μαργαρίτης, ΕρμΚΠολΔ², 1019, σημ. 8· Απαλαγάκη (-Πλεύρη), ΕρμΚΠολΔ ΙΙ⁰, άρθρ. 1019, αρ. 1, σ. 3349-3350.

144. ΜΠρΑθ 807/2020 ΕπΑκ 2020.616· βλ. και ο.π. (σημ. 89).

γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, δεν βρίσκει αντικειμενικά εμπόδια εφαρμογής στην ειδική περίπτωση του άρθ. 1019.

Μια εγγύτερη μελέτη της κρατούσας άποψης οδηγεί στη διαπίστωση ότι η θέση της περί απαγόρευσης των ενδίκων μέσων αντιπαρέρχεται την απολύτως κρατούσα γνώμη και την αντίστοιχη παγιωμένη νομολογία που αναγνωρίζει την δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων. Η εν λόγω απολύτως κρατούσα γνώμη, η οποία αφορά σε γνήσιες διαφορές της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας εκδικαζόμενες κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, θα μπορούσε να εφαρμοστεί και σε υπόθεση της εκουσίας δικαιοδοσίας, όπως η υπό συζήτηση, στην οποία, αν δεν είχε υπαχθεί στα άρθ. 682 επ., θα συγχωρούνταν ένδικα μέσα. Ωστόσο, ένα τέτοιο συμπέρασμα δεν είναι αυτονόητο, αφού η συγκεκριμένη υπόθεση διαφέρει από τις υπόλοιπες περιπτώσεις μη γνήσιων ασφαλιστικών μέτρων. Και τούτο, διότι συντρέχει εν προκειμένω η κρίσιμη ειδοποιός διαφορά, ότι ο νομοθέτης κατά το βραχύβιο διάστημα που την είχε υπαγάγει στη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας¹⁴⁵, είχε ρητώς απαγορεύσει τα ένδικα μέσα. Συνεπώς, η υπαγωγή της στην διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν μπορεί να αναιρέσει την απαγόρευση αυτή, ακόμα και αν τυπικώς η υπόθεση του άρθ. 1019 αποτελεί μη γνήσια υπόθεση ασφαλιστικών μέτρων.

Εκτός όμως του ως άνω επιχειρήματος, τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας, δηλαδή η επέλευση των αποτελεσμάτων της ανατροπής ήδη με την δημοσίευση της απόφασης του ειρηνοδικείου (1019 § 1 εδ. γ)¹⁴⁶ και η μη αναδρομική ισχύς της ανατροπής¹⁴⁷ δεν επιτρέπουν ιδιαίτερα περιθώρια απο-

τελεσματικού δευτεροβάθμιου δικαστικού ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, αν έφεση του ηττηθέντος επισπεύδοντος κατά πρωτόδικης απόφασης που απαγγέλλει την ανατροπή γίνει δεκτή, με αποτέλεσμα το κατασχεμένο να αποδεσμευτεί και στη συνέχεια να εκπλειστηριαστεί δυνάμει άλλης μεταγενέστερης κατάσχεσης¹⁴⁸ ή να διατεθεί ελεύθερα σε τρίτον, η ετεροχρονισμένη απαγγελία της ανατροπής θα την έχει καταστήσει άνευ αντικειμένου. Και τούτο, διότι, καθώς η ανατροπή δεν ενεργεί αναδρομικά αλλά για το μέλλον¹⁴⁹, η διάθεση του πρωτοδίκως αποδεσμευθέντος πράγματος, είναι έγκυρη. Ομοίως, αν έφεση οφειλέτη ή τρίτου κατά πρωτόδικης απορριπτικής απόφασης γίνει δεκτή, με αποτέλεσμα μη υπάρχοντος προσκόμματος διεξαγωγής του πλειστηριασμού, το πράγμα να εκπλειστηριαστεί, ο πλειστηριασμός αυτός νομίμως διεξάγεται.

Τέλος, δεν μπορεί να παραγνωρισθεί ότι η νομοθετική περιστολή των δικών περί της εκτέλεση, ως μέσου επιτάχυνσης της διαδικασίας, η οποία αποτελεί και ενδιάθετο σκοπό της ανατροπής, έχει δημιουργήσει, από συστηματική άποψη, ένα «εχθρικό» περιβάλλον για την αναγνώριση ενδίκων μέσων σε μια περιφερειακή δίκη της εκτελεστικής διαδικασίας, όπως η δίκη του άρθ. 1019, η σκοπιμότητα της οποίας, μάλιστα, μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, έχει υποβαθμιστεί σημαντικά.

Με βάση επομένως τις ανωτέρω πρόσθετες σκέψεις φαίνεται πιο πειστικός ο αποκλεισμός των ενδίκων μέσων στην δίκη της ανατροπής.

III. Περιθώρια προσωρινής δικαστικής προστασίας

Όπως προαναφέρθηκε, για να επιτελέσει την λειτουργία της η ανατροπή πρέπει να εκδοθεί η σχετική απόφαση πριν από την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, ώστε η εκκρεμής διαδικασία να καταργηθεί και να εμποδιστεί εγκαίρως, αφού πλειστηριασμός σε χρόνο κατά τον οποίο δεν έχει απαγγελθεί ανατροπή, διεξάγεται νομίμως. Απαγγελία της ανατροπής μετά

145. Βλ. ο.π. (σημ. 135).

146. και όχι από την εγγραφή της στο βιβλίο κατασχέσεων. Πρέπει μάλιστα να γνωστοποιείται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, ώστε αυτός να απέχει από κάθε παραπέρα ενέργεια εκτέλεσης, καθώς άμεση συνέπειά της είναι η κατάργηση της εκτελεστικής διαδικασίας και η ακυρότητα του πλειστηριασμού, εφόσον παρά την ανατροπή της κατάσχεσης, διεξαχθεί. Ωστόσο, στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο διεξαχθείς πλειστηριασμός δεν ακυρώνεται αυτοδικαίως αλλά μόνο μετά από δικαστική απαγγελία του. Συνεπώς, εκπρόθεσμη προσβολή του ή άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας άσκησης ανακοπής (934 §1 β') τον καθιστά απρόσβλητο· βλ. ο.π. Β και σημ. 43.

147. ΟΛΑΠ 53/1990 ΕλλΔνη 1991. 491 · ΑΠ 1029/1989 ΕΕΝ 1990. 370 · ΕφΠειρ 457/2018 efeteio-peir.gr · ΕφΑθ 6452/ 1989 ΕλλΔνη 1992. 595 · Ράμμος, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 498-500 · ο ίδιος Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 462, σ. 1619-1620· Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³,

§56, αρ. 22, σ. 354 · Νίκας, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², §44, αρ.17, σ. 299 · Κεραμείς, Αρμ 1987, σ. 290· Μπρίνιας, ΑνΕκτ², άρθ. 1019 § 664, σ. 2205· Νικολόπουλος, ΑνΕκτ², σ. 375 επ. · Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας (Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019 αρ. 10 · Πανταζόπουλος, ΑνΕκτ, 2021, σ. 376.

148. Η νέα κατάσχεση, άλλωστε, είναι ξένη προς την προηγούμενη · βλ. ΟΛΑΠ 51/1990 Δ 1991. 1093. Υπό καθεστώς πολλαπλών κατασχέσεων κάθε κατάσχεση λειτουργεί αυτοτελώς · βλ. ο.π. Δ.Ι. και σημ. 111.

149. Βλ. ο.π. (σημ. 147).

την κατακύρωση δεν θίγει την τελευταία, αφού η ανατροπή δεν ενεργεί αναδρομικά.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, τίθεται το ερώτημα αν ενόψει επικείμενου πλειστηριασμού κι ενόσω εκκρεμεί η έκδοση απόφασης επί αίτησης ανατροπής, είναι νόμιμη προσωρινή διαταγή κατ' άρθρ. 691 §2 το οποίο εφαρμόζεται κατ' αρχήν στην δίκη της ανατροπής (682 επ.) προκειμένου να μη καταστεί η αίτηση άνευ αντικειμένου και να εξασφαλιστεί έτσι η επικαιρότητα της εκδοθησόμενης απόφασης. Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης μορφής προσωρινής δικαστικής προστασίας δεν ρυθμίζεται από το άρθρ. 1019 ούτε από τις επιμέρους συγγενείς διατάξεις.

Κατά το προϊσχύσαν δίκαιο είχε κριθεί ότι η χορήγηση σημειώματος κατ' άρθρ. 938 §2 με το οποίο παρεμποδίζταν η διεξαγωγή του πλειστηριασμού στο πλαίσιο δίκης ανατροπής, ήταν μη νόμιμη, αφού δεν υπήρχε εκκρεμής ανακοπή κατά του εκτελούμενου τίτλου. Απέμενε επομένως η εκδοχή ότι μπορούσε να εφαρμοσθεί αναλόγως η ως άνω διάταξη στο πλαίσιο δίκης ανατροπής κατάσχεσης, ενόσω δεν είχε ήδη εκδοθεί οριστική απόφαση του ειρηνοδικείου που απέρριπτε την αίτηση ανατροπής¹⁵⁰.

Παρά την κατάργηση της διάταξης του άρθρ. 938 με το ν. 4335/2015, η οποία απέκλειε την οποιαδήποτε σκέψη εφαρμογής της, το ανωτέρω προηγούμενο δίδει μια χρήσιμη ερμηνευτική κατεύθυνση κατά τα εξής:

(α) Προσωρινή διαταγή (σημείωμα) δεν μπορεί να χορηγηθεί στο πλαίσιο των άρθρ. 937 §1 περ. β' και γ' [πλέον 938 §§1,2] (και 1000), αφού οι διατάξεις αυτές αφενός πλαισιώνουν ανακοπή του άρθρ. 933 και 936 και όχι αίτηση ανατροπής, αφετέρου καταστρώνουν σύστημα και προϋποθέσεις προσωρινής προστασίας που δεν συνδέονται με την δίκη της ανατροπής.

(β) Όταν είναι εμφανής η έκτακτη ανάγκη προσωρινής δικαστικής προστασίας και δεδομένου ότι αυτή κατοχυρώνεται από υπερνομοθετικές διατάξεις¹⁵¹, ο δικαστής μπορεί κατ' εξαίρεση και μόνον εφόσον η αναστολή εκτέλεσης κατέστη αναγκαία από συνθήκες που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν¹⁵² ενόσω

δεν είχε εκδοθεί οριστική απόφαση του ειρηνοδικείου και πιθανολογείται η ευδοκίμηση της αίτησης ανατροπής, να προσφύγει στις διατάξεις των άρθρ. 731-732, όχι επειδή πρόκειται για ακούσιο κενό αναστολής¹⁵³, αλλά διότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται κατά νομοθετική παραπομπή του άρθρ. 1019 §1.

ΣΤ. Συμπεράσματα της μελέτης σε θέσεις

I. Εφόσον ήθελε υλοποιηθεί η νομοθετική πρόθεση του ν. 4335/2015 να εκκαθαρίζονται δικαστικώς πριν τον πλειστηριασμό κατά τρόπο δεσμευτικό οι αντιρρήσεις σχετικά με την κατάσχεση, η ανατροπή της κατάσχεσης θα καθίστατο άνευ αντικειμένου, εφόσον η κατάσχεση είχε προσβληθεί και με ανακοπή των άρθρ. 933, 936 και η ακύρωσή της θα απαγγελλόταν πριν από την απαγγελία της ανατροπής. Αν όμως μέχρι τον πλειστηριασμό η δίκη της ανακοπής εκκρεμεί, τότε η αίτηση ανατροπής συνεχίζει να διατηρεί το αντικείμενο και την σκοπιμότητά της.

II. Η αδρανοποίηση της εκτελεστικής διαδικασίας κατά τις (ακουσίως μη υπαχθείσες στην §2 του άρθρ. 1019) διατάξεις των άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 §1 εδ. δεύτερο και (αναλόγως) 973 §§ 3-6 είναι όμοια με την αδρανοποίηση λόγω των περιπτώσεων της § 2 του άρθρ. 1019, ώστε επί των πρώτων να συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που επιβάλλει, για λόγους ισότητας, την όμοια ρύθμιση με τις δεύτερες (ρυθμισμένες στην § 2) αλλά και τις λοιπές προαναφερθείσες στο πλαίσιο της παρούσας με-

ση, που οδήγησε στον πλειστηριασμό, είχε ήδη ανατραπεί, Δ 2001, σ. 475 επ., 485· Ως προς παρεμφερείς απρόβλεπτες συνθήκες (μη τήρηση των άρθρ. 933 §2 και 6 από το δικαστήριο) πρβλ. Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνη), ΚΠολΔ², 731-732, αρ. 5· Χατζηγιάννου, Η αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης μετά το ν. 4335/2015 με αφορμή την κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Παρατηρήσεις στην ΑΠ (Συμβ) 11/2017, ΝοΒ 2017. 661.

153. Για τις ερμηνευτικές επιφυλάξεις για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρ. 731-732 ως βάσης χορήγησης αναστολής εκτέλεσης μετά το κενό που προκάλεσε η κατάργηση του άρθρ. 938 μετά το ν. 4335/2015 βλ. Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ², §43, αρ. 19, σ. 907-908· Ορφανίδη, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, 2017, σ. 82· Καλαβρό, παρατ. στη ΣυμβΑΠ 11/2017 ΕλλΔνη 2017. 415· Κολοτούρο, Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016, σ. 127 επ., 158· Γιαννόπουλο, Ο περιορισμός της δικαστικής αναστολής εκτέλεσης κατά το άρθρ. 937 §1 στ. γ' ΚΠολΔ υπό το πρίσμα της αξίωσης παροχής έννομης προστασίας, ΕΠολΔ 2017, σ. 320 επ., 320-321, σημ. 4 in fine· Δημητρίου, Η δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης, 1992, σ. 79 επ.· αντίθ. Μακρίδου/Απαλαγάκη/Διαμαντόπουλο, ΠολΔ², σ. 125-126· Απαλαγάκη, Συστηματική παρουσίαση των βασικών τροποποιήσεων του ΚΠολΔ², 2017, σ. 64-65.

150. ΑΠ 296/2003 Δ 2003.949 = ΧρΙΔ 2003. 539.

151. Βλ. αντί άλλων Γιαννόπουλο, Ο περιορισμός της δικαστικής αναστολής εκτέλεσης κατά το άρθρ. 937 §1 στ. γ' ΚΠολΔ υπό το πρίσμα της αξίωσης παροχής έννομης προστασίας ΕΠολΔ 2017, σ. 320 επ., σ. 324 (σημ. 24 μ.π.π.).

152. Σχετικά με την εφαρμογή των άρθρ. 731-732 πρβλ. ΑΠ(Συμβ) 142/2016, 11/2017 ΕλλΔνη 2017 με αντίθ. παρατ. Καλαβρού = ΝοΒ 2017. 657· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κράνη), ΚΠολΔ², 731-732, αρ. 5 μ.π.π.· Σταματόπουλο, «Προληπτική» δικαστική προστασία του υπερθεματιστή, όταν η κατάσχε-

λέτης αρρύθμιστες περιπτώσεις που νομολογία και θεωρία έχουν δεχθεί ότι ρυθμίζονται αναλόγως από την § 2 του άρθ. 1019. Το βέβαιο είναι ότι στο πλαίσιο επαναξιολόγησης είναι αναγκαία η νομοθετική προσαρμογή του θεσμού της ανατροπής στο ισχύον σύστημα της αναγκαστικής εκτέλεσης, ώστε να μη αφήνονται περιθώρια ερμηνειών σε σχέση με το κεφαλαίως ζήτημα του υπολογισμού της προθεσμίας. Μόνο έτσι θα αποκατασταθεί η ασφάλεια δικαίου.

III. Η προτεραιότητα των σκοπών του θεσμού της ανατροπής μετά το ν. 4335/2015 έχει εξ αντανάκλασως μεταβληθεί έτσι, ώστε να προηγούνται τα επίμμερους ιδιωτικά συμφέροντα των αναγγεληθέντων δανειστών με προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης που επιθυμούν να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας και να έπεται το ευρύτερο οικονομικό συμφέρον της αποδέσμευσης του κατασχεθέντος και της επανένταξής του στις συναλλαγές. Το τελευταίο κατ'

αποτέλεσμα ταυτίζεται με το συμφέρον του οφειλέτη και τρίτων προσώπων που έχουν συμφέρον από την αποδέσμευση.

IV. Ο αποκλεισμός των ενδίκων μέσων στη δίκη της ανατροπής στηρίζεται, εκτός από την ιστορική ερμηνεία της διάταξης, και σε επιχειρήματα τελολογικά και εκ του όλου κανονιστικού συστήματος. Ο γενικός κανόνας του επιτρεπού των ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις ειδικές υποθέσεις του άρθ. 1019 με τα ιδιαίτερα λειτουργικά χαρακτηριστικά. Επίσης, όσο εκκρεμεί η αίτηση ανατροπής και πιθανολογείται η ευδοκίμησή της, ο ειρηνοδίκης μπορεί κατ' εξαίρεση, εφόσον η εν λόγω προστασία είναι αναγκαία από απρόβλεπτες συνθήκες, να χορηγήσει προσωρινή διαταγή με περιεχόμενο την αναστολή του πλειστηριασμού ως μέτρο των άρθ. 731-732 κατά νομοθετική παραπομπή του άρθ. 1019 §1.

Η ανατροπή της αναγκαστικής κατάσχεσης: Μια κριτική επαναξιολόγηση (μετά τον ν. 4335/2015 και τους μεταγενέστερους του νόμους)*

Βασιλείου Α. Χατζηϊωάννου

Επίκουρου Καθηγητή Νομικής Σχολής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Δικηγόρου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

- A. Εισαγωγή
 - I. Δικαιοπολιτικό υπόβαθρο και ιστορία του θεσμού μέχρι το ν. 4335/2015
 - II. Το πλαίσιο επαναξιολόγησης
- B. Επίδραση της ακυρότητας στην ανατροπή ελλειμματικής κατάσχεσης
 - I. Το ζήτημα
 - II. Χρονική σύμπτωση/παράλληλη διεξαγωγή δικών ανακοπής και ανατροπής
- Γ. Υπολογισμός της προθεσμίας μέχρι τον πλειστηριασμό: Η αδράνεια του επισπεύδοντος ως υποκείμενη αιτία της ανατροπής
 - I. Νομοθετική ρύθμιση και επέκταση εφαρμογής της με αναλογία
 - II. Η κρίσιμη μεταβολή: Διεξαγωγή πλειστηριασμού σε συγκεκριμένο χρόνο και αυτοδίκαιη αδρανοποίηση της διαδικασίας
 - III. Συνυπολογισμός ή εξαίρεση των «νεκρών» διαστημάτων από την προθεσμία ανατροπής;
 - 1. Η άποψη περί εξαίρεσης (μη συνυπολογισμού) και ο σχολιασμός της
 - 2. Η αντίθετη άποψη περί συνυπολογισμού και ο σχολιασμός της
 - 3. Ιδία θέση
- Δ. Επίδραση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων στην ανατροπή της κατάσχεσης
 - I. Συμβατότητα και σκοπιμότητα της ανατροπής σε περιβάλλον πολλαπλών κατασχέσεων
 - II. Μεταβολή του σκοπού της ανατροπής;
- E. Όρια της δικαστικής προστασίας
 - I. Εισαγωγή
 - II. Ένδικα μέσα κατά της απόφασης ανατροπής;
 - III. Περιθώρια προσωρινής δικαστικής προστασίας
- ΣΤ. Συμπεράσματα της μελέτης σε θέσεις

A. Εισαγωγή

I. Δικαιοπολιτικό υπόβαθρο και ιστορία του θεσμού μέχρι το ν. 4335/2015

Η αναγκαστική κατάσχεση¹ περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη από επισπεύδοντα δανειστή αποτελεί βασικό θεσμικό πυλώνα της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης

(1) Στη συνέχεια με τον όρο «κατάσχεση» εννοείται χάριν συντομίας η «αναγκαστική κατάσχεση» (953επ, 992επ) που κατά την απολύτως κρατούσα γνώμη αποτελεί το αντικείμενο ανατροπής του άρθ. 1019 ΚΠολΔ: *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 3, σ. 287· *Ευστρατιάδης*, Η ανατροπή της κατασχέσεως (άρθρο 1019 ΚΠολΔ), Αρμ 2005. 1881επ, 1886επ (: εφεξής *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005.)· *Γιαννόπουλος*, σημείωμα στην ΜΠρΑθ 1120/2008, ΕΠολΔ 2009. 536επ, 537. Από την συστηματική ερμηνεία του άρθ. 1019 ΚΠολΔ που είναι ενταγμένο στο έκτο κεφάλαιο του όγδοου βιβλίου της αναγκαστικής εκτέλεσης («διατάξεις κοινές για τον πλειστηριασμό κινητών και ακινήτων») συνάγεται ότι ανατροπή της κατάσχεσης δεν νοείται για κατάσχεση στα χέρια τρίτου ή για κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων. Εφόσον παραβλεπόταν το ως άνω συστηματικό επιχείρημα, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ανατροπή μπορεί θεωρητικώς να λάβει χώρα και στην κατάσχεση κινητού πράγματος στα χέρια τρίτου για το οποίο χωρεί πλειστηριασμός (988 § 2), αφού η διατύπωση του άρθ. 1019 § 1 δεν διακρίνει. Γίνεται όμως ήδη δεκτό ότι το άρθ. 1019 δεν εφαρμόζεται στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου λόγω της δομής του: *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 9, σ. 348· *Κεραμιεύς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*) ΚΠολΔ², 1019, αρ. 1· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1886· *Νίκας*, ό.π.· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 1· *Χατζηδημητρίου*, Ο θεσμός της ανατροπής κατάσχεσης (άρθρο 1019 ΚΠολΔ) μετά τους ν. 4335/2015 και ν. 4512/2018, ΕπΑκ 2021. 19 επ, 21 (: εφεξής *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021.)· ΕιρΠύρρας 38/2009, ΝΟΜΟΣ. Παρά τη μη εφαρμογή της ανατροπής στην κατάσχεση στα χέρια τρίτου, το άρθ. 51 ν. 4745/2020 με το οποίο προστέθηκε § 7α στο άρθρο μόνο ν. 1178/1981, προβλέπει αυτοδίκαιη άρση και της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου που είχε επιβληθεί για τις εκεί προβλεπόμενες αιτίες, μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών, εφόσον η απαίτηση δεν είχε εισπραχθεί: *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ 2021. 372.

(*) Προδημοσίευση από τον Τιμητικό Τόμο του Καθηγητή Δημητρίου Μανιώτη. Θεωρία και νομολογία ελήφθησαν υπόψη μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4842/2021 (ΦΕΚ Α' 190/13.10.2021).

για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Η κατάσχεση συνεπάγεται νομική και υλική δέσμευση του κατασχεμένου (958², 997, 1025 § 2) και δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά αποσκοπεί στην κατά το δυνατό ταχύτερη και επωφελέστερη³ ρευστοποίησή του μέσω πλειστηριασμού και στην ικανοποίηση του επισπεύδοντος και των τυχόν αναγγελλθέντων δανειστών στο συγκεκριμένο πλειστηριασμό από το πλειστηρίασμα που θα επιτευχθεί. Η νομική δέσμευση του κατασχεθέντος συνεπάγεται την απαγόρευση διάθεσής του (956, 996), θέτοντάς το εκτός συναλληλαγής.

Στην αρχική μορφή της η κατάσχεση και η προώθηση της διαδικασίας πλειστηριασμού είχε αφηθεί στην αποκλειστική πρωτοβουλία του επισπεύδοντος δανειστή⁴. Υπό το καθεστώς της ΠολΔ1835, όπως είχε αρχικώς νομοθετηθεί, δεν προβλεπόταν χρονική οριοθέτηση διεξαγωγής του πλειστηριασμού. Εφόσον επιβαλλόταν κατάσχεση στο πράγμα, αυτό μπορούσε να ελευθερωθεί μόνο με την ακύρωση της κατάσχεσης. Αν όμως η κατάσχεση είχε νομίμως επιβληθεί, το κατασχεμένο ήταν δυνατό να παραμείνει δεσμευμένο για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα⁵. Όσο δεν προβλήονταν θεσμικά αντίβαρα ελέγχου της συμπεριφοράς του επισπεύδοντος, η κατάσχεση μπορούσε να μετατραπεί σε μέσο κακόπιστης παρέλκυσης της διαδικασίας είτε μονομερώς από τον επισπεύδοντα είτε σε συμπαιγνία εκείνου και του οφειλέτη οδηγώντας σε απονέκρωση της οικονομικής λειτουργίας του κατασχεθέντος για όσο χρόνο η εκτελεστική διαδικασία παρέμενε αδρανοποιημένη, δηλαδή σε αποτελέσματα αντίθετα προς την ηθική των συναλληλαγών και τον σκοπό της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Η αναγκαστική εκτέλεση λειτούργησε υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες για λίγιο περισσότερο από έναν αιώνα, ώσπου το 1938 εισήχθη ο θεσμός της ανατροπής της κατάσχεσης, τα βασικά στοιχεία του οποίου επιβίωσαν μέχρι τις ημέρες μας⁶.

Θέτοντας προθεσμία «αξιοποίησης» της κατάσχεσης δια της διεξαγωγής του πλειστηριασμού και του αναπλειστηριασμού, τέθηκε ο πρώτος νομοθετικός φραγμός στην παρελκυστική συμπεριφορά του επισπεύδοντος και περιορίστηκε το ενδεχόμενο υπέρμετρης δέσμευσης του κατασχεθέντος. Η αναγκαιότητα του θεσμού επιβεβαιώθηκε με τη συμπερίληψή του στον ΚΠολΔ 1968 (α.ν. 44/1967) στο άρθρ. 1082⁷, το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το άρθρ. 67 § 2 ν.δ. 958/1971 και κατά την κωδικοποίηση με το β.δ. 657/1971 έλαβε τον έκτοτε ισχύοντα αριθμό και τη ρύθμιση της ανατροπής σε δύο παραγράφους⁸.

σμού, εν περιπτώσει καθ' ην ο υπερωθηματιστής δεν εξεπλήρωσε τας εκ του πλειστηριασμού υποχρεώσεις αυτού, ανατρέπεται δι' αποφάσεως του Προέδρου των Πρωτοδικών του τόπου τής εκτελέσεως, εκδιδομένης κατ' αναφοράν παντός έχοντος έννομον συμφέρον». Βλ. κριτική στις απόψεις θεωρίας και νομολογίας κατά την εφαρμογή της ως άνω διάταξης από τον Μπέη, Η κατ' άρθρ. 997 ΠολΔικ (1835) άπρακτος πάροδος του χρόνου προόδου της εκτελέσεως και αι συνέπειαι αυτής, ΝοΒ 1966. 1044 -1048· βλ. επίσης Μπρίνια, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, § 659, σ. 2179· Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 1, σ. 344.

(7) Η διάταξη είχε ως εξής: «Η κατάσχεσις εφ' όσον δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός δέκα οκτώ μηνών ή αναπλειστηριασμός εντός είκοσι τεσσάρων μηνών, επί μεν κινήτου από της ημέρας τής επιβολής αυτής, επί δε ακινήτου από της ημέρας της εγγραφής αυτής εις το βιβλίον κατασχεσεων, ανατρέπεται τη αιτήσκει παντός έχοντος έννομον συμφέρον δι' αποφάσεως του ειρηνοδικείου της περιφερείας όπου επεβλήθη αύτη, δικάζοντας κατά την διαδικασίαν των άρθρων 786επ αποκλειομένων των ενδίκων μέσων. Το αποτέλεσμα τούτο επέρχεται και δια τους κατά τα άρθρα 1036 § 2 και 1070 § 3 αναγγελλθέντας δανειστάς. Η κατάσχεσις ακινήτου λογίζεται ανατραπέυσα αφ' ης σημειωθή τούτο εις το βιβλίον των κατασχεσεων».

(8) Η διάταξη του άρθρ. 67 § 2 ν.δ. 958/1971 είχε ως εξής: «1. Η κατάσχεσις, εφ' όσον δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός έτους από της επιβολής αύτης, ή αναπλειστηριασμός εντός εξ μηνών από του πλειστηριασμού, ανατρέπεται τη αιτήσκει παντός έχοντος έννομον συμφέρον δι' αποφάσεως του ειρηνοδικείου εις την περιφερείαν του οποίου επεβλήθη αύτη, δικάζοντας κατά την διαδικασίαν των άρθρων 686επ. Η απόφασις γνωστοποιείται αμελλητί υπό του δικαστηρίου εις τον επι του πλειστηριασμού υπάλληλον, υποχρεούμενον να απόσχη πάσης περαιτέρω ενεργείας και να αιτήσκει την εγγραφήν σχετικής σημειώσεως εις το βιβλίον κατασχεσεων. Η ανατροπή λογίζεται επελθούσα έναντι πάντων από τής δημοσιεύσεως της αποφάσεως. 2. Εις τας κατά την προηγουμένην παράγραφον προθεσμίαις δεν υπολογίζεται ο χρόνος αναστολής εκτελέσεως χορηγηθείσης δια δικαστικής αποφάσεως ή επελθούσης κοινή συναινέσει επισπεύδοντος καί οφειλέτου, πιστοποιουμένης δια συμβολαιογραφικής πράξεως».

(2) Αναφορά σε αριθμό διάταξης χωρίς παραπομπή σε νομοθέτημα εννοείται ως αναφορά σε διάταξη του ΚΠολΔ.

(3) Νικολόπουλος, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχεσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ1986. 520επ, 520.

(4) Άρθρ. 870, 887, 957 ΠολΔ 1835, 986, 1018, 1057 ΚΠολΔ 1968· Γέσιου-Φαλτσή, Η επίδραση του ν. 2298/1995 στις θεμελιώδεις αρχές της αναγκαστικής εκτελέσεως, ΕλλΔνη 1996. 241επ, 245 (: εφεξής Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη1996.).

(5) Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 1, σ. 344 η ίδια, ΕλλΔνη 1996. 253.

(6) Προστέθηκε ως εδ. 3 στο άρθρ. 997 ΠολΔ1835 με το άρθρ. 3 α.ν. 1139/1938 και η διάταξη είχε ως εξής: «η κατάσχεσις κινήτων ή ακινήτων, εφ' ης δεν επηκολούθησε πλειστηριασμός εντός ενός έτους από της επιβολής αύτης ή δεν επηκολούθησεν αναπλειστηριασμός εντός εξ μηνών από του πλειστηρια-

Στη συνέχεια, την πρωτοβουλία του επισπεύδοντος (927), ως ειδικότερη έκφανση της αρχής πρωτοβουλίας των διαδίκων στο πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσης (108)⁹ και του συστήματος της μοναδικής κατάσχεσης¹⁰, ο δικονομικός νομοθέτης περιόρισε σημαντικά για να εξισορροπήσει τα μειονεκτήματα της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος¹¹, επειδή ακριβώς γνώριζε ότι, αν και το αντικείμενο της εκτέλεσης συγκεκριμενοποιείται και δεσμεύεται από τον επισπεύδοντα (958 § 1, 997 § 1), εντούτοις η αναγκαστική εκτέλεση καταλήγει σε συλλογικό αποτέλεσμα (971, 974)¹².

Ο περιορισμός αυτός έλαβε χώρα με την αυτοτέλεια της στηριζόμενης σε εκτελεστό τίτλο αναγγελίας έναντι της κατάσχεσης (972 § 2 εδ. δεύτερο, 1006 § 4 εδ. πρώτο) η οποία: (i) παρέιχε στους δανειστές το δικαίωμα υποκατάστασής τους στη θέση του επισπεύδοντος, όταν ο πλειστηριασμός ματαιωνόταν χωρίς αποχρώντα λόγο για δύο συνεχείς φορές (973 § 4), (ii) αναστολή ή ματαίωση του πλειστηριασμού δεν τους δέσμευε αν προηγουμένως δεν είχαν συναινέσει σε αυτές (969 § 3 και 1002 § 3, 972 § 2 εδ. πρώτο) και (iii) η ανατροπή της κατάσχεσης δεν ανέπτυξε αποτελέσματα απέναντί τους υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (1019 § 3)¹³. Παράλληλα, με το ν. 2298/1995 ετέθησαν για πρώτη φορά απώτατοι χρονικοί περιορισμοί στον ορισμό από τον επισπεύδοντα του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού με «ποινή» την υποκατάσταση του κατασχόντος που όριζε χρόνο πλειστηριασμού εκτός των περιορισμών αυτών από έτερο δανειστή με τα νόμιμα προσόντα¹⁴.

(9) Βλ. αντί άλλων *Γέσιου-Φαλτσή*, ΕλλΔνη 1996. 244-245-*Πίψου*, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 1 μ.π.π..

(10) Άρθ. 958 § 2, 997 § 5 όπως ίσχυαν πριν από το ν. 4335/2015.

(11) Δόλιες συνεννοήσεις επισπεύδοντος και οφειλέτη, ώστε, παραμένοντας δεσμευμένο το κατασχεθέν, να μην κινδυνεύσει με έτερη κατάσχεση και πλειστηριασμό: *Ράμμος*, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 395, σ. 1463, σημ. 6.

(12) Για τη θεμελίωση περί του συλλογικού αποτελέσματος της ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης βλ. εγγύτερα *Τσόγια*, Υποκατάσταση σε θέση επισπεύδοντος και συνέχιση του πλειστηριασμού σύμφωνα με το άρθρ. 973 ΚΠολΔ, 2008, σ. 1 και 4.

(13) Η οποία είχε προστεθεί με το άρθρ. 10 §15 ν. 2145/1993 αντικαταστάθηκε και οριστικοποιήθηκε με το άρθρ. 4 § 33 ν. 2298/1995.

(14) Κατά την ΠολΔ1835 ο πλειστηριασμός των κινητών δεν μπορούσε να γίνει πριν την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημε-

Μετά τη μεταρρύθμιση της αναγκαστικής εκτέλεσης με το ν. 2298/1995 είχε επισημανθεί ότι τα περιθώρια εφαρμογής του θεσμού της ανατροπής επρόκειτο να συρρικνωθούν¹⁵. Ήδη από τότε ήταν ορατή μια γενικότερη διαπίστωση, ότι δηλαδή νομοθετικές παρεμβάσεις περιορισμού της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος μετά την επιβολή της κατάσχεσης έχουν αντανakηλαστική επίπτωση επί του θεσμού της ανατροπής, συρρικνώνοντας το πεδίο εφαρμογής του. Στο μέτρο λοιπόν που η ανατροπή της κατάσχεσης θεσμοθετήθηκε ως θεσμικό αντίβαρο και τροχοπέδη στην πρωτοβουλία του επισπεύδοντος, ο περιορισμός της τελευταίας δι' άλλων ρυθμίσεων εκτός της ανατροπής της κατάσχεσης, οδηγεί σε μείωση της σκοπιμότητάς της.

Η προαναφερθείσα διαπίστωση κατέστη επίκαιρη μετά το ν. 4335/2015 και τους μεταγενέστερους τροποποιητικούς νόμους (ιδίως τους 4472/2017, 4512/2018 και 4842/2021), καθώς ο δικονομικός νομοθέτης περιέστειλε έτι περαιτέρω την πρωτοβουλία του κατασχόντος - επισπεύδοντος δια του υποχρεωτικού ορισμού χρόνου διε-

ρών από την κατάσχεση (άρθ. 891 εδ. δεύτερο, όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρ. 1 εδ. 2 β.δ. 19/23.3.1910) και των ακινήτων πριν την παρέλευση σαράντα (40) ημερών από την κατάσχεση (άρθ. 965 εδ. τελευταίο όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρ. 3 α.ν. 1139/1938). Οι ίδιες προθεσμίες διατηρήθηκαν από τον ΚΠολΔ 1968 (άρθ. 1023 § 4 και 1062 § 4 αντίστοιχα) και τον ΚΠολΔ 1971 (άρθ. 959 § 4 και 998 § 4 αντίστοιχα). Οι εν λόγω διατάξεις του ΚΠολΔ 1971 τροποποιήθηκαν με το άρθρ. 4 § 23 ν. 2298/1995 οπότε τέθηκε απώτατο χρονικό όριο διενέργειας του πλειστηριασμού (*Ματθίας*, Τροποποιήσεις στην αναγκαστική εκτέλεση με το ν. 2298/1995, ΕλλΔνη 1995.1451επ, 1458-1459) ώστε ο μεν πλειστηριασμός κινητών να μην μπορεί να οριστεί σε κάθε περίπτωση πέραν του τριμήνου από την κατάσχεση, ο δε πλειστηριασμός των ακινήτων να μην μπορεί να γίνει σε κάθε περίπτωση πέραν του τετραμήνου. Πριν την ανωτέρω μεταρρύθμιση ο πλειστηριασμός μπορούσε να διενεργηθεί οποτεδήποτε, αρκεί να μην είχε ανατραπεί η κατάσχεση ή να μην είχε διορθωθεί το πρόγραμμα ως προς το χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού, κατά το ήδη καταργηθέν άρθρ. 961: *Διαμαντόπουλος*, Ζητήματα τόπου και χρόνου διεξαγωγής αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου, Ερανισμοί και ανταποδόσεις Θέμιδος, Τόμος 2, 2014, σ. 345επ, σ. 358, σημ. 51.

(15) Οι αιτήσεις ανατροπής επρόκειτο να αντικατασταθούν σε κάποιο τουλάχιστον βαθμό, από τις αιτήσεις για υποκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 973 § 4, αφού αυτή είναι η κύρωση που απειλούσαν οι διατάξεις των άρθρ. 959 § 4 και 998 § 4 για την παραβίαση των χρονικών ορίων ως προς τη διενέργεια των πλειστηριασμών: *Γέσιου-Φαλτσή*, ΕλλΔνη 1996. 253- *η ίδια*, ΔικΑνΕκτ, Πα³, § 56, αρ. 3, σ. 345- βλ. και *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371.

ξαγωγής πλειστηριασμού επί ποινή ακυρότητας¹⁶ και δια της εισαγωγής του συστήματος των πολυληπλών κατασχέσεων¹⁷, ενώ ταυτόχρονα προέβη σε μια σειρά από επιμέρους τροποποιήσεις των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης που φαίνεται πως έχουν σημαντικές αντανάκλαστικές συνέπειες στη συνολική λειτουργία του θεσμού της ανατροπής¹⁸.

Τις συνέπειες αυτές φιλοδοξεί να αναδείξει η παρούσα μελέτη, προκειμένου ο θεσμός της ανατροπής της κατάσχεσης, ο οποίος είχε θεσπιστεί υπό διαφορετικές συνθήκες και επιβίωσε δεκάδων τροποποιήσεων του ΚΠολΔ, να επαναξιολογηθεί υπό το φως του ισχύοντος νομοθετικού συστήματος και να ενταχθεί αρμονικά σε αυτό. Καθώς στο ν. 4842/2021 (ΦΕΚ Α' 190/13.10.2021) δεν περιλαμβάνεται ρύθμιση που να τροποποιεί το άρθρ. 1019, η επαναξιολόγηση αυτή διατηρεί την επικαιρότητάς της.

II. Το πλαίσιο επαναξιολόγησης

Οι ρυθμίσεις του ν. 4335/2015 που φαίνεται να έχουν επίδραση στη λειτουργία και στο πεδίο εφαρμογής του άρθρ. 1019 και θα εξεταστούν στη συνέχεια είναι οι ακόλουθες:

1. Με το ν. 4335/2015 επιδιώχθηκε η εκκαθάριση των αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης σε δύο στάδια, πριν και μετά τον πλειστηριασμό. Με την κατά το πρώτο στάδιο εκκαθάριση των αντιρρήσεων σχετικά με την κατάσχεση, που αποτελεί το νομικό βάθος του πλειστηριασμού, νομοθετική στόχευση ήταν η διεξαγωγή του πλειστηριασμού χωρίς αμφισβήτησή του σε χρόνο που θα έχουν τερματισθεί οι δίκες των ενδεχόμενων ανακοπών ή θα έχουν καταστεί εκπρόθεσμοι οι λόγοι τους (934 § 1 α')¹⁹. Καθώς

ήδη κατά το δίκαιο πριν το ν. 4335/2015 γινόταν δεκτό ότι πρώτη βασική προϋπόθεση ανατροπής, είναι η ύπαρξη έγκυρης ή ακόμα και «ελλατωματικής», για την ακρίβεια, άκυρης κατάσχεσης που δεν είχε ακυρωθεί με δικαστική απόφαση μέχρι τη συζήτηση της αίτησης ανατροπής, τίθεται το ερώτημα αν ενόψει της προαναφερθείσας νομοθετικής στόχευσης του ν. 4335/2015 συντρέχει πλέον η δεύτερη ως άνω διαζευκτική προϋπόθεση ανατροπής και αν υπάρχουν περιθώρια ανατροπής μιας τέτοιας «ελλατωματικής» κατάσχεσης²⁰.

2. Με το ν. 4335/2015 ο πλειστηριασμός ορίζεται να διεξαχθεί σε συγκεκριμένο χρόνο επί ποινή ακυρότητας και όσο αυτός εκκρεμεί, η πρόοδος της εκτελεστικής διαδικασίας αναστέλλεται. Δεδομένου αφενός ότι δεύτερη βασική προϋπόθεση ανατροπής είναι η άπρακτη πάροδος συγκεκριμένης προθεσμίας διεξαγωγής πλειστηριασμού (ή αναπλειστηριασμού) κι αφετέρου ότι η προθεσμία αυτή αναστέλλεται, εφόσον δεν οφείλεται σε αδράνεια του επισπεύδοντος, τίθεται το ερώτημα αν το «νεκρό» διάστημα μετά τον ορισμό του και μέχρι τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού συνηπολογίζεται ή όχι στην προθεσμία της ανατροπής²¹.

3. Μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολυληπλών κατασχέσεων με το ν. 4335/2015 και την δι' αυτής περαιτέρω περιστολή της ήδη περιορισμένης²² πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος, ερωτάται αν η ανατροπή της κατάσχεσης είναι συμβατή με το ως άνω σύστημα και σε καταφατική περίπτωση, αν έχει εν τοις πράγμασι εξ αντανάκλασως μεταβληθεί ο σκοπός της²³.

4. Με το ν. 4335/2015 επιδιώχθηκε ο περιορισμός των δικών περί την εκτέλεση²⁴ και ο μερικός περιορι-

(16) Βλ. π.κ. Γ. Π και σημ. 74.

(17) Βλ. π.κ. Δ. Ι.

(18) Βλ. Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 54, αρ. 129, σ. 271: Η προσαρμογή του όλου συστήματος του ΚΠολΔ στο σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων προϋποθέτει ρυθμίσεις και για άλλα ζητήματα που ο ν. 4335/2015 έχει ωστόσο, συνειδητά ή ασυνείδητα αφήσει αρρυθμιστά. Δεν μπορούν να προβλεφθούν εκ των προτέρων όλα τα ερωτήματα που σταδιακά θα αναδείξει η πρακτική εφαρμογή μια θεμελιώδους μεταβολής.

(19) ΑιτΕ ν. 4335/2015, ΚΝοΒ 2015. 760επ, 768 (Α. VII. 1, 2 και 3.1): «Το πρώτο (στάδιο) θα βρίσκεται πριν τον πλειστηριασμό και θα περιλαμβάνει όλους ανεξαιρέτως τους λόγους, για τους οποίους τα μέρη της διαδικασίας ισχυρίζονται ότι η τελευταία πάσχει σε κάποιο σημείο της και το δεύτερο μετά τον πλειστηριασμό. ... όλες οι πράξεις θα ενεργούνται αμέσως μετά την κατάσχεση (και) ο ενδιαφερόμενος διάδικος θα μπορεί αλλά και θα πρέπει να συγκεντρώ-

σει όλα τα παράπονά του κατά της μέχρι τώρα εκτελεστικής διαδικασίας σε μια ανακοπή, που θα εκδικάζεται πριν από τη διενέργεια του πλειστηριασμού. ... Με τον τρόπο αυτό πριν από τον πλειστηριασμό θα έχουν λυθεί όλα τα ζητήματα που ενδεχομένως θα έχουν ανακύψει σε αυτό το πρώτο στάδιο και δεν θα υπάρχει ο κίνδυνος καθυστερήσεων μέσω της άσκησης πολλών ένδικων βοηθημάτων, τα οποία μέχρι τώρα συνοδεύουν την άσκηση των ανακοπών κατά της εκτέλεσης».

(20) Βλ. π.κ. § Β.

(21) Βλ. π.κ. § Γ.

(22) Με τους ν. 1653/1986, 2145/1993, 2298/1995 βλ. σχετ. Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996. 247-248.

(23) Βλ. π.κ. § Δ.

(24) Βλ. ΑιτΕ ν. 4335/2015, ΚΝοΒ 2015. 760επ, 768 (Α. VII. 1, 2): «μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις παρατηρούνται ... στην εξέλιξη και περάτωση της διαδικασίας (ενν. αν. εκτέλεσης) με αποτέλεσμα η πραγμάτωση της εξοπλισμένης με

σμός των ενδίκων μέσων, ως μέτρων επιτάχυνσης της διαδικασίας. Παράλληλα, δεν μεταβλήθηκε ο χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της δικαστικής απόφασης που απαγγέλει την ανατροπή και αποτελεί την τρίτη βασική προϋπόθεση της ανατροπής²⁵. Ερωτάται αν η πρόσφατη αναθέρμανση της συζήτησης για το επιτρεπτό ή μη των ενδίκων μέσων κατά της απόφασης του ειρηνοδικείου μέσα σε ένα περιβάλλον περιορισμού των δικών περί την εκτέλεση και διαφαινόμενης συρρίκνωσης της σκοπιμότητας της ανατροπής, δημιουργεί συνθήκες μεταβολής της μέχρι σήμερα κρατούσας γνώμης περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων και επιτρέπει την με προσωρινή διαταγή αναστολή της προόδου της διαδικασίας²⁶.

εκτελεστό τίτλο αξίωσης του δανειστή να απομακρύνεται σημαντικά. Οι καθυστερήσεις αυτές ... [α]ποδίδονται και σε άλλους δευτερεύοντες λόγους, όπως ο μεγάλος αριθμός ένδικων βοηθημάτων και ρυθμιστικών μέτρων που παρέχονται κατά περίπτωση ... σε οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον...».

(25) ΟλομΑΠ 51/1990, Δ 1991.1093· ΑΠ 1531/1995, ΕλλΔνη 1997. 1548· ΑΠ 1488/1987, ΕΕΝ 1988. 807· ΑΠ 1149/1985, ΕΕΝ 1986. 414· ΑΠ 206/1980, ΝοΒ 1980. 1482 = ΕΕΝ 1980. 429· ΑΠ 254/1979, ΝοΒ 1979. 1276 = ΕΕΝ 1979. 275 (παγ. νμλγ)· *Ράμμος*, Η ύπαρξις και το κύρος της κατασχέσεως ως προϋποθέσεις κανονικής διεξαγωγής του αναγκαστικού πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού, Αναμν. Τόμος, Μιχελάκη, σ. 487επ, σ. 495-498 (: εφεξής *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος Μιχελάκη)· ο ίδιος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 462, σ. 1619· *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56, αρ. 20, σ. 353· η ίδια, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985. 162επ, 163· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 661, σ. 2187· *Κεραμεύς*, Ανατροπή κατασχέσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματη τύχη του πλειστηριασθέντος, (γνμδ.), Αρμ 1987. 289επ, 290 (: εφεξής *Κεραμεύς*, Αρμ 1987)· *Νικολόπουλος*, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, ΝοΒ 1986. 520επ, 520· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², § 44, αρ. 9, σ. 291· *Διαμαντόπουλος*, Προσβολή παραδοχών απόφασης, η οποία απορρίπτει αίτηση ανατροπής κατάσχεσης, γνμδ, ΕπΑκ 2020. 490επ, 492 (: εφεξής *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020)· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1883· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 31. Ρήγμα στον κανόνα αυτό επέφερε το άρθ. 51 ν. 4745/2020 με το οποίο προστέθηκε § 7α στο άρθρο μόνο ν. 1178/1981 που προβλέπει αυτοδίκαιη άρση της κατάσχεσης καθώς και της κατάσχεσης στα χέρια τρίτου που είχε επιβληθεί για τις εκεί προβλεπόμενες αιτίες μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών, εφόσον η απαίτηση δεν είχε εισπραχθεί.

(26) Βλ. π.κ. Ε. ΙΙΙ.

Β. Επίδραση της ακυρότητας στην ανατροπή ελαττωματικής²⁷ κατάσχεσης

Ι. Το ζήτημα

Ως γνωστόν, προϋπόθεση ανατροπής της αναγκαστικής κατάσχεσης είναι η εγκυρότητά της²⁸, αφού κατάσχεση που έχει κηρυχθεί άκυρη με δικαστική απόφαση, εξομοιώνεται με εξ αρχής ανύπαρκτη και αίτηση που επιδιώκει την ανατροπή της είναι άνευ αντικειμένου²⁹. Στο μεταίχμιο μεταξύ της έγκυρης και της άκυρης κατάσχεσης βρίσκεται η ελαττωματική κατάσχεση, η οποία, μέχρι τη δυννητική δικαστική απαγγελία της ακυρότητάς της, παράγει κανονικά τα αποτελέσματά της³⁰. Συνέπεια της τελευταίας διαπίστωσης είναι ότι, εφόσον μια τέτοια κατάσχεση στήριζε πλειστηριασμό που διεξήχθη σε χρόνο κατά τον οποίο δεν έχει απαγγελθεί η ανατροπή της (ακόμα και μετά την παρέλευση έτους από την κατάσχεση), δεν θίγεται³¹ το

(27) Ο συγκεκριμένος όρος χρησιμοποιείται χάριν ευκολίας, ώστε να εξεταστεί το περιθώριο ανατροπής των κατασχέσεων εκείνων που φέρονται να είναι ελαττωματικές κι ενώ έχουν εμπροθέσμως προσβληθεί με ανακοπή, εκκρεμεί η έκδοση απόφασης επ' αυτής. Στις εν λόγω περιπτώσεις συμπεριλαμβάνονται τυπικώς και κατασχέσεις που έχουν εκπροθέσμως προσβληθεί με ανακοπή, οι οποίες, αν και έχουν από νομική άποψη, ισχυροποιηθεί και καταστεί απρόσβλητες (934, 935), εντούτοις αναμένεται η έκδοση απόφασης που θα το επιβεβαιώσει. Αντιθέτως, οι μη προσβληθείσες με ανακοπή, ακόμα και αν φέρουν ελάττωμα, ισχυροποιούνται όπως και οι εκπροθέσμως προσβληθείσες και δεν συμπεριλαμβάνονται στις εν λόγω περιπτώσεις.

(28) *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 8, σ. 348· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², § 44, αρ. 3, σ. 287· *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος, Μιχελάκη, σ. 487επ, 496· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Κιουπταΐδου-Στρατουδάκη*) ΚΠολΔ², σ. 1019 αρ. 2· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 660α, σ. 2182· *Απαλαγάκη* (-*Πλεύρη*) ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 1, σ. 3349· ΑΠ 206/1980, ΝοΒ1980. 1482· ΕιρΛαμ 26/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαμ 311/2017, ΝΟΜΟΣ· 553/2017, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΑθ 3087/2012, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΠυρ 172/1999, ΕλλΔνη2001. 837· ΕιρΑθ 2695/1986, Δ 1988. 115 με παρατ. *Λεοντίδη-Καρύδη*.

(29) ΕιρΑθ 2695/1986, Δ 1988.115.

(30) *Μπέης*, ΑνΕκτ, 2004, σ. 97· *Λεοντίδη-Καρύδη*, Παρατηρήσεις υπό την ΕιρΑθ 2695/1986, Δ 1988. 116επ· ενημερωτικό σημείωμα σύνταξης, Δ 1972. 169 και παραπομπές ό.π. (σημ. 28)· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 23 (σημ. 38)· αντίθ. ΕιρΑθ 707/1971, Δ 1972. 167· ΕιρΑθ 2695/1986, Δ 1988.115.

(31) *Ράμμος*, Αναμν. Τομ. Μιχελάκη, σ. 499· *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, (γνμδ.) ΕλλΔνη 1985. 162επ, 164· η ίδια, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56, αρ. 21, σ. 354· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 664, σ. 2205επ· *Μαργαρίτης* ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ.

κύρος του³². Έτσι, κατά το δίκαιο πριν το ν. 4335/2015, η χρονική σύμπτωση των δικών της ανακοπής του άρθ. 933 και της ανατροπής, δεν εμπόδιζε κατ' αρχήν την παράλληλη διεξαγωγή κι εξέλιξή τους. Και τούτο, διότι ακόμα και αν η άσκηση ανακοπής προς ακύρωση της κατάσχεσης (933) είχε προηγηθεί και εκκρεμούσε κατά τη συζήτηση της αίτησης ανατροπής της ίδιας κατάσχεσης, η τελευταία αίτηση, εφόσον πληρούνταν οι προϋποθέσεις αποδοχής της, είχε περιθώριο να επιφέρει τη σκοπούμενη διάπιλωση, για όσο χρόνο η δίκη της ανακοπής εκκρεμούσε, διατηρώντας την κατάσχεση ενεργή και στηρίζοντας έτσι την διεξαγωγή έγκυρου πλειστηριασμού³³.

II. Χρονική σύμπτωση/παράλληλη διεξαγωγή δικών ανακοπής και ανατροπής

Μετά το ν. 4335/2015 το ενδεχόμενο χρονικής σύμπτωσης των δύο δικών δεν είναι δεδομένο. Και τούτο, διότι ο νομοθέτης προέβλεψε ένα χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της δίκης της ανακοπής του άρθ. 933 πριν από την υποχρεωτικώς ορισθείσα κατ' άρθ. 954 § 2 περ. ε' και 993 § 2 εδ. πρώτο ημερομηνία του πλειστηριασμού³⁴. Εφόσον το

επιληφθέν δικαστήριο τηρήσει το προβλεπόμενο στο νόμο χρονοδιάγραμμα³⁵, η ανακοπή για την ακύρωση της κατάσχεσης θα έχει κριθεί την 185η ημέρα (μέσα σε έξι μήνες περίπου) από την επιβολή της, δηλαδή σε χρόνο πριν από τον πλειστηριασμό και πάντως πολύ πριν την προθεσμία της ανατροπής. Εφόσον πρόθεση του νομοθέτη ήταν να «εξωθήσει» το δικαστήριο της ανακοπής σε ακύρωση των ελλειμματικών κατασχέσεων που άγονταν προς δικαστική κρίση πολύ πριν την εκπνοή της προθεσμίας ανατροπής της, η προσδοκώμενη αυτή εξέλιξη επρόκειτο να έχει ως αντανakηλαστική συνέπεια τον περιορισμό της ανατροπής στις υποθέσεις εκείνες, στις οποίες είτε η κατάσχεση δεν είχε προσβληθεί εμπροθέσμως με ανακοπή είτε η ασκηθείσα ανακοπή είχε προηγουμένως απορριφθεί.

Όμως, οι ανωτέρω καλές προθέσεις του νομοθέτη προσκρούουν αφενός στη μη τήρηση από τα δικαστήρια του προβλεπόμενου στο νόμο χρονοδιαγράμματος, αφετέρου στον χρόνο επέλευσης της διαπληστικής ενέργειας της απόφασης της ανακοπής ο οποίος μετά το ν. 4335/2015 και την διάταξη του άρθ. 937 § 1 περ. β' η οποία μετά το άρθ. 60 ν. 4842/2021 διατηρήθηκε στο άρθ. 938 § 2 εδ. πρώτο μόνο για την κατάσχεση ακινήτου³⁶, δεν αντιμετωπίζεται ομόφωνα, αφού κατά μία άποψη³⁷ η ακυρότητα επέρχεται ήδη με την δημοσίευση της πρωτόδικης απόφασης, ενώ κατ' άλλη άποψη³⁸ η ακυρότητα επέρχεται με

1019, αρ. 7- *Κεραμείς*, Αρμ 1987. 290- *Απ. Γεωργιάδης*, Αναγκαστική εκτέλεση με βάση το ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών»- ανατροπή κατασχέσεως κατά ΚΠολΔ 1019- *Συνέπειες ανατροπής (γνμδ.)*, Δ 1987. 761επ, 765- *Νικολόπουλος*, Ο αναπλειστηριασμός, 1979, σ. 123- *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 39- ΑΠ 254/1979, ΝοΒ1979. 1276- ΕφΠειρ 457/2018, ΤΝΠ ΔΣΑ- ΕφΑθ 5618/1991, ΑρχΝ 1993. 489- ΕφΑθ 10219/1989, ΕλλΔνη 1992. 596- ΜΠρΘηβ 56/1994, Δ 1994. 639- ΜΠρΠατρ 2711/1978, ΝοΒ 1980. 568.

(32) Ματαιώνει όμως οριστικά τη δυνατότητα ολοκλήρωσής του με καταβολή του πλειστηριασμού, χορήγηση περιλήψης κατακυρωτικής έκθεσης και μεταγραφής αυτής- βλ. *Απ. Γεωργιάδη*, Ανατροπή της κατασχέσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματοι τύχη του πλειστηριασθέντος (γνμδ.), Αρμ 1987. 661επ, 664- ΕφΑθ 8268/1986, Αρμ 1987. 312.

(33) Μάλιστα, πριν από το ν. 4335/2015 στη θεωρία είχε τεθεί το παρεμφερές ερώτημα αν ήταν προτιμότερη για τον νομιμοποιούμενο να ασκήσει τα σχετικά ένδικα βοηθήματα διάδικο η ανακοπή του άρθ. 933 από την αίτηση ανατροπής. Υποστηρίχθηκαν αμφότερες οι εκδοχές, αφενός δηλαδή ότι πλέον συμφέρουσα ήταν η ανακοπή του άρθ. 933 λόγω των δραστηκότερων αποτελεσμάτων της ακύρωσης της κατάσχεσης ex tunc- βλ. *Ράμμο*, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 496- αφετέρου ότι η αίτηση ανατροπής ενδεχομένως ήταν πιο συμφέρουσα επειδή οδηγούσε σε ταχύτερο αποτέλεσμα- βλ. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 8, σ. 348, σημ. 15.

(34) Αν και δεν υπάρχει καμία τέτοια αναφορά στην ΑιτΕ του ν. 4335/2015 η διαφαινόμενη επιδίωξη του νομοθέτη ήταν

να επιτρέψει τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού σε χρόνο που θα έχουν τερματισθεί οι δίκες των ενδεχόμενων ανακοπών ή θα έχουν καταστεί εκπρόθεσμοι οι λόγοι του (934 § 1 α')- βλ. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 59, αρ. 78, σ. 505.

(35) Κατ' άρθ. 934 § 1, περ. α', εδ. πρώτο όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4335/2015 η ανακοπή χωρεί παραδεκτά μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από τη επιβολή της κατάσχεσης. Παράλληλα, αν η ανακοπή κατατεθεί και επιδοθεί την ύστατη (45η) ημέρα της ως άνω προθεσμίας από την κατάσχεση, πρέπει να συζητηθεί μέχρι την 60η ημέρα από την κατάθεση και η απόφαση επί της ανακοπής να εκδοθεί μέχρι την 60η ημέρα από την συζήτησή της (άρθ. 933 §§ 2 και 6).

(36) «... η άσκηση ένδικου μέσου δεν αναστέλλει την πρόοδο της εκτέλεσης...». Η ρύθμιση του άρθ. 937 § 1 αρ. 3 όπως ίσχυε πριν το ν. 4335/2015 και επανήλθε σε ισχύ με το άρθ. 59 ν. 4842/2021, προέβλεπε ότι «Στις δίκες τις σχετικές με την εκτέλεση η προθεσμία και η άσκηση ένδικων μέσων δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης».

(37) *Απαλαγάκη* (-*Απαλαγάκη/Ρεντούλης*), ΕρμΚΠολΔ Π⁶, άρθ. 933, αρ. 37, σ. 2898- *Τσαντίνης*, Η αναστολή εκτέλεσης μετά τον ν. 4335/2016, ΝοΒ 2017. 265επ, 268.

(38) *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ², Γενικό Μέρος, § 42, αρ. 98, σ. 788-789- *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Ι², § 29, αρ. 47, σ. 664-667- *Κολοτούρος*, *Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου*, ΕΠολΔ 2016. 127επ., 151- *Πανταζόπουλος*, *ΑνΕκτ*

την τελεσιδικία και ανατρέχει στον χρόνο της προσβαλλόμενης πράξης. Επομένως, οι ανωτέρω αστάθμητοι παράγοντες οδηγούν στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

Πρώτον, αν το δικαστήριο της ανακοπής τηρήσει το χρονοδιάγραμμα της δίκης του άρθ. 933 και η απαγγελθείσα ακυρότητα γίνει δεκτό ότι ενεργεί ήδη με την έκδοση της πρωτοβάθμιας απόφασης, τότε η ακυρότητα αναμένεται να παραγάγει τα έννομα αποτελέσματά της σε χρόνο πολύ πριν τη λήξη της προθεσμίας της ανατροπής, καθιστώντας έτσι άνευ αντικειμένου αίτηση ανατροπής μιας ήδη ακυρωθείσας κατάσχεσης.

Δεύτερον, η κατάσχεση παραμένει ενεργή και η αίτηση ανατροπής διατηρεί την σκοπιμότητά της, ενόσω εκκρεμεί η δίκη της ανακοπής:

(i) αν το δικαστήριο της ανακοπής δεν έχει εκδώσει την απόφασή του ούτε μέσα στο προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, ούτε πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού,

(ii) αν το δικαστήριο της ανακοπής έχει εκδώσει την απόφαση ακύρωσης της κατάσχεσης πριν την ημερομηνία του πλειστηριασμού, αλλήλ το δικαστήριο της ανατροπής αναγνωρίζει ότι η ακύρωση της κατάσχεσης δεν έχει επέλθει, επειδή δεν έχει επέλθει ακόμα τελεσιδικία της ως άνω απόφασης,

(iii) αν ασκείται έφεση για την εξαφάνιση πρωτόδικης απόφασης απορριπτικής της ανακοπής και η προθεσμία ανατροπής συμπληρώθηκε ενόσω δεν έχει διεξαχθεί πλειστηριασμός³⁹.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις ερωτάται αν το ζήτημα του κύρους της κατάσχεσης είναι προδικαστικό στη δίκη της ανατροπής, υπό την έννοια ότι η ανατροπή χωρεί επί

έγκυρης κατάσχεσης, η οποία όμως ακόμα δεν έχει κριθεί ως τέτοια, αλλήλ εκκρεμεί. Αν υπάρχει σχέση προδικαστικότητας ή εν γένει εξάρτησης⁴⁰ της απαγγελίας της ανατροπής από την προηγούμενη κρίση του κύρους της κατάσχεσης⁴¹, ερωτάται, περαιτέρω, αν θα μπορούσε να ανασταλεί η δίκη της ανατροπής κατ' άρθ. 249 μέχρι την έκδοση τελεσιδικίας απόφασης επί της ανακοπής.

Μια εγγύτερη μελέτη του ζητήματος αποδεικνύει ότι το κύρος της κατάσχεσης δεν επιδρά στη δίκη της ανατροπής, επειδή: (i) ανατροπή χωρεί ακόμα και σε ελαττωματική κατάσχεση, που είτε δεν έχει ακόμα ακυρωθεί⁴² είτε έχει θεραπευτεί λόγω παρόδου άπρακτης της προθεσμίας προσβολής της (934 § 1 περ. α' σε συνδ. 151)⁴³, (ii) αν η ανατροπή απαγγελθεί και εμποδίσει τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού, επιτελεί αμέσως τον σκοπό της ανεξαρτήτως του κύρους της κατάσχεσης, αφού αποτελεί λόγο κατάργησης της διαδικασίας συνιστάμενο στην αποδέσμευση του κατασχεμένου⁴⁴ και στην αδρανοποίηση του

(40) Για την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του άρθ. 249 σε κάθε περίπτωση πραγματικής εξάρτησης της προς διάγνωση διαφοράς εκτός της προδικαστικότητας των δύο δικών, βλ. *Μακρίδου*, Τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, 2019, άρθ. 249, αρ. 6 και 7, σ. 153-154 *Απαλαγάκη* (-*Τριανταφυλλίδης*), ΕρμΚΠολΔ Ι⁶, άρθ. 249, αρ. 2, σ. 808-*Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Ι², άρθ. 249, αρ. 2, σ. 437.

(41) Πρβλ. ό.π., Β και σημ. 31.

(42) Βλ. ό.π., Β.

(43) Αίτηση ανατροπής ελαττωματικής κατάσχεσης που θεραπεύτηκε μετά από άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας ανακοπής: ΜΠρΠειρ 35586/2020 αδημ. Αίτηση ανατροπής επί πλειστηριασμού που θεραπεύτηκε από τις τυχόν ακυρότητες που αναφέρονται σε επί μέρους προγενέστερές του πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας: ΑΠ 1508/2018, ΧρΙΔ 2019. 287- *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985. 162επ, 164- *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 664, σ. 2205- *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5- *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 11.

(44) Βλ. ΑΠ 1092/2013, areiospagos.gr- *Μαργαρίτη*, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 10 και 11: Μετά την ανατροπή της κατασχέσεως αυτή πλέον δεν παράγει έννομες συνέπειες, το κατασχεμένο πράγμα αποδεσμεύεται και εφεξής επέρχεται απόσβεση όλων των εννόμων συνεπειών κάθε πράξης που είχε ενεργηθεί στο πλαίσιο της απρόσφορα περατούμενης αναγκαστικής εκτέλεσης. Ειδικότερα μεταξύ των συνεπειών που δεν παράγονται πλέον συγκαταλέγεται και η νομική δέσμευση του κατασχεθέντος κατά το άρθρο 997 § 1 ΚΠολΔ (απαγόρευση διαθέσεως). Επομένως, η πράξη διαθέσεως, δια και από της ανατροπής της κατασχέσεως αναπτύσσει εφεξής και αυτομάτως τις οικείες συνέπειες, γιατί ελλείπει η αιτία

2021. 195- *Μιχαηλίδου*, Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, 2017, σ. 398, σημ. 1993.

(39) Η εκκρεμής δευτεροβάθμια δίκη της ανακοπής δεν επιδρά επί της δίκης της ανατροπής στις ακόλουθες περιπτώσεις: (i) Αν στο πλαίσιο έφεσης η οποία δεν έχει αυτοδίκαιο ανασταλτικό αποτέλεσμα, ασκήθηκε αίτηση αναστολής της εκτέλεσης επί ακινήτου (938 § 2) και αυτή ευδοκίμησε. Τότε, ο πλειστηριασμός θα έχει ανασταλεί, οπότε, όσο διαρκεί η αναστολή, αναστέλλεται και δεν συμπληρώνεται η ενιαύσια προθεσμία της ανατροπής (1019 § 2). Μόνο όταν εκδοθεί δευτεροβάθμια απορριπτική της έφεσης απόφαση, οπότε και λήγει η ισχύς της απόφασης αναστολής της εκτέλεσης, θα μπορεί να τρέξει εκ νέου η προθεσμία της ανατροπής και να επιδιωχθεί η ανατροπή της κατάσχεσης, η οποία, εξάλλου, θα έχει εν τω μεταξύ κριθεί τελεσιδικώς έγκυρη. (ii) Αν ενόσω εκκρεμεί έφεση διενεργηθεί πλειστηριασμός ακινήτου πριν τη συζήτησή της ή πριν την έκδοση απόφασης επ' αυτής, διότι ο πλειστηριασμός νομίμως διενεργείται και η αίτηση ανατροπής καθίσταται άνευ αντικειμένου.

πλειστηριασμού⁴⁵, ο οποίος, όμως, εφόσον διεξαχθεί παρά την απαγγελθείσα ανατροπή δεν είναι αυτοδικαίως άκυρος, αλλήλ υπόκειται σε ανακοπή του άρθ. 933⁴⁶. Η μεταγενέστερη απαγγελία ακυρότητας της ήδη ανατραπείσας κατάσχεσης δεν επιδρά στην τετελεσμένη δύναμη της ανατροπής κατάργηση της εκτελεστικής διαδικασίας για το μέλλον και το διατακτικό της απόφασης επί της ανατροπής θα έχει αναβληθεί ήδη λόγω της δραστικότερης ενέργειας της ακυρότητας. Επίσης, η ανατροπή που απαγγέλλεται ακόμα και πριν από τη δικαστική ακύρωση της κατάσχεσης, δεν επιδρά στο κύρος πράξεων που επιχειρήθηκαν πριν από την ανατροπή⁴⁷.

που τις καθιστά ελαττωματικές, χωρίς μάλιστα να παρίσταται ανάγκη επαναλήψεως τους.

(45) *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος)*, ΚΠολΔ¹ άρθ. 1019, αρ. 9· *Νίκας, ΔικΑνΕκτ Π² § 44, αρ. 13, σ. 294 Απαλαγάκη (-Πλεύρη)*, ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 5, σ. 3353· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 11· ΑΠ 1508/2018, ΧρΙΔ 2019. 287· ΑΠ 1531/1995, ΕλλΔνη 1997. 1549 = ΕΕΝ1997. 311· ΑΠ 925/1989, ΕΕΝ 1990. 278· ΕφΑθ 1433/2007, ΕφΑΔΠολΔ 2008. 235 με παρατ. *Απαλαγάκη*· ΠΠρΠειρ 1750/2008, ΝΟΜΟΣ· και μάλιστα ακόμη και αν δεν γνωστοποιήθηκε στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και δεν σημειώθηκε στο βιβλίο των κατασχέσεων: ΕφΑθ 886/1986, ΕλλΔνη 1986. 820· ΠΠρΣπαρτ 58/1989, Αρμ 1989. 899· ΜΠρΘεσ 12452/2001, Αρμ 2001.1544· ωστόσο, αν δεν γνωστοποιηθεί η απόφαση περί ανατροπής στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, έχει υποχρέωση να συνεχίσει την εκτελεστική διαδικασία: ΑΠ 1154/2004, Δ 2005. 1676· ΑΠ 408/2000, ΕλλΔνη 2000. 1335· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 11.

(46) *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985. 162επ, 164· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)*, ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, αρ. 5, σ. 3353· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 11· *Πανταζόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 376· ΑΠ 1508/2018, ΝΟΜΟΣ· προσβολή εντός της προθεσμίας του άρθ. 934 § 1 περ. β, διότι πάσχει δικονομικώς, αφού έγινε σε χρόνο κατά τον οποίο δεν υπήρχε πλέον η κατάσχεση: ΑΠ 1531/1995, ΕλλΔνη 1997. 1549· ΠΠρΠειρ 1750/2008, ΝΟΜΟΣ· άκυρη η δήλωση συνέχισης αν έχει προηγηθεί ανατροπή: ΜΠρΑθ 3192/2021 sakkoulas-online. Εάν όμως παρέλθει άπρακτη η προθεσμία ανακοπής, ο πλειστηριασμός καθίσταται απρόσβλητος: ΑΠ 1508/2018, ΝΟΜΟΣ· *Γέσιου-Φαλτσή*, ό.π..

(47) Συνεπώς, πράξεις που προϋποθέτουν υπαρκτή κατάσχεση, αν επιχειρήθηκαν πριν από την ανατροπή, δεν μπορούν να θιγούν: *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος, Μιχελάκη, σ. 498-500· *Γέσιου-Φαλτσή*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατα-

Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν συνέτρεχε περίπτωση του άρθ. 249, η λύση αναστολής προόδου της δίκης της ανατροπής θα ήταν αντίθετη στο σκοπό της διάταξης του άρθ. 1019. Και τούτο, διότι η εν λόγω αναστολή θα μπορούσε να καταστήσει άνευ αντικειμένου την αίτηση ανατροπής, επειδή δεν θα εμπόδιζε την διεξαγωγή του πλειστηριασμού⁴⁸, ο οποίος χωρίς προηγούμενη απόφαση ακύρωσης ή ανατροπής της κατάσχεσης, θα διεξαγόταν νομίμως.

Γ. Υπολογισμός της προθεσμίας μέχρι τον πλειστηριασμό: Η αδράνεια του επισπεύδοντος ως υποκείμενη αιτία της ανατροπής

Ι. Νομοθετική ρύθμιση και επέκταση εφαρμογής της με αναλογία

Σύμφωνα με το άρθ. 1019 § 1 η κατάσχεση, εφόσον δεν ακολούθησε πλειστηριασμός μέσα σε ένα έτος, αφού του επιβλήθηκε - για την ακρίβεια, και εφόσον δεν ακολούθησε αναπλειστηριασμός μέσα σε έξι μήνες από τον πλειστηριασμό⁴⁹, ανατρέπεται. Οι προθεσμίες αυτές είναι καταχρηστικές και η έναρξη και η λήξη τους προσδιορίζονται κατ' άρθ. 144 § 1 και 145 ΚΠολΔ⁵⁰, επειδή ετέθησαν για την εξυπηρέτηση του γενικότερου οικονομικού συμφέροντος δια της άρσης της απαγόρευσης διάθεσης του κατασχεμένου και της θέσης του εντός συναλλαγών⁵¹. Η

σχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, ΕλλΔνη 1985. 162επ, 164 η ίδια ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 6, σ. 347 μ.π.π.· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² § 44, αρ. 17, σ. 299· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1883· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 24.

(48) Κατά την μάλλον κρατούσα άποψη η αναστολή του άρθ. 249 δεν συνιστά κώλυμα ανωτέρας βίας· πρβλ. *Μακρίδου*, Τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, 2019, άρθ. 249, αρ. 14, σ. 156-157.

(49) Είναι χαρακτηριστική η διαπίστωση του *Κεραμέως* (Αρμ 1987. 290-291) ότι ο νόμος δεν αντιλαμβάνεται την εμπρόθεσμη, δηλαδή εντός έτους από την επιβολή της κατάσχεσης, διενέργεια του πλειστηριασμού ως οριστική ματαίωση της δυνατότητας ανατροπής, διότι η ρητή παροχή δυνατότητας ανατροπής ακόμη και μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού, εφόσον δεν επακολούθησε μέσα σε έξι μήνες αναπλειστηριασμός, δείχνει ότι η ανατροπή οριοθετείται χρονικά όχι απλώς από τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού, αλλά μόνο από την πλήρωση της προϋπόθεσης που είναι σε θέση να ματαιώσει τη διενέργεια αναπλειστηριασμού.

(50) ΕιρΑθ 272/2020, ΕπΑκ 2020. 613· ΕιρΛαο 272/2020, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΛαμ 26/2019, 311/2017, 553/2017, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΠολυκ 17/1987, Αρμ 1988. 894.

(51) *Μπρόνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 662, σ. 2188· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² § 44, αρ. 4, σ. 287· *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020. 493· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 25· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987. 289.

εν λόγω προθεσμία τρέχει από την επόμενη ημέρα (144 § 1) της επιβολής της κατάσχεσης σύμφωνα με τα άρθρα 954 §§ 1, 2, 3 για τα κινητά και 993 §§ 1, 2 για τα ακίνητα.

Σύμφωνα με το άρθρ. 1019 § 2 στις πιο πάνω προθεσμίες «δεν υπολογίζεται το διάστημα από την έκδοση απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 966 §§ 3 και 4 μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού που ορίσθηκε σύμφωνα με αυτήν, το διάστημα αναστολής της εκτέλεσης, η οποία χορηγήθηκε με δικαστική απόφαση κατά τις διατάξεις των άρθρων 546 § 2, 565 § 2, 632 § 3, 912, 913 § 1, 937 § 1 στοιχ. β' και γ' (και ήδη μετά το ν. 4842/2021, 938 §§ 1, 2), 1000⁵², 1011Α § 2⁵³ αλλή και όταν εμποδίζεται η εκτελεστικότητα κατά το άρθρ. 915⁵⁴ ή όταν η αναστολή χορηγήθηκε με κοινή συναίνεση εκείνου που επισπεύδει και του οφειλέτη, η οποία βεβαιώνεται με συμβολαιογραφική πράξη, καθώς και ο χρόνος από την 1 έως 31 Αυγούστου». Επομένως, παρά την πρόβλεψη καταχρηστικών προθεσμιών⁵⁵, ο νόμος αναγνωρίζει ρητώς ότι κατά τη διάρκεια της εκτελεστικής διαδικασίας ενδέχεται να προκύψουν «νεκρά» χρονικά διαστήματα, κατά τη διάρκεια των οποίων εμποδίζεται η πρόοδος της, χωρίς αυτό να οφείλεται σε αδράνεια του επισπεύδοντος αλλή σε λόγους νομικούς ή πραγματικούς, εκτός της σφαίρας επιρροής του.

Κατ' αρχήν, η απαρίθμηση των περιπτώσεων της ρύθμισης είναι περιοριστική, διότι η § 2 εισάγει εξαίρεση από τον κανόνα της § 1. Από μεθοδολογική άποψη, το γεγονός αυτό οδηγεί στη σκέψη ότι το πεδίο εφαρμογής της § 2 δεν επεκτείνεται σε λοιπές αρρυθμιστες περιπτώσεις δικαστικής ή νομοθετικής αναστολής του πλειστηριασμού⁵⁶. Ωστόσο, σε αυτή τη σκέψη προβλήθηκε το αντεπιχείρημα ότι, επειδή στη διατύπωση της § 2 δεν γίνεται χρήση του στερητικού μορίου «μόνο», δεν προκύπτει ο περιοριστικός χαρακτήρας των εκεί απαριθμούμενων περιπτώ-

(52) Ακόμη και αν είναι μεγαλύτερος του εξαμήνου: *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος)* ΚΠολΔ¹, άρθρ. 1019, αρ. 6.

(53) *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3-ακόμη και αν δόθηκε με σημείωμα προσωρινής διαταγής: *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ², άρθρ. 1019, αρ. 5-ΕιρΟδ 58/03, ΔωδΝομ 2004.145.

(54) ΕιρΜεγ 20/2001, ΑρχΝ 2002. 531- *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)* ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3.

(55) *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθρ. 1019, αρ. 4.

(56) Πρβλ. *Μάξη*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση (γνμδ.), ΕΠολΔ 2017. 262επ, 263-264: δεν είναι επιτρεπτό να υπαχθεί οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, έστω κι αν εξαιτίας της προκλήθηκε παροδικά κάποιο εμπόδιο στην απρόσκοπτη συνέχιση της διαδικασίας.

σεων⁵⁷. Επειδή η προαναφερθείσα ερμηνευτική επιχειρηματολογία «εκ του γράμματος» της διάταξης δεν οδηγεί σε ασφαλή λύση, η θεωρία⁵⁸ και νομολογία⁵⁹ δέχθηκαν την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της § 2 με αναλογία σε λοιπές, διαπιστωθείσες στην πράξη, αρρυθμιστες περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης, όμοιες κατά τα ουσιώδη στοιχεία τους με τις ως άνω ρυθμισμένες στην § 2. Η ομοιότητα συνίστατο στην αντικειμενική νομική ή πραγματική αδυναμία του δανειστή να συνεχίσει την εκτελεστική διαδικασία. Έτσι, στις εν λόγω αρρυθμιστες αυτές περιπτώσεις συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που για λόγους ισότητας επιβάλλει ρύθμιση επί της αρρυθμιστης περίπτωσης όμοια με τις ρυθμισμένες στην § 2. Στο πλαίσιο αυτό, έγινε δεκτό ότι δεν συνυπολογίζονται (δηλαδή αφαιρούνται) από τον χρόνο διαδρομής της προθεσμίας, περιπτώσεις αδράνειας:

(α) λόγω αναστολής ατομικών διώξεων μετά από κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση⁶⁰ και μέχρι την

(57) ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο *Ρεβολίδη* ΕιρΧαλκ 641/2019, Αρμ2020. 2050-ΕιρΖακυνθ 12/2015, ΕφΑΔ 2015. 366-ΕιρΛαο 95/2011, ΕΠολΔ 2011. 658- *Βαθρακοκοίλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθρ. 1019, αρ. 14- *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1890- *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020. 493- *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 28, σημ. 75 όπου και παραπομπή σε αντίθετες αποφάσεις.

(58) *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² § 44, αρ. 6, σ. 289-290- *Μπρίνας*, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, § 662α, σ. 2193επ- *Αρβανιτάκης*, σημείωμα στην ΕιρΛαο 95/2011, ΕΠολΔ 2011. 659- *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)* ΕρμΚΠολΔ Π⁶, άρθρ. 1019, σ. 3352- *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3- *Βαθρακοκοίλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθρ. 1019, αρ. 14- *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020. 493-494- *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 28-30.

(59) ΜΠρΚατ 206/2019, ΕπΑκ 2020. 105- ΕιρΑθ 272/2020, ΕπΑκ 2020. 613- ΕιρΧαλκ 641/2019, Αρμ2020. 2050- ΕιρΖακυνθ 12/2015, ΕφΑΔ 2015. 366- ΕιρΛαο 95/2011, ΕΠολΔ 2011. 658 με σημ. *Αρβανιτάκη* · ΕιρΚρωπ 538/2007, Δ 2008. 428 με σημ. *Μπέη* · ΕιρΜεγαρ 20/2001, ΑρχΝ 2002. 531- ΕιρΑθ 471/1990, Δ 1990. 433- ΕιρΑθ 756/1986, ΝοΒ 1986. 903- ΕιρΧρυσ 5/1995, ΝΟΜΟΣ.

(60) *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 14, σ. 350 · *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 6 και σημ. 20, σ. 289- *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος)*, ΚΠολΔ Π¹, άρθρ. 1019, αρ. 6- *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)*, ΕρμΚΠολΔ⁶, άρθρ. 1019, αρ. 3, σ. 3351-3352- *Μπρίνας* (γνμδ.), ΝοΒ 1982. 176επ, 179- *Ευστρατιάδης*, Αρμ2005. 1891- ΜΠρΑθ 807/2020, ΕπΑκ 2020. 611- ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020. 2056- ΕιρΧαλκ 641/2019, Αρμ2020. 2050- ΕιρΛαμ 32/2009, ΑρχΝ 2009. 352 σημ. *Νικολαΐδη* ΕιρΚορ 300/1977, ΑρχΝ 1977. 721. Ορθή η επισήμανση ότι ο μη συνυπολογισμός ισχύει για τους ανέγγυους πιστωτές επειδή μόνοι εκείνοι καταλαμβάνονται από την αρχή της αναστολής των ατομικών διώξεων κατά του οφειλέτη: *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ², άρθρ. 1019, αρ. 6- *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας*

περάτωσή της⁶¹ ή μετά από υπαγωγή του σε ειδική εκκαθάριση (άρθ. 46 § 4 ν. 1892/1990)⁶² ή σε ειδική διαχείριση (ν. 4307/2014)⁶³,

(β) λόγω αδυναμίας (κατά το προϊσχύσαν δίκαιο⁶⁴) συνέχισης της εκτέλεσης κατά το διάστημα από τη δημοσίευση της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου που ακύρωσε την κατάσχεση, έως τη δημοσίευση της απόφασης του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου που δέχθηκε την έφεση και εξαφάνισε των πρωτοβάθμια απόφαση⁶⁵,

(γ) λόγω ελλιπίμως πλησιοδοτών πλειστηριασμού που ματαιώθηκε μέχρι και τη νέα ημερομηνία διενέργειάς του, ακόμα και χωρίς να έχει υπάρξει απόφαση των άρθ. 966 § 3 και 4⁶⁶, επειδή στη διαγωγή του επισπεύδοντος δεν ενυπάρχει πρόθεση εγκατάλειψης της εκτέλεσης,

(δ) λόγω νομοθετικής αναστολής πλειστηριασμών για διάφορες αιτίες όπως εξαιτίας της διενέργειας εκπληγών⁶⁷, χάριν προστασίας συγκεκριμένων κατηγοριών οφειλετών⁶⁸ και εξαιτίας της προσωρινής αναστολής λειτουργίας των δικαστηρίων στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19⁶⁹,

(-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3-Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021. 29-30, σημ. 85. Επομένως, δεν αναστέλλεται η προθεσμία της έναντι του ενέγγυου πιστωτή, ο οποίος μπορεί να προβεί σε ανατροπή, συνυπολογίζοντας στην προθεσμία του άρθ. 1019 § 1 και το διάστημα κατά το οποίο ο οφειλέτης τελούσε σε πτώχευση- βλ. Τσαντίνη, Υπολογίζεται ο χρόνος της πτώχευσης του οφειλέτη στις προθεσμίες για την ανατροπή της κατάσχεσης; Δ 1999. 933επ, 936-937.

(61) Κατά τα άρθ. 189 § 1, 191 § 1 και 3 ν. 4738/2020 περάτωση της πτώχευσης επέρχεται με την εκποίηση όλων των στοιχείων του ενεργητικού της και τη διανομή του προϊόντος των εκποιήσεων στους πιστωτές, με την παύση των εργασιών της λόγω της έλλειψης ενεργητικού ή λόγω της εξόφλησης όλων των πτωχευτικών πιστωτών κατά το κεφάλαιο και τόκους μέχρι την κήρυξη της πτώχευσης ή αυτοδικαίως με την πάροδο πέντε ετών από την κήρυξη της πτώχευσης (άρθ. 191 § 3). Οι πιστωτές αναλαμβάνουν τα ατομικά καταδιωκτικά μέτρα, εκτός αν ο οφειλέτης έχει απαλλαγεί σύμφωνα με το άρθ. 192 (άρθ. 191 § 2 εδ. β').

(62) Μάξης, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση, (γνιδ.), ΕΠολΔ 2017. 262επ, 263- Νίκας, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 6 και σημ. 20, σ. 289- Αρβανιτάκης, σημ. στην ΕιρΛαο 95/2011, ΕΠολΔ 2011. 658- Μαργαρίτης, ΕριΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ.6-Χατζηδημητρίου, σ. 30, σημ. 85- ΕιρΚρωπ 538/2007, Δ 2008. 428 με σημ. Κ.Ε.Μ[πλή].

(63) Χωρεί αναλογική εφαρμογή του άρθ. 1019 § 2 λόγω αναστολής των ατομικών διώξεων κατ' άρθ. 72 § 1 ν. 4307/2014: Μάξης, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση (γνιδ.), ΕΠολΔ 2017. 262επ, 263- Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021. 29-30, σημ. 85.

(64) Βλ. ό.π. (σημ. 36).

(65) Μπρίνιας, ΑνΕκτ², § 662α, σ. 2195-2196- Κεραμείς/Κονδύλης/ Νίκας (- Νικολόπουλος), άρθ. 1019, αρ. 6- Νίκας, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 6 και σημ. 21, σ. 289- Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020. 494- Βαθρακοκόιλης, ΕριΚΠολΔ, άρθ. 1019, αρ. 14- Ευστρατιάδης, Αρμ 2005. 1891- ΕιρΑθ 471/1990, Δ 1990. 432 με παρατ. Πανοπούλου. Αντιθ. Τσικρικάς, Συνυπολογισμός του χρόνου καθυστέρησης της αναγκαστικής εκτέλεσης στις προθεσμίες ανατροπής της κατασχεύσεως κατά τη διάταξη του άρθρου 1019 ΚΠολΔ λόγω διορθώσεως του προγράμματος πλειστηριασμού, Δ 1995. 98επ, 101: Η καθυστέρηση

εξαιτίας ακύρωσης πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης αποδίδεται σε σφάλμα (δηλαδή ανάγεται σε υπαιτιότητα) του επισπεύδοντος και πρέπει να συνυπολογίζεται στην προθεσμία.

(66) Νίκας, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 6, σ. 289- Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3- Απαλαγάκη (-Πλεύρη), ΕριΚΠολΔ⁶, άρθ. 1019, 3352- Ευστρατιάδης, σ. 1891-1892- Ποταμίτης, παρατ. στην ΕιρΖακυνθ 12/2015, ΕφΑΔ 2015. 370επ, 371-372- ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020. 2056- ΕιρΧαλκ 641/2019, Αρμ 2020. 2050- ΕιρΚω 252/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚρωπ 1/2012, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΚρωπ 603/2012, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΑθ 756/1986, ΝοΒ 1986. 903- αντίθ. ΜΠοΚατ 206/2019, ΕπΑκ 2020. 105- ΕιρΛαο 42/2017, ΤΝΠ ΔΣΑ.

(67) ΜΠοΑθ 807/2020, ΕπΑκ 2020. 611- ΜΠοΚατ 206/2019, ΕπΑκ 2020. 105- ΕιρΑθ 272/2020, ΕπΑκ 2020. 613- ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020. 2056- ΕιρΘεσ 249/2019, αδημ.· ΕιρΧαλκ 641/2019, Αρμ 2020. 2050- ΕιρΚω 252/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαο 23/2019, αδημ.· ΕιρΧρυσ 5/1995, ΝΟΜΟΣ.

(68) ΕιρΛαο 272/2020, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΛαμ 26/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαμ 553/2017, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΖακ 12/2015, ΕφΑΔ 2015. 366- ΕιρΛαο 95/2011, ΕφΑΔ 2011. 658 με αναφορά στις ρυθμίσεις περί νομοθετικής αναστολής πλειστηριασμών κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης: ΠΝΠ 181/16.9.2009· ν. 3814/2010· ν. 3858/2010- ΠΝΠ 4.1.2011/ΦΕΚ Α' /4.1.2011· ν. 3986/2011- ΠΝΠ 16.12.2011/ΦΕΚ Α' 262 16.12.2011 ΠΝΠ 18.12.2012/ΦΕΚ Α' 246/18.12.2012· ν. 4128/2013- ΥΑ 49214/21.7.2015.

(69) Βάσει της 864/15.3.2020 ΚΥΑ, που προβλέπει στο 3ο άρθρο § 1 γ', αναστολή των διαδικασιών εκτέλεσης και της διενέργειας πλειστηριασμών προς αντιμετώπιση των συνεπειών του κορωνοϊού COVID-19 και του άρθ. 74 §§ 11, 12, 13 ν. 4690/2020 που προβλέπει τον μη συνυπολογισμό του διαστήματος της προσωρινής αναστολής και του διαστήματος που απαιτήθηκε για επαναπροσδιορισμό του πλειστηριασμού, στην αμέσως ανωτ. περίπτωση- βλ. και Κεραμείς/Κονδύλης/ Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3. Ειδικές διατάξεις περί αναστολής των διαδικασιών εκτέλεσης και ορισμού της ημέρας των πλειστηριασμών για τον ίδιο ως άνω λόγο προβλέπει η διάταξη του άρθ. 83 §§ 1, 11, 12, 13 ν. 4790/2021 όπως ερμηνεύτηκε από το άρθ. 25 του ν. 4792/2021.

(ε) λόγω αποχής από τα καθήκοντά τους των δικηγόρων⁷⁰ ή των συμβολαιογράφων ως υπαλλήλων πλειστηριασμών⁷¹ και γενικά λόγω οποιασδήποτε άλλης αιτίας νομικής ή πραγματικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα⁷².

Στις πιο πάνω περιπτώσεις, τα χρονικά διαστήματα προβλεπόμενης από το νόμο αναγκαστικής αδράνειας της διαδικασίας γίνονται και γίνεται δεκτό ότι δεν συνοπολογίζονται στην προθεσμία της § 1, ακόμα και αν δεν προβλέπονταν ρητώς στην § 2. Και τούτο, διότι ο δανειστής εμποδιζόταν από το νόμο ή από δικαστική απόφαση⁷³, δηλαδή για λόγους μη οφειλόμενους σε δική του αδράνεια, να συνεχίσει τη διαδικασία εκτέλεσης.

II. Η κρίσιμη μεταβολή: Διεξαγωγή πλειστηριασμού σε συγκεκριμένο χρόνο και αυτοδίκαιη αδρανοποίηση της διαδικασίας

Με το ν. 4335/2015 περιορίστηκε περαιτέρω η ήδη περιορισθείσα με το ν. 2298/1995 πρωτοβουλή του επισπεύδοντος να ορίσει τον χρόνο διεξαγωγής του πλειστηριασμού. Τούτο συνέβη αφενός με τη ρύθμιση περί υποχρεωτικού ορισμού της ημερομηνίας του πλειστηριασμού επτά μήνες από την περάτωση της κατάσχεσης και πάντως όχι μετά την παρέλευση οκτώ μηνών από την ημέρα αυτή για τα ακίνητα και πέντε με έξι μήνες αντίστοιχα για τα κινητά (954 § 2 περ. ε' και 993 § 2 εδ. πρώτο) και αφετέρου σε περίπτωση δήλωσης συνέχισης του πλειστηριασμού, περί υποχρεωτικού ορισμού της ημερομηνίας του εντός δύο (2) και πάντως όχι μετά την παρέλευση τριών

(3) μηνών από την ημέρα της δήλωσης αυτής (973 § 1 εδ. δεύτερο). Αντίστοιχη ρητή διάταξη απουσιάζει στις περιπτώσεις που ο πλειστηριασμός επισπεύδεται από άλλο δανειστή (973 § 3) ή μετά από δικαστική υποκατάσταση (973 §§ 4, 5) και γίνεται δεκτό με ερμηνεία, ενόψει των προθεσμιών υποβολής αντιρρήσεων κατά της δήλωσης συνέχισης του άρθ. 973 § 6, ότι ο υποχρεωτικός καθορισμός του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού κατ' άρθ. 973 § 1 εδ. β' εφαρμόζεται αναλλόγως στις ανωτέρω περιπτώσεις⁷⁴.

Μάλιστα, η επιτακτική διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων για τον υποχρεωτικό καθορισμό του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού εντός των προβλεπόμενων ορίων θεωρείται ότι ισοδυναμεί με ρητή απειλή ακυρότητας, ώστε η παραβίασή τους δια του ορισμού χρόνου εκτός των ορίων αυτών (νωρίτερα ή αργότερα) να προκαλεί ακυρότητα ανεξαρτήτως δικονομικής βλάβης (159 αρ. 1)⁷⁵.

Παρά τις ανωτέρω νέες ρυθμίσεις, ο ν. 4335/2015 και οι μεταγενέστεροι τροποποιητικοί του ΚΠολΔ νόμοι δεν επέφεραν τροποποιήσεις στη διάταξη του άρθ. 1019 ΚΠολΔ ενώ καμία αλληλαγή δεν επήλθε σε αυτό ούτε με τους ν. 4512/2018 και 4842/2021 με τους οποίους τροποποιήθηκαν εκ νέου σειρά διατάξεων του βιβλίου της αναγκαστικής εκτέλεσης⁷⁶. Ιδίως δεν περιέλαβαν προσθήκη στην § 2 που να εξαιρεί τα ως άνω νομοθετημένα «νεκρά» διαστήματα (954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 § 1 εδ. δεύτερο και 973 §§ 3-6) μέχρι την διεξαγωγή του πλειστηριασμού από την προθεσμία ανατροπής της § 1. Εξαιτίας της νομοθετικής αυτής παράλειψης προκλήθηκε διχογνωμία σχετικά με το ζήτημα αν τα ανωτέρω «νεκρά» χρονικά διαστήματα της διαδικασίας συνοπολογίζονται ή όχι στις προθεσμίες της § 1.

III. Συνοπολογισμός ή εξαίρεση των «νεκρών» διαστημάτων από την προθεσμία ανατροπής;

1. Η άποψη περί εξαίρεσης (μη συνοπολογισμού) και ο σχολιασμός της

Κατά μία άποψη η οποία είναι ήδη διαδεδομένη στη νομολογία⁷⁷, οι ανωτέρω ρυθμίσεις του ν. 4335/2015 συνιστούν

(70) ΕιρΑθ 2171/1991, ΑρχΝ 1992.145· βλ. όμως και *Ευστρατιάδη*, Αρμ 2005. 1892 υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι ο ενδιαφερόμενος ζήτησε σχετική άδεια από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, προκειμένου να επιτραπεί η παράσταση του δικηγόρου, πλην αλυσιτελώς· αντίθ. *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ Π², άρθ. 1019, αρ. 6· ΕιρΚαβ 217/2017, ΕΠολΔ 2017. 288· δεν αφαιρείται και ο χρόνος της αποχής των δικηγόρων, αφού η εντολή στο συμβολαιογράφο κατ' άρθρο 59 § 1 ν.δ. 17.7/13.8.1923 μπορούσε να παρασχεθεί και από μη δικηγόρο.

(71) ΜΠρΚατ 206/2019, ΕπΑκ 2020. 105.

(72) *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 6, σ. 290· βλ. π.χ. ΕιρΧρυσ 5/1995, ΝΟΜΟΣ: η ρύθμιση της οφειλής της αιτούσας οφειλέτριας που ακινητοποίησε τη διαδικασία μετά την κατάσχεση και έγινε προς το συμφέρον της και μετά από πρόταση και παράλλησή της, δεν ανάγεται σε αδράνεια ή αμέλεια του καθ' ου επισπεύδοντος με αποτέλεσμα την αποδυνάμωση του δικαιώματος αυτής προς υπολογισμό του χρονικού αυτού διαστήματος στην προθεσμία της § 1 (αναστολή κατ' άρθ. 1019 § 2 του χρονικού διαστήματος της ρύθμισης).

(73) Βλ. και π.κ. Γ. ΙΙΙ.1.

(74) *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 59, αρ. 79, σ. 505.

(75) *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 59, αρ. 80, σ. 505.

(76) *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 20.

(77) Ως προς την περίπτωση του άρθ. 954 § 2 περ. ε' και 993 § 2 εδ. πρώτο: ΕιρΧαλανδρ 28/2018, ΝοΒ 2018.1059 με σύμφ. σημ. *Χατζηϊωάννου*· ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020. 2056επ με σύμφ. σχόλιο *Ρεβολίδη*· ΕιρΧαλκ 641/2019, Αρμ2020. 2050· ΕιρΘεσ 249/2019, αδημ.· ΕιρΚω 252/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΛαυρ 23/2019, αδημ. Ως προς την περίπτωση του άρθ. 973 § 1 εδ.

νέες τυπικές περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα δανειστή, αρρύθμιστες από την § 2 του άρθ. 1019. Μάλιστα, επειδή πρόκειται για μεταγενέστερες του άρθ. 1019 περιπτώσεις ανακύπτει εδώ *δευτερογενές ή επιγενόμενο κενό δικαίου*⁷⁸.

Στις περιπτώσεις των άρθ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο μετά τον ορισμό υποχρεωτικής προθεσμίας πλειστηριασμού πέντε και επτά και πάντως όχι πέρα από τους έξι και οκτώ μήνες αντίστοιχα από την κατάσχεση όσο και του άρθ. 973 § 1 εδ. δεύτερο ΚΠολΔ μετά τη δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού και υποχρεωτικού ορισμού της εντός δυο και πάντως όχι μετά την παρέλευση τριών μηνών από την ημέρα της δήλωσης αυτής, είναι πλέον προφανές ότι, κατά το ως άνω εκ του νόμου προβλεπόμενο χρονικό διάστημα κατά το οποίο έχει οριστεί η ημερομηνία του πλειστηριασμού και αυτός εκκρεμεί, ο κατασχών επισπεύδων (στην πρώτη περίπτωση) και ο επισπεύδων με δήλωση συνέχισης (στη δεύτερη περίπτωση) και στις λοιπές περιπτώσεις που η ρύθμιση επεκτείνεται αναλόγως⁷⁹) *δεν αδρανεύει*, αφού είναι υποχρεωμένος εκ του νόμου να περιμένει την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας για την διεξαγωγή του πλειστηριασμού. Έτσι, το ανωτέρω χρονικό διάστημα ο επισπεύδων ευρίσκεται σε νομική αδυναμία και σε αυτοδικαίη (εκ του νόμου, επομένως *δε και ανυπαίτια*) αδράνεια.

Πράγματι, η θεώρηση της ανατροπής ως οιονεί ποιής⁸⁰ για τον αδρανούντα επισπεύδοντα δανειστή, οδηγεί

ευλόγως σε αναζήτηση και του στοιχείου της υπαιτιότητας του ως προϋπόθεσης για την απαγγελία της ανατροπής. Εάν επομένως η προϋπόθεση αυτή ελλείπει, επειδή ο επισπεύδων εμποδίζεται από νομικό λόγο να προχωρήσει σε πλειστηριασμό όσο η προθεσμία ανατροπής τρέχει, η «ποινή» δεν μπορεί να επιβληθεί⁸¹. Δηλαδή στη διάταξη της § 2 ανιχνεύεται η νομοθετική εξειδίκευση της γενικής αρχής να μην υποχρεούται κανείς στα αδύνατα, ώστε να μην συνυπολογίζονται στις ανωτέρω προθεσμίες εκείνα τα χρονικά διαστήματα απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας, κατά τα οποία εκ του νόμου παρεμποδίζεται και αδρανεύει η εκκρεμής διαδικασία του πλειστηριασμού⁸². Στις περιπτώσεις των άρθ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 § 1 εδ. δεύτερο, ο επισπεύδων βρίσκεται σε νομική, πρωτίστως, αληθιά και πραγματική, συνακόλουθα, αδυναμία να προβεί στον πλειστηριασμό πριν την παρέλευση του οριζόμενου από τις ανωτέρω διατάξεις χρονικού διαστήματος. Υπ' αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί να του αποδοθεί η μομφή της αδράνειας, μομφή απαραίτητη όμως για τη διαδρομή της προθεσμίας της § 1 που οδηγεί στην ανατροπή της κατάσχεσης⁸³. Το αντικειμενικό αυτό εμπόδιο προόδου της διαδικασίας με πρωτοβουλία του επισπεύδοντος δεν μπορεί να έχει παραβλέψει ο νομοθέτης. Και τούτο, διότι, αν υποθεθεί το αντίθετο, ότι δηλαδή ο νομοθέτης ηθέλησε πράγματι να συνυπολογίζεται στην ενιαία προθεσμία της § 1 το χρονικό διάστημα αναμονής του επισπεύδοντος μέχρι την οριζόμενη κατά το νόμο ημερομηνία πλειστηριασμού (που μπορεί να φτάσει τους οκτώ μήνες από την κατάσχεση) καθώς και το χρονικό διάστημα του εκ νέου ορισμού του με δήλωση συνέχισης (που μπορεί να φτάσει τους τρεις μήνες από την σχετική δήλωση), τότε ευθέως αποδίδεται στο νομοθέτη η πρόθεση να διαμορφώσει ασφυκτικό χρονοδιάγραμμα για τη διενέργεια του πλειστηριασμού, εφαρμοζόμενο αδιακρίτως τόσο επί του επιμελούς όσο και επί του αμελούς ή κακόπιστου επισπεύδοντος, χωρίς την τήρηση του οποίου επαπειλείται η ανατροπή της κατάσχεσης. Μια τέτοια ρύθμιση, που ισο-

β' βλ. ΕιρΝαυπλ 291/2020 ό.π.· ΕιρΧαλκ 641/2019, ό.π.· ΕιρΚω 252/2019, ΝΟΜΟΣ. Πρβλ. και *Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα*³, § 56, αρ. 4, σ. 346: «*ενόψει των υποχρεωτικών χρονικών ορίων που προβλέφθηκαν για τη διενέργεια του πλειστηριασμού από το ν. 4335/2015, μπορούμε να οδηγηθούμε στην πρόγνωση ότι ο θεσμός θα γνωρίσει και περαιτέρω πρακτική συρρίκνωση*». (78) Για την έννοια του δευτερογενούς ή επιγενόμενου κενού δικαίου βλ. ενδεικτικά *Παπανικολάου, Μεθοδολογία του Ιδιωτικού Δικαίου και Ερμηνεία των Δικαιοπραξιών*, 2000, σ. 239-240, αρ. 341-342· *Engisch*, Εισαγωγή στη νομική σκέψη³, σ. 175· *Larenz/Canaris, Methodenlehre der Rechtswissenschaft*³, σ. 200· *Canaris, Die Feststellung von Lücken im Gesetz*², σ. 135επ. (79) Βλ. ό.π. (σημ. 74).

(80) *Μπρίνιας, ΑνΕκτ*², άρθ. 1019, § 659, σ. 2180 και § 662α, σ. 2193· *Μαργαρίτης, ΕρμΚΠολΔ*², 1019, σημ. 1· *Νικολόπουλος, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού*, ΝοΒ 1986. 520επ., 520· *Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ2020*. 491· *Ευστρατιάδης, Αρμ 2005*. 1882· *Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ2021*. 25, σημ. 56 και σ. 29, σημ. 78· ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020. 2056 με σχόλιο *Ρεβολίδη*· ΕιρΛαυρ 23/2019, αδημ.· ΕιρΛαυρ 95/2011, ΕΠολΔ 2011. 658 με σημ. *Αρβανιτάκη*· ΕιρΧρυσ 5/1995, ΝΟΜΟΣ· βλ. και *Τσιρκικά, Συνυπολογισμός*

του χρόνου καθυστέρησης της αναγκαστικής εκτέλεσης στις προθεσμίες ανατροπής της κατάσχεσης κατά τη διάταξη του άρθρου 1019 ΚΠολΔ λόγω διόρθωσης του προγράμματος πλειστηριασμού, Δ 1995. 98επ., 100: απόδοση της καθυστέρησης σε υπαιτιότητα του επισπεύδοντος· *Τσαντίνη, Υπολογίζεται ο χρόνος της πτώχευσης του οφειλέτη στις προθεσμίες για την ανατροπή της κατάσχεσης*; Δ1999. 933επ.

(81) Πρβλ. ΕιρΑθ 756/1986, ΝοΒ 1986. 903επ.

(82) *Ευστρατιάδης, Αρμ 2005*. 1890.

(83) *Ρεβολίδης, σχόλιο στην ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020*. 2056επ., 2062.

δυναμεί με οιονεί ποινή επί του αδρανούς αθλή και του επιμελούς επισπεύδοντος αδιακρίτως, είναι αντίθετη με τη λειτουργία και το σκοπό της ανατροπής ως οιονεί ποινής της αδράνειας του αμελούς ή κακόπιστου επισπεύδοντος.

Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των περιπτώσεων αυτών είναι όμοια με τα χαρακτηριστικά των περιπτώσεων που προβλέπονται στην § 2 του άρθ. 1019, ώστε επ' αυτών να συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που επιβάλλει, για λόγους ισότητας, την όμοια ρύθμιση με τις ρυθμισμένες στην § 2 του άρθ. 1019 αθλή και τις λοιπές προαναφερθείσες αρρυθμιστες περιπτώσεις που νομολογία και θεωρία έχουν δεχθεί ότι ρυθμίζονται από την § 2. Αντίθετη ερμηνεία θα είχε ως αποτέλεσμα ο επισπεύδων να υποχρεούται να επιτύχει νέο ευδόκιμο πλειστηριασμό εντός στενών χρονικών περιθωρίων (εναπομεινάντων τεσσάρων ή πέντε μηνών κι ακόμα πιο στενών εφόσον συνυπολογιστεί και το «νεκρό διάστημα» της δήλωσης συνέχισης), άλλως να εκπίπτει της κατάσχεσης και να πρέπει να επιβάλλει νέα και μάλιστα χωρίς η εξέλιξη αυτή να οφείλεται σε δική του αδράνεια, κάτι που δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης του ν. 4335/2015 επεδίωκε⁸⁴.

Αξίζει να σημειωθεί επιπλέον, ότι στο μέτρο που η προστασία από παρελκυστικές τακτικές του επισπεύδοντος μέσω της αποτροπής διαιώνισης της εκτελεστικής διαδικασίας, αποτελεί ρυθμιστικό σκοπό του άρθ. 1019, η νομοθετική επιλογή περιστολής της πρωτοβουλίας του να ορίζει την ημερομηνία του πλειστηριασμού όχι μόνο δεν απομακρύνει τον θεσμό από τον σκοπό αυτό, αθλή, αντιθέτως τον υπηρετεί. Και τούτο, διότι όσο περισσότερο περιορίζεται η πρωτοβουλία του επισπεύδοντος (υποκαθιστάμενη μάλιστα από την πρωτοβουλία του νομοθέτη), τόσο περιορίζονται τα περιθώρια παρελκυστικών τακτικών του. Εν ολίγοις, ο νομοθέτης, απομακρύνοντας χρονικά την διεξαγωγή του πλειστηριασμού, περιόρισε σημαντικά την αιτία που είχε προκαλέσει τη θεσμοθέτηση της ανατροπής⁸⁵.

2. Η αντίθετη άποψη περί συνυπολογισμού και ο σχολιασμός της

Η αντίθετη άποψη⁸⁶ δέχεται ότι η προθεσμία της § 1 αναστέλλεται μόνον για τις προβλεπόμενες περιπτώσεις και για τα χρονικά διαστήματα της § 2, αναγνωρίζοντας,

(84) ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αριθμ 2020. 2056 με σχόλιο Ρεβολίδη-ΕιρΧαλαν 28/2018, ΝοΒ 2018.1059 με σύμφ. σημ. Χατζηϊωάννου.

(85) Γεγονός που οδηγεί αναπόδραστα σε σκέψεις επαναξιολόγησης του σκοπού της, βλ. π. κ. Δ. Π.

(86) Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020. 494-496· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021. 27επ· Μάλλον προς αυτή την κατεύθυνση

ωστόσο, ότι η εξαιρετική φύση και η περιοριστική απαρίθμηση των περιπτώσεων αυτών δεν εμποδίζουν την αναλογία επέκταση της ρυθμιστικής εμβέλειας της διάταξης και σε άλλες περιπτώσεις μη προβλεπόμενες στο άρθ. 1019 § 2, στις οποίες συντρέχει ταυτότητα του νομικού λόγου⁸⁷. Η ανάλογη εφαρμογή της διάταξης επί αρρυθμιστων περιπτώσεων θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο όταν τίθενται σε κίνδυνο τα δικαιώματα του επισπεύδοντος μετά από αυστηρό έλεγχο⁸⁸. Και υποστηρίζει τη θέση ότι τα υπό συζήτηση «νεκρά» διαστήματα των άρθ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο και 973 § 1 εδ. δεύτερο συνυπολογίζονται στην προθεσμία της § 1. Την άποψη αυτή ακολούθησε μερίδα της νομολογίας⁸⁹.

Οι επιμέρους σκέψεις που στηρίζουν την άποψη αυτή παρατίθενται στη συνέχεια και ακολουθεί, κάτω από κάθε μία ξεχωριστά, ο κριτικός σχολιασμός τους, χάριν ενότητας και διευκόλυνσης της συζήτησης.

(i) Ο νομοθέτης, μη προβλέποντας αυτές τις διατάξεις ρητώς στην § 2, δεν ηθέλησε την επιμήκυνση της προθεσμίας ούτε τη μετατόπιση της αφετηρίας της από την επιβολή της κατάσχεσης στην αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία του πλειστηριασμού, διότι αν το είχε θελήσει θα το είχε ορίσει ρητά όπως π.χ. έπραξε υπό την αρχική μορφή του ΚΠολΔ 1968 (από 12μηννη σε 18μηννη)⁹⁰. Ορίζοντας, επομένως, ο νομοθέτης συγκεκριμένο χρόνο ορισμού και διενέργειας του πλειστηριασμού, τελοούσε εν γνώσει του χρονικού πλαισίου της § 1, ώστε να μην μπορεί να γίνει

και η Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη, σε: Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 3.

(87) Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020. 493, 496· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021. 28-29.

(88) Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020. 496.

(89) ΕιρΑθ 272/2020, ΕπΑκ 2020. 613· ΕιρΑθ 443/2019, εις <http://nomorama-nt.gr/data/documents/443-2019Anatropetrothesmias-arthro-1019KPolD.pdf>· ΜΠρΑθ 807/2020, ΕπΑκ 2020. 611, η οποία δεν περιέλαβε ρητή κρίση αλλά αντικατέστησε σχετικές αιτιολογίες της ΕιρΑθ 818/2020 που είχε δεχθεί την άποψη περί μη συνυπολογισμού. Σημειώνεται - για την πληρότητα της ανάλυσης - ότι η ανωτέρω απόφαση δέχθηκε ασκηθείσα έφεση, αν και κατά την απολύτως κρατούσα γνώμη, στις δίκες της ανατροπής δεν συγχωρούνται ένδικα μέσα (βλ. π. κ. Ε. Ι.).

(90) Με το ν.δ. 958/1971 μειώθηκε σε ετήσια η προθεσμία της § 1 επαναφέροντας ο νομοθέτης την προθεσμία που ίσχυε υπό την ΠολΔ1835. Και τούτο, διότι κρίθηκε πως το χρονικό διάστημα του έτους επαρκεί, ώστε ο επισπεύδων δανειστής να αποπερατώσει την εκτελεστική διαδικασία από την κατάσχεση έως και τον πλειστηριασμό: Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020. 495· Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021. 25 σημ. 53.

ται λόγος για ακούσιο (και συνεπώς διορθωτέο μέσω της ερμηνείας) κενό.

Όμως, δεν είναι η πρώτη φορά που δια του ν. 4335/2015 απέχει ο νομοθέτης από τη ρύθμιση μιας περίπτωσης στην § 2 του άρθ. 1019, αφού η πλούσια προαναφερθείσα περιπτώσιολογία αντικειμενικής αδυναμίας επίσπευσης πλειστηριασμού εξαιτίας νομικών κωλυμάτων που ο ίδιος ο νομοθέτης κατά καιρούς εισήγαγε, χωρίς να φροντίζει ταυτόχρονα να ρυθμίσει τις παράπλευρες επιπτώσεις επί του θεσμού της ανατροπής⁹¹, δεν αποδεικνύει μια σταθερή βούληση εκούσιας αποχής από συγκεκριμένη ρύθμιση, αλλιά, αντιθέτως, την χρόνια αβληψία και τα συνακόλουθα ακούσια κενά, τα οποία, άλλωστε κατά καιρούς επισημαίνονταν από τη θεωρία και ρυθμιζόνταν με αναλογία από τη νομολογία. Αν η, υπό κανονικές συνθήκες νομοθέτησης, παράλειψη του νομοθέτη να συμπεριλάβει στην § 2 τις προαναφερθείσες κατά καιρούς αρρυθμιστες περιπτώσεις νεκρών διαστημάτων ήταν ακούσια, κατά μείζονα λόγο η παράλειψη περίληψης στην § 2 των «νεκρών» διαστημάτων των άρθ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο και 973 § 1 εδ. δεύτερο, ανάγεται σε αβληψία δεδομένων των πρωτόγνωρων έκτακτων (μη κανονικών) συνθηκών υπό τις οποίες ο ν. 4335/2015 εσπευσμένως νομοθετήθηκε⁹². Επομένως, η διαπίστωση ακούσιου κενού, που

επιτρέπει κατ' αρχήν την ανάλογη εφαρμογή της § 2 στις ως άνω αρρυθμιστες περιπτώσεις, συνάγεται ευχερώς από τις περιστάσεις νομοθέτησης του ν. 4335/2015.

(ii) Η προθεσμία της § 1 ήταν 18μηννη στον ΚΠολΔ 1968 και μειώθηκε σε ετήσια από το ν.δ. 958/1971, επειδή είχε κριθεί ότι το χρονικό διάστημα του έτους επαρκεί, ώστε ο επισπεύδων δανειστής να αποπερατώσει την εκτελεστική διαδικασία από την κατάσχεση έως και τον πλειστηριασμό. Αν, λοιπόν, ο νομοθέτης του ν. 4335/2015 ήθελε είτε την επιμήκυνση της ενιαίας προθεσμίας κατά τα νεκρά διαστήματα των άρθ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο και 973 § 1 εδ. δεύτερο (όπως για παράδειγμα έπραξε υπό την αρχική μορφή του ΚΠολΔ 1968, από 12μηννη σε 18μηννη), είτε την μετατόπιση της αφετηρίας της από την επιβολή της κατάσχεσης στην αρχικώς ορισθείσα ημερομηνία του πλειστηριασμού, θα το όριζε ρητά⁹³. Η αδυναμία ολοκλήρωσης της εκτελεστικής διαδικασίας λόγω μη επίτευξης κατακύρωσης καθύπτει πλήρως το δανειστή μέσω των εξαιρέσεων της § 2⁹⁴.

Όμως, η νομοθετική πρωτοβουλία και μεταβολή (από τους 12 μήνες της ΠολλΔ1835 στους 18 μήνες του ΚΠολΔ 1968 και πάλι στους 12 μήνες του ισχύοντος ΚΠολΔ) είχε λάβει χώρα⁹⁵ σε ένα ουσιωδώς διαφορετικό νομοθετικό περιβάλλον από εκείνο που διαμόρφωσε ο ν. 4335/2015. Με τους ΚΠολΔ 1968 και 1971 ο πλειστηριασμός μπορούσε κατά κανόνα να οριστεί

(91) Βλ. ό.π., Γ. Ι.

(92) Βλ. ΤρΕφΑθ 3087/2017, ΝοΒ 2017. 2087 (2088): «Ο νόμος αυτός ψηφίστηκε υπό δραματικές συνθήκες μετά την επιβολή καθεστώτος Κεφαλαιακού Ελέγχου (Capital control) στις τράπεζες και σε εφαρμογή της από 12.7.2015 απόφασης της Συνόδου των Αρχηγών Κρατών της Ευρωζώνης που κυρώθηκε με τον νόμο 4334/16.7.2015 και αφού η Ελλάδα στο πλαίσιο της συμφωνίας αυτής ανέλαβε την υποχρέωση να υιοθετήσει μέχρι τις 22.7.2015 (δηλαδή σε 10 ημέρες) Σχέδιο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, το οποίο συμφωνήθηκε λόγω των ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων να είναι το σχέδιο που είχε καταθέσει στη Βουλή των Ελλήνων η σχετική νομοπαρασκευαστική επιτροπή τον Νοέμβριο του 2014». Την εσπευσμένη και χωρίς την πλήρη και τελική νομοτεχνική επεξεργασία των διατάξεων του νομοσχεδίου, ψήφιση αυτού, εμμέσως πλην σαφώς συνομολογεί ο νομοθέτης στο προοίμιο (Α. Επί της αρχής) της ΑιτΕ ν. 4335/2015 (ΚΝοΒ 2015. 760) ως εξής: «Με την από 12.7.2015 Απόφαση της Συνόδου των Αρχηγών των κρατών - μελών της Ευρωζώνης που κυρώθηκε με τον υπ' αριθ. 4334/16.7.2015 νόμο (Α' 80) «Επείγουσες ρυθμίσεις και σύναψη συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης (ΕΜΣ), η Ελληνική Δημοκρατία δεσμεύτηκε, με τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών, να υιοθετήσει μέχρι την 22 Ιουλίου 2015 Σχέδιο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η Ελληνική Δημοκρατία συνεργαζόταν με τους Θεσμούς προς εξεύρεση κοινής και αποδεκτής λύσεως και προς τούτο έχει

συστήσει Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Όμως λόγω των ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων το μοναδικό κείμενο το οποίο έχει λάβει τη σύμφωνη γνώμη των θεσμών είναι το σχέδιο νόμου "Τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας" που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Ελλήνων το Νοέμβριο του 2014».

(93) Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020. 495.

(94) Διαμαντόπουλος, ΕπΑκ 2020. 496.

(95) Ο χρόνος ανατροπής υπολογιζόταν από την επιβολή της κατάσχεσης ανεξάρτητα αν ακολουθήσαν αναγγελίες με τα προσόντα της αυτοτελούς κατάσχεσης. Η ανατροπή της επέφερε τη σύγχρονη ανατροπή και των αναγγελιών ακόμα και των δανειστών των εξοπλισμένων με εκτελεστό τίτλο: Πίψου, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 446-447. Επομένως, η αύξηση της προθεσμίας είχε προκριθεί ως λύση, ώστε να χορηγηθεί επαρκές χρονικό περιθώριο προκειμένου η ανατροπή να επεκτείνεται και στους αναγγελλμένους με εκτελεστό τίτλο δανειστές. Για την ανάλυση των εργασιών της Αναθεωρητικής Επιτροπής και της τροποποίησης της αρχικής ρύθμισης δια του ν.δ. 958/1971 βλ. αντί άλλων Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56, αρ. 46, σ. 366 και αρ. 47, σ. 367.

από τον επισπεύδοντα και να διενεργηθεί οποτεδήποτε⁹⁶ παρέχοντας στον επισπεύδοντα μεγάλα περιθώρια να δεσμεύσει το ακίνητο και να διαιωνίσει τη διαδικασία. Σε αυτό το νομοθετικό περιβάλλον, πολύ πριν από τους πρώτους περιορισμούς που τέθηκαν αργότερα με το ν. 2298/1995, ο επισπεύδων παρέμενε σε θέση να επιτύχει τη διενέργεια του πλειστηριασμού πολύ γρήγορα, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της προδικασίας του⁹⁷. Το γεγονός αυτό κατέστησε την ενιαύσια προθεσμία ανατροπής εύλογη και επαρκή. Αντιθέτως, το νομοθετικό περιβάλλον μετά το ν. 4335/2015, όπου ο επισπεύδων υπόκειται πλέον στον περιορισμό του υποχρεωτικού ορισμού του χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού, δεν επιτρέπει την αδράνεια και τη σκόπιμη διαιώνιση της διαδικασίας εκ μέρους του. Επειδή πλέον η διαδικασία μπορεί να ακινητοποιηθεί εκ του νόμου από εννέα μέχρι και έντεκα μήνες (8+3 μήνες το μέγιστο), δηλαδή για χρονικό διάστημα που προσεγγίζει την προθεσμία της § 1, η προθεσμία αυτή καθίσταται πλέον μη εύλογη και ανεπαρκής για τον επισπεύδοντα.

(iii) Υπό το νομοθετικό καθεστώς πριν από το ν. 4335/2015, που προέβλεπε ότι δεν μπορεί να διενεργηθεί πλειστηριασμός κινητών πριν την παρέλευση 15 ημερών και πάντως όχι μετά το τρίμηνο (άρθ. 959 § 4 εδ. πρώτο) και ακινήτων πριν την παρέλευση 40 ημερών από την κατάσχεση και πάντως όχι μετά το τετράμηνο, (άρθ. 998 § 4 εδ. πρώτο) τα ως άνω χρονικά διαστήματα (15 ημερών – 3 μηνών ή 40 ημερών – 4 μηνών) δεν αφαιρούνταν από το χρόνο της ανατροπής της § 1 στον οποίο και συνηπολογίζονταν κανονικά⁹⁸.

Ωστόσο, η ως άνω ερμηνευτική σκέψη στηρίζεται σε ανόμοιες και επομένως μη συγκρίσιμες καταστάσεις. Συγκεκριμένα, το προϊσχύσαν δίκαιο δεν προέβλεπε ούτε

υποχρεωτικό χρόνο διενέργειας του πλειστηριασμού, ούτε υποχρεωτική ακινητοποίηση της διαδικασίας για το διάστημα μεταξύ της κατάσχεσης και της υποχρεωτικής ημερομηνίας διεξαγωγής του πλειστηριασμού, όπως συμβαίνει στο ισχύον δίκαιο. Αντιθέτως, μέχρι την προβλεπόμενη απώτατη προθεσμία ο επισπεύδων, σε εκδήλωση της πρωτοβουλίας του, μπορούσε ελεύθερα να ορίσει την ημερομηνία πλειστηριασμού το νωρίτερο δυνατό (την 16η ή την 41η ημέρα από την κατάσχεση). Ακόμα και αν ο επισπεύδων επέλεγε να εξαντλήσει το περιθώριο των 3 μηνών (στα κινητά) και των 4 μηνών (στα ακίνητα), το έπραττε και πάλι σε εκδήλωση της πρωτοβουλίας του και όχι ένεκα άτεγκτης νομικής υποχρέωσης (όπως το κάνει κατά το ισχύον δίκαιο), έχοντας επίγνωση ότι η επιλογή του αυτή αναδίδει τμήμα της προθεσμίας της §1 και θέτει σε κίνδυνο την πρωτοβουλία του λόγω του ενδεχομένου υποκατάστασης. Αυτό το περιθώριο πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος υπό το προϊσχύσαν δίκαιο⁹⁹, ακόμα και με την ανεκτή εξάντληση των ανωτέρω χρονικών ορίων, αναγόταν στη δική του σφαίρα επιρροής, σε δική του υπαιτιότητα και αδράνεια και αυτονομία συνυπολογιζόταν στην προθεσμία της § 1 και δεν είχε υπαχθεί στο ρυθμιστικό πεδίο της § 2. Δεν συγκρίνεται, επομένως, η ως άνω νομοθετική κατάσταση με την αντίστοιχη κατάσταση που διαμορφώθηκε υπό το ισχύον δίκαιο. Και τούτο, διότι τώρα πια ο επισπεύδων όχι μόνο δεν έχει την πρωτοβουλία επιλογής χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού σε 16 ή 41 ημέρες από την κατάσχεση, αλλά, τουναντίον, υποχρεούται και μάλιστα επί ποινή ακυρότητας του πλειστηριασμού σε ημερομηνία μεταξύ του 7ου και του 8ου μήνα από την κατάσχεση και σε αυτοδίκαιη ακινησία. Συνεπώς, σε αντίθεση με το πριν από το ν. 4335/2015 καθεστώς, περιθώριο αυτενέργειας κι επομένως αδράνειας του επισπεύδοντος δεν υπάρχει, με αποτέλεσμα η μεταφορά οποιασδήποτε ερμηνευτικής σκέψης από το προϊσχύσαν δίκαιο στο πεδίο του τελείως διάφορου ισχύοντος δικαίου, να εγείρει επιφυλάξεις.

(iv) Νεκρό χρονικό διάστημα που χρήζει ρύθμισης με ανάλογη εφαρμογή της § 2 είναι το κενό «απροσδιόριστος χρονικής διάρκειας» και νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν μπορεί να στηριχθεί στην υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού

(96) Εκτός αν εν τω μεταξύ είχε ανατραπεί η κατάσχεση ή διορθωνόταν το πρόγραμμα του πλειστηριασμού (παλαιό άρθ. 961): Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 59, αρ. 77 α, σ. 504.

(97) Το αφετηριακό σημείο διεξαγωγής του πλειστηριασμού απαντάται από της εισαγωγής του ΚΠολΔ και στοχεύει, με την απειλή της ακυρότητας, στην παροχή του απαραίτητου χρόνου στους ενδιαφερομένους προκειμένου να προβούν στις αναγκαίες γνωστοποιήσεις του πλειστηριασμού, και στους τρίτους να προετοιμάσουν την αναγγελία τους ή τη συμμετοχή τους στην πλειοδοσία· βλ. Διαμαντόπουλο, Ζητήματα τύπου και χρόνου διεξαγωγής αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου, Ερανισμοί και ανταποδόσεις Θέμιδος, Τόμος 2, 2014, σ. 345επ, 357.

(98) Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021. 31· για την ιστορία των ρυθμίσεων βλ. ό.π. (σημ. 14).

(99) Περιθώριο που ανάλογα με τις περιστάσεις μπορούσε να λάβει και πιο ακραίες μορφές, αφού ο ορισμός ημερομηνίας πλειστηριασμού μετά την ως άνω προθεσμία δεν τιμωρούνταν με ποινή ακυρότητας αλλά με ενδεχόμενη υποκατάσταση από έτερο αναγγελθέντα δανειστή.

του πλειστηριασμού, αλλήλ: (i) σε έκδοση απόφασης, (ii) σε άσκηση ενδίκου μέσου, (iii) σε κάποια έκτακτη ή μεταγενέστερη νομοθετική πρόβλεψη (π.χ. αναστολής πλειστηριασμών) που να επιφέρει αδυναμία του δανειστή¹⁰⁰.

Εντούτοις, το νεκρό διάστημα δεν είναι μόνο εκείνο που έχει χαρακτηριστικά διαστήματος απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας. Και τούτο, διότι αδυναμία συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας μπορεί να ανακύψει ακόμα και σε εκ των προτέρων προσδιορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο, όμως, συνυπολογιζόμενο στην προθεσμία, μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιεική για τον μη αδρανούντα επισπεύδοντα ανατροπή της κατάσχεσης. Γι' αυτό, άλλωστε, συγκαταλέγεται στις περιπτώσεις «νεκρών» χρονικών διαστημάτων το ρητώς προβλεπόμενο στην § 2 χρονικό διάστημα του Αυγούστου, αλλήλ και τα με αναλογία ρυθμισμένα εκ των προτέρων προσδιορισμένα χρονικά διαστήματα διενέργειας εκλογών και αποχής των δικηγόρων και των συμβολαιογράφων από τα καθήκοντά τους. Περαιτέρω, ούτε η θέση, ότι νομικός λόγος αδυναμίας συνέχι-

σης της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν μπορεί να στηριχθεί στην υποχρεωτική νομική επιταγή για τον χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, έχει νομοθετικό ή ερμηνευτικό έρεισμα. Περιπτώσεις αρρύθμιστων «νεκρών» διαστημάτων διαπιστώθηκαν τόσο εξαιτίας δικαστικών αποφάσεων (π.χ. αναστολής) όσο και εξαιτίας νομοθετικών ρυθμίσεων (π.χ. αναστολή ατομικών δώξεων στις διαδικασίες αφερεγγυότητας). Για τη διαπίστωση αντικειμενικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας κρίσιμος είναι ο προσχεδιάστος από το νόμο χαρακτήρας της και όχι ο τρόπος πρόκλησής της.

(v) Υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς μετά το ν. 4335/2015 τα επίμαχα χρονικά διαστήματα των άρθρων 954 § 2 και 973 § 1 ΚΠολΔ συνυπολογίζονται κανονικά στο χρόνο της ανατροπής για λόγους ασφάλειας και ενότητας του Δικαίου σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σκοπός των τροποποιήσεων των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης από το ν. 4335/2015 ήταν η απλοποίηση του συστήματος αυτής και η τάχιση διεξαγωγή της εκτελεστικής διαδικασίας¹⁰¹.

Η ανωτέρω σκέψη δεν είναι ακριβής. Η απλοποίηση και η τάχιση διεξαγωγή της αναγκαστικής εκτέλεσης αποτέλεσαν μεν ρητούς νομοθετικούς σκοπούς του ν. 4335/2015, όμως δεν συνδέθηκαν από το νομοθέτη με την ανατροπή της κατάσχεσης γενικά, πόσω μάλλον με την ερμηνεία του άρθ. 1019 § 2 ειδικά, ούτε εξυπηρετήθηκαν δια του θεσμού της ανατροπής, ο οποίος δεν αποτέλεσε αντικείμενο νομοθετικής τροποποίησης. Η απλοποίηση υλοποιήθηκε δια του περιορισμού των ενδίκων βοηθημάτων κατά της εκτέλεσης και η επιτάχυνση δια της προσδοκώμενης ολοκλήρωσης των δικών περί την εκτέλεση σε δύο στάδια, το πρώτο εκ των οποίων - για τα ελαττώματα των μέχρι τότε διενεργηθεισών πράξεων - πριν τον πλειστηριασμό¹⁰². Αυτή ακριβώς ήταν και η αιτία της πρόβλεψης ορισμού υποχρεωτικού χρόνου διεξαγωγής του πλειστηριασμού κατά το ν. 4335/2015, ώστε σε συνδυασμό με το χρονοδιάγραμμα διεξαγωγής των δικών περί την εκτέλεση (άρθ. 933 §§ 2, 6) να υπάρχει χρόνος δικαστικής εκκαθάρισης των διαφορών ή οι αντιρρήσεις να έχουν καταστεί μέχρι τότε εκπρόθεσμες (934 § 1 α')¹⁰³. Επομένως, δεν προκύπτει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση σύνδεση της απλοποίησης και τάχισης διεξαγωγής της αναγκαστικής εκτέλεσης με τον θεσμό της ανατροπής της κατάσχεσης.

(100) Η ακριβής διατύπωση της ΕιρΑθ 443/2019 (ό.π. σημ. 89), στην οποία αποδίδεται η σχετική σκέψη: «Στις ως άνω προθεσμίες δεν υπολογίζονται τα χρονικά διαστήματα που αναφέρονται στην § 2 του άρθρου 1019 ΚΠολΔ, αλλά για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα πρέπει η διάταξη αυτή να εφαρμόζεται αναλόγως και σε άλλες περιπτώσεις, κατά τις οποίες ο δανειστής βρίσκεται σε νομική ή πραγματική αδυναμία συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας, ενόψει του ότι ο νομοθέτης, κατά τη θέσπιση της § 2 της 1019 ΚΠολΔ, θέλησε να μην συνυπολογίζονται στις ανωτέρω προθεσμίες εκείνα τα χρονικά διαστήματα απροσδιόριστου χρονικής διάρκειας, κατά τα οποία εκ του νόμου παρεμποδίζεται και αδρανεύει η εκκρεμής διαδικασία του πλειστηριασμού. (...) Ο νομοθέτης με το ν. 4335/2015 (...), όρισε υποχρεωτικά το διάστημα που πρέπει να περάσει από την ημέρα περάτωσης της κατάσχεσης έως την ημέρα του πλειστηριασμού, δεν επενέβη και δεν τροποποίησε αντιστοίχως και την § 2 του άρθρου 1019 ΚΠολΔ. Εδώ λοιπόν, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί νεκρό χρονικό διάστημα και δη απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας, όπως προεκτέθηκε σχετικώς στη μείζονα σκέψη της απόφασης, η υποχρεωτική νομική επιταγή για το χρόνο ορισμού του πλειστηριασμού, ούτε νομικός λόγος αδυναμίας συνέχισης της αναγκαστικής εκτέλεσης, εφόσον δεν πρόκειται για έκδοση απόφασης ή άσκηση ενδίκου μέσου ή ακόμη ακόμη περί κάποιας έκτακτης ή μεταγενέστερης νομοθετικής πρόβλεψης (π.χ. αναστολής πλειστηριασμών), που να επιφέρει αδυναμία του δανειστή, αλλά για θεσμοθετημένο χρονικό διάστημα, που ορίζεται από το νόμο, και το οποίο ο νομοθέτης, δεν θέλησε να το αλλάξει, χωρίς επομένως να χωρεί νομική αναλογία».

(101) Χατζηδημητρίου, ΕπΑκ 2021. 31.

(102) Βλ. ό.π. (σημ. 19).

(103) Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 59, αρ. 78, σ. 505.

3. *Ιδία θέση*

Μετά την προηγηθείσα ανάπτυξη αμφότερων των πιο πάνω απόψεων και τον σχολιασμό των επιμέρους σκέψεων που τις στηρίζουν, η δική μου άποψη είναι ότι οι ρυθμίσεις των άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 § 1 εδ. δεύτερο αλλήλα και των §§ 3-6 του τελευταίου αυτού άρθρου όπως διαμορφώθηκαν με το ν. 4335/2015 και το ν. 4842/2021, συνιστούν νέες τυπικές περιπτώσεις νομικής αδυναμίας συνέχισης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον επισπεύδοντα δανειστή, που έμειναν αρρυθμιστες από την § 2 του άρθρ. 1019 λόγω αβληψίας του νομοθέτη κατά τις έκτακτες συνθήκες νομοθέτησης του ν. 4335/2015 προκαλώντας επιγενόμενο κενό δικαίου. Επομένως, όπως ακριβώς συνέβη με παρεμφερείς αρρυθμιστες περιπτώσεις στο παρελθόν, οι ως άνω περιπτώσεις χρήζουν ρύθμισης με ανάλογη εφαρμογή της § 2 λόγω ταυτότητας του νομικού λόγου, ώστε τα «νεκρά» διαστήματα της διαδικασίας κατά τα άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 § 1 εδ. δεύτερο και §§ 3-6¹⁰⁴, να μην συνυπολογίζονται στις προθεσμίες της § 1 του άρθρ. 1019.

Δ. Επίδραση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων στην ανατροπή της κατάσχεσης

Ι. Συμβατότητα και σκοπιμότητα της ανατροπής σε περιβάλλον πολλαπλών κατασχέσεων

Η εισαγωγή του θεσμού των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁰⁵ και η συνακόλουθη περιστολή της ήδη περιορισμένης πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος έθεσε και στο πλαίσιο του ΚΠολΔ το ζήτημα αν η ανατροπή της κατάσχεσης είναι συμβατή με το ως άνω σύστημα. Ήδη μετά το ν. 4335/2015 διατυπώθηκε ευθέως η άποψη ότι ο θεσμός της ανατροπής είναι ασυμβίβαστος με το σύστημα

των πολλαπλών κατασχέσεων¹⁰⁶, άποψη η οποία είχε διατυπωθεί και πριν το ν. 4335/2015¹⁰⁷ αλλήλα δεν είχε επικρατήσει¹⁰⁸.

Στο πλαίσιο επαναξιολόγησης της ανατροπής της κατάσχεσης χρήσιμη είναι η διάκριση μεταξύ αφενός της συμβατότητας της ανατροπής προς το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων και αφετέρου της σκοπιμότητάς της παράλληλα με τη λειτουργία του συστήματος αυτού. Η μεν συμβατότητα ανάγεται στη λειτουργικότητα του θεσμού μετά την καθιέρωση του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, η δε σκοπιμότητα στην πρακτικότητα, δηλαδή τη λειτουργικότητα ή και τη συχνότητα εφαρμογής του.

Για να ερευνηθεί η συμβατότητα κρίσιμο είναι να εξεταστεί αν ο δικαιολογητικός λόγος της ανατροπής, δηλαδή ο κίνδυνος καθήλωσης του κατασχεθέντος εξαιτίας της αδρανείας του επισπεύδοντος, μπορεί να συντρέξει και στην περίπτωση επιβολής πλειόνων κατασχέσεων. Λόγω της αυτοτέλειας κάθε μίας από τις περισσότερες κατασχέσεις έναντι των υπολοίπων (άρθρ. 958 § 2 εδ. β, 997 § 5 εδ. β)¹⁰⁹, κάθε κατάσχεση λειτουργεί ανεξάρτητα. Συνεπώς, η

(104) Βλ. ό.π., Γ. Π.

(105) Για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του θεσμού βλ. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 54 αρ. 130, σ. 272· *Νίκα*, ΔικΑνΕκτ Π² § 42, αρ. 92-93, σ. 225-226· *Απαλαγάκη*, Συστηματική παρουσίαση των βασικών τροποποιήσεων του ΚΠολΔ², σ. 65-66· *Κολοτούρο*, Συρροή δανειστών και σύγκρουσις δικαιωμάτων εις το πεδίο της αναγκαστικής εκτέλεσεως, ΕΠολΔ 2019. 113επ, 117-118· *Κιουπτισίδου-Στρατουδάκη*, Ζητήματα από το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης μετά τις τροποποιήσεις του ν. 4335/2015, Αρμ 2016. 1επ., 7επ· *την ίδια*, Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του ΣχΝΚΠολΔ 2014 ως προς το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης ΕΠολΔ 2014, σ. 264επ., 267-269· *Κατηφόρη*, Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, ΕφΑΔ 2017. 887επ, 888 επ· *Μάξη*, Παρέμβαση αναφορικά με τις διατάξεις του Σχεδίου για την αναγκαστική εκτέλεση, ΕΠολΔ 2014. 278επ, 278.

(106) *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π² § 44, αρ. 1, σ. 286· *Κατηφόρης*, Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων, ΕφΑΔ 2017. 887επ, 892.

(107) *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθρ. 1019, § 666, σ. 2217· *Ορφανίδης*, Σύγκρουση συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση, 2004, σ. 254επ· ΕιρΠειρ 56/2003, ΠειρΝ 2003. 365· ΕιρΛαρ 57/2002, Δικογραφία 2002. 328· ΕιρΑρτ 171/1987, ΕλλΔνη 1988. 589.

(108) ΑΠ 75/2001, ΕλλΔνη 2001. 916· ΑΠ 1488/1988, ΕΕΝ 1988. 807· ΑΠ 478/1973, ΝοΒ 1973. 1344· *Μητσόπουλος*, Ανατροπή κατάσχεσεως και επίδρασις της επί του πλειστηριασμού (γνμδ.), ΕλλΔνη 1985. 158επ, 159 = *Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου* Π, 1997, σ. 423επ· *Απ. Γεωργιάδης*, Αναγκαστική εκτέλεση με βάση το ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» ανατροπή κατάσχεσεως κατά ΚΠολΔ 1019-συνέπειες ανατροπής, Δ 1987. 761επ, 764· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987. 289· *Μπέης*, Παρατηρήσεις υπό την ΕιρΘηβ 60/1992, Δ 1993. 216· *Βαθρακοκοίλης*, ΕρμΚΠολΔ, άρθρ. 1019, αρ. 10· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1881επ, 1884 βλ. και πρόσθετες παραπομπές σε: *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³ § 56 αρ. 5, σημ. 7, σ. 346.

(109) *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 42, αρ. 94, σ. 226επ· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Κιουπτισίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², άρθρ. 958, αρ. 12. Πρβλ. και *Πανταζόπουλο*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 378: στις πολλαπλές κατασχέσεις με βάση την αυτοτέλεια και την παράλληλη διενέργειά τους, ο κίνδυνος ανατροπής μιας απ' αυτές δεν μπορεί να ματαιώσει την επιδίωξη της συλλογικής ικανοποίησης των αναγγελλέντων δανειστών, διότι κάθε αναγγελλείς μπορεί να αναγγέλλεται ή να υποκαθίσταται σε άλλη, που δεν αντιμετωπίζει κίνδυνο ανατροπής.

κρατήσασα άποψη που είχε διατυπωθεί στο πλαίσιο αναγκαστικής εκτέλεσης βάσει του ν.δ. 17.7/13.8.1923¹¹⁰, κατά την οποία δεν είναι νοτή αλληλεξάρτηση της συμπεριφοράς των υποκειμένων κάθε μίας κατάσχεσης, εν προκειμένω της σπουδής ή της αδρανείας του ενός από την αντίστοιχη συμπεριφορά του άλλου επισπεύδοντος, είναι επίκαιρη πλέον και υπό τον ΚΠολΔ. Επίσης, κατά την ίδια αυτή άποψη, ο αιτών την ανατροπή κάθε κατάσχεσης έχει διαφορετικό έννομο συμφέρον προς επιδίωξη της, αφού διαφέρουν οι περιστάσεις επιβολής κάθε κατάσχεσης. Η δε αποδέσμευση του κατασχεθέντος δεν παύει να είναι αναγκαία, επειδή μπορεί να επιβληθεί παράλληλη κατάσχεση επ' αυτού, και παραμένει αναγκαία όταν δεύτερη κατάσχεση δεν έχει επιβληθεί πριν την ανατροπή και την αποδέσμευση του κατασχεμένου. Εκκινώντας, επομένως, από τις ως άνω θέσεις και από τη στιγμή που ο ν. 4335/2015 δεν έχει καταργήσει το άρθ. 1019, η διάταξη αυτή θα πρέπει να εξακολουθεί να εφαρμόζεται στο εξής αυτοτελώς για κάθε μία κατάσχεση, από τις περισσότερες που ενδεχομένως θα επιβλήθουν, με τον ίδιο τρόπο που εφαρμόζονταν πριν από το ν. 4335/2015 για τη μία και μοναδική κατάσχεση¹¹¹.

Αφού λοιπόν το σύστημα πολλαπλών κατασχέσεων είναι κατ' αρχήν συμβατό με τον θεσμό της ανατροπής της κατάσχεσης, στη συνέχεια θα πρέπει να εξεταστεί αν ανατροπή κατάσχεσης ενόψει επιβολής περισσότερων κατασχέσεων στο ίδιο πράγμα αδρανοποιεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της ανατροπής και επιδρά στη σκοπιμότητά (λειτουργικότητά) της. Ήδη μετά το ν. 2298/1995 περιπτώσεις δανειστών που παλιότερα θα οδηγούνταν στη διέξοδο της ανατροπής της κατάσχεσης για να αποδεσμεύσουν το ακίνητο, καλύφθηκαν από τον θεσμό της υποκατάστασης. Η εξέλιξη αυτή συρρικνωσε την εφαρμογή και ως εκ τούτου επέδρασε ήδη από τότε στη σκοπιμότητα του θεσμού της ανατροπής. Ωστόσο, ακόμα και υπό τις ανωτέρω συνθήκες, συνέχισαν και συνεχίζουν να υπάρχουν δανειστές με εκτελεστό τίτλο που αδυνατούν να προχωρήσουν τη διαδικασία μετά την ανατροπή

της (πρώτης) κατάσχεσης, όπως είναι οι αναγγεληθέντες στη διαδικασία δυνάμει της πρώτης κατάσχεσης, οι οποίοι δεν άσκησαν (ή δεν άσκησαν εγκαίρως) το δικαίωμα υποκατάστασης¹¹² και καταλαμβάνονται αυτοτελώς κατά την § 3 από την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης. Δανειστές με τα εν λόγω χαρακτηριστικά επωφελοούνται του δικαιώματος δεύτερης κατάσχεσης είτε πριν είτε μετά την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης. Μόλις απαγγελθεί η ανατροπή της πρώτης, η δεύτερη κατάσχεση η οποία δεν επηρεάζεται από την ανατροπή της πρώτης (958 § 2 εδ. δεύτερο), θα στηρίζει αυτοτελώς πλειστηριασμό. Με αυτό τον τρόπο, η δεύτερη κατάσχεση, ιδίως αν έχει προηγηθεί της ανατροπής, εξουδετερώνει την ενέργεια της τελευταίας, καθώς η δέσμευση του κατασχεθέντος, παρά την ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης, συνεχίζεται κατά τον χρόνο απαγγελίας της ανατροπής δυνάμει της δεύτερης κατάσχεσης, αδρανοποιώντας το επιδιωκόμενο με το άρθ. 1019 αποτέλεσμα, ήτοι την αποδέσμευση του κατασχεθέντος. Επομένως, η συρρικνωμένη εφαρμογή του θεσμού που μετά το 1995 στην περίπτωση συρροής περισσότερων δανειστών διατηρούνταν σε ελάχιστες περιπτώσεις, όπως οι προαναφερθείσες, ενδέχεται μετά το ν. 4335/2015 να περιπέσει σε αχρησία, σε σημείο μάλιστα που να δικαιολογείται η διαπίστωση ότι πλέον το άρθ. 1019 διατηρήθηκε για να εφαρμόζεται ως επί το πλείστον στις περιπτώσεις διαδικασιών με έναν μοναδικό δανειστή.

Τέλος, παρατηρείται ότι δεδομένης της δυνατότητας υποκατάστασης του επισπεύδοντος από τον αναγγεληθέντα δανειστή απαίτησης με εκτελεστό τίτλο και της πρόσθετης δυνατότητας επιβολής πλειόνων κατασχέσεων στο ήδη κατασχεθέν, δυνατότητες που μπορούν να εκκινήσουν άλλο πλειστηριασμό, το περιθώριο πρακτικής εφαρμογής της δυνατότητας ανατροπής λόγω μη διενέργειας του αναπλειστηριασμού είναι μετά το ν. 4335/2015 σπανιότατο.

II. Μεταβολή του σκοπού της ανατροπής;

Η συζήτηση περί συμβατότητας ή μη του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων με τη λειτουργία της ανατροπής αναζωπυρώνει εξ αντανακλάσεως και τη συζήτηση σχετικά με το σκοπό της ανατροπής της κατάσχεσης. Υπενθυμίζεται ότι η συζήτηση αυτή δεν είναι κενή περιεχομένου. Ο σκοπός του θεσμού, δηλαδή το εύρος των εξυπηρετούμενων από τη διάταξη του άρθ. 1019 συμφερόντων, έχει άμεσο πρακτικό αντίκρισμα, επειδή οριοθετεί την εμβέλεια του εννόμου συμφέροντος των προσώπων που επιδιώκουν την ανατροπή.

(110) Μητσόπουλος, Ανατροπή κατασχέσεως και επίδρασίς της επί του πλειστηριασμού (γνιδ.), ΕλλΔνη 1985. 158επ, 159 = Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου II, 1997, σ. 423επ.

(111) Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 4, σ. 345-346 Πανταζόπουλος, ΑνΕκτ, 2021, σ. 371. Ωστόσο, απώτατο όριο της αυτοτέλειας θα είναι η διενέργεια του πλειστηριασμού σε μία απ' αυτές: Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπταΐδου-Στρατουδάκη), ΚΠολΔ² άρθ. 958, αρ. 14 Νίκας, ΔικΑνΕκτ Π², § 42, αρ. 94 σ. 228· όσες κατασχέσεις δεν καταλήξουν σε πλειστηριασμό παραλύουν και παραμένουν ανενεργές.

(112) Είναι τούτο πιθανόν εφόσον δεν ενημερώθηκαν για την αίτηση ανατροπής και για την έκδοση της σχετικής απόφασης.

Η άποψη ότι η ανατροπή είναι συμβατή με το σύστημα επιβολής μιας μόνο αναγκαστικής κατάσχεσης υποστηρίζει ότι η ανατροπή, αποσκοπώντας στην αποδέσμευση του δεσμευμένου κατασχεθέντος, αποβλήπει στην προστασία άλλων δανειστών του οφειλέτη που μπορούν να επισπεύσουν αναγκαστική εκτέλεση στο πράγμα και εμποδίζονται από την υπάρχουσα κατάσχεση¹¹³. Όταν όμως υπάρχει ευχέρεια επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων η ανατροπή είναι αναποτελεσματική. Και τούτο, διότι ακόμα και αν απαγγελθεί η ανατροπή, αποδέσμευση του κατασχεθέντος δεν επέρχεται, εφόσον επιβληθεί δεύτερη κατάσχεση. Η ως άνω άποψη επικεντρώνει τον προβληματισμό στη σύγκρουση των συμφερόντων των δανειστών του οφειλέτη και υποβαθμίζει λοιπά συμφέροντα που γίνονται δεκτά ως εξυπηρετούμενα από τον θεσμό της ανατροπής.

Μια συνοπτική εξέταση του σκοπού του θεσμού υπό το προϊσχύσαν δίκαιο, στο πλαίσιο δηλαδή του συστήματος της μίας κατάσχεσης, είναι αναγκαία, ώστε να ερευνηθεί αν οι θέσεις εκείνες παραμένουν επίκαιρες μετά την εισαγωγή στον ΚΠολΔ του συστήματος των πολλαπλών κατασχέσεων.

Στην εισηγητική έκθεση του άρθ. 3 α.ν. 1139/1938¹¹⁴ δια του οποίου εισήχθη η ανατροπή της κατάσχεσης, δεν περιλαμβάνονταν ειδικές σκέψεις για τον σκοπό που είχε κληθεί να επιτελέσει, αφήνοντας έτσι περιθώριο για σχετική συζήτηση. Έτσι, είχε διατυπωθεί η άποψη ότι αυτή θεραπεύει συμφέροντα ιδιωτικά, καθώς από την κτήση του δικαιώματος ανατροπής ο δικαιούχος μπορεί να παραιτηθεί απ' αυτήν¹¹⁵. Ωστόσο, είχε υποστηριχθεί και η άποψη ότι ο θεσμός είχε υπαγορευθεί από το δημόσιο συμφέρον της αποφυγής διαίωνισης από τον αδρανούντα επισπεύδοντα της αναγκαστικής εκτέλεσης¹¹⁶ και της άσκησης πίεσης προς εκκαθάριση των κατασχέσεων, οι οποίες εμποδίζουν την αξιοποίηση των αγαθών¹¹⁷. Η τελευταία αυτή άποψη

είχε στηριχθεί στη ρύθμιση του νόμου ότι την ανατροπή μπορούσε να ζητήσει «πας έχων έννομον συμφέρον»¹¹⁸.

Στο πλαίσιο των ΚΠολΔ 1968 και 1971 και των νομοθετημάτων που τροποποίησαν το άρθ. 1019¹¹⁹ δεν παρατέθηκαν διαφορετικές αιτιολογικές σκέψεις. Επειδή η διάταξη του άρθ. 1019 όπως στη συνέχεια τροποποιήθηκε, βασίστηκε εν πολλοίς στη διάταξη του άρθ. 3 α.ν. 1139/1938, όσα είχαν υποστηριχθεί μετά την εισαγωγή του θεσμού το 1938 διατήρησαν την επικαιρότητά τους και υπό το καθεστώς του ΚΠολΔ.

Ωστόσο, στη θεωρία¹²⁰ και στη νομολογία¹²¹ σταδιακά επικράτησε η άποψη ότι η ανατροπή της κατάσχεσης προάγει το δημόσιο οικονομικό συμφέρον παράλληλα με τα συμφέροντα του οφειλέτη. Και τούτο, διότι η αρχή της οικονομικής αξιοποίησης των αγαθών που διατρέχει το δίκαιο επιβάλλει η κατάσχεση που δεν οδηγεί εγκαίρως στη διεξαγωγή του πλειστηριασμού (ή του αναπληστηριασμού) να είναι ανατρεπτή, ώστε να επιτυγχάνεται

(118) Μπέης, ό.π. (σημ. 116).

(119) Η αρχική διάταξη στον ΚΠολΔ 1971 περιλάμβανε δύο παραγράφους (§)- (βλ. ό.π., σημ. 8). Η § 2 του άρθ. 1019 τροποποιήθηκε με το άρθ. 10 § 14 ν. 2145/1993, ενώ η § 3, η οποία δεν υπήρχε στην αρχική διάταξη, προστέθηκε αρχικά με το άρθ. 10 § 15 ν. 2145/1993 και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε και οριστικοποιήθηκε με το άρθ. 4 § 33 ν. 2298/1995.

(120) βλ. *Ράμμο*, Αναμν. Τόμος Μιχελάκη, σ. 497· τον ίδιο, *Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου* ΙΙ, 1982 § 461, σ. 1615-1616 και § 462 σ. 1617· *Μητσόπουλο*, *Ανατροπή κατασχέσεως και επίδρασίς της επί του πλειστηριασμού* (γνμδ), *ΕλλΔνη* 1985. 158επ, 160 = *Μελέτες Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου* ΙΙ, 1997, σ. 423επ· *Μπρόνια*, *ΑνΕκτ*², άρθ. 1019, § 659, σ. 2180· *Κεραμέα*, *Αρμ* 1987. 289· *Γέσιου-Φαλτσή*, *ΔικΑνΕκτ Πα*³, § 56, αρ. 1, σ. 344· *την ίδια*, Η έννομη επιρροή της ανατροπής της κατασχέσεως στην ενέργεια του πλειστηριασμού, (γνμδ.) *ΕλλΔνη* 1985. 162επ, 163· *την ίδια*, *ΕλλΔνη* 1996. 253· *Κεραμέυ/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο)*, *ΚΠολΔ* ΙΙ¹, άρθ. 1019, αρ. 1· τον ίδιο, Η συνέπεια της ανατροπής της κατασχέσεως επί του πλειστηριασμού, *ΝοΒ* 1986. 520επ, 520· *Απ. Γεωργιάδη*, *Ανατροπή της κατασχέσεως μετά τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού και εμπράγματη τύχη του πλειστηριασθέντος* (γνμδ.), *Αρμ* 1987. 661επ, 663· *Πίψου*, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σ. 443· *Διαμαντόπουλο*, *ΕπΑκ* 2020. 491· *Πανταζόπουλο*, *ΑνΕκτ* 2021, σ. 371· *Ευστρατιάδη*, *Αρμ* 2005.1882.

(121) *Πρβλ.* ΑΠ 1531/1995, *ΕλλΔνη* 1997. 1548· ΜΠρΑθ 1120/2008, ΕΠολΔ 2009. 534· ΜΠρΧαλκ 150/2009, *Αρμ* 2010. 1206· ΕιρΛαο 272/2020 ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕιρΧαλκ 641/2019, *Αρμ* 2020. 2050· ΕιρΧρυσ 5/1995, ΝΟΜΟΣ· *Γέσιου-Φαλτσή*, *ΔικΑνΕκτ Πα*³, § 56, αρ. 3, σ. 345, σημ. 2 μ.π.π..

(113) *Ορφανίδης*, *Συγκρούσεις συμφερόντων δανειστών στην αναγκαστική εκτέλεση*, 2004, σ. 254, 260.

(114) Βλ. τη σχετική εισηγητική έκθεση όπως δημοσιεύεται στους *Σούρλο*, *ΠολΔ*, 1962, άρθ. 997, σ. 661-662, σημ. 1 και *Κιτσικόπουλο*, *ΠολΔ*, Τόμος 9, 1952, άρθ. 997, σ. 9117-9118, σημ. 3.

(115) *Αποστολόπουλος*, *Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών*⁶, § 549, σ. 734, σημ. 5.

(116) *Μπέης*, Η κατ' άρθ. 997 *ΠολΔικ* (1835) άπρακτος πάροδος του χρόνου προόδου της εκτελέσεως και αι συνέπειαι αυτής (σημείωμα υπό της ΕφΑθ 120/1964), *ΝοΒ* 1966. 1044επ, 1047.

(117) *Ιωάννου*, Παρατηρήσεις τινές επί των άρθρων 966-1109 αναθεωρηθέντος κειμένου σχεδίου της Πολιτικής Δικονομίας, *ΝοΒ* 1961. 481επ, 486.

η αποδέσμευση του αντικειμένου της κατάσχεσης και η επανένταξή του στον κύκλο των συναλλαγών¹²². Η αποδέσμευση αυτή, εφόσον επιτρέπει τη διάθεση του πράγματος από τον οφειλέτη, εξυπηρετεί και τα δικά του συμφέροντα. Ενόψει του ανωτέρω διττού σκοπού, παγιώθηκε η θέση ότι η ανατροπή της κατάσχεσης αποτελεί «οιονεί ποινή»¹²³ της αδράνειας του επισπεύδοντος για την παράλειψη διεξαγωγής του πλειστηριασμού εντός συγκεκριμένων προθεσμίας από την κατάσχεση.

Η πιο πάνω κρατούσα άποψη, λοιπόν, συνέχισε να αντιμετωπίζει τον θεσμό ως υπηρετούντα ευρύτερο συμφέρον, μετριάζοντας την απόλυτη εκδοχή που είχε επικρατήσει υπό την ΠοηΔ1835 με την αναγνώριση ότι η ανατροπή της κατάσχεσης εξυπηρετεί παράλληλα και το ιδιωτικό συμφέρον του οφειλέτη.

Η εξυπηρέτηση του συμφέροντος του οφειλέτη είναι προφανής, όταν η κατάσχεση επιβλήθηκε από το μοναδικό του δανειστή¹²⁴. Όμως η άποψη ότι ο σκοπός της ανατροπής εξυπηρετεί το ιδιωτικό συμφέρον του οφειλέτη δοκιμάζεται στη συνήθη περίπτωση συρροής περισσοτέρων δανειστών ήδη μετά την εισαγωγή της § 3 του άρθ. 1019 και πολύ περισσότερο μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολυπληθών κατασχέσεων. Πράγματι, όταν με την απαίτηση του (πρώτου) κατασχόντος συρρέουν αναγγελθείσες απαιτήσεις εξοπλισμένες με εκτελεστό τίτλο, η ανατροπή κατάσχεση δεν μπορεί, πλέον, να στηρίξει την έγκυρη συνέχιση του πλειστηριασμού από τον κατασχόντα και πρώην επισπεύδοντα, αλλά μπορεί έτερος δανειστής να λάβει τη θέση του με υποκατάσταση (973 §§ 2 και 4) και να επισπεύσει πλειστηριασμό στηριζόμενο όχι βέβαια στην ανατροπή κατάσχεση, αλλά στην αναγγελία που απολαμβάνει τα προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης¹²⁵. Το δικαίωμα αυτό έχει ο αναγγελθείς δανειστής για όσο χρόνο δεν έχει συμπληρωθεί η προθεσμία της ανατροπής αυτοτελώς ως προς αυτόν και πάντως κι επί ένα εξάμηνο μετά τη συμπλήρωσή της¹²⁶. Σε αυτή την περίπτωση, η

ανατροπή της κατάσχεσης προστατεύει τους δανειστές με τα προαναφερθέντα προσόντα, για όσο εκείνοι δικαιούνται να αναλάβουν τα νήια της εκτελεστικής διαδικασίας.

Δεδομένου ότι με τη ρύθμιση της § 3 δεν επιτυγχάνεται η αποδέσμευση του κατασχεθέντος αλλά δίδεται περιθώριο συνέχισης της δέσμευσης από έτερο δανειστή, δεν φαίνεται να υπάρχει άμεσο έννομο συμφέρον για την ανατροπή της κατάσχεσης. Και μπορεί η αποδοχή της αίτησης ανατροπής της κατάσχεσης να οριοθετεί χρονικά τις αναγγελίες που θα μπορούν να στηρίζουν στο εξής τη συνέχιση του πλειστηριασμού¹²⁷, αλλά η επιδίωξη αυτή είναι απομακρυσμένη για τον οφειλέτη που δεν δικαιολογεί την αναγωγή του συμφέροντός του σε αυτοτελή σκοπό του θεσμού. Μάλιστα, μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολυπληθών κατασχέσεων η επιδίωξη αυτή εξαλείφεται τελείως στην περίπτωση κατά την οποία της πρώτης κατάσχεσης έπεται δεύτερη¹²⁸. Και τούτο, διότι, ακόμα και αν απαγγελθεί η ανατροπή της πρώτης κατάσχεσης, για να αποδεσμευτεί το πράγμα θα πρέπει προηγουμένως να παρέλθει άπρακτη η προθεσμία υποκατάστασης στη θέση του επισπεύδοντος της πρώτης κατάσχεσης κατά την § 3 και στη συνέχεια να λάβει χώρα ανατροπή και της δεύτερης κατάσχεσης. Έτσι, η εισαγωγή του συστήματος των πολυπληθών κατασχέσεων ενισχύει το συμφέρον των δανειστών που έχουν τα νόμιμα προσόντα να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας και εξαλείφει το ήδη περιορισμένο μετά το ν. 2298/1995 συμφέρον του οφειλέτη προς αποδέσμευση του κατασχεθέντος.

Εν ολίγοις, ο σκοπός της ανατροπής της κατάσχεσης μετά το ν. 4335/2015 συνεχίζει τυπικώς να εξυπηρετεί το ευρύτερο οικονομικό συμφέρον –το οποίο κατά τούτο

λ.χ. κατά τον χρόνο ανατροπής της κατασχέσεως υπάρχει αναγγελία, που έχει πραγματοποιηθεί πριν από δέκα μήνες, ο χρόνος ανατροπής δεν συμπληρώνεται σε δύο μήνες από την ανατροπή της κατασχέσεως, αλλά σε έξι, προκειμένου να δοθεί στους δανειστές αυτούς η ευκαιρία να ολοκληρώσουν τη διαδικασία του πλειστηριασμού. Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος ανατροπής της αναγγελίας είναι μακρότερος του χρόνου ανατροπής της κατάσχεσης. Αν όμως η αναγγελία έχει πραγματοποιηθεί λ.χ. δύο μήνες πριν από την ανατροπή, ο χρόνος ανατροπής της αναγγελίας είναι δέκα μήνες μετά την ανατροπή της κατάσχεσης, αφού για την αναγγελία αυτή προβλέπεται «αυτοτελής προθεσμία ανατροπής».

(127) Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996. 258· η ίδια, ΔικΑνΕκτ, Πα³, § 56, αρ. 59, σ. 373.

(128) Πρβλ. Μαργαρίτη, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ², άρθ. 1019, αρ. 3: μετά τη νέα διάταξη του άρθ. 958 § 2 που επιτρέπει την πολλαπλή κατάσχεση, είναι δυσχερές να δικαιολογηθεί έννομο συμφέρον σε δανειστή να ζητήσει την ανατροπή.

(122) Χαρακτηριστικές η ΕιρΛαμ 26/2019, ΝΟΜΟΣ (: ανατροπή κατάσχεσης ακινήτου μετά την πάροδο τριάντα εννέα ετών χωρίς να ακολουθήσει πλειστηριασμός)· ΕιρΝίκαιας 40/2003, ΝΟΜΟΣ (:ανατροπή κατάσχεσης ακινήτου από την επιβολή της οποίας είχε παρέλθει χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων ετών)· και ΕιρΛαμ 479/2020, ΝΟΜΟΣ (: πάροδος εικοσιπέντε ετών).

(123) Βλ. ό.π., Γ. ΙΙΙ.1 και σημ. 80.

(124) Βλ. σχετ. ΕιρΛαμ 272/2020, ΤΝΠ ΔΣΑ.

(125) Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη 1996. 258.

(126) Χαρακτηριστικό το παράδειγμα σε: Κεραμεύ/Κονδύλη/Νίκα (-Νικολόπουλο), ΚΠολΔ¹, άρθ. 1019, αρ. 2: «Αν

ταυτίζεται με το συμφέρον του οφειλέτη καθώς και τρίτων προσώπων που έχουν συμφέρον από την αποδέσμευση¹²⁹ της αποδέσμευσης του κατασχεθέντος και της επανένταξής του στις συναλλαγές. Ωστόσο, υπό το ισχύον δίκαιο προηγούνται του εν λόγω συμφέροντος τα επιμέρους ιδιωτικά συμφέροντα των αναγγεληθέντων δανειστών με προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης που επιθυμούν να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας.

Ε. Όρια της δικαστικής προστασίας

Ι. Εισαγωγή

Ο ν. 4335/2015 δεν επέφερε τροποποιήσεις στο άρθρ. 1019 και έτσι, δεν μεταβλήθηκε ο χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της δικαστικής απόφασης που απαγγέλλει την ανατροπή και αποτελεί την τρίτη βασική προϋπόθεση της ανατροπής. Παράλληλα, ο ίδιος νόμος περιόρισε τις δίκες περί την εκτέλεση και το ένδικο μέσο της αναίρεσης (937 § 1 περ. β' εδ. πρώτο), με σκοπό να επιτύχει την πολυπόθητη επιτάχυνση της εκτελεστικής διαδικασίας. Το διαμορφωθέν νομοθετικό περιβάλλον περιορισμού των δικών περί την εκτέλεση σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα συρρίκνωση του ρόλου της ανατροπής δεν φαίνεται ιδεώδες για την επανεξέταση του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων επί της απόφασης της ανατροπής και της προσωρινής δικαστικής προστασίας του αιτούντος. Ωστόσο, η πρόσφατη αναθέρμανση της σχετικής συζήτησης¹³⁰ σχετικά με το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων αποδεικνύει ότι το θέμα κάθε άλλο παρά έχει κλείσει. Επ' ευκαιρία της συζήτησης αυτής, επιχειρείται μια επαναξιολόγηση των ορίων της δικαστικής προστασίας που προβλέπει το άρθρ. 1019 μέσα από τα προαναφερθέντα δύο ζητήματα (ένδικα μέσα, προσωρινή διαταγή).

ΙΙ. Ένδικα μέσα κατά της απόφασης ανατροπής;

Ως γνωστόν, ανατροπή απαγγέλλεται με δικαστική διπλαστική απόφαση¹³¹ κατόπιν αίτησης που εκδικάζεται

κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Εξαιρετική καθ' ύλην αρμοδιότητα έχει το ειρηνοδικείο και μάλιστα ανεξάρτητα από το ποσό της απαίτησης ή το είδος του τίτλου¹³² και αποκλειστική κατά τόπον αρμοδιότητα, το ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχεση. Το ειρηνοδικείο που διατάζει την ανατροπή ελέγχει μόνο την ύπαρξη των προϋποθέσεων του νόμου, κυρίως την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας ως προς τον επισπεύδοντα και τους αναγγεληθέντες δανειστές, εφόσον υπάρχουν, κι αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, είναι υποχρεωμένο να τη διατάξει¹³³, επιτελώντας έτσι καθοριστική λειτουργία δικαίου¹³⁴. Ως εκ τούτου, δεν πρόκειται για διαφορά, αλλιά για γνήσια υπόθεση εκούσιας δικαιοδοσίας που για λόγους ταχύτητας εκδικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων¹³⁵. Περαιτέρω, η απόφαση της ανατροπής, εκδικαζόμενη κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, θα έπρεπε να είναι ανέκκλητη εφόσον γινόταν δεκτό ότι εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρ. 699. Εντούτοις, στις μη γνήσιες υποθέσεις των ασφαλιστικών μέτρων, δηλαδή σε υποθέσεις που εκδικάζονται για λόγους ταχύτητας κατά τα άρθρ. 682επ, αναγνωρίζεται το δικαίωμα άσκησης ενδίκων μέσων¹³⁶. Με αφετηρία

(132) Βλ. *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 64, σ. 374 μ.π.π..

(133) ΑΠ 1508/2018, ΧρΙΔ 2019. 287· ΑΠ 1531/1995, ΕλλΔνη 1997. 1549 = ΕΕΝ 1997. 311· ΕφΠειρ 457/2018, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΔωδ 57/2003, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΑθ 1120/2008, ΕΠολΔ 2009. 534 με σημ. Π. *Γιαννόπουλου*· ΕιρΝαυπλ 291/2020, Αρμ 2020 με σχόλιο *Ρεβολίδη*· ΕιρΛαμίας 26/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΚω 252/2019, ΝΟΜΟΣ· ΕιρΡοδ 38/2007, ΝΟΜΟΣ· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 13, σ. 261-262· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 8· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1894· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ2021, σ. 36 και σημ. 128 μ.π.π.· *Μάξης*, Ανατροπή κατάσχεσης κατ' άρθρο 1019 ΚΠολΔ λόγω παρόδου έτους από την κατάσχεση (γνηδ.), ΕΠολΔ 2017. 262επ, 263. Μάλιστα, η προϋπόθεση της παρέλευσης της προθεσμίας πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο συζήτησης της σχετικής αίτησης· ΕιρΑταλάντης 16/2017, ΝΟΜΟΣ.

(134) Η λειτουργία αυτή δεν μεταβάλλεται από την υποχρέωση του δικαστηρίου να εξετάσει τυχόν προβαλλόμενη καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ανατροπής· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας* (-*Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη*), ΚΠολΔ², αρ. 8· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021, σ. 35 (σημ. 124 μ.π.π.).

(135) Δεν είναι τυχαίο ότι η αρχικώς τηρητέα διαδικασία ήταν αυτή της εκούσιας δικαιοδοσίας, η οποία με το ν.δ. 958/1971 (άρθ. 67 § 2) μεταβλήθηκε και η εκδίκαση της ανατροπής υπήχθη στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων· βλ. *Κεραμεύς*, Αρμ 1987. 293· *Διαμαντόπουλο*, ΕπΑκ 2020. 496.

(136) ΟλομΑΠ 754/1986, ΝοΒ 1987. 380 = ΕλλΔνη 1986. 1124· ΟλομΑΠ 21/2002, ΝοΒ 2003. 672· 22/2002 και 38/2002,

(129) (π.χ. τρίτος κύριος ενυπόθηκου ακινήτου, τρίτος κύριος του κατασχεθέντος, τρίτος προτιθέμενος να συναλλαγή με τον καθ' ου): *Γέσιου-Φαλτσή*, ΔικΑνΕκτ Πα³, § 56, αρ. 62, σ. 374-375· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 11, σ. 291-292· *Μπρίνιας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, αρ. 663, σ. 2199-2200· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1881επ, 1893.

(130) *Διαμαντόπουλος*, ΕπΑκ 2020. 496επ· *Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 37επ· ΜΠρΑθ 807/2020, ΕπΑκ 2020. 616 η οποία εκδόθηκε μετ' αποδοχή έφεσης. Βλ. επίσης άρθ. 59 ν. 4842/2021 που επανέφερε τη δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων στις δίκες περί την εκτέλεση, όπως ίσχυε πριν το ν. 4335/2015.

(131) Βλ. ό.π. (σημ. 25).

την τελευταία αυτή θέση, το ζήτημα φαίνεται εκ πρώτης όψεως σαφές. Ωστόσο, ειδικώς ως προς το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων στη δίκη του άρθ. 1019 οι διατυπωθείσες απόψεις διίστανται. Η πλειοψηφία της θεωρίας¹³⁷ και η απολύτως κρατούσα άποψη στη νομολογία των δικαστηρίων της ουσίας¹³⁸ υποστηρίζει τον αποκλεισμό των ενδίκων μέσων, ο οποίος, κατά την άποψη αυτή, συνάδει με την εκπεφρασμένη βούληση του ιστορικού νομοθέτη¹³⁹, η οποία εικάζεται ότι δικαιολογείται από τον δικαιοπολιτικό στόχο για επιτάχυνση της διαδικασίας (εξ ου και η επιλογή της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων), η οποία θα επέλθει είτε με τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού (σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης ανατροπής) είτε με την

αποδέσμευση του κατασχεμένου λόγω ανατροπής (σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης).

Η νομολογία του Ακυρωτικού επί των υποθέσεων του άρθ. 1019 δεν υπήρξε το ίδιο ομόφωνη. Είχε δεχθεί αρχικά¹⁴⁰ ότι η απόφαση δεν είναι εκκλητή, θέση που στη συνέχεια μετέβαλε¹⁴¹ ταυτιζόμενο με την πάγια νομολογία της Ολομέλειας και των τμημάτων του περί μη εφαρμογής του άρθ. 699 στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων. Εντούτοις, με μεταγενέστερη απόφασή του επανήλθε στην προηγούμενη θέση του¹⁴².

Η μειοψηφούσα αντίθετη της θεωρίας υπέρ των ενδίκων μέσων¹⁴³ άποψη ενισχύθηκε προσφάτως και οδήγησε σε σχετική νομολογία δικαστηρίου της ουσίας¹⁴⁴ παρά την προαναφερθείσα τελευταία αντίθετη νομολογία του Αρείου Πάγου.

Οι παλινδρομήσεις της νομολογίας του Ακυρωτικού ως προς το επιτρεπτό των ενδίκων μέσων στις υποθέσεις του άρθ. 1019 και η αναζωπύρωση του επιστημονικού διαλόγου, αποδεικνύουν, αν μη τι άλλο, ότι το ζήτημα παραμένει ανοικτό προς συζήτηση, παρά τη μέχρι στιγμής συντριπτική επικράτηση της άποψης περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων.

Κατά τη συζήτηση αυτή σκόπιμο θα ήταν στην κρατούσα άποψη να προστεθούν συστηματικά και τελολο-

ΕλλΔνη 2003. 116· Αντί άλλων βλ. *Κεραμεύ/Κονδύλη/Νίκα (-Κράνη)* ΚΠολΔ², εισαγ. 682-738Α, αρ. 15 και άρθ. 699, αρ. 15 με εκτενή περιπτωσιολογία και μ.π.π.. Για τη θεωρητική συζήτηση των σχετικών απόψεων βλ. *Μπούγα*, Η εκδίκαση υποθέσεων που δεν είναι γνήσια ασφαλιστικά μέτρα κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, 2015, σ. 181επ, 190-195.

(137) *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος Μιχελάκη, σ. 509· *Μπέης*, ΑνΕκτ, 2004, σ. 97· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987. 293· *Νίκας*, ΔικΑνΕκτ Π², § 44, αρ. 13, σ. 295· *Σταματόπουλος*, «Προληπτική» δικαστική προστασία του υπερθεματιστή, όταν η κατάσχεση, που οδήγησε στον πλειστηριασμό, είχε ήδη ανατραπεί, Δ 2001. 475επ, 485· *Μπρίνας*, ΑνΕκτ², άρθ. 1019, § 663, σ. 2203· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος)*, ΚΠολΔ¹, άρθ. 1019, αρ. 1· *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ΚΠολΔ², 1019, αρ. 5· *Πανταξόπουλος*, ΑνΕκτ, 2021, σ. 375· *Ευστρατιάδης*, Αρμ 2005. 1894.

(138) ΕφΠειρ 457/2018, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΕφΘεσ 1458/2011, ΕΕμπΔ 2012. 123· ΕφΑθ 1433/2007, ΕφΑΔ 2008. 235· ΕφΔωδ 57/2003, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΠΠρΡοδ 118/2010, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΠΠρΠειρ 1750/2008, ΝΟΜΟΣ· ΜΠρΚατ 204 - 206/2019, ΕπΑκ 2020. 105· ΜΠρΘεσ 20291/2011, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΧαλκιδ 150/2009, Αρμ 2010. 1206· ΜΠρΘεσ 11017/2011, ΤΝΠ ΔΣΑ· ΜΠρΑθ 1120/2008, ΕΠολΔ 2009. 534 με παρατ. Π· *Γιαννόπουλου*· ΜΠρΘεσ 12452/2001, Αρμ 2001. 1544· ΜΠρΘεσ 25189/2000, Αρμ 2001. 106· ΜΠρΘεσ 33841/1995, Αρμ 1996. 751· ΕιρΛαμ 479/2020, ΝΟΜΟΣ· αντίθ. ΜΠρΑθ 807/2020, ΕπΑκ 2020. 616.

(139) Εν προκειμένω της Αναθεωρητικής Επιτροπής του ΚΠολΔ που είχε εκφράσει ρητά τη βούλησή της περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων (ΠρΑν 1967. 485) η οποία αποτυπώθηκε και στο άρθ. 1082 § 1 ΚΠολΔ 1968. Όταν η μεταρρύθμιση του ν.δ. 958/1971 (άρθ. 67 § 2) μετέβαλε την τηρητέα διαδικασία από τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, η φράση περί αποκλεισμού των ενδίκων μέσων απαλείφθηκε, επειδή ήδη κατά την εφαρμοστέα πλέον γενική διάταξη του άρθ. 699 δεν είχε πια νόημα· *Ράμμος*, Αναμν. Τόμος Μιχελάκη, σ. 509· *Κεραμεύς*, Αρμ 1987. 293.

(140) ΑΠ 1531/1995, ΕλλΔνη 1997. 1549 = ΕΕΝ 1997. 311: «η ανατροπή της κατασχέσεως δεν εφόρχειται αυτοδικαίως, αλλά απαγγέλλεται με δικαστική απόφαση του ειρηνοδίκου του τόπου της εκτελέσεως, που είναι αμετάκλητη».

(141) ΑΠ 1495/2002, ΝΟΜΟΣ: «στην περίπτωση αυτή (1019 ΚΠολΔ) μόνη η παραπομπή στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν αφορά και τη διάταξη του άρθρου 699 ΚΠολΔ (ΟλομΑΠ 754/1986), ώστε στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλόμενη με την αναιρέση απόφαση είναι εκκλητή». Παρά τα αντιθέτως υποστηριζόμενα (*Χατζηδημητρίου*, ΕπΑκ 2021. 38, σημ. 138) από το περιεχόμενο των ΑΠ 73/1999 (ΕΕΝ 2000. 540) και ΑΠ 296/2003 (Δ 2003. 949 = ΧρΙΔ 2003. 539, παραπεμπτικής της ΟλομΑΠ 4/2004) δεν ανιχνεύονται σκέψεις υπέρ του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων. Αντιθέτως, στην τελευταία απόφαση αναφέρεται ότι σε εκείνη την υπόθεση «δεν γίνεται επίκληση, ούτε προκύπτει, ότι έγινε δεκτή η έφεση κατά της απορριπτούσας την αίτηση ανατροπής ως άνω αποφάσεως».

(142) ΑΠ 1508/2018, ΧρΙΔ 2019. 287 όπου και όμοια διατύπωση με την διαλαμβανόμενη στην ΑΠ 1495/2002, βλ. ό.π. (σημ. 141).

(143) *Χαμηλοθώρης*, Ασφαλιστικά Μέτρα², σ. 91· *Μαργαρίτης*, ΕρμΚΠολΔ², 1019, σημ. 8· *Απαλαγάκη (-Πλεύρη)*, ΕρμΚΠολΔ Π⁶, άρθ. 1019, αρ. 1, σ. 3349-3350.

(144) ΜΠρΑθ 807/2020, ΕπΑκ 2020. 616· βλ. και ό.π. (σημ. 89).

γικά ερμηνευτικά ερείσματα υποστηρικτικά της βούλησης του ιστορικού νομοθέτη, ενώ στην αντίθετη άποψη πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο γενικός κανόνας του επιτρεπτού των ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, δεν βρίσκει αντικειμενικά εμπόδια εφαρμογής στην ειδική περίπτωση του άρθ. 1019.

Μια εγγύτερη μελέτη της κρατούσας άποψης οδηγεί στη διαπίστωση ότι η θέση της περί απαγόρευσης των ενδίκων μέσων αντιπαρέχεται την απολύτως κρατούσα γνώμη και την αντίστοιχη παγιωμένη νομολογία που αναγνωρίζει τη δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων. Η εν λόγω απολύτως κρατούσα γνώμη, η οποία αφορά σε γνήσιες διαφορές της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας εκδικαζόμενες κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, θα μπορούσε να εφαρμοστεί και σε υπόθεση της εκουσίας δικαιοδοσίας, όπως η υπό συζήτηση, στην οποία, αν δεν είχε υπαχθεί στα άρθ. 682επ, θα συγχωρούνταν ένδικα μέσα. Ωστόσο, ένα τέτοιο συμπέρασμα δεν είναι αυτονόητο, αφού η συγκεκριμένη υπόθεση διαφέρει από τις υπόλοιπες περιπτώσεις μη γνήσιων ασφαλιστικών μέτρων. Και τούτο, διότι συντρέχει εν προκειμένω η κρίσιμη ειδοποιός διαφορά, ότι ο νομοθέτης κατά το βραχύβιο διάστημα που την είχε υπαγάγει στη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας¹⁴⁵, είχε ρητώς απαγορεύσει τα ένδικα μέσα. Συνεπώς, η υπαγωγή της στην διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων δεν μπορεί να αναιρέσει την απαγόρευση αυτή, ακόμα και αν τυπικώς η υπόθεση του άρθ. 1019 αποτελεί μη γνήσια υπόθεση ασφαλιστικών μέτρων.

Εκτός όμως του ως άνω επιχειρήματος, τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας, δηλαδή η επέλευση των αποτελεσμάτων της ανατροπής ήδη με τη δημοσίευση της απόφασης του ειρηνοδικείου (1019 § 1 εδ. γ)¹⁴⁶ και η μη αναδρομική ισχύς της ανατροπής¹⁴⁷ δεν επιτρέ-

πουν ιδιαίτερα περιθώρια αποτελεσματικού δευτεροβάθμιου δικαστικού ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, αν έφεση του πτηθέντος επισπεύδοντος κατά πρωτόδικης απόφασης που απαγγείλει την ανατροπή γίνει δεκτή, με αποτέλεσμα το κατασχεμένο να αποδεσμευτεί και στη συνέχεια να εκπληστηριαστεί δυνάμει άλλης μεταγενέστερης κατάσχεσης¹⁴⁸ ή να διατεθεί ελεύθερα σε τρίτον, η ετεροχρονισμένη απαγγελία της ανατροπής θα την έχει καταστήσει άνευ αντικειμένου. Και τούτο, διότι, καθώς η ανατροπή δεν ενεργεί αναδρομικά αλλά για το μέλλον¹⁴⁹, η διάθεση του πρωτοδικώς αποδεσμευθέντος πράγματος, είναι έγκυρη. Ομοίως, αν έφεση οφειλέτη ή τρίτου κατά πρωτόδικης απορριπτικής απόφασης γίνει δεκτή, με αποτέλεσμα μη υπάρχοντος προσκόμματος διεξαγωγής του πλειστηριασμού, το πράγμα να εκπληστηριαστεί, ο πλειστηριασμός αυτός νομίμως διεξάγεται.

Τέλος, δεν μπορεί να παραγνωριστεί ότι η νομοθετική περιστολή των δικών περί της εκτέλεσης, ως μέσου επιτάχυνσης της διαδικασίας, η οποία αποτελεί και ενδιάθετο σκοπό της ανατροπής, έχει δημιουργήσει, από συστηματική άποψη, ένα «εχθρικό» περιβάλλον για την αναγνώριση ενδίκων μέσων σε μια περιφερειακή δίκη της εκτελεστικής διαδικασίας, όπως η δίκη του άρθ. 1019, η σκοπιμότητα της οποίας, μάλιστα, μετά την εισαγωγή του συστήματος των πολυπληθών κατασχέσεων, έχει υποβαθμιστεί σημαντικά.

Με βάση επομένως τις ανωτέρω πρόσθετες σκέψεις φαίνεται πιο πειστικός ο αποκλεισμός των ενδίκων μέσων στη δίκη της ανατροπής.

III. Περιθώρια προσωρινής δικαστικής προστασίας

Όπως προαναφέρθηκε, για να επιτελέσει τη λειτουργία της η ανατροπή πρέπει να εκδοθεί η σχετική απόφαση πριν από τη διεξαγωγή του πλειστηριασμού, ώστε η εκκρεμής διαδικασία να καταργηθεί και να εμποδιστεί

(145) Βλ. ό.π. (σημ. 135).

(146) Και όχι από την εγγραφή της στο βιβλίο κατασχέσεων. Πρέπει μάλιστα να γνωστοποιείται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, ώστε αυτός να απέχει από κάθε παραπέρα ενέργεια εκτέλεσης, καθώς άμεση συνέπειά της είναι η κατάργηση της εκτελεστικής διαδικασίας και η ακυρότητα του πλειστηριασμού, εφόσον παρά την ανατροπή της κατάσχεσης, διεξαχθεί. Ωστόσο, στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο διεξαχθείς πλειστηριασμός δεν ακυρώνεται αυτοδικαίως αλλά μόνο μετά από δικαστική απαγγελία του. Συνεπώς, εκπρόθεσμη προσβολή του ή άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας άσκησης ανακοπής (934 § 1 β') τον καθιστά απρόσβλητο· βλ. ό.π., Β και σημ. 43.

(147) ΟλομΑΠ 53/1990, ΕλλΔνη 1991. 491· ΑΠ 1029/1989, ΕΕΝ 1990. 370· ΕφΠειρ 457/2018, efeteio-peir.gr· ΕφΑθ

6452/1989, ΕλλΔνη 1992. 595· Ράμμος, Αναμν. Τόμος Μιχαλάκη, σ. 498-500· ο ίδιος, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, 1982, § 462, σ. 1619-1620· Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ ΙΙα³, § 56, αρ. 22, σ. 354· Νίκας, ΔικΑνΕκτ ΙΙ², § 44, αρ.17, σ. 299· Κεραμεύς, Αρμ 1987. 290· Μπρίνιας, ΑνΕκτ², άρθ. 1019 § 664, σ. 2205· Νικολόπουλος, ΑνΕκτ², σ. 375επ· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), ΚΠολΔ², 1019, αρ. 10· Πανταζόπουλος, ΑνΕκτ, 2021, σ. 376.

(148) Η νέα κατάσχεση, άλλωστε, είναι ξένη προς την προηγούμενη· βλ. ΟλομΑΠ 51/1990, Δ 1991. 1093. Υπό καθεστώς πολλαπλών κατασχέσεων, κάθε κατάσχεση λειτουργεί αυτοτελώς· βλ. ό.π., Δ. Ι. και σημ. 111.

(149) Βλ. ό.π. (σημ. 147).

εγκαίρως, αφού πλειστηριασμός σε χρόνο κατά τον οποίο δεν έχει απαγγελθεί ανατροπή, διεξάγεται νομίμως. Απαγγελία της ανατροπής μετά την κατακύρωση δεν θίγει την τελευταία, αφού η ανατροπή δεν ενεργεί αναδρομικά.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, τίθεται το ερώτημα αν ενόψει επικείμενου πλειστηριασμού κι ενόσω εκκρεμεί η έκδοση απόφασης επί αίτησης ανατροπής, είναι νόμιμη προσωρινή διαταγή κατ' άρθρ. 691 § 2 το οποίο εφαρμόζεται κατ' αρχήν στη δίκη της ανατροπής (682επ) προκειμένου να μη καταστεί η αίτηση άνευ αντικειμένου και να εξασφαλιστεί έτσι η επικαιρότητα της εκδοθησόμενης απόφασης. Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης μορφής προσωρινής δικαστικής προστασίας δεν ρυθμίζεται από το άρθρ. 1019 ούτε από τις επιμέρους συγγενείς διατάξεις.

Κατά το προϊσχύσαν δίκαιο είχε κριθεί ότι η χορήγηση σημειώματος κατ' άρθρ. 938 § 2 με το οποίο παρεμποδίζονταν η διεξαγωγή του πλειστηριασμού στο πλαίσιο δίκης ανατροπής, ήταν μη νόμιμη, αφού δεν υπήρχε εκκρεμής ανακοπή κατά του εκτελούμενου τίτλου. Απέμενε επομένως η εκδοχή ότι μπορούσε να εφαρμοσθεί αναλόγως η ως άνω διάταξη στο πλαίσιο δίκης ανατροπής κατάσχεσης, ενόσω δεν είχε ήδη εκδοθεί οριστική απόφαση του ειρηνοδικείου που απέρριπτε την αίτηση ανατροπής¹⁵⁰.

Παρά την κατάργηση της διάταξης του άρθρ. 938 με το ν. 4335/2015, η οποία απέκλειε την οποιαδήποτε σκέψη εφαρμογής της υπό το ισχύον δίκαιο, το ανωτέρω προηγούμενο δίδει μια χρήσιμη ερμηνευτική κατεύθυνση κατά τα εξής:

(α) Προσωρινή διαταγή (σημείωμα) δεν μπορεί να χορηγηθεί στο πλαίσιο των άρθρ. 937 § 1 περ. β' και γ' (πλέον 938 §§ 1, 2) και 1000, αφού οι διατάξεις αυτές αφενός πλαισιώνουν ανακοπή των άρθρ. 933 και 936 και όχι αίτηση ανατροπής, αφετέρου καταστρώνουν σύστημα και προϋποθέσεις προσωρινής προστασίας που δεν συνδέονται με τη δίκη της ανατροπής.

(β) Όταν είναι εμφανής η έκτακτη ανάγκη προσωρινής δικαστικής προστασίας και δεδομένου ότι αυτή κατοχυρώνεται από υπερνομοθετικές διατάξεις¹⁵¹, ο δικαστής μπορεί, κατ' εξαίρεση και μόνον εφόσον η αναστολή εκτέλεσης κατέστη αναγκαία από συνθήκες που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν¹⁵² ενόσω δεν είχε εκδοθεί οριστική

απόφαση του ειρηνοδικείου και πιθανολογείται η ευδοκίμηση της αίτησης ανατροπής, να προσφύγει στις διατάξεις των άρθρ. 731-732, όχι επειδή πρόκειται για ακούσιο κενό αναστολής¹⁵³, αλλιά διότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται κατά νομοθετική παραπομπή του άρθρ. 1019 § 1.

ΣΤ. Συμπεράσματα της μελέτης σε θέσεις

I. Εφόσον ήθελε υλοποιηθεί η νομοθετική πρόθεση του ν. 4335/2015 να εκκαθαρίζονται δικαστικώς πριν τον πλειστηριασμό κατά τρόπο δεσμευτικό οι αντιρρήσεις σχετικά με την κατάσχεση, η ανατροπή της κατάσχεσης θα καθίστατο άνευ αντικειμένου, εφόσον η κατάσχεση είχε προσβληθεί και με ανακοπή των άρθρ. 933, 936 και η ακύρωσή της θα απαγγελλόταν πριν από την απαγγελία της ανατροπής. Αν όμως μέχρι τον πλειστηριασμό η δίκη της ανακοπής εκκρεμεί, τότε η αίτηση ανατροπής συνεχίζει να διατηρεί το αντικείμενο και την σκοπιμότητά της.

II. Η αδρανοποίηση της εκτελεστικής διαδικασίας κατά τις (ακουσίως μη υπαχθείσες στην § 2 του άρθρ. 1019) διατάξεις των άρθρ. 954 § 2 περ. ε', 993 § 2 εδ. πρώτο, 973 § 1 εδ. δεύτερο και (αναλόγως) 973 §§ 3-6 είναι όμοια με την αδρανοποίηση λόγω των περιπτώσεων της § 2 του άρθρ. 1019, ώστε επί των πρώτων να συντρέχει η ταυτότητα του νομικού λόγου που επιβάλλει, για λόγους ισότη-

Καλαβρού= ΝοΒ 2017. 657-Κεραμεύ/Κονδύλη/Νίκα (-Κράνη), ΚΠολΔ², σ. 731-732, αρ. 5 μ.π.π. Σταματόπουλο, «Προληπτική» δικαστική προστασία του υπερθεματιστή, όταν η κατάσχεση, που οδήγησε στον πλειστηριασμό, είχε ήδη ανατραπεί, Δ 2001. 475επ, 485- ως προς παρεμφερείς απρόβλεπτες συνθήκες (μη τήρηση των άρθρ. 933 §§ 2 και 6 από το δικαστήριο) πρβλ. Κεραμεύ/Κονδύλη/Νίκα (-Κράνη), ΚΠολΔ², σ. 731-732, αρ. 5-Χατζηγιώαννου, Η αναστολή αναγκαστικής εκτέλεσης μετά το ν. 4335/2015 με αφορμή την κατάσχεση εις χείρας τρίτου. Παρατηρήσεις στην ΑΠ (Συμβ) 11/2017, ΝοΒ 2017. 661.

(153) Τις ερμηνευτικές επιφυλάξεις για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρ. 731-732 ως βάσης χορήγησης αναστολής εκτέλεσης μετά το κενό που προκάλεσε η κατάργηση του άρθρ. 938 βλ. *Γέσιου-Φαλτσή, ΔικΑνΕκτ², § 43, αρ. 19, σ. 907-908-Ορφανίδη, Η αναστολή εκτελέσεως για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων μετά το ν. 4335/2015, 2017, σ. 82-Καλαβρό, παρατ. στη ΣυμβΑΠ 11/2017, ΕλλΔνη 2017. 415-Δημητρίου, Η δικαστική αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης, 1992, σ. 79επ-Κολοτούρο, Συνέπειες της αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια τρίτου, ΕΠολΔ 2016. 127επ., 158-Γιαννόπουλο, Ο περιορισμός της δικαστικής αναστολής εκτέλεσης κατά το άρθρ. 937 § 1 στ. γ' ΚΠολΔ υπό το πρίσμα της αξίωσης παροχής έννομης προστασίας, ΕΠολΔ 2017. 320επ, 320-321, σημ. 4 in fine αντίθ. Μακρίδου/Απαλαγάκη/Διαμαντόπουλο, ΠολΔ², σ. 125-126-Απαλαγάκη, Συστηματική παρουσίαση των βασικών τροποποιήσεων του ΚΠολΔ², σ. 64-65.*

(150) ΑΠ 296/2003, Δ 2003. 949 = ΧρΔ 2003. 539.

(151) Βλ. αντί άλλων *Γιαννόπουλο, Ο περιορισμός της δικαστικής αναστολής εκτέλεσης κατά το άρθρ. 937 § 1 στ. γ' ΚΠολΔ υπό το πρίσμα της αξίωσης παροχής έννομης προστασίας, ΕΠολΔ 2017. 320επ, 324 (σημ. 24 μ.π.π.).*

(152) Σχετικά με την εφαρμογή των άρθρ. 731-732 πρβλ. ΑΠ(Συμβ) 142/2016, 11/2017, ΕλλΔνη 2017 με αντίθ. παρατ.

Μελέτες

τας, την όμοια ρύθμιση με τις δεύτερες (ρυθμισμένες στην § 2) αλλά και τις λοιπές προαναφερθείσες στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης αρρυθμιστες περιπτώσεις που νομολογία και θεωρία έχουν δεχθεί ότι ρυθμίζονται αναλόγως από την § 2 του άρθ. 1019. Το βέβαιο είναι ότι στο πλαίσιο επαναξιολόγησης είναι αναγκαία η νομοθετική προσαρμογή του θεσμού της ανατροπής στο ισχύον σύστημα της αναγκαστικής εκτέλεσης, ώστε να μην αφήνονται περιθώρια ερμηνειών σε σχέση με το κεφαλαιώδες ζήτημα του υπολογισμού της προθεσμίας. Μόνο έτσι θα αποκατασταθεί η ασφάλεια δικαίου.

III. Η προτεραιότητα των σκοπών του θεσμού της ανατροπής μετά το ν. 4335/2015 έχει εξ'αντακλήσεως μεταβληθεί έτσι, ώστε να προηγούνται τα επιμέρους ιδιωτικά συμφέροντα των αναγγεληθέντων δανειστών με προσόντα αυτοτελούς κατάσχεσης που επιθυμούν να αναλάβουν την πρωτοβουλία της διαδικασίας και να έπεται το ευρύτερο οικονομικό συμφέρον της αποδέσμευσης του κατασχεθέ-

ντος και της επανένταξής του στις συναλλαγές. Το τελευταίο κατ'αποτέλεσμα ταυτίζεται με το συμφέρον του οφειλέτη και τρίτων προσώπων που έχουν συμφέρον από την αποδέσμευση.

IV. Ο αποκλεισμός των ενδίκων μέσων στη δίκη της ανατροπής στηρίζεται, εκτός από την ιστορική ερμηνεία της διάταξης, και σε επιχειρήματα τελολογικά και εκ του όλου κανονιστικού συστήματος. Ο γενικός κανόνας του επιτρεπού των ενδίκων μέσων στις μη γνήσιες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις ειδικές υποθέσεις του άρθ. 1019 με τα ιδιαίτερα λειτουργικά χαρακτηριστικά. Επίσης, όσο εκκρεμεί η αίτηση ανατροπής και πιθανολογείται η ευδοκίμησή της, ο ειρηνοδίκης μπορεί κατ'εξαιρεση, εφόσον η εν λόγω προστασία είναι αναγκαία από απρόβλεπτες συνθήκες, να χορηγήσει προσωρινή διαταγή με περιεχόμενο την αναστολή του πλειστηριασμού ως μέτρο των άρθ. 731-732 κατά νομοθετική παραπομπή του άρθ. 1019 § 1.

